

TOLEDO
BIBLIOTECA PROVINCIAL

Sala *Reservada*
Número *526*

bonij

Res : 526

Tit 147432
C 119530 A

R 375841

* Sala Reservada Exte. 7-4-

C Pulcherrimum sapientie horologium
quod speciosissimis decoratum rotis &
cymbalorum benesonantium suauē ac
celestem sonum reddentium cunctorū
qz corda sursū mouētū dignata ē salua
toris clemētia diuo hērico cognomēto
siso sacri predicatorū ordinis ostendere

de la casa de la imprenta de Navalcarnero
Ministerio de Educación, Cultura y Deporte

C Deuotissimo religiosissimoq; regu/
latissimo fratrum cenobii sancte crucis
meritissimo priori conato suo frater pe
trus de ponte sacri predicatorum ordi/
nis. S. D. P.

Quætabūda michi sepiuscule volutāti mē
te/priscoꝝ perseverantem ludo in littera
rio exercitationē quibꝰ non iura/non hūa
nitatis artes/non fragrantū adeptio virtutum/ nō
recte docendi noticia defuit. vtpote qui duodecim
supra olimpiades magnis cū honoris decoramētis
ac titulis siccum aridus ac sterilē opificis agrū om
nipotētis celesti roridoq; recundarūt umbre multo
rū in cordibus feruidum zelotipis dñi inserētes a
more eos adeo vehemēte austro flante/incēdētē vt
nedum sursum prope amonēta iustos, ex crescere face
ret animos/verum et sacra diuinā/suauiē/ac celestē
in laudem vtrumq; assurgere. In mentem mediū fi
dius incessit horū maxime viroꝝ multiuga fruge
scinceros diligendos fore libellos Quos et bene vi
uendi constat arte pbatos/et e celesti diuinoq; fon
te in hęc fluxa esse demissos. Ea de re et perempnes
sibi sortiuntur stabilitatē/et ad recte incontamina
teq; viuendū tantam conducibilitatem vt ad olimpi
acas sibi adipiscēdas opes admodum profuturos i
tegerrime credā. hos vero omni propulsandos nisi
quos humana solū adiuuenit industria irrefragabili
edoctus experimēto censeo qm̄ vt plurimum zelato
res aduersus viros macerātibꝰ linguis inhoneste/p

terue/atq; petulanter/blocteratur ne stupendū quā
vt aiūt/pmittunt medici tractant fabzilia fabri / et
quā quisq; artem nouerit/vti dictitant atticecentes
ī ea se exercet hū hercule gētiliū mastipoferi ethni
corūq; silicis ventrē implere ac ciceronianivocitari
q̄ xpiani noīe insigniri mallent. In quos diu⁹ ille ier
ronim⁹ ad damasiū papā scribēs p̄lerosq; iqt mor/
taliū cernere est diuino etiā deditoꝝ cultui/sacris
p̄termiſſis codicib⁹ comedias legere/amatoria bu/
colicoꝝ versuum verba cātata/virgilium tenere in
manib⁹/et quod in pueris adest cā necessitatis/cri/
men ī se faciūt voluptatis Et quis hos aduers⁹ ven
toso inflatos timore vocem queso in sublime nō fer
ret. Svtinā illis contingat malum qui bonuz dicūt
et nigra ī cādidavertūt qđ a satirico īprecā virtutē
videant intabescantq; relicta. Prodibunt alii for/
sitā asserētes nulla p̄perāz falso excerpta ab aliis de
p̄opta nulla antea pauce nouiter excogitata Qui/
bus rñ deat therētian⁹ ille eunuchi plog⁹ nullū ē iā
dictū qđ non sit dictū pri⁹. Estq; error velut honest⁹
cū magnis eberrare viris. Et rei cōsilio sapiēz geste
dicebat ieronim⁹ plerūq; let⁹ ē exit⁹. At quis tātē cē
sebit demētie q̄ se ī mēsi mellifluā lacteāq; diuīe sa
piētie pelagi aquā absorbuisse ī eoq; nō noua scatu
rire asseuerabit. p̄deat obtestoz ī mediū iis īfidisse
mētis frōtos⁹ hō. Cū igit diu⁹ nī hēric⁹ nitida huius
pelagi vnda velut ībre serotino abūdātissime p̄fusus
sit hīc nō vsitatū s; oīmv sui merito apponēdū libū
iudicabis. q̄ si nōnulla certissia etiā rerū attestatio
ne ac fm sacre sēsū scripture hūili s̄pliciōq; excerpse
rit stilo maliuolis etiā viris matutina dñi nō legerit

frōte aliqd sūt frugis allatura huius igit tā occu-
lati emūctiq; patris nīa tēpestate facile p̄cepis li-
bros oīs tā studiose legi curem? q̄s studiose legi me-
rēt. Te igit strenuissimū xpi tironē ac insignitoꝝ salu-
tifero crucis signaculo fratru dudū meritissimū pri-
miceriū patrē q̄ z sacraꝝ litteraꝝ es nō inferior ha-
bēd? cultoz feruidus q̄z quarūvis aliarū ip̄sissime
doct? p̄ tuā deprecoꝝ hūanitatē q̄ michi nō tā ob san-
guineā/quavniūt affinitatis cathenā/q̄ ob tuarum
fragratiū virtutū copiā q̄b? ornat? nō vt isolēs z iactā-
ticul? icedis ostētatoꝝ/es accept? vt neq; horologii
titulū neq; nomē abhorreas/cui? hāc nostrā quātu-
laciūq; castigationē/ quā tibi q̄si primitias quasdam
ac īgenuarū libamenta artū dedico/a te p̄tegēdā ve-
lut sub īgētis vmbra arboris certo arbitroz. Qd si
feceris/vt precoꝝ/z turbulētissimos/si q̄ forte p̄mo-
tioris aī mot? sūt/ad sctīssimi spūs sedem reuocarīs
nec illū q̄busuis suo a statu artib? dimoueri pass? fu-
eris. Certo horologii mirificā intelliges maiestatē
Hec mō hērici p̄spicacissimi auctoris diuinū affectu
osissīa volūtate p̄siliū laudabis verū sctīmonīā atq;
pietatē ac sublimes excelsi illi? īgeni cogitat? admi-
rabere doctā p̄iret ad deuotā p̄lege lectionē nec tm̄
legas veli s; īgēti quoq; quodā ocio mediteris. Mi-
falloz īuenies vñ maiorē ī modū spūali valeas oble-
ctari dulcedie. H; ei oīs nīa p̄hīa purissimū quodā
voluptatis gen? qd̄ p̄fecto cū ignoscere iūxeris tū ī
vita meli? repies nichil. Mā cū sapīa diuinaq; pieta-
te res p̄stet oīs īcōprehēsbili de illuminato x̄bo qd̄
de? optim? marīe ginit/de ipsi? ī hāc lucē ortu/atro-
cissīa d̄ morte quā nīi ptulit grā/de suscitātōe ab in-
feris/ac d̄ dīnaꝝ sapīa rez/tū duotissīe/tū graui?/ac
manifice disputat legito Felix ī eū aliosq; vt eū le-
gant consulas. Vale

Prologus

Incipit prologus in librum qui intitulatur ho: o
logium sapientie editū a beato henrico siso viro sã
ctissimo ordinis sacri predicatorum

Entite de dño in bonitate et in sim
plicitate cordis q̄rite illum quo
niam inuenitur ab his qui nō tē
ptant illum apparet autem eis q̄
fidem habent in illum. Multifar
ie multisq; modis olim in prin
cipia ecclesia electis suis diuina
sapientia apparuit mentesq; eorum suo lumine il
lustrauit qui spiritu feruentes domino seruientes
erant in sanctitate et iusticia coram ipso. Miserat
tunc namq; deus de excelso ignem in ossibus eorum
et facta sunt corda ardore charitatis estuantia ve
hementer. Diffundebatur autem flamma exterius
lucentiū operū et efficacium ex emplorum. Siqui
dem in bonitate et in simplicitate cordis dominum
querentes negotiorum seculariū nulla erat eis re
cordatio sed solum peccata plangere diuinis inten
dere: se intra se cōtinere: corpus suum spiritui subiu
cere soli q; eterne sapientie iugiter adherere solici
tudo et intentio tota fuit Sed heu modernis tēpo
ribus mūdo iam senescente hic amor et feruor diui
nus in multorum cordibus tantum refriguit. vt pe
ne sit extinctus et pauci inueniantur qui deuotio
ni studeant qui nouam gratiam se calefacientē que
rant qui umbrē lachrimarum austro flante perfun
di gaudeant: qui uisitationis diuine et allocutio
nis superne gratiam querant: sed studio vanitatis

Prologus

et genealogiis interminatis ac delitiis corporalibus et promotionibus intendentes letali quodā sopore tenentur ligati. At vere sapientia diuina de salute cunctorū sollicita hec mala per electos suos emēdare semper cupiens in presēti opere principaliter nō intendit quidem informare nescientes eo q̄ iam repleta sit terra scientia dominis sed re accendere extinctos frigidos inflāmare; mouere tepidos; indeuotos ad deuotionem prouocare ac summo negligentie torpentes ad virtutum vigillantiam excitare dignata est. Eū et presens opusculum in visione quadam sub figura cuiusdam horologii p̄cherrimioris speciosissimis decorati et cymbalorū bene sonantium et suauem ac celestem sonum reddentium cunctorūq̄ corda sursum mouentisū varietate perornati dignata est ostendere clemētia saluatoris. Obsecro autem deuotos lectores vt sermo imperitus et incultus; etiam si barbarum aliquid fortassis sonare videatur non depliciat. Non enim multū curo vicia incurrere artium sermocināium dūmodo vicia animorum eo cōmodius possim feruida colloquutione corrigere et emēdare veritates quidē patrum vel ea que comperta sūt certissima attestatio ne rerum secundum sacre scripture sensum prout accepi a domino simplici stillo posui extra eas nil Ex pposito dicendo. Veruntamen quia eedem materie dudū a multis subtiliter et luculenter declarate sunt et pene ex frequenti vsu iam plerisq̄ ī fastidiū vertūtur. ideo nō fuit opus ad singula queq̄ auctoritates adducere. Nam ex hoc cōsonātia motiua huius voluminis vtique intercepta fuisset Ho-

Prologus

tādū q̄ locutio ista q̄tū ad interrogationē discipu-
li et responsionem sapientie vel econuerso: solum po-
sita est ad feruentiorē modum tradendi. Nec est ta-
liter accipiēdū quasi discipulus fuerit ille talis de
quo sapiētia in p̄sona p̄pria solū intenderit: vel qui
sapientiam solus p̄ceteris tm̄ amauerit: vel cui sa-
pientia tot et tanta fecerit sed reuera pro quolibet
ī genere habeatur. Si quidē per modum doctoris
nunc loquit̄ in persona hoīs perfecti. nunc imper-
fecti: nunc in persona alicuius q̄ affectuose xp̄m di-
ligit: et perfecte in fide et dilectione eū sibi despon-
sat: deinde in persona peccatoris q̄ deū pro suis ex-
cessibus flebiliter exorat. Et sic diuersimode stillū
vertit: s̄m p̄ tunc materie congruit. Nunc etia; dei
filiū vt deuote aīe sponsū inducit postea eundē tan-
q̄ eternam sapientiam viro iusto desponsatam itro-
ducit. Visiones quoq; in sequentibus cōtēte nō sūt
omnes accipiēde secūdū litteram licet multe ad lit-
teram contingerit: s; est figurata locutio: sicut et in
libro regū legimus de nathan p̄pheta qui missus a
dño ad regē dauid parabolice sub figura diuitis et
peregrini iudiciū ab eo erigit cōtra seipsum p̄pter
peccatū qđ in seruū suū commiserat. Et de muliere
thecuita sapiente que ad regem intrans in persona
aliena v; duorū filiorū suorū animū regis ad clemen-
tiam flectebat. Angelus quoq; ad thobiā missus et
ab eo requisitus oīs esset respondit se ananiam aza-
rie magni filiū esse que omnia non quidem ad litte-
ram sed scđm sua significata vera fuerunt. Sic et
predicator egregius paulus discipulorum suorum
p̄sonā induerat cū eos culpando dicebat. Ego qđē

Prologus

sum pauli ego autem apollo. Nōne homines estis
Et paulo post. Hoc inquit fratres transfiguravi in
me et appollo ppter vos vt in nobis discatis. Pro-
ro huius figurate locutionis occulta mysteria dili-
gens lector faciliter poterit aduertere si tamen so-
lertem curā studereit adhibere. Oro autem et sup-
plico bonitatē ei⁹ inēsam qui me hunc laborē suo
et amore subire coegit de ipsius pietate cōfidēs vt
quia facultatē meam negociū hoc excedere cogno-
scit ipse defectū meū in cordibus piorum hic legere
volētium suppleat hoc modo. vt omnis qui presēs
opusculū cum sincera intentione perlegerit vel au-
dierit haustum alicuius deuotionis vel aliquā no-
uam diuinitus collatam gratiā ide reportare mere-
atur. Sane imperfectū meum tam scie q̄ vite reco-
gnoscens vobis patri filioꝝ amabili. Hugoni in grō
ordinis p̄dicatoꝝ venerabili hoc opus trāsmittere
curavi qui et auctoritate ceteros precellitis et ho-
nore magisterii theologicę scientię polletis ⁊ q̄ his
maius est lumine quoꝝ eterne sapientię ac donis
spiritualibus p̄ditus estis vt l̄c ve h̄re exortato-
rie satis declarant quibus filios dilectos admoni-
tione gr̄na ad pacē et fraternā charitatē ad rigore
disciplinę et feruore deuotionis ad cōformitatem
iesu xp̄i ac oīꝝ virtutū perfectionē tanta sollicitudi-
ne exercitastis nec his cōtentus sed de multoꝝ quoꝝ
salute sollicitus m̄eros quosꝝ huius mundi secta-
tores vt hunc mundū fugitiuum ac fallacē deserāt
et ad verā et eternā sapientiam veniāt inuitari ver-
bo et exēplo p̄ eosdeꝝ procuratis. Vos ergo pater
reuerendissime manū peritā apponite et gustu iter

Prologus

nō putōz ī talibus discernite si qđ plus vel si qđ mi-
nus. z qđ diuina sapiētia inspirauerit pro gloria sua
et vtilitate proximoz faciatis. Michi quoqz filioz
vestroz deū amantiū vilissimo veniā de defectibus
hic repertis cōcedatis; nec p̄sumptioni hoc factum
ascribite; sed dei emulationi imo superne inspirato-
ni; que vt testis est michi deus me die noctuqz quie-
scere nō permisit nec eius coactioni acquieui. Sed
vtrū bene vōs probate. qui vnctionem a sancto spi-
ritu habetis. Sciendū qđ colloqū istud inter sapien-
tiā et discipulum/hoc mō initiū et occasionem ha-
buit. Nam dum quadam vice post matuti. idē disci-
pulus similitudinem p̄cessionis illius amarissime
quam xp̄s cōdēnatus fecit dū añ locū passionis du-
ceretur more solito expleuisset. et in ambone ante
crucifixū animoz dolēti cōquereretur crucifixo qđ
affectū tā feruidū ad suam passionem put dignum
esset non haberet s; nec hactenus habuisset statim
quasi ī extasi positus lumine quodā celesti illustra-
tus et eius mentalibus oculis centū meditationes
seu cōsiderationes sue passionis ostenduntur sibiqz
dicitur qđ oī die debeat has cenauim meditationes
cum cētū venis deuota meditatione transcurrere z
totidem petitiones adiungere ac se xp̄o passo spiri-
tualiter quantū possibile est in eisdem conformare
quas tā hic cā breuitatis explicitē ponere obmisi
sed deuotis p̄sonis doctis et idoctis ī nostro vulga-
ri vs; theotónico fidelit̄ cōmunicauī. Agit discipul⁹
qđ añ fuerat affectu cōpassiōis dur⁹ cepit p̄ otinuu⁹
eiusdē meditatiōis vsū ad tāte mēoriā passiōis mol-
lescere z diuersas eo modo prout in sequentib⁹ ap-
parebit illuminationes habere. Dum autem predi-

Prologus

cta prout doctus fuerat scribere incōbasset et examinatric bonorū aduersitas eum acceptis retrahere temperet: xps ei iniussione astitit in forma quasi iam de columna in qua flagellatus fuit descēdēs et sua vulnera recenta ac cruentata eum contrectari permittens aduersitatis illius vulnera sanauit, et ad peficiendum incoata animauit. Notandum quoque originale huius operis ceteris temporibus et nō in presentia magne gratie conscriptum fuit. Nō enī p̄dictus discipulus noīe et p̄sona in hoc opere ignotus videbatur ibidē habere modū agētis: sed modū quādam diuina patientis. Nā cū animo nesciret quid scribere deberet per reuelationes spirituales habuit et quādo scribere debuit et pene singulas materias quas scripsit. Porro extra hoc tempus si quid quasi ad se dictasset v̄l aliunde collegisset: aut esset ex se scripsisse voluisset et predictis apposuisse. tā insipidū reddebatur et ineptū fiebat vt si quis sapes aut calores cōtrarios in vñū coniungere niteret. Et cum ea que data erant ad tabulā cōcepisset ad se reuersus studiose rimatus est vt nichil in his eēt quod a dictis s̄ctorum patrū discreparet: s; hoc quod diuina sapientia tradente sibi per spirituales illustrationē infundebatur auctoritate sacre scripture diuinitus sanctis inspirate fulciretur cum idem in sensu aut etiam in verbis vel certe sibi repiretur esse. Post completum vero huius operis laborem dū timore quodam humano teneretur ne ab emulis qui nūc quāque sicut olim inuidia stimulante facta quoque l̄ bona deprauare aut penitus annullare non de istū diuina charismata appellātes superstiosos

Prologus

figmēta et sanctas reuelationes fantasticas dece-
ptiones scōrūq; gesta patrū dicunt narratoriuz fa-
bulosum. tanq; hoīes q̄ non gustauerunt ea que sūt
spūs s̄cti ipsi vero solūmodo suas adinventiones
topicas vel ppositiones dubias sequuntur tanq; de
mōstrationes certas: et lz in p̄dictis diligēs cautela
sit adhibenda non tamen spernēda sunt vsq; quaq;
timens ergo ne istud quoq; opus piū eorū dentibus
laceraretur cogitauit ipm occultare ac ēt penitus
supprimere qd̄ ne fieret diuina sapiētia p̄ aptissima
signa et pulchras reuelationes oīno phibuit. Sz r
btā x̄go cū filio suo cuidā p̄sona apparēs hec eadē
oībus deū diligētib; cōicari precepit

Incipiūt capitula primi libri horologii sapiētie

Materia primi huius libri est christi passio
preciosissima que de se ad amorem feruē-
dum multū est motiua qualiter verus sa-
pientie discipulus in suis actibus se eidē debeat cō-
formare. his interferuntur quedaz materie cōmu-
nes et motiue ad propositū pertinentes

Qualiter quidā electi et diuina gratia preuenti ad
deum mirabiliter trahuntur. et spiritualiter quō
quidā iuuenis fuerit tractus. c. 1.

Quō x̄pi passio sit preambula ad cognitionē diuini-
tatis. et qualem formā x̄ps cōtraxerit ex acerbitate
sue passionis. c. 2.

De quibusdā x̄pi passionibus et qualiter verus ama-
tor debet eisdem cōformare et qualiter deus p̄ talē
mortem voluit genus humanum redimere. c. 3.

Qualiter anima que sponsum propter peccatū per-
diderat ipsum sub cruce per feruidam penitentias

Tabula primi libri

inuenit xpi passioni adiuncta. .c.4.

Placuit super extincto feruore deuotionis in diuersis personis in vniuersis seculis modernis temporibus quos xps p sua passionem reuocat ad verum amorem. .c.5.

Qualiter sit diuina sposa eterna sapientia et de qualitate amoris ipsius. .c.6.

Quod diuina sapientia amabilis sit parte et terribilis. .c.7.

De vicissitudine diuine visitationis et qualiter a se debet se tunc tenere. .c.8.

Quare diuina sapientia suos caros in hoc modo permittit tam multipliciter tribulari. .c.9.

De cruciatibus infernalibus. .c.10.

De gaudiis super celestibus. .c.11.

Determinatio quarundam obiectionum que in precedentibus sunt omisse. .c.12.

Quam utile sit seruo dei in hoc mundo multas sustinere tribulationes. .c.13.

Quam utile sit passionem xpi iugiter habere in memoria. .c.14.

Quomodo verus discipulus xpi se debet consignare passionibus ipsius. .c.15.

Comendatio singularis beate virginis et de dolore eius inestimabili quem habuit in passione filii. .c.16.

Incipit primus liber horologii sapientie. Qualiter quidam electi et diuina gratia preuenti ad deum mirabiliter trahuntur et specialiter quodammodo quidam iuuenis fuit tractus. .c.1.

Danc amavi et exorsivi a iuuentute mea et non fui michi sponsam assumere. Erat quidam iuuenis deo deuotus qui dum in prime iuuentutis flore seculi vanitatibus implicari cepisset et per labentia mundi oblectamenta deflueret atque in regionem

Li. primus

nē dissimilitudinis a statu proprie salutis oberrare
vellet diuina miserāte clementia modo quodam in-
effabili illustrato et per blanda pariter ⁊ aspera tra-
ctus tandē ad semitas veritatis per amorē sapien-
tie mirabiliter reduci. Cum. n. iuuenis presentat⁹
adhuc puerulus et nouiti⁹ necdū amori apt⁹ qua-
dā vice ad legendum in biblia se cōtulisset: occurre-
runt inter alia quedam verba ad amorē sapientie i-
uitantia. quibus valde delectat⁹ ceteris omnib⁹ pre-
termiſſis ad cedulam quandam prout potuit puer
ingeniosi⁹ predicta verba transcripsit. Post hec dum
frequenter lectioni mense interesset. audiuit ibidē
qualiter diuina sapientia veluti delicata sponsa et
dilecta amica. se omnibus exhibet ad amandū. Quis
q; processu tēporis aliqualiē creuisset. cepit habere
cor valde amorosum: sed quo vel ad quem finē hunc
amorē flecteret quidue amor esset nondum sciebat.
Igitur dum crebri⁹ preconium tante sponse diuine sa-
pientie audiret legē dicentis. Melior est sapientia
cunctis opibus preciosissimis et omne desiderabile
non pōt ei comparari: longitudo dierum in dextera
eius: et in sinistra eius diuitie et gloria lignum vite
est his qui apprehenderunt eā, et qui tenuerit eam
beatus. Ne dimittas eam et custodiet te: dilige eam
et seruabit te. Arripe illam et exaltabit te glorifica-
beris ab ea dū eā fueris āplerat⁹. Dic sapiētie soror
mea es. et prudentiam voca amicam tuam. Ex
his anim⁹ puerilis mot⁹ cepit gratiā ꝓcipere ad hāc
diuinā spōsā ⁊ eā diligere uehementē. Ei⁹ autē dilectio
adhuc puerilis erat qz ꝓ dicta spūali ꝓut oportuit
intelligere neq̄bat. Hec tñ i h⁹ amore q̄cōꝝ maſiale at
īpurū itēdebat s; i quēdā modū abstractiuus dulcis

amorosus: nō pure diuinū nec plene humanum hęc omnia trahebat. et hac dilectione miro et ineffabili modo diuinit⁹ profundebatur. et trahebatur quodam dulcissimo sapore et gustu interno. Cepit autē cogitare hic iuuenis apud se dicens. **D** q̄ multa bona audio de hac preclarissima sponsa. Ergitur quare dissimulas. Quamobrem non probas: vtrum eā tibi amicam habere valeas. **D** q̄ beatus esses. si hęc in sponsam habere posses. Iuuenis quippe es et amori aptus: et nequaquā cor tam viuudum poterit eē solitarium et amore priuatum. Altera quoq; die cū lector mense libros sapientiales legeret: audiuit cōmēdari sapientiam in hunc modum. Sapientia est sponsior sole et super omnē dispositionem stellarum luci cōparata inuenitur prior hanc amari et exquiri a iuuetute mea: et quesui michi sponsam assumere: et amator fact⁹ sum forme illius. habebo propter hęc claritatem ad turbas. et honorem apud feniores. habebo propter hanc immortalitatem: et memoriā eternam his qui futuri sunt post me relinqs. Intrans in domum meā conquiescam cū illa. Non enim habet amaritudinē conuersatio illi⁹ nec tediū cōuict⁹ illius: sed leticiam et gaudium In amicitia illius delectatio bona. Si dormieris non timebis q̄ esces et suavis erit somnus tuus. Dominus eī erit in latere tuo: et custodiet te. His itaq; auditis iuuenis cepit extuare ei⁹ i amore dicebatq; i tra se. Certe si oēs terras lustraueris: huic similem in⁹ gratis inuenire nō poteris. factum est autezvt incensor maiorū humani generis inimicus profectui eius inuidens: cogitationes his cōtrariasmittent. **D** **D** stul

Li. primus

tevis amare incognitū: vis desponsare inuisū. Melior est pugill⁹ in possessione vtraq; manus plena in expectatione. Et enī qui in excelsis rupibus domiciliū sibi collocant. et in amicitia sua alte nidificant nimis sepius sepe q; re erulant. quia ventum ī horreum suū pro pastu congregant. Nonne melius esset de lignea testa bibere ad sufficientiā: q; de cypho aureo sustinere potus inopiā. Si quidē hec sponsa p oīa amabilis esset: si delicias corporales nō prohiberet. si ad libitū cōuiuari et epulari permitteret. nūc aut ita est: vt omnia que sūt corpori delectabilia ei⁹ doctrine videantur esse contraria. Ipsa namq; dicit Qui amat vinū et pinguia: non erit sapiens. Itē q; paululū dormies et paululum dormitabis et paululum cōferes manus. Animaduerte nunc si est sup terrā, sponsa tam crudelis qui hoc faciat: vt tot durissimas leges suis amatorib⁹ imponat. Ad hec et similia cogitationum tēperamenta quidam sapiētie gustus ei intrinsecus sic rñdebat. O amande adolescens respice amozos corde: qđ omnium amantiū proprium est ob amoris gratiam diuersa sustinere: q; quot in littoze conche tot sunt in amore dolozes. Si ergo ita ē. nonne iustissimuz est vt et iste amator qui tam sublimen tamq; decoram ac omnibus gratis incōparabiliter decoratam et perornatam sibi priuilegio spirituali vendicat sponsam aduersa patiatur: unmo certe incōparabiliter eo plura ex animo sustinere debet quāto obiectū magis delicatum laboris sui premiū habet. Reuolue innumera et stupenda que legisti et audiisti que proh pudor hui⁹ mundi amatores ex amore vanissimo sustinuerunt.

Li. primus

Nonne ingemiscebas cum ad noticiam tuā perue-
nit iuuenē quendam tibi notum infantum fuisse fa-
scinatum; et ob amorem vnius puelle ferrum quod/
dam carni sue infixum portaret. **S** stupenda virtus
amoris. **S** quot sūt ⁊ fuerunt qui et res et corpus ⁊
honorē ac animā immortalem discrimini dederūt
et periculis innumeris se exposuerūt amore ligati
vel poti⁹ erecati et illi qdē vt corruptibilem coro-
nam et terrenam mercedem reciperent. tu autem ī/
corruptā. Audi fili mi ⁊ accipe cōsiliū et intellectus
et ne abiicias cōsiliū meū. Junge pedem tuū in cō-
pedes illi⁹ ⁊ in torquē illi⁹ cōsiliū tuum. Subiice
humerum tuū et porta illā. ⁊ ne accideris in vincu-
lis ei⁹. In nouissimis. n. inuenies requiem in ear cō-
uertetur tibi in oblectationem; et erunt tibi compe-
des illius in protectionē fortitudis et bases virtu-
tis et torques illi⁹ in stollam glorie. Decor. n. vite ē
in illa. et vincula illius alligatura salutaris. Stollā
glorie indues eam. et coronā gratulationis super-
pones tibi. Modicū laborabis et inuenies tibi mul-
tam requiem. Cānum et musica letificant cor et su-
per vtrumq; dilectio sapientie illi⁹ ergo persuasiōe
non desiste. sed procede et te ī amicitiam illi⁹ ex cor-
de coniunge. Talibus igitur et similib⁹ recreat⁹ cō-
solationibus in sctō proposito confirmabatur Quā-
dā vice cum subtilissimis argumentationib⁹ ad a-
morē mundi et dei destionē vgeretur cor ei⁹ amo-
ris īpatiēns semetipsū corā deo fundebat et talia q̄
rula voce prestabat. Discipulus. **S**. felix amator q̄
de prope iuenit vbi su⁹ amor conquiescat. Nā si q̄s
amat quod amare iuuat feliciter ardet. Sed proh

Li. primus

dolor me infelicem qui fructu amoris ac mercede desiderata careo dū per pctā mundi climata tanto cordis amore correspondētē nō inuenio. Vēdi cōsiliū animo inquieto vt ab amore desistent et se ad sectā epycureorū transferret. quietē carnis amaret. Ecce inquit q̄ feliciter nunc tēporis arietes pingues et oues pascuales in pratis virentibus ⁊ pascuis vberimus pascuntur dicentes non q̄dē verbo sed facto demonstrantes q̄ gaudia sint stomaci sup oīa gaudia mundi. Tu autem cum amore tuo inacie attenuaris per singulos dies dum quod queris nō inuenis. nec de inuentis cōtentaris. Audi igitur cōsiliū sapientis. Sufficit inquiri tibi lac caprarum ī vltis ancillarum tuarum. Et iterum. Melius est videre quod cupias q̄ desiderare quod nescias. Vel si tibi magna placet amare et amore tuo sydereas affectas tāgere sedes/saltem hoc facias vt tibi nichilominus hincinde prouideas quibus per amorem te coniungas que tediū pellāt ⁊ cordi gaudia cōferāt. Ecce quot amatores hoc tēpore reperiuntur qui ⁊ diuina petūt et transitoria per amorem non deserunt volentes a te diligas et tamen nolentes ab amore carnali separari. Vade ergo et tu fac similiter. Hec inq̄ discipulus intra se latenter et quasi furtiue pertractās tale a sūma sapientia intellexit responsū. Sapientia. Errant valde qui celebres epulatores et antique secte dudum reprobate nouos sectatores qui curam carnis in desiderio peragūt dū quottidie splendide viuunt arbitrantur felicitate gaudere nisi forte pecorum felicitate glorientur q̄ pecoribus dissimiles nō sint. At vero hoīs rationis

Li. primus

His mens generosa cognitione et amore sursum elleuata illic longe altius perfectiusque felicitatis ubi suo amato contemplatione et amore perfectione coniungitur. Nec obstat si hoc quod desideratur interdum partius conceditur quia modicum de balsamo preciosius est quam multum de aceto. Melior est enim racheus efraim videmus abicer. Porro nimium delirat qui amori diuino socium sociare desiderat. Et duo amores trahere se in unum non copatiuntur. Quomodo ergo celestis amator cum terreno sociabitur. Porro sus impossibilia attemptat. qui tantam maiestatem cum vilitate tanta copulare se putat. Talium igitur cogitationum diuersa certamina animus predicti iuuenis longo tempore sustinuit. et nunc huc nunc illuc flexibilis mouebatur. Dum hec agerentur accidit ut hec vel milia iterum legerentur. Iuueni amariorem morte mulierem que laqueus venatorum est et sagena cor eius vincula manus illius. Qui placet deo effugiet eam qui autem peccator est capietur ab illa. E contrario autem de sponsa diuina. Ego inquit quasi terebintus extendi ramos meos. et rami mei honoris et gratie. Quasi libanus non incisus vaporavi habitationem meam; et quasi balsamum non mixtum odor mens. Qui me inuenit inueniet pacem. et hauriet salutem a domino. His auditis iuuenis quodam interno clamore quasi pro nimio affectu rugiebat. Verum est. nec est aliud quod verius dici possit. ex nunc fixum et deliberatum apud me est. ego certe meipsum morti exponam. ut hanc michi in amicam et sponsam acquiram ipsa sponsa et ego eius seruulus ipsa magistra et ego eius discipulus. O si hanc predilectam spon-

Li. primus

Jam alloqui michi liceret **Etinā** sola vice daretur ipsam videre. **A** deus eterne que vel qualis est ista de qua audio talia **L**unq̄ vehementer hic scire cuperet et pre desiderio estuaret: ecce agnitio quedam ineffabilis affuit in qua sibi hic sponsa taliter manifestata fuit. **E**ximii nanq̄ atq̄ miri decoris thron⁹ eburneus in colūna nubis apparuit. in qua predicta sponsa nimum formosa refulsit inuestitu deaurato circumamicta varietate. **E**i⁹ corona fuit eternitas amictus iocūda felicitas: verba eius dulcis suauitas amplexus omnis boni perfecta societas **L**unq̄ discipulus iam familiariter alloqui vellet: satis prope esse videbatur paulo post remotissime distare cernebatur **J**am supra conuerū celi suppremi statura sua pertingebat: nunc minima quantitate apparebat: et in se immobilis existens omnibus mobilibus mobilior videbatur. **P**resens erat nec tamen cernebatur apprehendi se permittebat nec tamen cōprehendebatur **I**psa attingebat a fine vsq̄ ad finem fortiter. et dispenebat omnia suauiter. **C**um iam putabatur haberi velut delicata iuuenicula subito vt iuuenis pulcherrimus inueniebatur. **I**nterdum quoq̄ vultum reuerendissimum quasi omnium artium magistra esset induebat. et vultu roseo apparebat. **I**nter hec dum discipulus obnixē aspiceret cupidusq̄ amoris ī suspēso haberetur ipsa amicabiliter quasi inclinando se ad eum conuertit et gratioso vultu blandisq̄ ac ridentibus oculis diuinissima tamen ad modum cunctis mētibus stupēda luce et vultu ei⁹ reuerēdissio' pcedēte eūsalu sequit dicēs. **P**rebe fili cor tuū m. **Q**uo audito p̄ nī

Li. primus

mia amoris dulcedine liquefcens et quasi in extasi positus ad pedes eius procidit gratis agens eius presentia magnifice delectatus. Procedente tempore cum hic a memoria excidissent et rursus cogitationes inique succrescentes eum de benefactis molestant ita ut iam pelagi fluctibus pene mergere tur maxime propter hoc quod ex omnibus istis descriptionibus ipsum quem diligebat comprehendere nequibat contigit ut legeret apostolus paulus qui predicta euidenter determinabat Aiebat namque christum dei virtutem et dei sapientiam esse et in ipso esse absconditos omnes thesauros sapientie et scientie dei. Que verba tenero et palato non sano non bene sapiebant quia christum sapienter diligere id est secundum diuinitatem adhuc nesciebat magis que presentia quam futura in suo amore querebat. Tandem puerilibus annis excursis cum ad etatem maturam venisset quadam vice mens eius ineffabiliter illustratur ita ut totus quodammodo absorptus in spiritu delectatione nimia repletur Et tunc de predictis plenissime informatus fuit ita ut facies eius et cordis amor amplius in diuersa non mutaretur. In hac visione non apparuit corpus nec quicquam corporeum et tamen omnem delectationem possibilem in quod videbatur incorporaliter et super essentialiter in se continebat. In hoc fontali principio nec forma erat nec materia aut imago depicta sed pura et simplicissima essentia cum personarum distinctione perfecta. Sane ipsum per essentiam putin se est predicam abstractione non vidit sed solum quandam superlucentius radiorum emanationem supernaturalē. quas verbis

XI. primus

exprimere non valebat. in se percepit. Porro obiectū illud mellifluum omnis boni contentiuum sibi hac vice monstratū non fuit: nec persona patris tantū vel solum psona filii aut spiritus sancti: nec fuit ipsa diuinitas in sua abstractissima simplicitate accepta. sed fuit ipsa essentia diuina secundū nostrū modum intelligendi accepta prout est summum et ineffabile bonū summe pulchrum ac delitiosū ac omnium bonorum in creaturis reparatorū originale principium super optimū. et hoc intellexit esse predictam spōsā eternā sapientiā. Verum licet quilibet psona p se accepta. sit sapientia et omnes persone simul vna eterna sapientia tñ quia sapientia attribuitur filio et quare ratione generationis sibi conuenit: ideo dictum patris filium sub eodē significato consuetudinaliter accepit: nunc quidē vt deum deinde vt hominem vt in utroq; pariter deuotionis exercitia et amoris solatia inueniret. Postmodū igitur huius discipuli vita. et exercitia spūalia cum deuota occupatione huius diuinissime sponse decurrebant. Quicquid enim amabili siue pulchrum vel delectabile iocūdis occurrisset: totum in illud reducebat a quo bona cuncta procedunt. Cum interdum quelibet species amabilis et bene cuncta occurrisset simulq; cogitatio adesset q̄ saltem hec pulchritudo in sua amabili sapientia non haberet locum respondebat. Esto s; nec luminosus solaris et ad ius est lumen tale q̄ sit ex materia cere vel quouis alio liquore confectum est tamen lux purior et excellentior omni lumine ex quacumq; materia facto. Sic est in proposito. Nam hec pulchritudo nichil est ad hoc quod est in suo ex

Li. primus

emplari principio nō materiali sed diuino. Abstracto namq; ab hoc amabili quicqd est imperfectio- nis materialitatis ⁊ fetulentie corporalis et saluo quod est pfectionis et bonitatis; hoc totum nobi- liori et eminentiori modo est in eterna sapientia q̄ sit in hac vel in aliqua creatura. Ex his et similib⁹ adolescens predictus ad hoc tandē peruenit vt qñ cūq; audiuit cantilenas amozosas vel his similia q̄ hec oīa ad suam quam diligebat sapientiam puris- simo cordis affectu tanq̄ amoris ipsius incitamen- to retroquebat. Quotiens hanc predulcissimam cordis sui singularē amicam affectu feruidissimo ocu- lis dulci amoris fletu stillātibus brachijsq; amoris pre auuiditate extēsis intra cordis viscera amplexi- bus inenarrabilib⁹ constrinxit. Quis dicere valeat amozosos obtutus quib⁹ sepius ab ea pascebat ⁊ se- creta silentia quorū dulcissimo gustu ei⁹ fruebatur presentia. Interdum quoq; cum aliqui de fratrib⁹ dicta nona licentiā peterent vt ciuitatem gratia vt sitandi amicos intrare possent prefatus iuuenis se- cretū locū petiit et amicā suam alloqui cepit dicēs **Eya** amoris magistra pre cūctis viscerose cordi meo impressa: animaduerte q̄ amor virt⁹ est visua copu- lans vel potius transformās amantem in amatum **Eya** queso veni tu amica mea veni intra cordis mei reclusorium tibi soli reseruatum amore tuo velut decore roseo adornatus. Veni inq; et ibi inebriemur cōsolationis tue vberibus: ⁊ fruamur cupitis am- plexibus. Igitur ex his et similibus frequenter ac- cidit vt cor suum pre amoris vehementia sensibili- ter quodammodo feruere inciperet: ⁊ motu ac pul-

Li. primus

su vehementissimo vim amoris pderet p alta su
spira ardore ignite charitatis prodiret. Et quem
admodum infantulus nondum loquere aptus i gre
mium matris positus matri letabunde arridere cu
pit et motu capitis ac gestu toti^o corporis applau
dere nititur sic et cor istius in medio ventris ei^o ad
pntiam tante maiestatis quodammodo gestiēdo erul
tabat. et desiderio suo ignito vehemēter prout po
terat dilecti sui presentiam demonstrabat. dicebat
q̄ verbis mentalibus ad sponsam suam diuinam sa
pientiam voce gratulabunda. Tu cordis mei nobi
lissima imperatrix regina speciosissima et omnium
gratiarum largitrix. In te habeo diuitias et gloriā
et delicias et oim bonorum copiam et quicquid op
tabile est p te michi est. Et hic suauiter ruminans
statim cepit vultus eius hilarescere: cor iubilare: a
nimus exultare et p̄ exultatione prorumpere in
hanc vocem. Super salutem et omnem pulchritu
dinem dilexi sapientiam et proposui pro luce habe
re illam. Venerunt michi omnia bona pariter cum
illa.

Quomodo christi passio sit preambula ad co
gnitionem diuinitatis: et qualem formam christus
contraxerit ex acerbitate sue passionis

Interea dum hec agerentur discipulus as
sumpta ad deum fiducia suam quam de
sponsauerat amicam taliter alloquitur di
cens. O amantissima sapiētia que sola perfecte no
sti cordis naturam amorosi: tu manifeste scis q̄ ne
mo possit amare icognitum. Ergo ex quo req̄ris vt
te solū diligā z dilectū cūctis amabilem reddam. ds

Li. primus

ergo te michi amplius cognoscere vt que iubes et doces melius valeam adimplere. Sapia. Pro-
cessus emanationis creaturarū a summo rerū car-
dine deo scdm ordinē nature fit per descensum ex p-
fectionibus ad imperfectiora. qz omnes rerum perfe-
ctiones quodā ordine a summo rerū creatore ne deo
descendunt. Ipse aut homo naturaliter ab inferioribus
incipiens et gradatim ascendens in diuinarū
proficit cognitionē rerū. Tandē si ad diuinitatis co-
gnitionē peruenire desideras: restat vt p assumptā
humanitatē et humanitatis passionem tanq̄ p vias
regiā gradatī ascēdere ad altiora discas. **Di.** **S** e-
na sapientia que de excelso throno a regalibus sedi-
bus de corde eterni patris in hanc vallem miserie te
inclinasti et triginta tribus annis exilium hui⁹ mū-
di pertulisti quiqz nimiam charitatē tuam qua genus
humanum dilexisti per amarissime passionis ⁊ mor-
tis tue mysterium ostendere voluisti: per hanc mor-
tis tue inenarrabilem charitatem te obsecro ex intimis
viscerib⁹. quatenus te michi ostendere digneris in
forma et dispositione amantissima quam ex ama-
rissime passionis tue dolore contraxisti. Sapia.
Quanto ex magnitudine amoris et doloris in mor-
te pallens ofuscatione quadā mortifera appareo be-
formior: tanto cordi amoroso et menti bene disposi-
te ero amabilior. Nam sicut amans naturaliter rea-
mari appetit: sic et ab amato amoris sui manifesta-
tionem requirit: quia amor inclusus nulli nisi amā-
ti est cognitus. Tandē amantes consueuerunt cona-
tibus quibus possunt signa et indicia dilectionis ab
amatis expetere. et plerumqz contingit qz tacēteli/

Li. primus

gna vim amoris inclusi depositio prodit superinduta et quid lateat in corde signa pronunciant exteriora. Nonnunquam etiam contingit quod illud quod in amato indecorum iudicatur id amantes tanquam singulariter decorum extollant. Discipulus. In amore quidem huiusmodi ut asseris ita esse veraciter cognosco: sed quomodo in homine crucifixo hoc esse possit nondum clare video quia licet in amato huiusmodi nonnunquam inueniatur quo etiam amanti displiceat. sunt tamen alia plura amori congrua que videntes delectant. Hic autem dilectus dolore mortis deformatus quomodo amabilis videri possit non intelligo cuius nimirum amori contraria magis videatur dispositio cum totus ex liuore sordeat interius exteriusque marcescat ex dolore neque spem neque decori vllum oculis amantium exhibeat sed plenus dolore et miseriis existat. Quomodo ergo tu dicis amabilem quem euidencia facti ostendit mirabilem. Sapientia. Veri amatores non multum de spina que rosam gignit curant dummodo rosam habeant quam habere desiderant. Hec veri sapientes scrinia pulchra et deaurata que tamen in sevilia continent capsis vilissimis preferunt quam preciosissima ornamenta inclusa abscondunt. Sic sponse huius mundi spiritum tenus quidem dulcia ac suavia offerunt: posterius autem quasi regulus venena diffundunt: exterius colore roseo et niueo candore relucet interius autem putredine virulenta et sanie ac spurcitia plene sunt. Verbis diligunt: factis autem ut frequentius infidelitate ostendunt. At contra anime tue sponsa eterna sapientia exterius quidem secundum faciem humilis abiecta et despecta

Li. primus

bilis putatur. interius aute; viue lucis triclinio de-
coratur. Caro exterius mortua apparet. sed fulgor
deitatis qui non videtur interius lucet. Caro videt
misera; s; latet qualis sit glorificata: Vel sic. Si cre-
dis vilia crede et magnifica. Talis est dilectus que
afforis deformatum cernis vt si daretur ipsum i de-
core suo vel ad momentum videre: necesse esset te:
ex lucis amenitate: ex faciei pulchritudine: ex gau-
diorum immensitate deficere: cui nullus homo pos-
sit eum videre et viuere. Ipse est enim in quem desi-
derant angeli prospicere. Porro exterior mortifi-
cati corporis dispositio ac forma non est deformitas
censenda vt tu putas: sed maxima formositas quia
non qualis apparet qui videtur attendere debes s;
qualia perpesus sit: et vnde et propter quid. Si que-
ris. vnde: constat quia ex nimia charitate et dilectio-
ne. Si queris propter quid. certum est propter te:
vt sua deformitate te formosum faceret. suo liuore
te sanaret: sua morte perhennis vite immortalita-
tem tibi tribueret. Sic igitur dilectum amoris res-
piciendo videbis plenum charitate et dilectione:
qui non solum verbis amauit: vt nonnulli dilectis-
ces. Sed et factis se dilgere comprobauit: quia in
morte et vsq; ad mortem dilexit. Sic igitur patet
quia exterioris hominis forma et dispositio quam
ex passionis acerbitate contraxit magis est amo-
ris expressiua q; deformitatis indicatiua. Nec ob-
stat si hoc ei qui non amat non videatur quia ocu-
lis egris odiosa est lux que puris est amabilis. Di-
scipulus. Vere et indubitanter sic est et beati

Li. primus

seculi qui sic vident: quia hoc non est omnium: sed paucorum id est feruide amantium. Fallax proinde gratia et vana est pulchritudo. nec immerito stultus reputabitur quia secundum faciem et non secundum veritatem amat. Nam quia falsum pro vero recipit ideo optato fructu carebit. Sapientia. Ad rediuiuam igitur semper tue menti salubrem passionis mee imprimendam memoriam amorisq; artem atq; materiam ampliozem prebendam deuotissimis auribus tuis quedam de ea passione iterum replicabo.

De quibusdam christi passionibus: et qualiter verus amator debet se eisdem conformare: et qualiter deus per talem mortem voluit genus humanum redimere.

In te diem festum pasche vltima cena iam facta cum discipulis instante tempore transitus mei ex hoc mundo ad patrem egressus cum vndecim abii in montem oliueti: vbi factus in agonia cum prolixius orassem et intelligere tam crudelia tormentorum et suppliciorum genera michi iam eminere tunc factus est sudor meus sicut gutte sanguinis decurrentis vsq; in terram. **A**ir enim et difficile credibile esset alicui homini viuent sub celo quales et quantas angustias et q; vehementes et terribiles mortis pressuras natura delicata mortem crudelē horrendo in eius pre

Li. primus

sentis tunc persensit. Postea venerunt filii tenebrarum hostensibiliter qui me durissime captivantes et crudeliter ligantes ad civitatem reducerunt. Noctes illam sacrilegi diversis suppliciorum generibus in me expenderunt; et se penis meis satiantes ludibriis et verberibus iniuriis et opprobriis inumeris me afflixerunt: faciem meam amabilem turpiter conspuerant: oculos velabant collum cum subsanatione percutiebant. Mane facto in atrio cayphe veritatem confitendo reum mortis me esse proclamabant. Maternis quoque visceribus ipsa que me genuit super me doluit. et irremediabilibus lachrymis fleuit: cum me in tantis angustiis et opprobriis positus vidit. Deinde ante presidem pylatum fui adductus accusatus: et condemnatus. Inimici mei terribilibus oculis me intuebant. et tanquam gigantes steterunt contra me. Ego autem mansuete tanquam agnus qui in portam ad victimam stabam demisso capite: pacientissimo corde. Post hec ab herode albaveste indutus tanquam factus illusus fui. Corpus meum formosum flagellis accerrimis verberaverunt. Caput meum delicatum spinis pungentibus perforaverunt. faciem meam amabilem sputis et sanguine defluente sordiderunt. Et sic tandem condemnatum miserabiliter cruce humeris propriis superposita ad locum supplicii clamantes valenter tolle tolle crucifige maleficius: beducerunt. Discipulus. O summa pietas si tanta amara fuit tue passionis incoheratio: heu qualis erit tanti doloris exitus et consummatio. Reuera animal irrationale tam crudelia pati esset michi videre mihi feria: quam magis te omnium creatorem et speciosissimum

Li. primus

num hominem sustinere tam immania tormenta & supplicia. Merito proinde ex intimo cordis affectu et totis precordiis meis compatietur tibi aīa mea. Sed vnum est quod a te scire cupio de quo etiā nō desino mirari Ecce querenti michi tuam deitatem ostendis humanitatem querenti dulcedinem profers amaritudinē petenti mamillas suggēdas robusta certamīa cecertare ostēdis. **S** diuīa sapiētīa cur hoc facis vel quid per hoc vis ostendere. Sapiētīa Motum tibi sit quod non datur peruenire ad deitatis altitudinem vel inusitatam dulcedinem nisi tractis pio quodam fidei ac dilectionis affectu p humanitatis et passionis mee amaritudinem. et q̄to hac neglecta quis ascenderit altius: tātō cadit profundius Hec est via per quam itur & hec porta per quam introitus ad desideratum finem conceditur. Quapropter depone nunc omnem cordis tui formidolosum timorem et indue animū virilem. **C**onstanter age et in acie mecum fortiter consiste. quia non docet famulū delitīari vbi viderit vbi viderit dominum suū; tam strenue decertare. **R**espice oculo mē/ tali numerū fortium iter quos si spiritualiter eterno regi militaturus annumerari desideras necesse est vt pristinam ignauiam deponas et exemplo triū fortium dauid inter prospera v; et aduersa equanimiter te habendo tanq̄ per mediam aciem inimicorum trāseas ac sic de cisterna bethle/emitica aquā hauriendo potum desideratum summo regi offe- ras temetipsum videlicet exponēdo laboribus cunctis vt eius filii pareas beneplacito voluntatis. **I**nduere sicut gigas stolla bellica accipe armaturā

¶ i. primus

meam. **N**ō precedat sed sequatur armiger dominus
suum quia de calice quem bibi potaberis: et aduersa
que pertuli tu quoque pro posse spiritualiter patie-
ris. **M**ēpe cor tuū ob quottidianā mortificationem
sensualitatis rōni cōtrariantis et impetum multarū
tribulationū te dilectioni mee disponētū angustia-
biliter et quodāmodo sudore sanguineo pfundetur
hortū quippe plantationū mearū roseis floribus an-
gustius v3 et tribulationibus impinguare te deside-
ro. **I**nueteratas namque in te consuetudines malas
vincendo captiuaberis et quasi ligaberis et ab ad-
uersariis quoque meis occultas calumnias et mani-
festas iniurias sustinebis sed et passionem meam in
pectore tuo tāquam mater fidelissima filiū suum in suo
corpore iugiter portabis. **R**eprehensiones et iudi-
cia iniusta a multis patieris et detractiones mul-
tas ab emulis habebis et quasi spinis caput tuum
coronabitur cū spiritualia exercitia tua inuidie sti-
mulis suppressimētur. **P**ost hec extra castra mecum
educeris simulque improperia mea portabis: quādo
te ipsum et propriam voluntatem et oēs creaturas
de salute te impediētes deserueris qui pro posse tuo
velut hō moriturus cuncta deserit in vltimo exitu
spiritus sui. **I**gitur forte animo esto et prepara ani-
mam tuam ad temptationem quia que ventura sūt
annunciaui tibi. **D**is. **O** iudiciorum dei abyssus im-
perscrutabilis. **O** eterne preordinationis sn̄a formi-
dolosa cur nō si tibi dicere licet decreuisti salutare
genus humanum per alium modum magis quietū
O si liceret miseris dicere ad te. quare sic fecisti.
Uiquid in tua eterna sapiētia nō potuisti iuenire

Li. primus

alium modum per quem et miseros saluaret et tuam nobis dilectionem ostenderes. et sic teipsum a tantis doloribus nosque a tantis compassionibus supportasses. Merito inde propheta sanctus occulta animaduersione consilium hoc quasi impugnare ausus est dicens. Quare futurus es veluti vir vagus. ut vir qui non potest saluare. Sapi. Diuina substantia omnem formam quam intellectus humanus attingit sua virtute excedit. unde sicut ipsam non potest apprehendere. ita nec profunditatem iudiciorum ipsius per que creata omnia suscipiuntur poterit inuestigare. Proinde a talibus que ex solius diuine voluntatis beneplacito dependunt a nimia et curiosa inquisitione cauendum est ne vsque scrutator maiestatis operum a gloria In hac enim immensitate deus per suam omnipotentem virtutem humanam naturam multis aliis modis recuperare poterat: sed stantibus conditionibus ut nunc nullus congruentior modus erat. Auctor. n. nature in sua operatione non attendit quid sua virtus preualeat. sed quod unicuique creature congruum secundum suam naturam existat. Cum autem homo paucissimas veritates rerum etiam naturalium et inferiorum deductionibus scientificis ob imperfectionem intellectus humani sciat: et easdem nisi cum maximo studio et diutino labore tandem conquerat itemque naturaliter de visibilibus ad inuisibilia de corporalibus ad spiritualia procedat quomodo congruentius diuina mysteria sciri poterant. Martineque ista preclara fidei principia omnium facultatum intellectus excedentia: nisi ea sapientia diuina carne induta utpote veri

Li. primus

tas infalibilis reuelaret. vt inuisibilia dei a creatu-
ra mundi per ea que facta sunt intellecta conspice-
ret sempiterna quoq; virtus eius et diuinitas per
assumptā humanitatem nota fieret. Homo etias q̄
per inordinatā delectationē gaudia amiserat quali-
ter ordinati⁹ q̄ per tēporalem tribulationē smissa
recuperare debuerat. Amplius autē cū via que du-
cit ad vitam sit arcta et semite anguste et ante incar-
nationē fuerit minus trite qualiter poterat hec via
leuior fieri nisi hoc modo vt ipse qui hanc tradidit
preiret et viā laboriosā amarissime patiēdo alleuia-
ret ⁊ sic facilior creature fieret cū ipsam creator cō-
precedendo tanta sedulitate calcasset. Perpende
adhuc ex temetipso. si morti obnoxius iudicialiter
plectendus fores si q̄s ictum ferientis pro te exci-
peret in corpore suo et te illesum abire permetteret
quomodo maiorem charitatē et dilectionem osten-
dere posset vel debitozem se tibi cōstitueret teq; ad
reamandū magna inuitaret pietas. Interroga sin-
gulas creaturas docebūt ordinē totius vniuersi et
respondebūt tibi q̄ sc̄m nullum pulchriorem mo-
dum et congruentiorem seruanda erat iusticia sit ⁊
misericordia ostendenda: natura humana exaltāda
bonitas diuina effundenda: deniq; celū et terra pa-
cificanda: q̄ cū dolore passionis tanti mediatoris ⁊
amaritudine mortis ipsius. Nec te labor electorum
exterreat: aut aduersa pericula frangant. Ipsa tñ
ineffabilis p̄ntie mee suauitas et amoris dulcedo
admiranda aut nō sentire aut leuissime ferre faciet
aduersa omnia vnctione magna. Quis non priuile-
gio spiritualis cōsolatiōis aut gr̄a suę uisitatiōis

Li. primus

amplius gaudet q̄ q̄ diu pp̄ me diuersas tribulationes sustinet. Amaritudinem teste minus curabit q̄ nuclei dulcedinem frequētius p̄gustauerit. Ite athleta qui fortē et pp̄itiū adiutorē in cōflictu h̄re dignoscit̄ pro magna pte iam triūphasse speratur. Igitur nō cōcidat cor tuū sed passionem meā semp̄ in mente habeto: et eam in corde tuo quasi in libro scribe: et te ei q̄tum vales studeas cōformare. Hūc vero amaritudinem passiōis mee tibi affectuosius inculcare cupiens ordinem nationis ipsius vltimis prosequamur. Eductum me itaq̄ extra castra suspendunt in crucis patibulo inter duos latrones ad hoc duntaxat vt mors mea turpiter appareret. Cūq̄ sic fixus manerē et seuissimis doloribus mortis circūdatus essem oculi mei luciferi fuerunt cōtenebrati aures derisionib⁹ replete olfatus propter malum odorem afflictus: os meum dulcissimuz fel leo potu amaricatum. Percusserunt me: vulnerauerunt me et durissimis castigationibus carnē meam lacerauerunt: ita vt atroces ictus sanguinis vnde erūpentes seq̄rent̄ et per corp⁹ delicatū sprasuz decurrentes ipsum cruentatum sanguine cunctis demonstrarent. Si vidisses me in illa hora tam miserabiliter pendētem in patibulo defecisset anima tua pre dolore et tristitia. Heu in hora et in tempore illo spatiosa terre latitudo defecerat michi: ita non haberem vbi caput miseris fessū reclinarē sed inclinatum dependebat. Collum meum allapis et percussionibus afflixerant faciem meam elegantē spuitis imundam reddiderant. Pro viuido colore palloz vmbrosus vultum meum occupauerat: et tota

Li. primus

formositas mea intantū extincta fuit et emortua vt
aspectus michi debitus iam non esset: sed quasi le-
prosi alicuius aspectus viluisse videretur. Discipu-
lus **Q**uis michi det iam in hac hora tuā hanc fa-
ciem amabilem sub hac lugubri forma iuxta votum
meum prospicere ipsam: & perfundere resoluta cor-
de vehementissimo imbri lachrimarum **Q** speculū
mundi virtutum, et, gratiarum omnium pulcher-
rimum obiectū in quem desiderāt angeli prospice-
re iocundissimis obtutibus suos gaudent oculos
defigere felicitate indefessa **Q**uis dabit cordi meo
tam eximium et precipuum compassionis affectum
vt sua ex imensitate oīz singulare amore flagratiū
motiuas superet compassionēs **Q** si possem omnium
oculorum vberes lachrimas effundere omniumq;
linguarum motiuas et flebiles voces habere vt pas-
sioni tue tanto efficacius daretur repēdere vices.
Sapientia. Nemo passioni mee melius rependit vi-
ces q̄ q̄ nō verbis solū sed factis ipsam cōsequitur
qui stigmata. i. crucis opera iugiter in suo portat
corpore se meis humiliter conformato vestigiis.
prospera vs calcās aduersa nō formidans qui ardē-
ti semper desiderio ad culmen tendit spiritualis p/
fectionis **D**ico tibi q̄ nec tot lachrimarum imbres
quot aquarum sunt gurgites coram me essent tam
acceptabiles q̄ quis etiaz pie lachryme et affectu cō-
passionis procedētes amabiles et grate coram deo
existent. discipulus Amantissima sapientia idcirco
qualiter me tibi in predictis passionibus cōforma-
re debeam cupio edoceri. **S**apientia. Auerte oculos
tuos ne videāt nociua aures tue ne audiant vana

XI. primus

et pro dulcibus sume amara. Corporis tui superfluas et inordinatas amoue delicias cordis tui pacem et quietem in me solo requiras cunctas tribulationes gaudenter recipias mala illata patienter sustineas et despiciabilis ab oibus videri concupiscas. Discite voluntatem tuam in omnibus frangere et concupiscentias carnis tue ob amorem saluatoris pro te morientis iugiter mortificare. Hec sunt filii mi hic sunt in quibus prima principia que tibi ceterisque amatoribus suis tradit diuina sapientia que in libro hoc aperto v3 corpore meo crucifixo sicut vides sibi exarata. Discipulus. Tam copiosa et immensa est redemptionis tue fidelitas et cunctorum excedens ingenia mortalium vt etiam postpositis oibus ceteris beneficiis multiplicibus sola passionis tue ex amore procedens tam larga immensitas et tam pia fidelitas sibi et totum iure capias dilectionis affectum. Sed nunc o eterna sapientia anima mea iterato a te audire vehementer sitit hoc quod miseris tam dulciter sapit. Quid obsecro sibi vult tantus amor vel quid cogitasticum tam amara pati voluisti. Quare tibi ipsi non prouidisti et propitius tibi non fuisti. Leuius namque absque omni dubio hoc facere licuisset si placuisset. Sapientia. Amoris magnitudo hoc me facere non permisit charitatis flamma intentum defecit que in nullo parcere voluit nichil condescendere admisit. Hec namque intantum in me exarsit vt nullus vnquam sitiens tam feruide lipidissimos aqua fontes desiderauit aut moriturus vitam cunctis mortibus optatam affectauerit sicut ego ex amore sitiui peccatores saluos facere et me eis amabilem exhibi

Li. primus

bere. facilius iam dies p̄terita reiterabitur flores
ab initio mundi arefacti reuiuiscerant pluuiarum
gutte innumerabiles colligerentur q̄ mēsurari aut
estimari possit charitatis dilectionis mee immen-
sitas incomprehensibilis. Unde et corpus meuz for-
mosum doloribus inumeris tanq̄ quibusdā amo-
ris signaculis tam multipliciter signatus fuit q̄ nō
inueniebatur nec spacium vnius puncti in toto cor-
pore crucifixo qd̄ non dolore et amore singulari re-
luceret Et hoc quoq̄ iam in presenti tibi aliquali-
ter videre dispensatiue conceditur. Vide nunc ma-
nus meas vtrasq̄ longas ⁊ pulchras clavis acerrī-
me perfossas brachia atrociter extensa/pedes per-
foratos: crura ad modum fessa et violenti quadam
cancelatione constricta. Respice delicata corporis
membra tam arte inclusioni mancipata: sanguine
quoq̄ respersa et perfusa. Corpus meum iuuenili
decore venustum a flore suo decidit et emarcuit Asp-
rimus crucis lignum erat delicati dorso reclinato/
rium Corpus ponderosum clavis confixum deorsū
sua mole trahebatur et inde dolor vulnerum meo-
rum augebatur. Quid plura. A planta pedis vsq̄
ad verticem seuissimis vulneribus et amarissimis
doloribus repleuerunt me: deduxerunt in lacū mor-
tis vitam meam. Non pepercerūt sed inebriauerūt
me amaritudine. et exquisitis cruciatibus regē glo-
rie verauerunt. Et hec omnia amoris vulnera cum
magno sustinui cordis desiderio vt meo liuore pec-
catorum vulnera sanarem pro peccatoribus mise-
ris satisfacerem et omnes redire volentes patri ce-
lesti reconciliarem. Qualiter anima que sponsam

Li. primus

per peccatum perdiderat ipsum sub cruce per fer/
uidam penitentiam inuenit christi passione adiun-
cta. Capitulum. 4.

Esfundite lachrymas oculi mei plozate et no-
lite deficere. Meta huius mundi abscedat: cū
cta que michi solacii esse videbantur procul
recedat et me solitudinē meroris amicas tristitie so-
ciā querere sinant vt flere possim repentina mala q̄
michi ex peccatorum nebula superuenerunt: et me
quondā letis successibus gaudentem et iuuenili de-
core florentē ad presentē miseriam deduxerunt. Ad
temetipsum igitur o aīa mea introsum recurrens
labētia cuncta supergrediens solitudinē profundis/
sinarū tristiciarū perquire: et excelsos montes re-
memoratarū miseriarum pete cordeq; sauciato vo-
ce flebili et eiulatu miserabili exclamatā valide vt
montiū et collum alta cacumina aerisq; excelsa au-
spicia vsq; ad sstremū celi cōnerum vox ista lamen-
tabilis pertingat et ad aures illas pietate plenas ce-
lestiū spirituum perueniat talibusq; clamorib; ag-
gredere et dic. **O** lapides viui mōtes excelsi campi
luminosi syderearū mansionum: quis michi det vt
ignis ille uehementissimus calore nimio precordia
mea adurens et lachryme amarissime uberrime ias
profluentes vos moueant ad cōpatiendū michi et
ad leniendū dolorem meum. Dolorem vtique incom-
parabilē cordi meo vim facientes anime viscera cru-
ciantē et me prementē meduliter. **H**eu me infelicem
Siquidem sponsus ille celestis me sua charitate p̄-
uenerat: enutrierat: in sponsas elegerat annulo suo
subarrauerat et ornauerat multipliciter: mel et lac

Li. primus

ex eius ore mellifluo frequētius suscepī osculo oris
sui interdū pfruitus sum. Nōn sūq̄ etiā amplexu me
spūali spūalis ille sponsus liliorū amator linierat. ⁊
repleuerat multiplicib⁹ bonis. At ego misera et in
oībus his ingrata cū in honore essem non intellexi.
sed ab ipso aufugi recessi ⁊ apostataui. He michi qz
ipsū per didi. ve michi qz vnicū cordis mei gaudium
dereliqui. Dereliqui venā aquarū viuentium domi-
nū. A dilecto dilecta quondā alienaui; ab ipso infide-
liter me sepaui. Heu me miseram ad qd hoc facere
volui. Cur ipm deserui. Eya quot ⁊ qualia cum ipso
pdidi. Memetipsum enim amisi; ⁊ oēs celestes spūs
offendi; tristia venerunt solatia queq; me derelique-
rūt. Sedeo nudavidua ac desolata cōfusiōe ⁊ igno-
minia plena; qz mei falsi amatores imo certe veri d̄
ceptores phdolor de ceperūt me et miserabiliter de-
reliquerunt et oībus bonis quibus a dilecto ditata-
erā spoliauerunt. O honoris amissio gaudiorū per-
ditio oīmq; consolationū priuatio; qz vna hora venit
vniuersorum desiderabilis meorū et destructio ⁊ ple-
na destitutio. De cetero cōsolari nō potero; sed hoc
erit michi maxia cōsolatio nullā consolationem re-
cipere s; semp gemere ac flere donec miserabili mor-
te perfungar. He michi. quo mevertā. Ad quez ibo.
Quis me consolabitur. Ecce totus mundus me de-
reliquit. quia dilectum meum reliqui. Heu me qua-
re hoc feci? O q̄ miserabilis hora que huius malī
extitit conscia. O rubescentes rose et illa albescētia
gevirole inuiolate anime v; sancte et immacule itue-
mini nunc quem profero serotinum flozem. Attendā

Li. primus

te et videte me spineto cōsimilē et ponite ad cor & citissime marcescit & decidit flos ille quē hic mundus carpit: qz de cetero nihil restat nisi vt viuus moriar florens marcescā. iuuenis añ tps senescam & sanus languid⁹ fiā. S; hec oīa leuiter dissimulare posses eo q tuā amabilē et paternā faciem offendi: & te solū dilectum contristauī. Hoc michi infernus ē et dolor super oēm dolorem. O mi dulcis mente deficio cū recolo qsta charitate et dilectione preueneras cū quanta dulcedine admonebas et qz amicabiliter me ad te quondam trahebas. Ne premit dolor eo q his omnibus ingrat⁹ fui. q tanta bona tā modicum curauī tm̄ thesaurū tam leuiter abieci. O mortis infelicis optata presentia. ad qd retardas? cur menō tollis? O cordis humani fortitudo cualida: qz tanta patiendō non deficio. o cordis mei duritia ferrea: qz nimio dolore primor & non derumpor ob audite me diuini flores et cōdolete mecum omnes pii amatores. Ego illa qdam dilecta nomine excellentissimo decorata sponsa summi regis appellata fui. Video q criminiosior xp̄i adultera sim qz cuiusqz mariti sponsa: O liuam vberem pulchram fructiferā vocauerūt dñs nomē meū. Heu me infelicem quia nunc non sum digna vocari ipsius socaria lotricis officio deputanda. Oculos meos pre rubore et verecundia nequa qz decetero audeo leuare: sed neq os meum amplius ad ipsum aperire. O angustie cordis. Angustie sunt michi vndiqz. et quid eligam ignoro. Dilectum etiam absq spe recuperandi pdidisse grauius est oī morte: ipm vero sicut pri⁹ rehfe

Li. primus

apud tristissimā animam meam iudicatur impossi-
bile. En quō vndiq; coartor in totius mundi latitu-
dine spaciosa; atq; vtinam ī solitudine vastissima esse
vbi oculus human⁹ non me videret neq; auris audi-
ret vt me liberius clamorib⁹ atq; fletib⁹ satiare pos-
sem. qz hic finis consolationis mee existit. **O** pecca-
tū quid michi contulisti? **O** infelix culpa et laborio-
sa voluptas ad qualē miserum statum me perduri-
sti? **O** munde imunde deceptione et fallaciā ver-
tiginē plene. **A**he ei qui tuo famulatu; et voluntati
tue se subiicit. **O** quantis hic tribulationib⁹ ⁊ mise-
riis angustiabit. Nam et si exterius blandiri videat
interius tamē latet quod mordeat. Et si a foris se-
renus videatur; infinita tñ occurrūt que animā mi-
serā iugiter affligant. **H**eu heu deceptrix quāta mi-
chi initio pmisisti dum me decipere voluisti. **D**ulci-
bus litteris crebrisq; munusculis michi insidias po-
suisti. verbis suauissimis et ad alliciendum compo-
sitis; velut syrenarum vocib⁹ fistularumq; dulcissi-
mis modulationibus sensū michi abstulisti. **A**ultu
meretricio. gutture nitenti ridentibusq; oculis cor
stulti trāsfixisti. aquā petentivitre; cum lacte ape-
ruisti. ⁊ me dulci tossico ⁊ suauī absinthio inebria-
sti. **P**omela pulchra et suauia ob solam gratitu-
dinem fragrantia manu propria exhibuisti. rosas
de rosario pro munere dedisti iurasti; valide q̄ me
summe diligeres; nec vnq̄ michi letis successib⁹ pro-
sperisq; euētibus deficere velles. **O** callida vulpe-
cula; **O** viperā venenata. **E**cce his aliisq; innumeris
falsis blanditiis me irretitum post te ī mortem tra-
xisti; sicut cum oui vsridis ramus ostenditur et ad

Li. primus

inortem leta gaudēsque perducitur. **O** fera pessima
o bestia cruenta: nunc pugis crudeliter quem leuiter
vixisti: atrociter allidis quē leuiter eleuasti. Hocē
syrene simulans aculeū te habere prodis. Ecce oīa
versa sunt ī contrarium. Dum in sinu tuo me tuti⁹
quiescere puto: capilli abscinduntur oculi eruūtur
recedit spūs: robur tollitur et inimicorū gladius fer
mis occūbo. Hec recolens mente pertractans ī me
metipso marcesco. factusque sum michimetipi gra
uis. Felix p̄inde anima regina merito diuitiarū nū
cupanda quā reddiderunt aliena pericula cautam
que suā mentis et corporis seruauit innoſcentiam
O quāta felicitate talis etiam nesciens perfruatur
Gaudeat vita pura letetur et anima a concupiscen
tiis mundanis aliena. qm̄ semper p̄sumit seua cō
turba cōscientia. Hec plūbo grauior leone ferotior
tonitruo terribilior absinthio amarior esse cōproba
tur. Hic est vermis interiora corrodens: qui nō co
medere nec quiescere sinit: s; plerumque etiam dormiē
tes horrore cōcutit. Tot ⁊ tanta sunt que inquinā
tam conscientiam ledunt q̄ hec coinquinatiuix crede
dere possēt. Creatura n. tua tibi factori deseruiens
erardescit in tormētis aduers⁹ iniustos: ⁊ leuior fit
ad bñfaciendū his qui in te confidunt. Hec dixi: qz
hec dicere ex p̄sentia docuit et p̄ns amaritudo cor
dis mei amarissima ab hec me prouocauit. Jam n.
eius miseria me p̄mentē exclamare cogor et dice
re: qz malum et amarum est michi reliquisse sponsū
meū. ⁊ p̄ceptis ei⁹ nō obtēperasse. Quis michi det
mēbranas celi hñtes latitudinē attramētum maris
excedēs q̄titatē ⁊ calomos tot quot arborū folia et

Li. primus

pratorū gramina vt per stringere possim dolores sit
q̄ dānū irrecupabile qđ incurri: qz dlectū meū dere
liqui. Heu: vt qđ in hunc mundū nascebar. Cur in
vtero matris nō perii. Quotus deficio z qđ agā igno
ro. Quid ampli⁹ moror. Quid turboz. quid ploro.
Quid ampli⁹ restat nisi vt me ipsum despiciam et in
baratrū infelicis desperationis a facie glorie dei me
piciā desolatū. Sapientia. An ignoras q̄ pericula
res est desperatio. Desperare de salute tua nullate
nus debes. qz ego ad hoc veni in mundū querere. s.
et saluū facere. qđ perierat. Discipulus. Qđ est
qđ audio q̄ tā dulciter resonat aurib⁹ meis in hōie
misero et cane abiecto. Sapientia. Quid factum ē.
qz me non cognoscis. Quō sic corruens in terrā col
lapsus es. Nunqđ pre dolore nimio alienationē mē
tis pateris fili mei. O dilecte mi ecce ego sū illa et
na sapientia celestis patris fili⁹ miserie baiulus cle
mentie dur z pietatis: q̄ abyssū mēe omnibus crea
tis spiritib⁹ et imensitate sua incōprehensuz aperuī
te ipsū oēs q̄ ad me redire volētes sinu piissimo rece
pturus. Agnosce vultū meum. Ego n. sum q̄ paup
tatē sustinui vt te ditare: mortem pertuli amarissi
mā vt te viuificarem. Ecce hic stomacho mediator
dei z hōim reseruatā hñs crucis stigmata interpo
nēs ipsa districtio iudicio patris eterni et tractis
pectis tuis. Nūc igitur noli timere. En ego sum fra
ter tuus sponsus tu⁹ paratus misereri et tegere pec
cata tua z piicere in profundā maris et sic remitte
re quasi nūq̄ fuerint: dūmō cōverti z' decetero caue
re tibi volueris: Lauare in sanguine meo: in sāguine
in q̄ agni immaculati amore plenissimi z roseo colore

Li. primus

prefulgenti. Leua de terra caput tuū:aperi oculos tuos et aiequior esto. Ecce pfertur tibi stola prima datur anulus intelligentie ⁊ calciamenta exhibētur vitul' saginatus occiditur nomē amabile redditur vt sponsa eterni regis sis ⁊ appelleris. Et. n. non corruptibilib' auro ⁊ argento sed precioso sāguīe meo te redemi:et cū tanto labore acq̄siui vt nō īmerito debeā gaudere de salute tua ⁊ adueniā esse facilis. Mirum est etvalde mirandū quod dicere volo:certissima tñ et indubitata fide tenendū. Ecce si tot' mūd' eēt globus igneus et in medio ei' de stipula lini pugillus vnus:hic ex sua naturali inclinatioe nō tā cito flāmarū incēdia reciperet sicut abyssus miserationum mearum pctōrem penitentem et cōuersivolentem qz in illa actōe naturali aliquali licz minima et īceptibilis req̄reret morula:sed nulla penitus mora īter penitentē ⁊ remittentē inter gementē et gemitus exaudientē. Discipulus. O paternarum miserationū pietas inaudita. o fraterne fidelitatis stupēda dilectio:o vnicū cordis mei gaudiū in tu ne illū abiectū pditionis filiū dignaris adhuc recipere. Nūqd ne ree mortis oīb' īiq̄tatib' obnoxiograz vis īpēdere. O grā siglaris:o benignitas īenarrabil'o diuine mīe pelag' īfinitū cūctis mortalibus īcōphēsū excedēs īgenia superās vota:dentib' supgre diēs meritavniuersa. Hui' igit rei grā flecto nūc genua cordis mei ad te p̄ mīarū ⁊ ī terra puolut' p̄sterno me corā pedib' tuis clemtiss' grās agēs ex ītimis p̄cordiis:⁊ petovt respicias tuū vnigenitū filiū quē ex nimia q̄ nos dilexisti charitate ī mortē tradidisti:⁊ vt pp multitudinē doctoꝝ ei' oīs īiq̄tatū mea

Li. primus

tum obliuiscaris. Recordare queso misericordiarū
tuarū et permissionū antiquarum. Equidē ore scō
tuo quondā mundo per diluuiū per dīto signū re/
conciliationis tradidisti dicēs. Pōnā arcū meum ī
nubibus et recordabor federis meivobiscū. Eya re=
spice nūc piissime pater arcū illum tunc p̄figura=
tū. i. dilectissimū filium tuum in cruce suspensū; con=
sidera digentissime quō ex omni parte est sp̄s? et pro=
tensus; vt liceat dinumerare omnia ossa ei?. Ecce q̄
liter manus ipsius et brachia ceteraq; membra vali=
dissime sunt extenta vulneribus attrita sanguine p̄=
fusa. Hec q̄so intuere et per ei? vulnera tu nostra sa=
navulnera ac dimitte peccata. Memēto dñe qualiter
misericors et pater misericordiarū dicaris. Nam ex
eor; oīm miserator misereris et iniuriarū in te cō=
missarum non memineris atq; peccatorū obliuiscē=
ris. Non enī propter iustos qui non indigent penitē=
tia; sed propter nos qui peccauimus et inique egi=
mus misericors appellaris. Aut nunquid solos iu=
stos et innocentes quorū vita erimia et celibata no=
bis continue in exemplū relegitur auricularios ac
secretarios ponere decreuisti et eos solos gr̄a et a=
micitia tua singularit̄ decorare disposuisti. Aut nun=
qd̄ innocētū dñs tm̄? Hōne et penitentiū? A modo et
penitentiū et eor; q̄ cōuertū ad cor. Hōne vbi abūda/
uit delictū et gr̄a supabū dare p̄suevit. Agit ad te pa=
ter m̄ia et p̄fugio; p̄tectiōis tue gr̄am q̄ro. Insuper
affectu quoq; feruidissimo āplexu p̄cordiali o fili re=
gis et̄ni me it̄ extēsa et nuda p̄strige brachia tua sā=
guine cruētata; nolēs a te neq; viu? neq; mortu? vnq;
separi. quēobrē dulcis et pie p̄ remitte m̄ p̄f amore

Li. primus

Unigeniti filii tui peccata mea quibus iram merui
et malum coram te feci; quia tantus est michi pro pec-
catis meis dolor ut potius mille mortes vellem su-
stinere quam te pater piissime de cetero unquam offendere
Omnes namque calamitates quas patior seu etiam
infernum quem merui aut purgatorium seuissimum
non tantum pondero ne me tamen contristant sicut offe-
sa qua te creatorem meum offendi; te inquam o dominus me-
um et deum meum redemptorem meum et unicum cordis
mei gaudium et quod te unquam contristavi vel aliquam irre-
uerentiam exhibui Unde et si possem nunc omnes ce-
los replere clamoribus irremediabilibus et tantam
viam cordi meo inferre ut mille scissuris frangerem
hoc michi esset acceptabile pro omnibus solatiis que
habui omnibus diebus vite mee; et quanto mitius me-
cum agitur tanto amplius lachrimosus animus affli-
gitur eo quod tam pio amico et patri fidelissimo ingratus
fui. Sed nunc tu doctrix discipline dei o eterna sapi-
entia doce me obsecro qualiter tua stigmata dulcis-
sima et suavissima in corpore meo deferam qualiter
ipsa iugiter in memoria retinere debeam ut saltem pro
hunc modum ostendam celigenis atque terrigenis
quam gratiam referam pro tam innumeris bonis
et superhabundantia pietatis tue largiter michi
misero collatis. Sapientia. Te ipsum michi et omnia
tua offeras nec oblata aliquando resumam et non
solum a superfluis sed etiam interdum licitis ab-
stineas; et ecce manus tuas confixas cruci mee ex-
hibuisti. Quod bonum est debes facere et mala illa
ta equanimiter sustinere animumque tuum mutabi-
lem ac sparsas cogitationes debes colligere et recol-

Li. primus

lectas in me sumo bouo firmare et pedes tuos. cru-
ci affixisti. Virtutē animi et corporis nō permittas
accidiose tepescere sed ad similitudinem brachioꝝ
meoꝝ iugiter in meo famulatu extendere toto co-
namine stude: fessus et fatigatus ex labore quocun-
q; gratias age et patienter sustine motusq; sensua-
litas subtiliter restringe et sic violentie et lassitu-
dini q̄ crura mea patiebantur respondebis. Porro
caro mea refloreat per carnis tue deuotā rationa-
bilemq; mortificationem meā sed et dorso meo cru-
cis ex asperitate afflicto dulce reclinatorium ad q̄e-
scendum facias per diuersorum incōmodorum per-
pessionem voluntariam animam corpore pregraua-
tum semper sursum ad dominum habeas: membra
tua iusticie et sanctificationi exhibeas: sicut ea pri-
us iniusticie exhibere solebas: cor promptus tibi sit
ad sustinendum omnia aduersa pro nomine meo: et
sic tanq̄ fidelis discipulus cum domino suo spiritu-
aliter crucifixus ⁊ quodammodo sanguine deuotio-
nis respersus michi sumis amabilisq; efficiaris.
Planctus super extincto feruore deuotionis in di-
uersis personis vtriusq; sexus modernis tempori-
bus quos christus per suam passionem reuocat ad
verum amorem. ca. 5.

Quomodo fedet sola ciuitas plena populo
facta est quā vidua domina gentium. ⁊c.
Dum quidam vice discipulus sapiētie mē-
te lugubri periculosum iam statum huius mūdi re-
uolueret ⁊ q̄tū amor diuin⁹ suis temporibus defe-
cisset simulq; amor priuatus ī plerisq; locis sub for-
ma religionis furtiue succreuisset accidit vt iter la-

Li. primus

chromofas p̄ces ad dei sapiētie effusas spūali quodā ac dulci sopore opprimē et eccessilitudo quedā affuit q̄ eūdē p̄dc̄is plenius informauit. Nā in visione apparuit peregrin⁹ quōdā paup et exul foris stās baculū in manu gestas miseria et egestate plen⁹ iuxta quē videbāt q̄si cuiusdā antiq̄ssie ciuitatis ruine cuius muris edificia cōdā pulcherrima turrib⁹ ac fossatis portis ac seris ceterisq̄ armaturis firmata fuerant. His autē q̄ v̄lunt⁹ erāt negligēter agētib⁹ pars quedā ciuitatis hostiū incursiōe dirupta ē quōdā autes et negligētia inhabitatiū corruit. Ea vero pars q̄ remanserat ruinā minabat⁹: hincinde ad hoc rupturis quibusdā in altum p̄minentibus. In hac ciuitate apparuerūt quōdā animalia veluti monstra marina in effigie humana cū quib⁹ peregrinus ille auxilium petēs indignanter repellebatur ei⁹ auxiliari cupiente s̄a nonnullis prohibebantur. Propter quōd turbatus et cōmotus ab eis expulsus recessit et celū et terrā contra eos itestimonium inuocauit. Hec inq̄ēs discipulus vidi et significationem eius michi vero ostēdi a te o eterna sapientia q̄ cuncta nosti mysteria et oīa scis occulta. Sapientia. Res miranda et cōpassione dignissima. Ecce ego sū peregrin⁹ ille hui⁹ ciuitatis destructe quōdā inclitus princeps et sponsus p̄clar⁹. Ciuitas autē hec quā v̄cdisti ruinosā ipsa est mater religio xp̄iana quōdā feruida et deuota: in qua tot fideles ab initio nascētis eccl̄ie v̄naminitē et cōcorditer cū deuotiōe p̄cipua sanctā et deo placentē vitā religionē plenā dureūt. Qui s̄ptis oīb⁹ mūdais in solo cōditoris amore flagrabāt q̄ factis meditationib⁹ et orōnib⁹ et bōis opib⁹ se ip̄s et p̄rios edificabāt neminē circūueniētes neminē ledētes. s̄

Li. primus

in simplicitate et sinceritate vitam beatam ducebant
carnem suam cum viciis et concupiscentiis crucifi-
gebant exercitia magna et consuetudines deuotione
plenas habentes diuersorum monasteriorum et solitu-
dinum ac religionum viri. Viri utique virtutum for-
tissimi ac strenuissimi bellatores contra spirituales
nequitas inimici semetipsos quoque pro defensione
veritatis et iusticie in mortem usque tradentes. Ta-
les inquam ciues illustratissimos ac filios preclarissi-
mos predicta ciuitas sancta mater feruida religio
parere et nutrire et ad prouectum usque perducere so-
lebat. Sed prohdolor multis iam in locis his tem-
poribus ac regionibus predictae ciuitati non modicum
incidit excidium ruine Quibus nempè quibusdam
ac eorum rectoribus negligenter se habentibus tota
structura spiritualis edificii infirmata est et concus-
sionibus vastata ut hoc modicum quod adhuc
stare putatur obtinuis defectioibus perire videas-
tur. Jam enim plerisque eiusdem sancte religionis filii ac
professores in tantam pteruiam contra suos superiores
presumere ausi sunt ut pene nullus correctioni pateat
locus sed si delicto adhibetur correctio peior scissura
fiat Armati enim subtilitatibus phycis ac allegationi-
bus iuris superfluis in medium adductis manus cor-
rigentis nequaquam admittunt sed saltum ultra terminos
quos posuerunt pres eorum facientes contentioni-
bus periculosis seipsum et alios inuoluunt. Certum
indicium extermini huius edificii spiritualis. Veris-
simum presagium future in primo calamitatis.
Quamdiu putas edificium hoc spirituale poterit sta-
re submoto lapide angulari et columna submersa

Li. primus

totā structurā spirituale cōseruante: cum v; prōpta
et hūilis obediētia proiecta fuerit vnusq; hoc qd
sibi placet vel libet fecerit: nec quisq; dicere aude-
at quare sic facis. Heu heu vbi est obediētia pauli
simplicis et quorundā pbatissimoz discipuloz q
antiquis p̄ribus impossibilia imparantibus deuot-
issime obtemperabāt Sileat nunc loqui de hoc li/
gua: sed deuota gemāt corda vniuersa. Neq; n. de
hoc loq; pderit. pderit aut tacuisse nā bñ tacuisse ī
hac maīa ē phylosophatū eē De paup̄tate autē vo-
luntaria que nutrit et foinētū est totius religionis
quam quidam sanctorum patrum in sponsam elege-
rant: quidā etiam dominam suam appellabant qui-
dam etiam pro testamento suis charissimis ipsam
legabant quid dicam. Neq; n. a plerisq; iam vt spō-
sa amat sed velut agar ancilla saray foras eiiciē dū
ples ipsius cōtra oēs et manus omniū contra eam
esse videantur Mille nanq; artes lucrandi querunt
et artes salutis operatiue in artes lucratiuas tran-
sierunt: ita vt argutissima ouicula sit que vel modi-
cum de lana contra frigoris asperitatem sibi ob ve-
natorum caliditatem aut tonforum cupiditatem re-
seruare possit. Et quod sub forma pecunie reserua-
ri indecens iudicatur dum in alium vsum pietatez
quidem preferentem re autem vera cupiditati de-
seruientem commutatur de eo quodāmodo quasi
idolū fabricat Nempe pectū ad hoc in aliā species
sc; libroz vel paramentoz ecclesiasticorum transfe-
runt vt dum iam hīta defecerint quasi deus nō sit
in israel deum Accaron quē in marsupio repositum
habent consulere possint. De castitate autem que

Li. primus

virtutum decore est prosequi non expedit nisi tantillum quod phidolor agni nouelli dum seuas iam lupos fugiunt et ad pastorum protectionem confugiunt in disciplina deteriore cadunt; et dum dentes lupinos declinare cupiunt insidiosis masticationibus arietum letaliter vulnerantur aut penitus accubunt. Speciem .n. quidem pietatis habent et virtutem aut abnegantes dum notam inhonestatis ex prodicione, solum timent incurrere; studet claculo latrocinia animarum exercere violasque celestis sponsi violare vel ptrectatione inhonesta maculare. Hi exemplo quorundam sacerdotum mosayce legis mittunt fuscillas in ollam et de his que deo offerre debent rapinam exercent. Et quia totum sacrificium consumere non audent saltem libamina sacrificiorum qualiter sapiant prout possunt degustant. Porro de charitate que connerio est totius spiritualis stricture quid dicam. Erinanita est erinanita est/ vsque ad fundamentum in ea. Omnes .n. que sua sunt querunt non que aliorum magisque nunc locum habet periculosa detractio quam sincera dilectio. Et sic finum odium fratriam supplantauit inmo vt verius dicam prostrauit charitatem vt merito exclamare libeat cum gemitu et dolore et dicere. Unusquisque a proximo suo se custodiat et in omni fratre suo non habeat fiduciam quia omnis frater supplantans supplantabit et eius amicus fraudulenter incedet et vir fratrem suum deridebit et inimici hominis domestici eius. Sagitta vulnerans ait propheta lingua eorum dolum loquuta est. In ore suo pacem cum amico loquitur et occulte ponet insidias. Et quia se inuicem mordet pro

Li. primus

uocant inuident lacerant timendum est ne ab inuicem tandem cōsumantur Neq̄ ista et similia adeo occulta sunt vt non sciantur vel vt per hec tanquaz abscondita in lucem non producantur sed heu ī omni terram exiuit sonus eorum et ī fines orbis terre verba eorum Sciās autem consuetudines ⁊ pietatis exercitia iuxta antiquorum semitas patrum si quis iam seruare voluerit derisioni patebit et inter ceteros notam singularitatis incurrens vt poste dissimiliter aliis viuens non modicas iniurias sustinebit que omnia vigente adhuc pie memorie sancta ac feruida religione in statu erant bono atq̄ pfecto. Fuerunt tunc pro certo aurea tempora dies vtiq̄ salutis quia a superfluis sibi cauebant nec adulationibus inseruiebāt p̄ aliena donatione nec cōtentionibus seu brigis itendere permittebāt s̄ opibus virtutū sc̄isq̄ studiis ac meditationib⁹ t̄ps suū occupabāt et erat illis cor vnū ⁊ aīa vna ī dño ī cōiuiuentes et nō singuli sibi ipsi conquerentes ⁊ ideo erāt viri in omni virtute pfecti De p̄dictis aut̄ spiritualib⁹ exercitiis nō remāsit nisi modicū ibi modicū ibi. Quedā namq̄ antiq̄ consuetudines velut hui⁹ spūalis edificii parietes qualescunq̄ adhuc stare ⁊ sursū p̄minere cernūtur in quib⁹ tñ non tam modernoz deuotū pp̄edit̄ exercitiū q̄ antiq̄oz laudabile studiū comedat. Qd̄ autē vidisti ibidē multitudinem copiosam quorundam animalium que velut monstra marina ī effigie humana apparebāt ipsa sunt corda secularia in habitu religioso latitantia que honestatem habitus exterius preferunt interioribus autem gratia et deuotione vacui sunt. Et

Li. primus

dum sic deforme interius exteriusq; existunt mon-
struosis utiq; animalibus dissimiles non sūt: qui ve-
lut asina balaam voce quidem humana resonantia
verba abstractiua et spiritualia documenta profe-
rūt s; concretive et carnaliter viuunt: quia quod ver-
bis et habitu p̄dicāt moribus imponant. ex his sūt
qui penetrant domos curiose agentes ac muliercu-
las captiuas ducentes: sēper discentes et nunq̄ ad
scientiam veritatis peruenientes: et per vanitates
et insanias falsas a corde suo et aliorum me exclu-
dunt. S; q̄ vidisti ibi quosdā in habitu et forma de-
centi qui michi man⁹ prebuerē: significat numerus
electorum qui iuste et pie inter alios conuersantes
eorum exēplo non deprauantur: s; ī medio nationis
p̄raue et peruerse velut luminaria lucentia in hoc
mundo caliginoso verbo vite quosq; illuminant et
inflammant. Qui licet adhuc ī magno numero in-
ueniantur in omni statu et religione ac vtriusq; se-
xus cōparatione tamen ceterorum pauci sunt: q; re-
vera plures sunt qui per latam et spatiosam viam/
q̄ ducit ad mortes ingrediuntur q̄ per arctam viam
et angustam portam intrare cōtendunt. Et hi inter
alios sicut agni inter lupos se habentes sicut lilium
inter spinas odorem virtutum reddunt extoleran-
tia aduersitatum. Ibi sunt quos reseruauit domin⁹
sibi: qui nō curuauerunt genua sua coram baal: qui
non fecerūt curam carnis in desideriis: Qui habēt
thau scriptum in frontibus suis: v; mortificationes
iesu christi circūferentes in corde et in corpore suo
aliorum transgressiones quas emendare nequeūt
gemunt ac lugent. Ibi p̄pter innumera aduersa q̄

Li. primus

emergunt possunt dicere cum aplo Foris pugne in
tus timores Et post oia alia pericula in fals frīb?
se habuisse concludere possunt Tales non in meri/
to martiribus comparantur quia exceptis aliis af/
flictionibus multiplicibus quot trāsgressiones cō/
tra deum vel iusticiam fieri viderint quasi tot gla/
diis intimi doloris transuerberant: s; nō ad isipias
sibi. Ad ipsos namq; est vox que dicit Dicite iusto
qm̄ bene qm̄ fructum ad inuentionum suarum co=
medet Ehe impio in malū q; retributio operū ipi?
fiet ei. Ipsi exurient et vos comedetis; ipsi sitiēt et
vos bibetis. Et quanto ex omni parte difficilior eo
rum est cōgressus vt pote cōmilitonibus a dextris
et a sinistris eos; nō adiuuantib?; s; p̄h dolor aduer=
sam partem fauentibus; tanto magis multis pre=
decessoribus suis qui innumeros coadiutores sui
propositi habuerunt mercedem maiorem in futuro
secundū suum laborem recipient Unde q; in predi=
cta similitudine vidisti quosdam qui nonnullos ad
me accedere volentes prohibebant; significat eos
qui ceteros bonū propositum habentes suis malis
consiliis vel exemplis deprauant et ad instar phari=
seorum ad vitā non intrant nec introeuntes sinunt
itrare qui etiam dei sapientiam ore ipiissimo blas=
phemabant; et ceteros in xp̄m credentes modis oī
bus aduertere cupiebāt seductorem eum appellan=
tes Sic pleriq; non vrgente conscia sed stimulante
inuidia alios i gratis se precedentes de bono ope=
re lapidāt dum eorum deprauare bona opera coras
multis non cessant et vbi factum in se propter bo=
nitatis euidenciam peruertere non possunt saltem

Li. primus

In tantum inuidi detractores calūniari cognantur
et sic quidem eos quos positue equire nō poterāt
saltem priuatiue precedant Inuidia namq; diabo-
li intravit in orbem terrarum ipsum sequuntur qui
sunt ex parte eius Baculus quem portare in manu
peregrinum me vidisti mortem quam in cruce per-
tuli significat: quam in signum amoris fidelibus p̄
fero vt amorem terrenum deserant; et se in toto ad
me corde conuertant. Clamor quem audisti seueri-
tas est iusticie mee super hos qui nec timore nec a-
more cōpuncti peccata deserunt: sed in eis pertina-
citer vsq; ad mortem persistunt Discipulus Dum
hec attento corde audio et ita esse veraciter cogno-
sco magis flere libet q̄ aliquid dicere. Quis. n. nō
lugeat Quis non ploret et ingemiscat videns vir-
gulta nata et fructeta in tam sancto loco sub orta
videns primitiue ciuitatis splendoras delicias et
spirituales diuitias gratie copiam vnctionis et de-
uotionis et omnium charismatum diuinorum abū-
dantiam. nunc autem inopiam tantam modicum
gratie malitia plurimum. Quis non suspiret ⁊ pre
dolore non exclamet: heu quomodo fedet sola ciui-
tas plena populo. Et illud. Quomodo obscura-
tum est aurum/ mutatus est calor optimus. Du-
rus valde est aut irreligiosus qui hec damna dili-
genter perpendit et non ex toto corde gemit. Et
ecce materia huius tristitie et fletus augetur dum
iam totus mundus in maligno positus conspicitur
et hostis antiquus appropinquanti eius termino
tantum preualere apud multos euidenter cogno-
scitur. Sapiencia. Nichil tibi ad presens de his

Li. primus

qui foris sunt qui in plateis aras edificant et carnes suillas imolant quod in oculo sublimi et sub cœli ligno frondoso se impudice prosternunt de huius mundi cultoribus loquor quod manifesta peccata adulteria; furta et similia committere non verentur; sed excidium ciuitatis scilicet defœm videlicet feruoris primitiue religionis te cupio ad cor ponere et pie deflere atque pro eius restauratione ac bono statu orationes ad deum funderelachrimosas. Si quidem ipsa est ciuitas supra montem posita lucerna; super candelabrum locata et sal spiritale per quod condiendi sunt homines terreni spectaculum mundo angelis et hominibus Eius quippe verbo et exemplo ceteri consueuerunt roborari illuminari ac sapientia condiri. Cum hec ciuitas malum exemplum dabit cum sal infatuatum fuerit. et lumen extinctum; heu heu quomodo tunc stabitur in mundo cum hi qui huic mundo ab renunciauerunt toto nisu mundana sequantur cum hi qui spirituales dicuntur carnalia desideria sectati fuerint; et se implicabunt negociis secularibus. O sacrosca mater ecclesia quanta erit tunc tribulatio tua. Quis est qui surgat et teneat iudicem iratum. Nam et in presenti quoque tempore multi qui ipsum placere debuerant non minime eum offendunt Sabbatum eorum odiuit anima mea. Amor namque ipsorum spiritualis transiit in carnalem et carnalis incaute palliat sub specie spirituali sicut siana sub tritico et admiratione eius viluit sicut balsamum sophisticatum vilibus liquoribus. Sacrificium deo offerunt fermentatum.

Li. primus

Itam ambitio vsq; quaq; in cordibus eorū p̄ualuit & regnat supra mōem dum gloriam in prelatiōibus querunt tam solícite t̄palem et dum quidam eorū hoc iurta votū habere nō p̄t aīo moti sectas intro ducere non metnū; et multi preuaricatores iudaici ppli gymnasium in hierosolimis facere querunt et se ac alios ad instituta gentium transferre cōtendunt terminos transgredientes quos posuerūt patres eorum. Referam q̄ silentio transire cogitaue ram vt simul cum magna tristitie crescat et magna pie passionis et deuotionis. Erat in ciuitate predi cta vicus quidam precipuus vnus de principaliori bus ceteris cōtribulibus sapientiam atq; doctrinā preclarissime administrans Multi aut de seniorib⁹ ppli illius morientes de medio sub leuati sūt. Fuit preterea ibi quidam homo dei qui p̄ salute loci de um assidue precabatur. Aspiciebat aut in visu noctis et ecce quasi de parte loci eiusdē oriētali aries vnus de grege surrexit habens duo cornua et in ca pite suo coronam ferream: et data est ei potestas vt regnaret in predicto loco quē seq̄bantur quasi .lxx. vulpecule vel amplius adherentes arieti que & ip̄e singulas coronas accipiebant quibus multitudo diuersorum animalium vtriusq; ferus iuncta erat: quedam ex timore quedam ex cupiditate nonnulla ex simplici quodam animo multitudinem cōseque bantur Igitur aries volens sibi suisq; imperium lo ci vsurpare circuibat in manu valida deseuens in omnes qui sibi resistebant p̄otētes deiciebat ma gnates hamiliabat: quosdam exilio damnabat & fa ctus est timor eorū magn⁹ sup oēs icolas et cōuica

Li. primus

neos loci eiusdem. Eidentes n. per fas siue per nefas preesse: nulli obsistenti parcebant oino nec serui aut etati cuiuscūq; existerent meritivite. Tandē et pleriq; metu victi ei iuncti sūt nolentes exterminari de terra. Nonnulli tamen de populo dei relictī sūt qui magis deū q̄ homines timentes in tribulationib; maximis viriliter et cōstanter perstiterunt: parati patriis et dei legibus mori fortiter q̄ preuaricatorū parere voluntati: per quorū lasciuias et trāsgressiones loc' idē statī in nichilū redi poterat. Licet aut et inter hos quoq; essent qui in via veritatis nō recte ambularent nec semitas iusticie et equitatis vt oportet reseruarent: malis tamen grauiorib; que per aduersā partem subintrare ceperāt obviare cupiētes se eis dem pro posse opponebant. Quibus in adiutoriū fuit dux filiorum dei loci eiusdem: supremus gubernator vir utiq; per omnia laudabilis et magnanim; iusticieq; zelator diuerse quoq; fugiebant mala aditi sunt ad eos et facti sunt eis ad firmamētū. Igil' aries visus est cornib; suis ipetere principē seu ducem gentis sue: eumq; modis quib; poterat deiicere nitebatur. At vero dux inuictissime stabat. Quoviso aries cū quibusdā de suis ad principē totius multitudinis se transtulit: ac ipsum contra ducē populi sui interpellabat dolosisq; suggestionib; aures enim innocentes nec fraudis cōscias impulsans principatū sumpsit in populo suo. Quod audiens ecclesia fidelium altius ingemuit et nonnulli lachrymantes vociferabant in celum minimam q̄dem curā habentes pro se maximam aut pro factis dei legibus patrumq; traditionibus quas violari

Li. primus

aperte non sine scandalo multorum videbant supplicantes auribus diuinis vt si fieri posset cor principis multitudinis sanius informaret. Cumq; durissimo famulatu multi innocenter premerent clamauerunt ad dñm et clamor eorum peruenit ad deum et audiuit gemitum eorum descenditq; liberare eos Adhuc namq; inuenta sunt opera in israel. Quodam igitur tempore infula quadam conuenerunt impii aduersus filios obie in manu forti et multitudine pualida in virtute sua confidentes. Quod uidentes ex aduerso hi qui erant ex parte domini uehementer extimuerunt; et desperabant se posse euadere. Erat. n. congregatio magna et fortis et hi docti et parati ad prelium; paucissimi uero ex aduerso relictis erant simplices nec armorum consuetudinem habentes. Unus autem de his qui partem dñi adiuuabant ceteros timore perterritos ad constantiam constanter aiabat et ad orationum suffragia confugere oratabatur. Et ipse quidem ad locum orationis se conferens prostratus ad terram hanc et his similia in oratione dicebat. Dominator dñe rex celorum et terre inuoluntate tua cuncta sunt posita et non est qui possit resistere uoluntati tue. Tu scis quia isti ueniunt ad nos in sua audacia et in multitudine confidentes uolentes regnare et non ex te et preceptis dei leges violare et nos seruos de terra disorgere cupiunt. Eya domine deus aperi oculos tuos et uide tribulationem nostram et sancte congregationis tue et conuerte luctum nostrum in gaudium. Disperge illos in uirtute tua et depone eos ut cognoscant te adhuc curam populi tui gerere. ostende nunc quia uictoria non est in multitudine sed ex tua uoluntate et miserere nobis ut hanc magnam tribulam

Li. primus

tionē quā pro peccatis nostris patimur te adiuan-
te vincamus ⁊ quē admodum patres nostri sic ⁊ nos
tibi in pace ⁊ tranquillitate seruiamus. His itaq;
gestis de⁹ qui nunq̄ deseruit sperantes in se vocem
seruorū ad se clamantium exaudiuit et virtutem ad
uersariorū eliminauit. Nam in crastino in eodē lo-
co in conspectu multitudinis congregatae aries in
terrā corruit. et vnū de cornibus suis confractus est
oībus deū laudentibus. Et exīde cepit potestas ei⁹
deficere ac decrescere de die in diē. Nā multi intelli-
gentes fraudē ipsius penitentia ducti ceperunt ab
eo recedere et pars filiorū obedientie crescere cepit
atq; p̄ficere adiuuante dño populum suum inimi-
cos aut pacis p̄sequentē per oīa benedictus deus.
amen. **D**iscipulus. Res stupenda pariter et miran-
da q̄ imperscrutabilis abyssus iudiciorū dei electos
suos sic tribulare permittit nec tñ vsq; quaq; deserit
sed tā paterne liberat et protegit. Sed velle euidē-
tius nosce misterium similitudinis huius. **S**apien-
tia. Intelligentibus satis dictum est tu autem am-
plius inquirere noli. Fructum tamen non modicum
tu ex his colligere debes: primo vt discas in nulla
vnq; aduersitate desperare: sed omnem spem in deo
omnipotente ponere et orationis refugia querere
in tribulationibus cunctis: nec viam iusticie pro-
pter rabiem cuiuscunq; persecutionis seuientis
deserere et super omnia cautelam et circumspectio-
nem debitam negociis pertractandis adhibere.
Prelatus enim vel rector fratrum tu cum factus
sis licet in minimo gradu discas ex his non statim
debere firmiter adhibere fidem firmā his qui cete

Li. primus

ros deferre cōsueuerunt: nec proximorum suggestio-
nibus quibuscūq; in patrocinium conductis semp/
velle aquiescere: nec faciliter accusationē aduersus
pbatos recipias: quia ex his disciplina oīs proster-
nitur et pestilentib; audacia resistendi confertur ac
vigor destruitur religionis. Sed causam quam ne-
scis diligentissime inq̄ras vt per te ipsum vel per vi-
ros iustos ⁊ prudentes et deū timētes et sic tandem
veritate apta cum debito libramine sententiam pro-
feras iustā. Et sic proculdubio nonnunq̄ iuuenies
actores cause in cā obnoxios esse. Interdū graua-
mina indebita superiorū pretendunt q̄ censurā mo-
nastice discipline effugere cupiunt et se pugilles iu-
sticie ac defensores veritatis inaniter mentiuntur q̄
se a correctionib; prelatorum suorum eximere volūt
ac ceteris inaniter preesse cōcupiscunt. Sic sic de-
cet te causam quā ignoras inquirere: inuentam ple-
ne decernere et impiis hoc qd̄ contra iustos cogita-
uerūt reddere in caput ipsorum vt sic gladius eo-
rum intret in corda ipsorum et arcus ipsorum con-
fringatur. Sic in insidiis suis capiuntur ipi. Sic
lapidātur duo senes pleni iniqua cogitatione q̄ su-
fannā in dño confidentē lapidare cupiebant Sic pe-
rit aman hostis ⁊ aduersarius iudeorum impūssim⁹
q̄ per iniquas regi factas suggestiones populū dei
perire laborabat. Sic et saul superbissimus gladio
occubuit. q̄ iniuste persequi proximum non formi-
dauit. **Discipulus.** O oīm piūssima moderatrix cau-
sarū eterna sapientia que electis tuis et bona ⁊ ma-
la in bonū cōuertis: hoc solum michi humillimo fa-
mulo tuo in hac materia faciendum estimo recur-

Li. primus

rere. s. ad orationis presidia corde deuoto. Igitur o
pater mīarum et deus totius consolatiōis peto hu
militer vt miserearis populo tuo et hereditati tue
et da pacē cordium et tranquillitatē temporū in die
bus nostris s; his qui oderunt pacem miserere pro
pter nomen tuum bñdictū. Infunde eis queso spiri
tū bonum vt ab erroribus suis reipiscant et ad vni
tatē et pacem redeant vt tibi omnes in gremio san
cte matris ecclesie catholice vnanimiter seruiam⁹
et ad ciuitatez gloriosā celestis patrie peruenire va
leamus. Amen.

Qualis sit diuina sponsa eterna sapientia; et de q̄li
tate amoris ipsius. Capitulū. vi.

Qualis est dilectus ex dilecto o pulcherri
ma mulierū. Siquis solutionē verbi hui⁹
audire desiderat aures nunc prebeat dñi
amoris. Da amantē da singulari amore feruentez ⁊
intelliget q̄ dico. Ex amore. n. q̄uis loquentem nō
amās audiat. quia non interno gustu vīm amoris p
cipit s; verba tantum resonare audit ebrium potius
q̄ sobriū estimabit. Et bene quidem ebrium sed non
a vino in quo est luxuria sed in quo est spūalius exu
berātia gaudiorum. Nobis igitur tacentibus qui a
tali amoris superfluentia adhuc longe distam⁹ pro
pe aut fieri toto corde desideram⁹ animus amoros⁹
in mediū procedat mens in diuinū affectum prorū
pat; dicat; nobis modicū qualiter a dilecto preuen
tus et quomodo ad amorē ipsius tractus sit vt siml
er hoc pateat qualis sit ex dilecto dilectus. Nec oc
cultet nimium quis amor intensus seipsum etiā pro
dere consuevit inuitis. Venite inquit animus amo/

Li. primus

rosus et audite q̄ta fecit dñs aīe mee. Cum me flo
rēs iuuent⁹ et recēs animus tempore vernali ad pra
ta virētia et florum diuersa germina cum sodalib⁹
coeuis vtriusq̄ serus ad p̄fruenta desiderata sola
tia dulciter inuitaret a p̄lerisq̄ iter diuersos ludos
vox lasciuēs p̄strepebat. Caput n. mouennes mani
bus plaudētes et velut arietes ouium exultantes
saltus quosdā dabant: sicq̄ tripudiando aiebāt Exi
guum et cū tedio est t̄ps vite nostre ⁊ non est refrige
rium in fine hoīs ⁊ non est qui agnitus sit reuersus
ab inferis: quia ex nichilo nati sum⁹ et post hoc eri
mus quasi nō fuerimus. Venite ergo ⁊ fruamur bo
nis que sūt: et vtamur creatura tanq̄ in iuentute ce
leriter. Vino p̄cioso ⁊ vnguentis nos repleamus et
nō pretereat nos flos t̄pis. Coronem⁹ nos rosas añ
q̄ marcescāt. Nullum pratium sit qđ non pertranse
at luxuria nostravbiq̄ relinquam⁹ signa leticie qm̄
hoc est pars nostra. ⁊ alia inq̄ et filia dicentes fre
nū concupiscentie laxabant et flores quos poterāt
singli carpebant. Ego aut cum paululum sustinuis
sē in memetipso ⁊ quid nam facerem in animo meo
hesitarem: ecce flores humanati quos vernali ame
nitate decoros viderē et recēter virere cōspixerā su
bito arefacti decidūt ⁊ decor oīs pierat. Qui⁹ noui
tate visionis stupefactus ⁊ ī me reuersus cepi deie
rare: qđ nullū ex florib⁹ caducis vellē adunare quos
tā breui t̄pe florere ⁊ ex t̄plo arere cōspeterā. Qua
dā igi die dū anim⁹ īq̄etus circūquaq̄ inspiceret ⁊
velut hynulus vmbrosū locū peteret ad quiescendū
feruorē declinās meridianū: ecce e regiōe ī sūmis ex
celsisq̄ v̄ticib⁹ apparuit quasi flos cāpi cōspiciuus

Li. primus

et ad vidēdū delectabilis oībusq; quos antea vide-
rā florib⁹ incōparabiliter pulchrior apparebat. Ad
quē videndū cū festinassen; ecce subito mutatus nō
cōparuit sed quasi dea totius pulchritudinis ante
me stetit q̄velut rosa rubēs ⁊ cādoze niueo refulgēs
sole clari⁹ rutilabat ⁊ eloq̄a pulchritudis dabat hec
cūctorū ī se sūmā optabiliū p̄ferēbat odore suauissi-
mo admodū p̄āthere lōge lateq; diffuso circūq; ad
amorem suū cūctos trahebat voceq; dulcissima sic
dicebat. **T**ransite ad me oēs qui concupiscitis me ⁊
a generationib⁹ meis īplemini. Ego mater pulchre
dilectiōis ⁊ timoris ⁊ agnitiōis ⁊ sancte sp̄i. **Q**ui-
bus auditis steti attonitus fixisq; oculis ad terras
obmutui. Stupor. n. circūdederat me de tante pul-
chritudinis īmēsitate: vt oīno rīdere non possem.
Que clemēter manum extendens cor meum tetigit
et ad loquendū cōfortauit. Apertiusq; in eaz curio-
siusq; intendebā; et hec tacitus in corde meo volue-
bā. Non est similis huic super terram et aspectu et
pulchritudine ⁊ in sensu verborū dixiq; inter me. **E**c-
ce vere abyssus amoris abyssum nunc reperisti. toti⁹
pulchritudinis; qz qd̄ diu quesuisti nunc inuenisti;
quinimo ultraq; cogitare potuisti reperisti. **S**icq;
ad eam conuersus cordis in iubilo dixi clara voce.
O pulcherrima totius vniuersitatis omnium crea-
turarum que ex animo letabundo cōditoris vniuer-
sorum prodidisti edicito nobis progeniem tuam et
nomen tuum; vtrum ne sint condigna et congruen-
tia tante formositati. **I**psa autem vultu sereno
et micantibus oculis labiis mellifluis verba des-
promebat. **Q**ue auditum corporeum penetran-

Li. primus

tis ad cordis tricliniū velut sagite ignee prouola-
uerunt: et ad animarū amoris dulcedine liquefactam
sic dicebat. Sap. Quoniā vir desideriorum tu es iō
thesaurū absconditum cunctorum desiderabiliū pū-
ctum et circumferentiā omnium concupiscibilium
longitudinē latitudinem sublimitatem atq; profun-
dū vniuersorum amabilium veni ostendere tibi. Im-
primis ergo rationē et interpretationem nominis mei
scire si vis sapientiā eternam appellari a terrigenis
cognosce: qđ vtiq; mee congruit per optime nobilita-
ti. Nichil. n. est mentibus creatis quod tātum ī cor-
de cōditoris cunctorumq; perfecte amantium dolci-
us possit sapere. Neq; n. onitus stube aut fistule ac-
cithare sābuce ⁊ psalteriū ⁊ simphonie dulcissime seu
vniuersorū genera musicorum: nō philomene cātus
oīmq; auium suauissimus concentus aures iuueni-
les tātum demulcent: nec terrestris vnq; melodia vlt
celestis armonia gaudiorū vnq; ampliozem prebue-
re materiā. Sapor nominis mei velut botrus cypri ī
vineis engadi: cypri cū nardo nardi ⁊ croci fistule ⁊
cinnamomi cū vniuersis lignis libani mirre et aloē
cū omnibus primis vnguentis aromatisq; precio-
sissimis. Quasi libanus nō incisus vaporavi habita-
tionē meam: ⁊ quasi balsamum non mixtū odor me?
Et hec quidē de nominis mei interpretatione. Por-
ro quia amor tuus alta petit nec cōquestrium ⁊ pā-
nificum vel vnguentariorum aliorumq; similium ac
dissimilium amore contentus ingenuitatē ac p̄cla-
ritatē generis mei inquiris: ad hec quidem r̄ndere
non īmerito ordo rōnis exposceret si facultas ades-
set ⁊ impossibilitas non obstaret. Sed tanta est ge-

Li. primus

generationis me profunditas vt cunctorum mortaliū
ingenia excedat Ego nanq; sum illa de qua scriptū
est generationē eius quis enerrabit Ego ex ore al-
tissimi prodi primogenita ante omnem creaturam
et egressus meus sicut a principio eternitatis. Ego
quasi fluuius doxix: et sicut aq̄ductus exiui de pa-
radiso. Ab eterno ordinata sum: et ex antiquis añq̄
terra fieret: Necdum erant abyssi et ego iam conce-
pta eram. Necdum fontes aquarum eruperant: nec-
dum montes graui molle constiterant ante omnes
celles ego parturiebar. Adhuc terra non fecerat
flumina et cardines orbis terre. Quando prepara-
bat celos aderam: quando certa lege et giro valla-
bat abyssos quādo ethera firmabat sursum librabat
fōtes aquarū quādo circumdabat mari terminū suū
et legem ponebat aquis ne transirēt fines suos qñ
appendebat fundamenta terre. cum eo eram cūcta
componens et delectabar per singulos dies ludēs
coram eo omni tempore. Et delicie mee esse cum fi-
lius hominum. Beatus homo qui audit me et qui
vigilat ad fores meas quottidie: et obseruat postes
hosti mei. Qui me inuenerit inueniret vitam et hau-
riet salutē a dño. Si igit dilct⁹ in dilecto semper erā
manens ac dilectus ex dilecto semper manens in di-
lecto ab eterno ludens eram. Habes igitur que sim
et vnde processi. Porro quid sim in essentia quan-
tum ad penam comprehētionem ab huius perscru-
tatione iubet ratio quiescere cum natura ordinata
non tendat ad impossibilia. Discipulus. Eum hec
summo cum affectu audio vir meipsum pre cordis
subilo capere valeo totusq; spiritus meus vehemē

Li. primus

ter exultat in domino. **S** quis michi det te dilectū
sponsum ex dilecto genitore progenitum. vt inueni
am te foris et deosculer te et iam nemo me despi
ciat. Sed obsecro te dilecte mi quid cause est q̄
tam crebro rebus corporalibus in amore tuo com
parare consueuisti cum tamen secundum verba tua
et secundum sententiam omnium bene philosophā
tium nec corpus sis nec virtus in corpore. Sapi
entia Rerum altissimarum veritates in sua simpli
citate acceptas intellectus humanus capere non
potest. et ideo necesse est eas tradere per imagines
et consuetas similitudines. Pulchritudo quip
pemes tanta est vt si quis magis cruciatibus mul
tis annis se exponeret vt vel ad ictum oculi me in
tanto decore conspiceret posset absq̄ omni dubio la
boris premio minus adhuc responderet. Discipulus
Ex quo vt asseris de supercelestibus ⁊ diuinis reb⁹
aliter loqui non possumus nisi per modum rerum
corporalium liceat simplici discipulo magistro pru
dentissimo verbum simplex proponere cuius decla
rationem cupio habere. En species celi et glorię
stellarum atq̄ venustas campi ex multitudine per
penditur florum. Sic nonnunq̄ decore iuencula
rum seu sponsarum terrigenarum ex ornatu atten
ditur vestimentoꝝ vnde et auro tecte gemmis cor
ruscantibus infuse subtilibus indute fertis micā
tibus redemitte pulchre procedunt. Tu vero quid
Sapientia. Prudenter pictor vbi subiectum defi
cit accidentia multiplicare consuevit. et quod ma
culosum esse cognouerit rubrica lenire festinabit vt
ex sophistica forma ignozetur. quia latet anguis in

Li. primus

Herba. Videre apparenter cogit quod nec sensibile
quidem est: sicque oculos humanos decepit dum quod
deforme sub tegmine est colifero splendore per lini
ens reddit formosum: in quo tamen magis artificis
quam artificiatu preconium iure preferitur. E regione
vero sol radiorum suorum circumdatus fulgoribus
aliena non eget mendicata formositate quem in es
sentia sua luminositas tam immensa inuestiuit Sic
sapientia eterna sol iusticie quoniam ipsa cuius pul
chritudinem sol et luna mirantur lucem habitans
inaccessibilem in splendoribus sanctorum ante lu
ciferum genitus fulgoribus immensissimis circun
datus aliena forinsecus componere non eget qui est
totum quod pulchrum est quod speciosum quod de
corum Cui idem est esse quod pulchrum quod dele
ctabile est esse Summis nimirum gloria eius abintus
In fimbriis aureis circumamicta varietate Amictus
namque lumine sicut vestimento tanta ex omni par
te luminositatis pulchritudine respergitur ut sui
fulgoris excellentiam oculis humanus ferre non
posset Non enim videbit me homo qui viuet. Re
nunc omnis creature decor quid aliud est quam quod
dam speculum in quo summi opificis relucet ma
gisterium. Quod si lili ut asseris decorem eiusque
indumenti nitorem miraris quid aliorum auctores
Si venustus aspectus ac decenter ornata facies o
culis tuis mundanis quondam sic placuit o quam di
gne pre cunctis ineffabiliter pulchra et decora cor
dis placebit. Mempe si recte inspereris orna
ta cuncta cum suis ornamentis ipsius sunt pre
e ii

Li. primus

ronia: qui substantiam cum qualitate et ceteris generibus producit inesse. **¶** Atque igitur quae ea que vanitatis tempore te trahere solebant potius ad bonorum omnium creatorem trahere debebant absque eo quod intrinsecus latet **Discipul?** Et quid est quod intrinsecus latet. **Sapientia.** Simplicissime essetie mee iocundissima visio super balissime deitatis mee peroptata fruitio interminabilis vite tota simul et perfecta possessio. **In** his. n. cunctis; agminibus tanta iocunditas datur: tanta gaudiorum geminatur materia: ut pro amoris magnitudine et exultationis immensitate mille anni sint ante oculos eorum tamquam dies hesternae que praeteriit. **Si** quidem tota celestis frequentia continue cernens tot mirabilia nouaque audientes cantica oculos in me defixos iugiter habent **Stant** suspensis vultibus et cordibus amore flagrantibus in me intendant. **¶** Pedes habent obliquos quasi ad iubilandum: faciem reuelatam ad contemplandum. sicque sursum corda leuantes inhiant ore cordis peritur in superna fluentia fontis vite. **¶** Quod quod beatus qui huic felicissime iocunditati et iocundissime festiuitati inesse meruerit qui choris intererit puellarum celestium que mecum choreas ducentes in celestibus iocundant feliciter ubi chorus sacratus virginum post me canentes cursitant hymnos dulces personant **Enunciu** amoris verbum de labiis charitatis mee egressum ad cor amorosum omnium superat angelorum melodias omniumque cytharedorum cytharizantium armonias omnia denique instrumenta musicalia excedit et symphonias. **Eia** respice que fomentum nunc in iubilo quod habilis sum ad amandum

Li. primus

¶ affabilis ad amplerandum et ad osculandum a se
syncere ¶ summe delectabilis ¶ dulce et preciosissi-
mum osculum labiis mellifluis affectuose impressum
¶ quam beata anima cui vel in tota vita sua saltē
vnica vice fuerit hoc concessum. Quod si propter
hoc etiam mori contingerit graue non erit Sum de-
niq̄ semper presto amanti ad reamandum presens
in choro: presens in thoro: presens in mensa: in via: in
claustro: in foro: ita vt non sit locus vbi non sit pre-
sens charitas dens vbiq̄ amanti per amorem corre-
spondens Singulare quippe diuina sapientia hoc
sibi proprium inter cunctas vendicat sponfas vt ad
votus amanti vbiq̄ presens esse possit: cuncta pro-
se emissa suspiria desideria immissa facta seruitia
in presentiarum noxat. Et propter hoc prouidebam
ait quidam amator sapientie dominum in conspe-
ctu meo semper. Et iterum propter hoc letatum
est cor meum et exultauit lingua mea. Rursus tan-
ta est bonitas mee prerogatiua singularis vt si q̄s
et ea vel modicam guttam ad gustandum suscep-
erit de cetero omnia huiusmodi oblectamenta tāq̄
stercus reputabit. Amor meus peccatoruz sarcinis
oneratos eronerat: scientiam purificat mētem cor-
roborat: p̄fectis libertatem donat: et ipsos suo eter-
no copulat principio Quid plura Qui me sibi in
sponsam accipit meq̄ super omnia diligit v̄iuit cu-
transquilitate: moritur cum securitate: et quodam
modo in presenti gaudia inchoat et habebit in fu-
turo que per eterna secula durant. Multa dicimus
et verbis deficiamus quia eminentiam amoris mei
nulla lingua hominum vel angelorum sufficit enar-

Li. primus

rare. Experi potest dari non potest. Hec tamen quæ
si ex abrupto proiecta potius quàm dicta sunt. Disci-
pulus **O** immensum cordis mei tripudium. Nun-
quid non vere ista est hora salutis; hora leticie spi-
ritualis; tempus visitationis et gratie; dies quam
fecit dominus in qua melliflui facti sunt celi in qua
timor transiit in amorem et familiaritatis tue gra-
ta presentia fiduciam prestat loquendi meliorem et
pleniozem. Aperiam igitur os meum et secreta que
tanto tempore in cubiculi cordis mei clausa tenue-
ram tibi nunc referabo. vulnusque amoris dudum in-
clausum detegam in corde languentis Tu scis/ex-
pertissimum et enim alloquor in arte amandi/quia
amor intensus socium non patitur; non sustinet plu-
ralitatem. Regna quippe et amor sicut olim audi-
nimus socios non bene compatiuntur. Nam et flu-
uius magnus in plures diuisus riuos minoratur.
Sic et amor dum socios querit minuitur et deficit
O vnice et singularis cordis mei possessor nunc ita
se habet ad se cordis mei impetuosus affectus. vt
vnice te diligens **V**icem sibi rependi singularis af-
fectet amoris. **O** quæ optabile michi esset vt me ex
nomine cognosceres cognitumque singulariter dili-
geres. ac dilectum inter specialissimos amicos tibi
ipsi eligeres. **O** deus meus vtinam oculis clemen-
tie tue gratiose me respiceres omniaque opera mea
diligeres et familiarissimum me amicum tibi ac ser-
uum faceres. **O** quæ lectus existerem si hoc michi
iurta votum prouentrent. Ego certe cresci diuiti-
as et omnium hominum delicias me habere estina-

Li. primus

rem. Nunc autem quod et cum gemitu cordis dico
te solum et vnicum diligens communibus amoris
legibus cogor contemplari. Quæso omnes pii a-
matores vestras aures prebete michi q̄ condescen-
dite et inter me et dilectum iudicate. Ecce dile-
ctus meus vnicus thesaurus est michi et amoris
speculum ipsum michi constitui. Facilius possent
sara molliri q̄ mens mea eius ab amore reuocari.
Quod si me dimiserit ego eum non dimittam. Vi-
uit dominus si spreuerit ego fidelis et constans eri-
stam et velut turtur solitaria sedebo quousq̄ dile-
ctum recuperabo. ego nullam recipiam cōsolatio-
nem ad nullum intendam consolatozem quinimo o-
nerosi erunt michi. Ipse solus est quem quero. ab
ipso solo consolari potero. Pro ipso elegit suspen-
dium anima mea et mortem ossa mes. Si abierit
cor meum secum trahet. si redierit os meum sub-
ilo replebit. Siue comedam siue bibam siue quod
cunq̄ aliud faciam ipse michi presens est. Ipse est
in quem incendo: ipse est quem requiro. Insi-
piens factus sum: amor me coegit. Ecce dilectum
diligere animo expectaui quousq̄ senio frigesce-
rem ac viribus fractus deficerem quousq̄ decora
faciei mee aut vultus rosei deperiret et ruge faci-
em operirent. et sic exosus factus et amori terreno
ineptus necessitate cogente ad ipsum amandum
confugerem qui aliam quam diligere vel a qua
diligere cuperem non haberem. Quinimo cum
in flore iuuentutis etas adhuc tenera longevita-
tem annorū pmittēt et socioꝝ grata cōsōrtia adēnt

Li. primus

et naturalis complexio amoris irridet multosque
rogantes ac retrahentes haberē his omnibus spre-
tis violas pulcherrimas michi dulciter arridentes
contēnebam facies aduersa cum gemitu aduersa
bar letus omnia proieci a te michi mercedem amo-
ris constitui ad amorem tuum confugi teque michi
in dilectū elegi. Nunquid igitur o amor meus gau-
dium meum et dulcedo anime mee impium esset ut
me singl̄ diligeres et amori tanto tantillum respō-
deres non quidem pre cunctis solum diligendo sed
inter amicos amorem familiarē impendēdo hoc
est pro certo quod me angit ac sollicitat qui tot sūt
corda te ardentissima charitate amantia que me in
amore et in omni amorosa exhibitione antecedunt
Heu heu quid ergo erit de me Timeo .n. vehemen-
ter cum inter lilia lilioꝝ amator pasceris o me mi-
serum et redolentiam eorum odoras ne forte cardi-
nive vertice obliuiscaris : et sic damnum amoris tu-
aliorum ex amore incurram. Ignosce dilecte quod sic
loquor hoc enim ut nosti sibi vis intensi amoris ve-
dicat ut verbis legem imponere nesciat nullūque nisi
delectum cum dilecto occupatum aduertat Valde si
audeo discere sparsus amator es. En setaginta sūt
regine et octaginta concubine et adolescentularum
non est numerus. Verū tamen vna est columba tua
perfecta et immaculata : que ceteroꝝ omnium sibi
vendicat principatum. Denique in omnibus finibus
israel queruntur adolescentule virgines et ab ysaac
sola eligitur et ad regē introducitur Sic ad assuerū
multe introducte vna oībus profertur et ad iperis
cōsortiū sublimat. **O** vna quae vna es et fam non habes

Li. primus

¶ feliciter creata que erimie dotata es vt vnicum illū thesaurum ad cordis votum possideas. Quis michi det saturari saltē de micis que cadunt de mēsa reliquiarū tuarum? Sapiencia. Valde ī excessu mētis ex amore positus es qđ et verba affectuosa ⁊ facies lachrymosa ostendit. Sed nunc si tibi ostendere qđ te singulari amore diligerē iuxta omne desiderium cordis tui qđ facere velles? Discipulus. Te milies amplectivellē et decies milies affectu gratulabūdo per osculari cuperē et quicquid vnqđ aduersi amor sustinere perciperet libens cūcta ferrem. En anima mea dñe mi ad verba tua tota suspensa erigitur: et verbū consolatoriuū prestolatur. O desiderius aīe mee loqre ad cor sui tui. O pie cōsolator cur me puocas? Cur animam meam amore languidā differendo affligis. En amor impatiens est: nec diutius expectare potest. Nā desideria dilata affligūt aīam. Sapiencia. Amor tuus licet intensus sit cecutiens tñ aliquo modo videtur esse qui de diuinis et supercelestib⁹ per modum terrenorū faciendū estimas: ⁊ iō quasi per caliginē iudicas. Sic aut non est. Vmirū dei sapientia amor est. Unde sicut essentia sua in cunctis existēs non partitur vel minor ex hoc in singulis redditur: sic nec amor suus licet cuncta diligat que fecit minoratur. Sic. n. singulis intendit vt a cūctis vacare videatur: et sic cūctis presidet vt a singulis vacare putetur. Hec est sic imaginandum quasi tu iuuenis amorē meū preueniens propterea a me diliggi ex iure velles: sed reuera ecōtrario est. Etenim te ab eterno dilexi et te ex noīe noui et affectu singulari preelegi ideo diligis. licet ex consequēti affectu

Li. primus

predestinatiōis effectū requirat dilectionis. Unde sine preiudicio oīm ceterorum amantium hoc firmiter teneas: me circa te omni tēpore et hora tam amoroſe eſſe intentum ac ſi cunctis poſtpoſitis tibi ſoli vacarē et amori tuo ſingulariter reſponderem. Diſcipulus. Fidelis ſermo et oī acceptiōe digniſſim⁹. Hūc aīa mea magnificata eſt p̄ omnibus diebus vite mee. Quē obrem una mecum iocundetur ſimulq; gaudeat ⁊ cōgratuletur orbis terre et plenitudo eius pro dilecti tā pio amore et tam immenſa et optabili dilectione. Eya dilecte mi aduerte oculos tuos a me: qz ipſi me aduolare fecerunt. Cuius namq; cor tā ferreum ſareumq; pectus verba tua ſcintilliferā audire poſſet nō ſubite amoris tui ignem cōciperet. Quis deniq; tam frigidus vel tepid⁹ eſt: qui ſi in tanto decore corā oculis cordis ſui ſuſtineret ſuiq; amoris oculos frequēter fixos in te haberet et ignitū alloquiū tuum vehementer ſepi⁹ audiret qui non intimi amoris facta inardescerent. ſicut enī ſol ad hemiſperium noſtrum aſcendēs ⁊ circulū meridianū deſcribens terram ſuo adurit calore: ſic colloquiū tuū flameūq; corda frigida ſuum accendit in amorē. Omnes ſitientes venite nunc ad fontem totius amoris et ad fructum deſideratum iocūdiſſime dilectionis. Quare erpenditis et res et corpus ſimulq; aīam periculo eterno exponitis: et tñ in vanū laboratis. Nam in idropica perſistitis ariditate: os aridū propter ſaporem carneū tenuem ꝛ eo relictum dentibus veſtris roditis. O miſeri miſeriam amantis: dum hoc quod queritis iuxta votū non inuenitis. Cernite queſo cernite q̄ bonū et q̄s

Li. primus

locundū sit summum bonum diligere; supremā spō-
sas adamare. Reddite ergo amatores dulcissimi ad-
cor; et perpendite q̄ beatus qui relictis omnib⁹ in
hanc consentit ei⁹ soli cuncta seruitia amori debi-
ta corde deuoto impendit. Quanta putatis hic cō-
solatione atq; interne suauitatis dulcedine sibi qui-
dem soli nota ab oculis aut cunctorum uiuentiū ab-
scondita perfruetur; feliciter proinde o delicata a-
matric eterne sapientie beatissima agnes virginus
gēma pulcherrima de tanti sponsi preconio iactasti
dicēs. Anulo suo subarravit me et imensis monitio-
nibus ornauit me. Mel ⁊ lac ex oī ore suscepi. et sã-
guis eius ornauit genas meas. Vere fateor dilecte
mī q̄ sermo tuus dulcissim⁹ igneo amore respersus
expegefecit dormitantē animam meam; liquefecit
et refecit tristem mentem meam. Illuminauit tene-
brosa clausa referauit ⁊ totus ppositus meū ad hoc
deduxi; vt totis viscerib⁹ cupiā et ego dignus inue-
niri tua dulcissima desponsatione. Sicut enim audi-
uim⁹ sic expti sum⁹; qz non est personarū acceptio
apud te. Cūctos ad amorē tui iuitas oēs satias ⁊ eis
pocula salutis ppinas. Adiuro vos oēs o eterne sa-
piētie ardētissimi amatores hui⁹ dignissime sponse
felicissimi dilectores; vt me vestris precib⁹ ad ipsas
dignemini pmouere. Jā nūc corpus ⁊ aīa qd sustine-
tis; Quare negligitis. Cur tādū a tam salutari p-
posito retardatis; Deponamus veterem hominem
nouum induamus; et torporem negligentie nos a
tantis impredientem bonis ercutiamus. Et quid
etiam nati sumus. Nos enim vita viuimus tan-
tum. Surgunt simplices; illiterati indocti; ⁊ fe: un-

Li. primus

diffini amoris plenitudine inebriant et nos subtilia
terentes ac veritatis viam ceteris demonstrantes eos
que ad poculum interne suauitatis inuitantes in aridi-
tate mentis perduramus. *Eya* agite confratres et con-
sodales: quia potens est deus de lapidibus istis ignes
percreare diuini amoris. Quis scit si conuersatur et sa-
lutatio gloriosa poscentibus proiciatur. Quis scit si
benignam post se relinquat benedictionem et nos me-
seri participes amoris ipsius affecti inter dilectos et
electos eius forte habere possimus. Delectat valde
huius speciosissime memoriam sponse eiusque preemi-
nentiam dignitatisque prerogatiuam recolere singula-
re: sicut musica in conuiuio vini et sicut odor suauium
unguntorum. Sunt enim qui se aliquid putant esse et ni-
hil sunt: quod se ipsos et incautos quosque decipiunt. Quoties
minus cognitum amatur: quod plene co-
gnitum minus curat. Et cuius presentia pro amoris ve-
hementia vix expectabatur iam habitum ad libitum
erodii magnitudine ardentius euicitur quam non habi-
tum prestolaretur. Fateor me ista in diebus vanitatis
mee curiosius inspectasse: et venisse hoc quod in pro-
uerbio dicitur. Qui cauere nisi non sunt oculis michi vi-
si. Quocumque enim me vertebat defectum aliquem a-
mori contrariam inueniebam. Nam si aderat pulchri-
tudo corporis deerat formositas mentis. Sublime de-
licatum nonnunquam morum incomposita vel inepta con-
dita et amori contraria stoliditate precabatur. nunc ad li-
lli nasum vel simum: nec dentes retortos aut crines ab-
rasos aut sordidas vestes habebat. Quod si hec ad-
votum erant egestate multa amori contraria preme-
batur. Quod opulentia et pulchritudine florebatur.

Li. primus

rusticitas generi ipsam odiosam reddebat. Hanc me/
lancoliā: hanc colera ira plena: hanc fama egyptia
ca denigrabat. Et bivero hec omnia aderant cōgru/
enter impossibilitas propria deerat vel malitia hoīm
vel detractio linguarū que poculum dulce amari/
tudine quadam perfundebāt et me ab hīnōi amore
refrangebāt. Animus meus amorem spirans rosas
habere spinā conquerebatur: et lilia aut violas ru/
sticorū vsui ac pecorum pascuis deseruire sicut pzi/
cipi attediebatur. Quauonē aurea veste nitentem de/
formes habere pedes moleste ferebant. Quid plu/
ra? Lūcta percurrens singula maculosa iueni ad de/
fectuosa: dixi q̄ i corde meo: ab inquisitione amoris
nunq̄ velle desistere donec amatum omni carens de/
fectu cōtingeret inuenire. Quid multis mozer Ec/
ce nūc abyss⁹ abyssū repit. abyss⁹ desideriorū abyssū
itroui: oīs ḡrarū ac p̄fectionū. qd ei: ecce tu pl̄cha
es amica mea suavis et decora sicut hierusalē & tu
osa ac generosa. In diuitis contentos precelli in
gloria oēs antecedis. Nō solū sapiens sed et ipsa sa/
pientia existis nunc est silis tui amoris facultate et
arte amandi. Nec timorē quidē aut pudorem solici/
tabitur qui te diligere seu despōsare voluerit fami/
liaritas tua nō parit odium vel contemptus s; quā/
to amatores tui perfectius te vident: tanto tibi per/
amorē intensius adherent. Mempe celestis artifer
otius stature dilecti mei liniamēta ac speciem ple/
ne artis sue circino descripsit: omne superfluū inde
refecās totius pulchritudinis formā dereliquit ac
in eo sumā amoris collocavit. Quis namq̄ est que/
so edicite cuius mentē propriis oculis oblata eius

Li. primus

pulchritudo aduolare nō fecerit: cuius auditū ei
dulce eloquiū non inebriauerit. cuius cor eius a
mor vi sibi nō subiecerit. Omnia enim supereminēt
elloquio verborum metro metiri nequeunt. Amā
tis tm̄ affectu claudivolunt ei dilectum reficiunt.
Et huic oīa me auenundata gratis eius perpetuo
obsequio se deputarūt. iuraueruntq; peruidentes ī
secula ab ei⁹ beneplacito nūq; velle discedere. O mi
dulcis q̄ predulcis est tua amicitia que me vagā er
tra me nō repulit sed se meo amori mercedem desi
deratā prebuit. O q̄ felix affectus mei cibus cuius
gustus oīa suauia reddit amara: amaraq; cūcta red
dit predulcia. Veniat dilectus meus in hortum suū
ibiq; reficiat dulciter: quē afficit vehemēter Veni di
lecte mi. colligam⁹ simul rosas de rosario. Pomela
quoq; tibi soli seruata exhibebo: nec prohibebo gu
stū omnium desiderabilium ibi nascentium. En vi
deo dilectum meum stantem cum trecentis iuuen
culis totius decore pulchritudis delicatissimis val
latū. ipsi quoq; inducti subtilibus et vnusquisq; p̄
cinctus zona aurea ad māmillas. Roma quoq; cu
iuslibet fuluavelut aurū radios solares reuerbe
rat. vt viue lucis tricliniū inhabitare videatur. Ipse
aut in medio eorū colore roseo niueo candore vult⁹
infusus relucet: nomen suum et memoriale suū ī de
siderio a se. O quis michi det vt et nomen eius mel
lifuluū litteris aureis super latitudinem cordis mei
super scribatur: quod pro amoris remaneat signa
culo nec vlla vnq; decetero ipsum tollat obliuio. O
mi dulcissima et felicissima sapientia peto vt me a
te nec vita nec mors nec vlla fortune fors separet.

sed permaneat morte fortior amor noster in eum. a.
 Quod diuina sapientia amabilis sit pariter et ter-
 ribilis Capitulum. vii.

Alio quoque tempore cum sol esset sub nubi-
 lo qui prius admodum clare refulserat.
 et gelu noctis ridetibus flosculis silen-
 tium imposuisset pcellisq; tonantibus nauicula in
 medio maris iactaretur fluctibus timor et tremor i-
 quit discipulus venerunt super me et contexerunt me
 tenebre. Sedebam solitarius cepique cogitare omnes
 annos meos in amaritudine anime mee. Quodam igitur
 modo ineffabili oculo intellectuali pposita fuit
 visio illa pphetica in qua legitur q; throni positi sunt
 et antiquus dierum sedit. vestimentum eius quasi nix ca-
 didum et capilli capitis eius quasi lana munda thro-
 nus eius flamma ignis accensus. fluvius igneus rapi-
 dusq; egrediebatur a facie eius et ex ore eius gladius
 ex utraque parte acutus pcedebat. Stupefactus igitur
 nimio terrore percussus inhoruerunt. omnes pil-
 li carnis mee. Omnia namque peccata mea et deli-
 cta iuuentutis mee a paruo usque ad magnum in cum-
 ctis cernentibus coram me aperte videbam. Co-
 gentibus autem nuntis et festinantibus meren-
 tem me ac dolentem ante iratum iudicem perdu-
 xerunt. Cum vero rex imperatoria maiesta-
 te sedens faciem suam eleuasset et ardentibus ocu-
 lis furorem pectoris sui indicasset corruui ad ter-
 ram usque prolapsus caput inualidum super brachi-
 um prout potui reclinaui. Cumque ego ad horam
 nimio terrore correptus tacuissem. tandem ad

Li. primus

meipm rediens cum gemitu multo hoc intra me dicebā. Ehe vhe ābulanti post concupiscentias cordis sui. Ehe oibus operantibus iniquitatem: quia si cognouissent eis futurā paratam penam; atq; strictā irati iudicis sententiā contra ipsos proferēdam et quomō decreuit hic incipere a sanctuario suo. v/ tiq; sibi melius a peccatis cauerent: quin poti⁹ oēm penam corporalē seu temporales sustinerent q̄ oculos huius iudicis offenderent. Heu dominator dñe q̄ terribilis est facies tua nimis: q̄ procellosa ⁊ acutissima verba tua. Totus tremo ad tātā indignationē. O visio horribilis ⁊ metuenda nimis et summa cū diligentia precauenda. Rogo ⁊ obnix te flagito rex oipotens per tuā immensam bonitatē tue re me queso ab hac visione horrēda. Fac michi hoc in tpe quicquid tibi placuerit. Impone leges adiūge tribulatōes: aduersitates multiplica: infirmitates cētuplica. Quicquid tibi placuerit libentissime ferā: hoc solum supplicans vt a facie furoris tue p/ cere michi digneris. Siquidē tant⁹ est michi timor dñi vt etiā cum solum leuis suspitio occurrit quid culpis meis erigētibus faciem tuā; paulisp aduertas a me: ⁊ q̄ te iudicē meum offenderim: vt omnino quiescere nō valeam: sed totus pre dolore et merore in memet ipso contabescam. Et quomodo possem sustinere illā terrificam faciem plenam ira et indignatione. Ehe miseris et obduratis peccatoribus. Ehe infernalibus et dānatis aiabus ac pueris spiritib⁹ qui hanc faciem furibundam in sua terribili dispōne absq; omni spe gratie visuri sunt auditurios illud abhorrendū tonitruum: ite maledi-

Li. primus

eti in ignem eternum. **S** maledictū eternum o op-
probrium sempiternū quod nūq̄ delebitur. Quis
cogitare sufficiat diem istum tremendum Deniq̄
tam intollerabilis est paterne faciei tue ad emen-
dandum non ad perdendum filios tuos seueritas
stipēda vt iferno similis esse videatur. Quis ergo
tuam faciem terribilem omni spe priuatam videre
poterit Suadeo proinde omnibus hominibus ma-
xime peccatoribus ne se silentio tuo vsq̄quaq̄ cō-
mittant. Taces enim et te videre pctā dissimulas.
Cum vero arripuerit iudicium manus tua reddis
vltionem hostibus tuis et his qui oderunt te retri-
buis. Quomodo queso o piissima bonitas verum
esse poterit te esse amabilem cum sis tam terribi-
lis. Sapientia. Terribilis quidem sum peccato-
ribus amabilis autem iustis ac me diligentibus.
Ego deus qui non mutor: secundum tamen qualita-
tem et diuersitatem me aspicientium dissimilis vi-
deor. Electos meos in hoc mundo timorem pariter
et amorem iugiter habere expedit: vt et timor sem-
per animum sollicitās a noxiis retrahat excessibus
et amor letificans erigat ad superna.

De vicissitudine diuine visi onis siue melius visi-
tationis: et qualiter aīa d; setunc tenere. Ca. viii.

Amantissimus domini habitabit in eo cō-
fidenter: quasi in thalamo tota die com-
morabitur: et inter humeros illius re-
quiescet. hec et his similia que perfecto amori al-
ludunt verba dum aure cordis percipio: vehemen-
ter suspiro cum me tā longe a fructu desiderato hu-
ius amoris esse cognosco. Nam subtractio contra

Li. primus

votum diligētis quam sepius me expertum esse fa-
teor precipuus michi videtur in amore labor et do-
lor. Quantum enim quis delectatur dilecti
et gaudet presentia tantum de eius absentia tri-
statur et dolet. Et hec est ipsa insipida amoris re-
gula nimium afflictiva quā in terreno amore decli-
nare volui et tunc ipsam quoq; in amore diuino in-
ueni. Hoc est ergo q̄ habeo aduersum te mater pul-
chre dilectionis eterna sapientia impugnans tuum
amorem quem nudius tertius tantum extulisti. Ai-
cissitudo namq; predicta non solum in terreno amo-
re: verum etiam in tuo videtur locum habere. Fre-
quentissime enim dum mens amantis in thalamo
cordis quietius te habere putat ⁊ federe sempiter-
no brachiis amoris te sibi contraxisse inseparabili-
ter estimat: subito qui putabaris adesse nescio quo
aufugis: et qui estimabaris constrictus esse lōgius
recedis et non compares: sed animam dolore plenā
post te relinquis. Et dum cor amantis post te ardet
anima te sitit et corpus infirmum languescit: te so-
lum vnicum cordis gaudiū totis cupiēs visceribus
dissimulas et quasi aspernando nullum das omni-
no intelligibile responsū. Nunquid non impiū aut
crudele est nimium cōdescendere nolle ei quaz ipse
vulnerasti. Sapientia. Magnitudo et pulchri-
tudo cuiuslibet creature poterit pro me responde-
re. Discipulus. Nunquid sufficit hoc ante amoroſe
Nacet tuam potentiam sapientiam ⁊ bonitatē inibi
relucere indubitanter cognoscat et te per hoc qua-
si per quoddā vestigium sūme pulchrum et bonum

Li. primus

esse intelligat longe tamen adhuc distat a suo fine desiderato. Sapientia. Si hoc non sufficit saltem de sacra scriptura contenta sit; ubi me sufficienter qui diligens fuerit poterit iuenire. Quamlibet paginam pro littera amorosa tanquam in amoris solatium per me tibi transmissam suscipiat; quia quecumque scripta sunt ad consolationem ipsius scripta sunt ad subleuationem spei et instaurationem charitatis. Nonne hec tibi videntur argumenta dilectionis amanti sufficere debere. Discipulus. O totius magister amoris et dilectionis quare sic loqueris. Nunquid non es verus amator. Nunquid non et preceptor amoris. Et ut melius dicas certe amor ipse es. Ergitur vere et indubitanter nosti conditiones cordis amorosi; et ideo tam alieno modo loqui de amore te non conuenit. Quia scis o amator eterne quod amanti nihil paruum est quicquid hoc est quod suum amatum non est. Nichil enim amanti sufficit; nisi ipsum amatum cum presens fuerit. En factus es in corde meo quasi ignis estuans clausus usque in ossibus meis et deficio ferre non sustinens. O amantissimum amoris obiectum tu cordis mei tam potenter possides domicilium te in armariolo cordis mei tam delicate teneo repositum et me totum sic amor tuus sua constrinxit ut; ut etiam si lingue hominum et angelorum cunctorum te michi preconio singulari extollerent et multa de te narrarent seu scripta amorosa demonstrarent minime proficerent; quin potius amantis affectum interdum impedire possent implere aut

Li. primus

desiderium non valerent. Sed illuc pergit tota cordis mei intentio; vt te solum vnicū cordis mei thesaurum inueniat et ī te solo vero bono iugiter quiescat Modica hozula absq̄ tua felicissima presentis michi anni vnius spaciū videtur habere Unde pia dulcedo noli queso indigne famulo tuo esse aliena Nempe cum vnica die te michi solito magis alienum sentio mille annoꝝ curricula longumq̄ platonicum annum me cū tedio multo exulasse deploro. Tu es enim paradus voluptatis tu paradus supercelestis; quāmo omni paradiso optabilior Nam te iuxta votum habere est perfecte beatum esse. Nam igitur si pietate ac elementia cūctos decet eē ornatos qui in potestate sunt positi; quanto magis decet maiestatem tantam miseratio magna et compassio multa? Quare ergo o benigna sapientia clementer non consideras misera illa amorosa corda que ad te sursum respiciunt profundissimos gemitus emittunt lachrymas effūdūt vberrimas clamātes post te plena voce; reuertere reuertere dilecte mi vt intueamur te; redde nobis leticiam salutaris presētie tue. Flent quippe incōsolabiliter timentes ne forte offenderint faciem desiderabilem bonitatis tue. Sedēt sole ac solitarie. qm̄ amaritudine replete sunt; et in secreto cubilis sui secum confabulantur; et animo desideranti ac suspiranti hec vel similia dicunt. **Q**uādo veniet. **Q**uando reddibit **P**utas videbo; putas oculi cordis mei videbunt ī quem oculi angelici prospicere cōcupiscunt. Michi quoq̄ omniū te amantium minimo res hec tristis nonnisiq̄ accidit vt dum dilectus meus me inscio q̄

Li. primus

dulci sopore oppresso abiisset ego flens dicebā. Heu
quo abiit dilectus meus Heu vbi requiram illum.
putas ne videbit q̄ eū alliciat: affectūq̄ ei⁹ gressus
ad me retardet. Heu prohdolor quare non vigilauī
Quare non tenuī illum. Mi dulcis ostēde te michi
redde te michi. Vedit namq̄ nimis tua abñtia: quē
letificauit presentia Vicissitudo accessus ac recess⁹
me affligit vehementer. Indica ergo michi vmbra
culum sub quo cubas refrigerium querens estū de
uitans: qz ascendit sol ne iterum extra me vagari in
cipiam qui me in te repereram. Heu q̄ diu hac ca
rebo qua sola habita cuncta desiderabilia posside
rem. ad me eam supplico mi dilecte inclinare com
pellat impetus motus cordis mei ad te. Huius nā
qz motus violentia memetipsa spoliās ac tibi defe
rens h̄cta iocosa reddit onerosa: deniqz ⁊ memetip̄o
carens oneri sum michi. Hec piis oculis intuere.
Jam enim deficio amplius ferre non valeo. Ea er
go te vt in te me recipiam: q̄ me p̄ te perdidi. O mi
ra virtus amoris. Ego vere dico quia fortis est vt
mors dilectio Et enim cor michi o amor abstulisti ⁊
dilectio dedisti: eiqz ipsum tam inseparabiliter con
glutinasti vt me certis temporibus quodammodo
reliquisse putetur et iam in dubium vertatur cui⁹
sit vtrum subiecti quod viuificat vel obiecti quod
estu feruidissimo amat O cor dic michi queso cui⁹
sis: vtrum me illius quem totis amas visceribus vlt
illius cui vitam das. Si mecum es o q̄ parum mecum
es: o quotiens alibi/es. Nescio vbi es si non es cum
eo cuius es. Ego vero nulli te tam libere dimitte
rem nisi dilecto: quem plus q̄ propriam vitā diligo.

Li. primus

Et quia eum plus quā me diligo: ideo tātō magis mecum es quanto plus eius es, cuius et ego. Namque non solum te sibi approprias sed et me totum quoque simul mecum trahere: nec sibi vendicas cum effectu. Si ergo eius es immo vero quia ei⁹ es non modo creatione et redemptione ac ceteris similibus causis sicut et alie rationales creature. sed et eius es quodam singulari priuilegio scilicet voluntaria ac libera donatione. siquidem tu es illud ioculi quod inchoantibus amoroſe iuuentutis mee temporibus omnibus mondialibus terrenisque amatoribus priuatum sibi pro arra amoris pro ioculi dilectionis pro signo charitatis obtuli et ipm sui nominis litteris sanguineis consignans thronū eburneum reclinatorium aureum ac thalamum nuptialem ad quiescendum in eo sibi constituit igitur dic michi qualiter recipere vis illam tuam amicam et spiritualem sponsam eternam scilicet sapientiam cum redierit et ad hostium cordis stando ac pulsando petierit sibi aperiri. Ego inquit non diu tardabo nec dilectam diutius expectare permittam. sed in occursum eius festinanter occurram et brachijs desideriorum meorum affectuosissime extensis dilectum votorum meorum inter salutationis verba immo amplectus constringam. Et sicut clausus iohānes in vero matris ad presentiam eterni regis tripudiando saltauit: sic et ego clausus ergastulo ad tantissimi sponsi presentiam medullitus exultabo eumque in voce exultationis talibus verbis de thesauro amoris assumptis salutabo dicens. **O dilecte mi abyſsus profundissima desideriorum meorum et virtus**

Li. primus

medularum mearum totaq; simul congeries viscerum meorum te salutant ex intimis et precordialissimis anime affectibus tibiq; demandant tot salutationes ac deuota seruitia quot in arboribus folia et in celo fulgent sydera ⁊ quot arene maris circa lictora Sicq; deuote receptum itroducam ad locum proprium sc; cordis triclinium spirituales thalamum. Sed prohdoloꝝ hoc est quod me ante faciem genere compellit vicissitudo sc; accessus et recessus ipsius. Hoc namq; valde affligit animum meum perfectissimo amoris gradu solidatum. Hec et his similia intima cordis suspiria et amoris colloquia o eterna sapientia audis nec attendis sed nec aduertere quidem aut curare te simulas. Sapientia. Video singula et attento cordis desiderio prospicio vniuersa sed expecta paulisper et indica michi verbum quod a te quero Nunquid non qui multa loquitur ipse non audiet: aut qui multa interrogat ipse non respondebit. Responde ergo ⁊ tu michi quod quero Quidē est hoc qđ potissimum celestes spiritus querere et intendere debent in sua operatione Discipulus. O omnium prudentissima ponderatrix Virtutū eterna sapiētia quō simplex ⁊ spita ad hāc interrogationē respondere potero. Sed tu sūma celestis discipline magistra rñdere ꝑ me obsecro Sapientia. scire igi; debes qđ angelici spūs ⁊ viatores ꝑfecti nichil tm̄ in sua opatione q̄rūt q̄rū conformatā oīꝝ actionū suarꝝ ad meā volūtātē Meꝝ iqr̄ diuina sapia cibꝝ ē vt faciā volūtātē ꝑris mei qđ in celis ē Hic ē cibꝝ angelorꝝ simulorꝝ ꝑfectorꝝ viatorꝝ vt delectāt volūtātē dñi sui adipleri in se vniuersalē in omnibus creaturis Unde ad opꝝ vile de suo genere de

21. primus

lectabilius ferentur: quod ad honorificentius si voluntati mee id foret magis acceptum discipulus. **O** summa sapientia & occulta suggillatione tua nunc responsione imperfectionem meam percutis. Antequam dis. n. ni fallor querulositatem meam in odioso reprobande defectum longanimitatis damnare qui dulcia quero: aspera quo ad possum fugio. **S**apientia. Quanta dicitur esse absolutio affectus probati discipuli. ut non solum corporalibus delectationibus non sit alligatus: sed neque pro spiritualibus tantum inhiaret ut eas carnis quod summum bonum in seipso acceptum querendo appeteret. **C**onsidera ergo te ipsum quid queras aut quid diligas Imperfecti enim quibus ea que dilecti sunt non querunt: aut ei sua incommoda declinant sicut serui: vel sua lucra sectantur sicut mercenarii. **M**eruntamen ut interrogationi tue principali de vicissitudine visitationum mearum que animam ut dicis affligunt amorem plenius respondeam. **S**cire debes quod interdum et frequentius aliis causis pretermissis ipsa anima huius subtractionis causa existit dum radio solari fenestra per opaca quedam precluditur: vel hospiti tanto irreuerentia ab intra exhibetur: ut proinde exire de dilecta atque in hoc non dilecta cogatur ipse cuius delitiae sunt esse cum filiis hominum. **A**nterdum quoque adueniens exultationem tribuo mansionem faciens apud dilectam non manifeste quidem sed occulte atque latenter: ita ut paucissimi et non nisi expertissimi queant presentie mee mysteria cognoscere. **D**iscipule. **D**onec ut video pitissimum amator es tu. **O**ro igitur et desidero ut in aliquo insignis tue sanctissime ac certissime presentie ostendere digneris.

Li. primus

Sapiētia. Si presentiam meam desideras cognoscere
temetipsum qualis sis in absentia gratie debes dili-
genter examinare; et statim quod queris inuenies.
Summum namque bonum cum sum presentia mea cum
cuncta bonitate adimpleo; ideoque sicut causa per suum ef-
fectum cognoscitur; et sol in se inuisibilis per radio-
rum suorum repercussionem visibilis efficitur; sic et phi-
lia mea deprehenditur per suam fecundissimam bo-
nitatem. Nunc igitur si unquam bonitatem presentie mee
vel absentie sterilitatem probasti profer in medium; ut
instructus inter graminavaleas dignoscere flores.
Discipulus. Si cuncta cordis mei membra in linguas
verterentur. et omnes artus humana voce resonarent
non possent exprimere nec perfecte enarrare hoc quod
a me queris. Sed ut verum fatear huius rei causa in
amplitude mirabilium dei sepiissime ad cor altum ex-
surrexi; ut exultaretur deus dicens in memetipso.
O si talis presentie dei tam immensa bonitas est in ho-
mine peccatore cuius vita minima et exercitia nulla
quod ergo est in aliis ubi vite innocentia gratiarum ac
virtutum copia tam est immensa. Meruuntamen hoc
modicum quod expertus sum prout dederis proferam
ut in eiusmodi pleniorē habere possim directionem
premissorum. Igitur o summa bonitas cum faciem tuam
gratiosam bonitate et suavitate plenam a me auer-
tis cum internam consolationem subtrahis et lumen
in manibus abscondis; tunc anima misera subito im-
mutatur et velut languida et tabescens efficitur las-
situde exinde corporis subsequitur et cordis duri-
tia ac spiritus tristitia sentitur; tedium quoddam
virulentum occupat fines meos; ita ut tedeat animas

Li. primus

meam vite mee oia que videntur vel audiuntur etiam si bona fuerint nauseum tunc prouocant spirituales. Recessus iterum tuus horrorem loci: celle fastidium: fratrum pariter mecum commemorantium aspersionem inducit et anima mea dormire incepit pre tedio ut interdum ex pusillanimitate spiritus nesciat unde veniat aut quovadat. Experientia insuper certissima persuasum habeo me tunc esse ad vitia propius ad resistendum tentationibus debilem: et ad oia exercitia spiritualia minus valentem. Omnis quae me illo tempore quesierit vacuam domum inuenit. quia bonus pater familias omnes domesticos benedictione et hilaritate replet abscessit: et domicilium vacuum dereliquit. At vero cum preclarus ille oriens splendore lucis eterne in medio tenebrarum cordis mei eturgens et procedens pulchre exoritur: o mutatio deextre excelsi tunc omnis melancolice complexionis nebulosa congeries dissoluitur et vox caliginosa sicut dies illuminatur tristibus cunctis submotis. Et ecce cor risu perfunditur: os iubilo repletur. gaudet anima serenatur conscientia. plaudent cum tripudio omnia ossa mea deum simul laudantia ac dicentia: quoniam bonus quoniam in seculum misericordia eius: et cantent inuis domini: quoniam magna est gloria domini. Tunc incipit voluntas cum gladio festinare: rone pre exultatione solentare: ita ut tantis gaudiis infusus nonnunquam iurasseim: quod hanc diem luminositate tam insignem resurrectionis dominice ob preconium orbi terrarum stellifer orbis addurisset. Mirum cum in me extinctum putaueras: oriebar ut ucifer: et habitantibus in regione vmbre mortis lux or

Li. primus

ta est eis. Tūc omnia que prius dura et aspa ⁊ quōdammodo impossibilia videbantur dulcia reddebantur et leuia ieiunium dulce; vigilie breues; cunctaque exercitia parua videbantur pre amoris magnitudine. In ea quoque hora gratie spiritualis vitae emendare; mores corrigere ac multa bona facere propono: que gratia recedente heu minime ad effectum perduco. Anima repletur claritate et veritate ac dulcedine tanta perfunditur; vt pene seipsam ⁊ omnium ceterorum obliuiscatur. Meditationes mellifluę ad libitum confluunt. lingua infantilis disertata efficitur; corpus pigrum ad mandata dei promptum redditur. Et vt breuiter dicam; tanta est gratie copia ex omni parte distillans; vt omnis qui petit accipiat; et qui querit inueniat; et pulsantibus aperiatur. Tūc cunctis visibilibus altior effectus: omnia temporalia calcasse et in atrijs celestis hierusalem me stare arbitror: ita vt auspitia quedam ⁊ initia futuri seculi quodammodo incipiam preguſtare. Dēs enim affectus in amoris gaudio iuncti in sola conditoris fruitione quiescunt. Hec inquam et his similia in penetrabilibus cordis geruntur. **Utrum autem ex me vel ex te peto informari. Sapiens. Perditiō tua ex te: et me tantum auxilium tuum. Ex te non nisi deficiis et ad nichilum tendis: hec autem et his similia per presentiam meam tibi noueris concessa. Nam hic est ludus amoris quem in anima amorosa habere consueui. Discipulus. Et quid est ludus amoris? Sapiens. Ludus amoris est gaudium et dolor que sibi inuicem ex presentia vel absentia dilecti sui succedunt.**

Li. primus

Hoc proprium amoris esse solet: vt quantus sit presentie amabili lateat; recedente vero percipiatur. **D**iscipulus. **H**ic ludus amoris nō michi videtur eē gaudii s; meroris. **S**; obsecro te putas ne si ab hac vicissitudine visitatiōis in hoc tempore aliqui viatores p̄uilegio singulari excipiātur. **S**apientia pau-
cissimi. **M**imirū tanta in homine diuinorum participatio stabilitatis; est quedā inchoatio eternitatis. **D**iscipulus. **Q**ui sūt illi et cuius conditionis qui ad tantā conformitatem perueniunt. **S**apientia. **I**bi sūt qui videlicet purissimis affectibus ab īfinis abstracti in lōgo tam vsu ⁊ exercitio deiformes quodā modo effecti diuinis rebus continue vtuntur; q̄ per excessum mētis perfectissime omne mediū diuidēs deum et animam tota alacritate deposuerunt. **D**iscipulus. **Q**ū hec audio aliquando ingemisco: eo q̄ talibus invita ⁊ experientia adhuc tam lōge me eē cognosco. **P**roinde quia hec perfectionis sūma facultatē meam excedit; volo a te scire qualiter discipulus se expertus in huiusmodi visitatione se debeat tenere. **S**apientia. **I**n die bonorum ne immemor sis malorum; et die malorum ne immemor sis bonorum vt sic te quidē nec in presentia gratie ultra modum extollas. nec ī absētia ultra quod expedit deprimas s; velut ayōth vtraq; manuvtere p̄ dextera. **S**i adhuc es nouella plātatio et assidua irrigatione egēs saltē hoc facias vt hāc vicissitudinem non impatienter feras licet faciē meam semper inquirere debeas diligenter. **D**iscipulus. **Q** si inspicere velles: scires vtiq; quia diuina dilecti expectatio magna cordis est afflictio. **S**apientia. **N**aud dubium hanc ro-

Li. primus

tam amoris volubilē sustinebit quicumq; amare vo-
luerit. Hec mirū. Hec enim mundi huius amatori-
bus sēper prospera: sed etiam interdum succedunt
aduersa. Quid si forte minus expertus es interroga
quēpiam ex eis et dicet tibi quia laborabit omnis
qui amare voluerit. Sunt quidē nonnulli amatores
nimius utiq; molles qui dum amori ad horam i ser-
uiunt et amatores s; sine labore esse volunt: quibus si
statim iuxta votū aura optata non arrisit; a ceptis
cōtinuo desistunt. Et hi ad fructus amoris minime
perueniunt: eisq; tanq̄ indignis dicitur. Militie spēs
amor est: discedite segnes. Proinde feruidus ama-
tor ut ad fructū amoris desideratum perueniat de-
bet esse sedul⁹: longanimis: obsequiosus: nec facili-
ter desistere debet etiā si mille vicibus repulsam pa-
titur semper existās bone spei cogitans quia labor
improbis p̄vincit. Quid mollius aqua? Quid
lapide duri⁹? Et hic frequenti ictu aque cauatur.
Et ut rumores bonos tibi et veris amatorib⁹ ad au-
diendū delectabiles subinferam: noueris q̄ hec di-
uinissima pro qua laboras sponsa rogarivult obse-
quiis delectatur. Quis videlicet tā subito et in re-
bus caducis obtinet quod amori placet. Roget p̄-
de et postulet ac obsecret nec desistat: et ego ei vere i-
troitū iuxta cordis votum promitto. Non est enī in-
uenta in oībus finibus israel que tam facilis sit ad
ei orandū: tā prompta ad exaudiendum: ad reddē-
dū votum tam pia sicut hec tua diuinissima sponsa
En pre magnitudine amoris se cohibere diu non va-
let. Non potest expectare donec rogatur sed preoc-
cupat se querentē et se priorem eis ostendit. Stat

Li. primus

in foro in medio platearū: in foribus portarum dat
vocē suam: omnes alliciens et ad suum trahēs cun-
ctos amorē. Qui amare me voluerit omni tempo-
re me suā amabilem spectare studeat; sicut et ego iu-
giter meū amatorem spectare consueui. Siquides
nescit vtrū ab oriente vel ab occidente seu a septem-
trione aut meridie veniat quā prestolatur. Ignorat
etiā vtrum mane vel meridie vel galli cantu hostiū
pulsset; et aperiri petat. Quā sepius dum animis me qu-
rendo anxius existit; querendo nō inuenit; sed cum
minime putauerit dilectū presentem habebit. Sē-
per enī cupio dilectam amori esse paratam: nec eas
de suis meritis plus quā de mea dignatione volo con-
fidere. Porro nō sufficit vna horula temporis cum
dilecto expēdere; sed necesse est sepius inuocare et vi-
dere: qui ei⁹ occulta sussurriavult intelligere et pre-
sentia eius potiri desiderat preciosa. Et vt dulcib⁹
his sermonib⁹ verba increpatoria non tamen min⁹
amatoria misceam⁹ arguere valde te oportet; quia
vere in huiusmodi exercitiis amoris reprehensibilis
es. Cur pro pudor tu qui militiam amoris assumpsi-
sti; qui hanc nostrā philosophiam professus es et ei⁹
dulci iugo humerū tuum supposuisti; cur in quā vaga/
būdo corde oculis tremulis ac in fine orbis terre ro-
tatis stare corā tanta sponsa presumis; que in defes-
so aspectu serena et gratiosa facie iugiter te prospe-
ctat nec oculos suos a te auertit. Quam verecun-
dum singulis quibusquē auditum prebere; vt nō pos-
sit que diuina sapientia in te loquitur audire. Quod qu-
turpe est discipulo amoris seipsum tantum obliu-
isci; vt ei⁹ non aduertat verba interna cuius vbiq; cir-

Li. primus

datur presentia. Merito p̄inde tanq̄ ab indigno se subtrahit; cū te non in te nec in se sed extra te et se ī mūdi strepitu inuenit. Hec queso emendare memēto. Perpende q̄ indecens existat: si anima quicq̄ ī exteriorib⁹ querat que regnum dei intra se portat. Regnum quippe dei intravos est quod est iusticia par ⁊ gaudiū in spiritu sancto. Amen

¶ Quare diuina sapientia suos charos in hoc mundo permittit tam multipliciter tribulari. **Cap. ix.**

¶ Astus quidem tu es si disputem tecum: verumtamen iusta loquar ad te. Quare via impiorum prosperatur bene est omnibus qui preuaricātur et inique agunt. Plantasti eos et radicē miserunt proficiunt et faciunt fructum. Materiaz ventillatam multifarie et frequenter discussam ac reuersatam opus non esset resumere: refricatio tribulationum aduersitatum iteratio replicationem querulosam quoq̄ aduersum te rector orbis exposit. Nunquid eni uano ostentationis spiritu hominibus suadeo? Deus scit. Aut nunquid contra hominem disputatio mea aut ad hominem et non magis propter refrigerationem ardoris cordis contriti et humiliati et a pueritia vsq̄ ad hanc diem passionibus et miseris uerati? Aut quis non simili uel maiora passus compati sciret sicut tu qui ex his que passus es compassionem didicisti? Sicut enim cecus natus de non uisis coloribus imperfecte syllogizat: sic qui non es passus aduersa tanq̄ inexpertus minus perfecte de tribulationibus iudicat. Aut quomodo possent credere illi quorum

Li. primus

domus sūt secure et pacate et non est ira dei super eos q̄ ducūt ī bonis dies suos delicate nutriti: ī solā tuis educati: robusti: sani: felices: dignitatib⁹ honorati: gradib⁹ subleuati: bene pentati: quorum viscera plena sūt adipe et ossa medulis rigantur: his qui habēt mensas vacuas et noctes laboriosas: qui nocte ⁊ die replētur doloribus: et iugiter in amaritudine anime sunt quibus foris pugne intus timores. quos nec finis ad ictū oculi q̄escere. cum et nos hūane deputata quieti in inquietudinē eis propter timores nocturnos cōuertatur. honor temporalis ab eis tollitur ⁊ gloria mūdi frustrantur: despicabiles inter multos reddūtur: opprobriis saturantur: tradūtur in prouerbiū et in exemplū fiunt: omnib⁹ q̄ p̄sma vsq̄ adhuc. **S** q̄ bene sapiebat qui hec eadē sentiens dicebat. Sunt iusti quibus mala proueniūt quasi opera egerint impiorum: et sunt impii q̄ ita securi sūt quasi iustorum facta habeant. Amor tuus videtur esse sicut volūmē volans quod gustatum quod ī ore est sicut mel dulce: comestum autem amaricare facit vētrem propter laborem amorē tuum concomitantē Elementa ac puerilia amoris tui sunt tribulatiōes ⁊ miserie. **P**rius namq̄ pass⁹ accedentiū ad te prima pagina te legentium: primus enteniū ac iocale te diligentū est istud. Fili accedens ad seruitutē dei. sta in timore et prepara animā tuam ad tentationē. Bene dicit ad tentationes vere ad miseriam et tribulationem. ita vt cunctis diebus militie tue scis in conflictu ⁊ certamine: vt fortuna tibi raro aut tāq̄ ad optata arrideat. Non de omnibus loquor. **T**u scis dñe quos ad opus tā ex-

Li. primus

frēnum elegeris. Si sāitate ac roboze aut elegans
tia gaudent corporali multipliciter flagellari contē
nuo incipiunt deficere. et vel exquisitis castigatio
nibus vel grauissimis infirmitatibus oppressi lan
guescere coguntur. Si aurum eis est vel argētum
fures veniunt et furant: vel q̄ difficili⁹ est affc̄m ei⁹
ab ipsis rescidit. Si possessiones agroꝝ aut vinearū
aut oliuarū eis sūt cū aliis p̄sp̄era arriserit aura hic
grando vel pluuia cosūt. Residuum eruce cōedit
locusta et residuus locuste cōedit bruc⁹: et residuus
bucci cōedit rubigo Domine dabis eis. Quid da
bis eis. Panem artum et aquā breuem. Hic est ci
bus ille regius q̄ sequit̄ seruos tuos. Si trāsit ma
ria: ventus contrariatur. Si per terrā ire disponit
si multis diebus celū terreferenitatē cōcesserat: ec
ce cū hic tuus / vt sic loquar / miser amator ad lucem
venit et ad viam separauerit conglomēratur nubes
terra ībzibus per funditur et vel pluuia vel estu ni
mio aut etiam gelu itēperato seruus ille tuus affli
gitur. Mira res pariter et stupenda. Nunc mures
in occulto non fiunt ipsum quiescere: nunc milui ī ce
lo cum ad lucem prodierit aut etiam corui crocitā
tes in ipsum quasi subsanatorie impingunt. et siue
taceat siue rideat displicet. Quod si quis contra
eum etiam tacentem nullum verbo aut facto le
dentem se erexerit omnes concurrunt ad maledicē
dum linguas acuunt et velut rabidi canes lepuscu
lum plebem inuālidam et se omnibus substernen
tem insequuntur lacerant ac diserpūt. Sed vt etiā
hec de tua gratia inferam. ecce ipsi dicunt. Diligit
de⁹ odiētes se et odio habet diligētes se. illis bona

Li. primus

istis mala largitur Et quod his maius est tu quoque
iudex iustus partem aduersam sic te fouere ostendis
vel simulas: ut omnino taceas: quasi non sit tibi cura
de tuorum subuersione feruorum. Sic perit iustus et
non est qui recogitet. Et quia impius preualet aduersus
iustum propterea egreditur nunc sicut olim iudicium
peruersum. Nonne et hoc quasi impatienti animo
conquereretur ille amabilis et re et nominis interpretatione
propheta domini qui dicebat: quare non respicis
super iniqua agentes et taces deuorante impio
iustiorum se. Ecce bene agit: maledicta recipit tibi
pro posse seruit et vitam eius inuidus despicit: derisionibus
a legis transgressoribus urgetur. Porro a se ipso
mille castigationibus tribulatur. Et quod his
maius est ecce sathan a facie tua egreditur et ei in
omnibus ad que se uerterit insidiatur. O custos hominum
o immensa dei pietas: quomodo hec multis
formis mala in tuis electis sustinere poteris. Aut
quomodo hec et similia vides et non adiuuas? Qua
propter et ego nunc in tribulatione spiritus mei con
fabulo: tecum in amaritudine anime mee. Tu enim
solus et laborem et dolorem consideras et scis quoniam
non ex animi leuitate sed ex plenitudine amaritudinis
anime mee verba hec dolore plena processerunt
que gemitibus tantis intercipiuntur: sed et lacryme
decurrentes preoccupant stillas scribentis. Sapientia.
Delicatus miles es qui aduersa tantum
formidas sed nec dum quidem usque ad sanguinem re
stitisti: nec in valle pugillum usque ad mortem decer
tasti. Nonne vir tu es? Sed prohpudor velut rinocer
os audacissimus es tu tempore prosperitatis. sed tela

Li. primus

Araneay fragilior tēpore aduersitatis. Bellator in
uictus ad exercendum se ⁊ probandū tribulationē
et miseriam inuenire desiderat. An non bene gloria
batur qui dicebat libenter gloriabor in infirmitati
bus meis. Nam nisi precesserit pugna: nō potest eē
victoria. Subernator in tempestate dignoscit i acie
aniles probatur. Delicata iactatio est cum pericu
lum non est. Conflictio in aduersis probatio est vir
tutis. Discipulus. Nonquid ego solus hanc contra
te moueo querimoniā. Ecce q̄ innumeri tribulatio
nibus oppressi similiter qui michi quoq̄ in hoc cōse
ntiūt: itavt ⁊ si teratione superare non valeo copiosa
multitudine testium conuincamus. Nōne facilius
esset vna hora capite puniri q̄ cūctis dieb⁹ propter
te mortificari. Nec michi opponas aut respōdeas
q̄ forsitan hec mala ideo patimur quia peccauim⁹
tibi et mandatis tuis non obediuimus. Nunquid
n. nos soli peccatores. Nonne peccatoribus abun
dantia est: filiis aut tuis desertio atq̄ iusti premun
tur et impii florent in mundo. Sapientia. Sicut di
lexit me pater et ego diligo meos Non est discipu
lus super magistrum. Si mundus vos odit scitote
q̄ priorem me odio habuit. Consuetudinis mee est
electos quosq̄ maxime viriles animos virtute ro
bustos tēptationibus probare. Cū igitur aliqd tibi
quasi insolitū acciderit: verba multiplicas et que
rimonias tam ardēter exaggeras inuoluens sentē
tias sermonibus imperitis. Respice inter electorum
numerum. hi v3 singulariter deo placuerunt in hoc
mundo transierunt sine probatione. Sufferentiam
inqd iob audiuitis: et finē dñi vidistis. Discipulus.

Li. primus

Nunc si dicere licet habeo quod volo. Ecce hoc est quod defleo hoc est quod deploro. et propter quod ex intimis ingemisco et suspiro. Audi queso seruum tuum. Ecce ipsi dicunt: non est salus ipsi in deo eius vani sunt qui seruiunt deo. Et quare? Respondent quod propter causam hanc prefatam: videlicet iustorum tribulationem continuam: subiungentes nichilominus quod pro tanto tam paucos habeas amicos: eo quod cum eis huiusmodi ludo ludere soleas. Heu me flebilem et infelicem hoc est quod me prohodolor et nunc et pridem multotiens amantissimis lacrimis flere compulit et tristitia michi super tristitiam adduxit damnum vix spirituale et frustratio laboris mei quo frustra erga proximorum salutem desudavi. Cum enim plerosque cum maximo labore ad conuersionem et frugem melioris vite traxissem et ipsos cum labore parturiendo ac dulciter in humeris portando et lac consolationis eisdem teneris sub annis prebendo atque meipsum totum in obsequium ipsius tribuendo multa aduersa valde sustinuissem cum dies tui consueti temptationum. scilicet et probationum eis superuenissent ut per aquam et ignem transeuntes educerentur in refrigerium: nonnulli abierunt retrorsum post sathan. d. Durus est hic sermo: et quis poterit eum sustinere? Et illud quod vulgare prouerbium dicitur. Difficile est diu esse bonum. Et sic te miseri in damnum suum et in miseriam meam derelinquentes sursum se noxiis implicarunt. Sapientia. Hec questio illorum solet animos premouere qui parum fidei vel scientie possidentes merita sanctorum qui non in presenti redduntur sed reposita sunt in futurum arbitratur in huius

Li. primus

temporalis vite breuiate restitui nescientes iudicia
dei inuestigabilia et profundum diuitiarum sapiencie
et scie dei: et quod non ita videat deus ut homo. Homo enim
tantum presentia respicit: deus futura et eterna co-
gnoscit. Tu autem in nostra spirituali philosophia
aliter institutus consurge cuncta visibilia mente
supergradiendo. Que enim videntur temporalia sunt
que autem non videntur eterna sunt. Surge igitur
de viscosa obscenitate temporalium delectationum
aperi oculos mentales et vide quid et sis: et ubi sis
et quo tendas. Tunc profecto horum omnium ratio-
nem habere valebis. Tu namque es speculum diuini-
tatis: eo quod in te principalius quam in ceteris creaturis
dei reluceat imago trinitatis: eo quod eius in te respice-
deat exemplar eternitatis: eo quod inuiolabili incorru-
ptione gaudeas. Et sicut ego in essentia mea sum
infinitus: sic desiderium anime tue est velut inter-
minabilis abyssus: ad cuius repletionem omnia si-
mul gaudia mundi non sufficerent sicut nec vna mi-
nima gutta oceanus sua eriguitate replere posset.
Deinde advertere debes ubi sis: quia in valle mise-
rie: in exilio in peregrinatione: ubi bona permixta
malis continua vertigine reuoluntur. Risus hic dolo-
re miscetur: et extrema gaudii luctus occupat. Hic
namque mundus suos ab initio fefellit amatores: dum
eis prospera promisit et aduersa tribuit quod simili-
liter et nunc quoque facere non desistit. Sed ad pro-
leniorem omnium premissarum perturbationum
emotionem paululum nobis secedendum est: et ad
fidei principia latius recurrendum.

Actum est aut post hec et ecce discipul⁹ cepit cogitare dies antiquos et annos eternos in mente habere. Cumq³ profunde sere recolligeret et a sensibilibus prout potuit intellectum abstraxisset. ap^{er}uit in visione fidei oculis quasi a lōge quedā regio vmbrosa ignota et multū terribilis. Cumq³ tremefactus qd nā hoc esset inq^{er}ereret rāsū est. Regio hec vt vides distincta. locus ē penay futuray quē diuerse aīe post egressū a corpore pro diuersitate culpay in penā fortuntur: qdāy ad ipay purgationē: quedam vero ad eternā damnationē. Et prout sibi nūc demonstrata fuerūt hec aut et his similia tam horrēda et imania fuerūt tormentoy gñā: vt hic nulla sufficeret lingua narrare: aut nullus sensus mortaliū posset ea plene extimare. Cū aut ad se redisset ⁊ quasi de alio mūdo vt sibi videbat^r ex motiua visionis pntis venisset p̄ nimio terrore ⁊ horrore velut hō semiuiu⁹ aliq̄ diu iacēs ī seipō p̄tabuit. Quedā aut ex his solū fidei cōibus oculis cōsperit. Resperit igit^r ⁊ ecce de p̄dictis locis fetor intollerabilis exoriebat^r: malei resonantes audiebāt. ⁊ videbāt^r facies demonū horribiles. ibi erat planctus ⁊ gemit⁹ et alternatiua mala impios sine pietate discerpebāt. ab aliq̄s nimiiū transibāt ad calozē nimiiū. Cōsiderabat inter hec equitatē ⁊ mansuetudinē iudicioy dei vt inter cordis se p̄mētes angustias ac sudoris guttas q̄ ip̄s horrore visionis penetrerat aduertebat. qm̄ per q̄ peccauerat q̄s per hec et torquebatur vñ ⁊ illis q̄ in vita sua īsensate ⁊ iniuste vixerāt: ⁊ p̄ hoc q̄ coluerāt tormenta recipiebant: Raptores nāq³ ⁊ p̄dones ac eoy cōplices ⁊ hē

Li. primus

q̄ pauperes ⁊ ricos dei dñi adhuc viuerēt spoliauerant vel per exactiones indebite affligerāt ad patibula quedā infernalīa supra humanā extimationes penalia rapti violēt suspēdebāt ⁊ ibidē torquebant nec tñ moriebant s; indicibilr cruciebāt. Nonnulli etiā q̄ sub hitu agnino ⁊ mētē occultauerāt leoninā qui velut canes rabidi seruos dei p̄ maledicta opprobria aut verba turbatiua molestauerāt confies suos iniqua persecutione leserāt ibidem a causibus infernalibus amarissimis morsibus corrodebantur sibi superbi sepultura asini despectiue ī inferno sepeliebantur: et tanq̄ cadauera putrida et ignita p̄ iecti opprobrio sempiterno quod nunq̄ delectabilē addicebant. Et pro gloria temporalī et mentis elatione qua ceteros inflati preire ambiebāt. tanta penarū molle ac pondere premebantur quantum aliquis premi posset qui maximas turrem super se haberet. Bibuli ⁊o ⁊ crapulosi ⁊ q̄ vētri suo fuerāt velut lupi famelici fame incredibili ⁊ siti horribili itolerabilr affligebāt cupiētes minimā guttā aq̄ frigide p̄ refrigerio lingue sue flāmarū ī cēdio aduste recipe ⁊ nēo ill'dabat. s; ⁊ deuotiōes destrimi cū situl' ardētib⁹ iuxta eos stabāt ⁊ potū quēdā sulphureū p̄ libo liq̄f cō siles nimio calore estuātē p̄ os eorū ī vētrē ptu ssi fortit' īssidebāt. Luxuriosi quoq; ⁊ q̄ ī deliciis carnē suā enutrierāt ⁊ ī obstinatiōe suā p̄durauerāt a spētib⁹ duorabāt ⁊ a bufōib⁹ ignitis aculeis vsq; ad viscera torquebāt. q̄ carnali ac t̄reno amori dediti fuerāt vtriusq; sex⁹ trā infernalē p̄ dolore mordebāt qm̄ eos demones nimium flagebāt. Nam spicula ignea habentes et estu vehementissimo eos insequentes vulneribus seuissimis repleverunt. Sed et so

Li. primus

rias in culpa fatias habuerūt in pena supra modū
aut cupidi et auari ac q̄stuari male torquebantur
Nam in foueis metallis buliētibus plenis balnea-
bantur et erilire cupientes absq̄ misericordia rei-
pigebānt. Iudicium durissimum his qui preerant fie-
bat: fortioribus autē fortior instabat cruciatio ⁊ po-
tentes ibi potenter tormēta patiebantur. Quis
dicere queat quātū ibi iudices impii: rectores iniq̄
clerici turpis/lucris cupidi: monachi lasciuī: laici vi-
olenti: mulieres procaces: saltatrices ambiciose: et
diuersi quicq̄ christiani penalitatis habuere: ⁊ q̄ mi-
serabiles rugitus et clamores lamētabiles dabant
ita vt sola visionis eius afflictio omnem penas mū-
di quodāmodo excedere videretur. Nam et multi-
tudo vrsorum infernalium et audaces leones ⁊ non
ui generis aīalia ira plena ignoteq̄ bestie vaporem
ignitum spirantes: odorem fumi proferentes: ⁊ hor-
rendas ab oculis scintillas emittentes: morſu ama-
rissimo eos dilaniauerunt. Tandem multi ex his
in puteum abyssi de quo fumus horribilis et fetor
intollerabilis eribat proiiciebantur. Aspectus eorū
velut ferrum candens in modum fauillarum erat/
debat et a demonibus reimpingebant. cōmanducā-
tes linguas suas pre dolore et blasphemant deū celi
pre doloribus suis et vulneribus: qui nō egerūt pe-
nitentiam ex operibus suis vinculis tenebrarum ⁊
longe noctis cōpediti: in obscuro ac tenebroso obli-
uionis lamento tenebantur. Sonitus descendens
perturbabat eos: et persone tristes apparentes pa-
uorem eis incutiebant: nec syderum limpide flam-
me illuminare poterāt noctes illam horrendā. Ans

Li. primus

enim cathena tenebrarum omnes ligati erant. **D**is
orbis terrarum limpido illuminabatur lumine; solis
aut illis superposita erat gravis nox ymago tene-
brarum. **I**psi autem sibi erant grauiorēs tenebris; et
fumus tormentorum suorum ascensurus est in secula
seculorum. **P**ost hec vox quedam desuper quasi toni-
truum audiebatur; qui insultando et quasi exprobrando
dicebat. **U**bi sunt nunc hi qui ab initio a diebus
antiquis mundo huic toto seruiuerunt desiderio; qui
voluptuose viuētes variis desideriis se subdiderunt.
Eya quod profunt illis nunc omnia; que tanquam umbra
velociter transierunt. **S**ed quod breuis delectatio que tam
longum restem post se trahit eterne miserie. **S** stulti
et vecordes; ubi sunt verba illa que cum leticia tan-
ta et cordis tripudio dicere solebatis; venite et fru-
amur bonis; et utamur creatura tanquam in iuuentute
celeriter. **Q**uid iuuat nunc dulcia vniuersa; quibus
tam celeriter perfruti estis. **S**iquidem nunc econtra-
rio plangere vobis conuenit et plangendo exclamare
ac dicere: **A**he vbi nobis iam nunc et in eternum. **A**he
quod nati sumus; nec ultra mori valeamus. **A**he quod ma-
le torquemur; nec a tormentis unquam liberabimur.
Quis est qui ista recogitet supplicia. et hec nostra
ad cor ponat tormenta. **H**ec enim talia sunt ut quicquid
in mundo horribile et cogitari posset his comparari
crudelitate non valent. **S**ed quod felix incoinquat? qui
post gaudia huius mundi non abiit; qui non resperit
in vanitates et insanias falsas. **H**os insensati vitam
illorum estimabamus insaniam; et finem illorum sine
honore. **Q**uomodo computati sunt inter filios dei; et
inter electos fors illorum est. **E**rgo errauimus a viam

Li. primus

ritatis: et iusticie lumē non luxit nobis: et sol intel-
 ligētie non est ortus nobis. Passati sumus in via ini-
 quitatis et pditionis: et ambulauimus vias diffici-
 les viā autem domini ignorauimus. Quid nobis p-
 fuit supbia. aut quid diuitiarum iactantia contulit
 nobis. Transierunt oīa illa tāq; vmbra. Transit qđ
 temporale fuit: sed prohdolor nunc remansit quod ē
 eternū manebit. **O** eternum nunq̄ finem habiturū
 perpetuum mortis supplicium. **O** finis sine fine:
 mors grauior oī morte. semper mori et tamen mori
 nō posse. **O** mi pater dilecte qui in hunc mundum
 me genuisti: o dulcis mať que maternis vberib; me
 lactasti: o vos omnes amici mei et socii dilecti: vale-
 te nunc viscera mea: qz adest hora illa separationis
 amarissime que amarior est omni morte. Vale tell;
 valete socii quos tā benigno fauore colui. En duci-
 mus ad horrēdum infernale suspendium: ad suppli-
 cium trahimur metuēdum. nunq; vos decetero cui
 gaudio visuri. **O** lachryme incessanter profluite ocu-
 li plorate: et oīa viscera mea vlulate super hac infe-
 lici separatione. que est a sūmo bono a facie illa glo-
 riosa et iocūda et consortio angelico: nec non illo fe-
 licissimo electorū numero. ponendiq; ad illam mi-
 feriā et maledictā ac crudelem damnatorum turbā
 sine fine cruciandā. **O** manuum complosus soni-
 tus: o cordium multorum intimi gemitus: o stridor
 dentiū et fremitus spirituum immensus. **O** in eter-
 num permāsurus clamor qui semper durabit et nū-
 q; finem habebit: qui semper renouabitur et nun-
 q; exaudietur. **O** cūli nunq; aliud videbunt nisi mi-
 serias: aures nichil aliud nisi vhe vhe audiāt atq; trē

Li. primus

fficiã. **O** pia corda istud interminabile et crudele eter-
num respicite: lugete: et flete. **O** montes ca-
dite sup nos: et colles operite nos. **Q**uem sustine-
tis: quẽ expectatis? Abscondite nos a facie illa ter-
ribili furoris dñi: a vultu ire glorie dei heu heu cur
nõ hec maxima futura nobis mala preuenim? cum
robur affuit cũ tempus aderat oportunum. Etina;
et de toto illo tẽpore inutiliter expenso superesset
nobis vel vna hozula tante pene in remedium con-
cessa. S; heu sententiante diuina iusticia preclusa ẽ
nobis salutis via: negata mĩa spes omnis ablata.
O dolores et miserie et in eternum permanere an-
gnstie in terra hac obliuionis: vbi nullus ordo s; sã/
piternus horroz inhabitat. **Q**uid plura? Nos mise-
ri et miserabiles tantum affligimur et dolemus de
illo vhe eterno: vt qualiscumq; terminus excogita-
tus dummodo esset finitus: esset nobis solatiofus
Tande posito p impossibile q; esset aliquis lapis mo-
laris adeo magnus q; vbiq; circumferentiam celli cõ-
tingeret: et q; aliqua auicula minime quantitatis
post centum milia annos veniens de lapide predi-
cto solummodo tantum rostro suo auelleret quan-
tum est decima pars milii. et iterum post centũ mi-
lia annorum curricula sicut pri? .s. vnã particulas
de decem: et sic per singulas partes: ita q; in decies
cẽtenis milib; annis non plus diminueretur quan-
titas lapidis nisi quantũ habet i magnitudine gra-
nũ vnus milii: en prohdolor nos miseri multũ esse
in? grati q; post talem et longam et plenam cõsum-
ptionẽ totius lapidis finem haberet inia nre etne
vãnatiõis. S; heu hec eadẽ solatio miseris a diua

Et primus

Justicia penitus est negata. Hucusque miserorum verba
dānatorum Sap. Taliter igitur o fili flagellabuntur &
hic a flagellis filiorum excipiuntur. Discipulus. O
iudex tremēde ecce nunc anima mea ex hac quoque
visione terribili territa; & prostrata est et genua dis-
soluta. ut vir sustinere possim. O deus meus adiu-
tor meus o mi deus; auerte obsecro furorem tuum a
me. Absit a me huius eterne dānationis sententia
formidolosa. Quod si aduersa sustinere me oportet fi-
at voluntas tua hic in me. Huius a me licentia; ple-
nissimam habeto; nec querulosum discipulum decete-
ro me in me habebis. Hoc solum facias ut me a te in
eternum separari non permittas. Amen

De gaudiis supercelestibus Capitulū. xi.

Exurge gloria mea exurge psalterium et ci-
thara; exurgam diluculo. Feliciter proorsus.
Ecce nunc psalterium iocundum adducimus
in cithara suaviter psalimus dulcia modulamina da-
mus; ut omni timore quem pateris prostrato ac dolo-
re pulso te ab inferis ad superoscum gaudio excite-
mus. Nunc igitur consurge consurge. oculos menta-
les attolle; alas desideriorum excute et te ad volan-
dum super pānas ventorum dispone. Reua oculos
tuos ad orientem; & respice que tibi demonstrantur.
Aide terram promissionis; immortalitatis locum; ce-
lestem patriam paradysum voluptatis et regnum eter-
ne felicitatis. Nimirum in hoc mundo aduena es & p-
egrinus; et ideo tam peregre constituto preparan-
dum tibi est ad charorum numerum tam copiosum; quod
te magno cum desiderio expectant. i. ut te dulciter re-
cipientes beatissimis amplexibus secum confedere faciant.

Li. primus

In eternū. **O** si scire posses quanto affectu iugiter tibi exoptāt vt in celestibus castris te recipiant vt adhuc cōstitus ad procellas et turbines mundi nulla trepidatiōe mouearis: sed robustus venator corā dño existēs ac belliger miles sic strenue ac prudenter in cūctis agas: vt nulla te moueant prospera: n̄ la frangāt discrimina ac perterreant aduersa: que ipi tā fortiter tamq̄ feliciter superauerunt et nunc recogitāt dies illos et annos afflictionis sue ī cordis dulcedine. Et reuera quanto hic pro nomine saluatoris maiorē sustinueris laborem: tanto in eternitate potioiē recipies retributionem. **O** quanta gloria sublimabitur. ⁊ q̄ eximio honore extolletur hic miles: qui a rege tanto de patientie triūpho constātieq̄ preconio corā patre dilecto in celesti solio. angelorū vallatus collegio commendabitur gloriose. **C**ū quāta gloria putas fulgebit victorie corona cū tāto labore acquisita. Sole clarius sydere quoq̄ celesti lipidius micabunt vulnera liuores et stigmata pro noīe meo hic recepta. Tanta enī tibi manet nobilis prosapia amicorū fidelissima turba innumera vt etiā alienissimus quisq̄ ipsorum vera dilectione p̄pinquius tibi iungatur atq̄ sincera charitate pl̄te diligat q̄ quis mater hic suum diligat vnigenitū. **D**iscipulus. **O** p̄iceps celestis curie queso de hac celesti patria adhuc plus digneris differere vt ipsi in me desiderii augeatur: et amplior cōferatur patientia in aduersis. **E**ya dñe mi queso qualiter ē ista regalis aula disposita vel q̄ ciues ac ciuitatis tante municipes aut nouerunt ipi que circa nos aguntur vt tua sonare verba videntur. **S**apientia. **P**am n̄ sic

Li. primus

eleuare eleuare cōsurge et concito gradū meum p̄-
ge: et ducā te ad locum quem desiderat anima tua:
ibi videbis diuinorū mirabilius profundissima mi-
steria. Ecce supra octauā speram que longe plusq̄
cēties milies maior est omni terra est quoddam ad-
huc altius celū quod vocatur empir eum ob nimiam
sui luminositatē sic dictum. vniiforme: immobile: lu-
minositatis p̄fecte et capacitatis immense: et hec ē
illa regal' aula curia celestis spiritū beatorū vbi me-
simul laudāt astra matutina et iubilant omnes filii
dei. Ibi sedes celestes ac throni luminosi positi sūt
de quibus ille infelix numerus spirituum malignorū
corruēs electorum numero reparandus erit. Vide
nunc ciuitatē illam gloriosam ac sublimem ex auro
et gemis rutilantem de cuius portis odor nimium
recreatiu' emanat platee eius cōstrate sunt ex au-
ro purissimo tāq̄ viro perlucido fundata est in sa-
phiris. Aspicias ppugnacula ibi pernitescunt. ipsa
vuis ex lapidibus est cōstructa. floribus constrata
margaritis lucētibus perornata. Amenitas cun-
ctis admiranda. Sed quid diutius te protrahā. Tu
ipsemet nunc palam aspice oculis tuis et vide cam-
pū latissimum decore venustissimum sydearū mā-
sionum cunctorum gaudiorum generibus adorna-
tum. Eya qualis est hec vernalis amenitas: autun-
nalis fecunditas: serenitas estiuālis: iocunditas nu-
ptialis: hic vallis gaudiosa: visio amorosa: hic cele-
stes armonie personant diē figelle intonant voces
iubilose decātant. Hic lectabunda plaudunt agmi-
na: ac letis se miscent blanda modulamina choris.
Hic choree virginum cursitantes post dominus: hic

Li. primus

una vox letantium et vnus ardor cordium: delectabili
lū copia. optabilium affluentia. hic nulla adfunt
tristia: sed letavniuersa. hic gaudiorum nouitas et
eterna securitas. *Eya* gaudia. Hūc eorum dulci gu
stu tot⁹ in amorem celestem resolutus circumfer o
culos tuos et cōtemplare multitudinem hanc innu
merā: et animaduerte qualiter de fontali principio
ore sitibundo bibētes inebriantur. qualiter speculū
illud diuinissimum ī quo omnia relucēt intueōdo ioc
undātur. Mirantur nec deficiunt. fruuntur nec fa
stidiūt quo frui magis sitiunt. Adhuc propius ac
cedūt a sculta qualiter regina virginum quā summo
veneraris affectu priuilegio singularis honoris et
glorie transcendit culmē ordinum inixa pre tenerrī
tudine super dilectum inter aureolas aromatus cir
cidata floribus rosarum et lilis conuallium. *Er*
ne quomō eius eximia pulchritudo iocunditatē tri
buit: et cunctos in admirationem suspendit. Hunc
quocumq; occurrat aspectus delitiosus diu ex in
timis visceribus desideratus. *Aide* quomodo ma
ter clementie et pietatis mater miserationum do
mini illos suos misericordes oculos tam clementer
ad te et cunctos peccatores reortos habet: et im
periose et potenter omnibus imperat miseros des
fendit ⁊ reos recōciliat. Post hec intelligentie ocu
los angelicam naturam conuertens vide qualiter
supremi angeli de ordine seraphin et anime eiusdez
chozi diuino amore fragrantēs feruide et indecli
nabiliter sursum velut ardens flamma in deum mo
uētur quālibet ordo cherubi plenitudinē dīni lumis su
sciēpiētes copiose ī alios diffūdūt: throni ⁊ eoz com

Li. primus

plices suaviter in deo et deus in eis requiescit. **P**ostea qualiter hierarchia illuminatur a prima et quomodo determinatur ad actus particulares. At respice dilecte mihi omnes pulcherrime et nobilissime hec tam innumera multitudo ordinata est: et quanta merito/rum diuersitate distincta. **M**ira gaudia et aspectus miri decoris et inuicem delectationis. Adhuc conuersus vide qualiter sancti apostoli et amici mei precipui cum quanto amore summo honore in iudiciaria resident potestate et qualiter matyres rutilant roseo colore: confessores radiant igneo lare fulgore: virginesque emittant niueo candore: tota denique celestis frequentia quomodo diua affluit dulcedine repletur iocunditate. hic celestia agmina simul iuncta cum ineffabili ducetes choros leticia coram throno sua depromunt modulamina. Egredientes fluminis impetus mentes ipsorum inebriat voluptate ora replet. **O**mnis quae felix ciuitas ubi iugis solenitas: et omnis iocunda curia que cure prosum nescia. Beati proinde et felices qui ad tantum conuiuium sunt inuitati: qui tali consortio electione diuina interesse meruerunt. Sane in hac celestis patriam regionem gloriosam fidelis sponsa sine fine regnatura feliciter perducetur corpore tandem vestienda glorioso: coronam habebit in capite auream et desuper coronam aureolam. **D**iscipulus. Dic quae so pia dulcedo quid sit corona aurea: quidue corona aureola. **S**apientia. **P**er coronam auream premium intellige essentiale: per aureolam vero accipe accidentale. Accidentale premium est quoddam gaudium de operibus a se factis que habent rationem victoriae excellentis: veluti martyrum triumphus gloriosus: do

Li. primus

etorum virginū de demonio seu de carne p̄ria et mun-
do excellens triumphus. Premiū vero essentialē
consistit in p̄fecta cōiunctione aīe cū deo inquantū
eo perfecte fruitor vilo et amato p̄fecte. Aīe namq̄
desiderium infinitum nunq̄ satiabitur ad plenum
nisi fuerit abysso diuinitatis absolute immersus sic
q̄ in illius summe trinitatis ac simplicissime vnita-
tis perfecta fruitione tandem complete beatifica-
bitur. Et q̄to nunc perfectius temporalia cuncta
reliquerit tanto liberius ad contemplationem spi-
ritualium consurgit. Et q̄to plus se actibus manci-
pauerit spiritualibus / tanto illic felicius absorbebi-
tur in abyssum diuinissime charitatis et vnus spi-
ritus cum ipso efficietur ita vt hoc q̄ deus est per
naturā ipse efficiatur per gratiam. ¶ Q̄ felix aīa
que cetibus angelicis sociata: que xp̄i nectare satia-
ta queq̄ summe trinitatis beatis amplexibus dul-
citer inseparabiliter inherendo fuerit coniuncta.
¶ Ineffabilis pausatio: admirabilisq̄ huius sua-
uissima dulcedo Tu vero eterne sapientie discipu-
lus mentis iam in excessu positus velut alter benia-
min adolescentulus refrigeria paulisper cor tribu-
latum in hac quietissima pausatione huius iocundis-
sime societatis: quā nunc coram te cernis. ¶ Perpen-
de q̄ splendoras habent facies. quos opprobriorum
et irrisionum impiorum vrgebat insania et molestia
verabat. Extolle cor iocundum cum voce gratula-
bunda. et hos ciues curie cuius celestis et domesti-
cos dei: velut a longe salutando alloquere et dic in
voce vbi nūc obprobria exprobrātis q̄ quōdā cecide-
rūt sup nos tibi capita iclinata ocli demissi q̄ graui-
tatem cordis vestri ostendebant: tibi queso interio

h i

Li. primus

res cordis mordentis angustie? Ubi gemitus et lacryme? ubi facies palida ac matie confecta propter mille pericula? Paupertas et egestas et omnis defectus quo deuenit. Quomodo siluit vox illa miserabilis qua gemendo dicere solebatis o mi deo quod tuus patior quod diu crucior et ex animo et affligor? Ubi sunt qui nos despiciebant quod tribulabant qui labores nostros tulerunt et ad amaritudinem vitam nostram perducebant. Non auditur plus vox adortantium ad pugnam et dicentium. Viriliter agite et pugna te cum hoste et mundo et carne. Itemque. Sumite scutum; arripite clypeum; polite lanceam manete in castris. Nocte et die armati estote succinti lumbos vestros in veritate. Nec auditur plus hec vox occulte exhortationis quam intra vosmetipsos tempore visitationis gratie habere solebatis dicentes. Hunc prepara animam tuam ad temptationem; ut cum spiritualis letitia abscedat. tristitia inordinata non absorbeat. Non auditur plus hec vox quondam vobis assuetata. O mi deus ut qui dereliquisti me. . . quare oblitus es mei et quare tristat? cedo deus affligit me inimicus? Qui potius resonare audio in cordibus nostris dulcis hanc vocem iocunditatis et leticie dicentem. Venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Ubi sunt omnes tribulationes et aduersitates angustie et miserie; et cuncta mala que in hoc mundo passi estis? O deus qui velociter cuncta illa preterierunt; et sic sunt tanquam ea que non fuerunt. Dixit in modum cito comparuerunt et cito disparuerunt. O mi deus piissime qui incomprehensibilia et abscondita sunt iudicia tua valde a filiis hominum. Exa vos electi et dilecti filii al-

Li. primus

tissimi ecce venit hora ut iam non plus fugiatis et
abscondamini in angulis induti vilibus tanq̄ hu
miles et abiecti omniq̄ honore indigni et velut op
probrium hominum et abiectio plebis. Tanta nāq̄
gloria et honore istis coronaerit tanta dignitate et ex
cellentia sublimati in eternum et ultra. ut vestrū pre
conium nullus sensus queat extimare; nulla suffici
at lingua enarrare. Vos celestes principes; onobilissi
reges et imperatores; o filii dei excessi diuine con
sortes nature q̄ immensa hilaritate facies vestre
videntur perfuse. corda vestra q̄ copiose et super e
minenter cernuntur supereffluere pre exultatione.
Serta defertis aurea ineffabiliter micantia; facie
coruschi; indumento splēdidi; cantu iocundi; sertis
redimiti. S q̄ dulciter intonant voces vestre dolci
sone cum gratiarū actione dicētes. Bñdictio et cla
ritas et sapiētia et grāy actio honor X̄t̄ et fortitudo
deo n̄ro in secula scloꝝ amen; cui⁹ benignitate p̄tecti;
cuius misericordia saluati et cui⁹ bonitate ieternum regna
turi sumus. Tibi laus et gloria in secula. Circūspice
nunc et vide p̄girum regnum hoc gloriosum delitiis
repletum in quo cum xp̄o gaudent omnes s̄acti. En
hec est patria celestis mansio requietionis locus re
tributionis et regnum perhēne felicitatis. Disci
pulus. S stupor et admiratio immensa de tantorū
profunditate misteriorum omnem intellectum trā
scendentium et soli deo plene cognitorum. S abys
sus incomprepensibilis diuine profunditatis quan
ta in te latent mirabilia. S quid audio. quid vi
deo. quid deniq̄ in memetipso experior magnalium
dei operum que nullasufficeret enerrare lingua in
ciuitate hac gloriosa. Multa quidem glo
h ii

Li. primus

riosa de te dicta sunt ciuitas dei / sed nichil est ad ea que in te latent insignia vere nunc cognoui quia verus est sermo quem sepius audiui super mirabilibus tuis et gloria tua. et non credebam narratibus donec ipse veni et vidi oculis meis et probaui quod media pars michi nunciata non fuerit. Maior est sapientia tua et gloria tua quam rumor quem audiui. Beati viri tui et beati serui tui: hii qui stant coram te speret et audiunt sapientiam tuam et vident gloriam tuam. Et nunc rex glorie liceat famulo tuo porrigere petitiunculam domino suo. et ne confundas faciem meam. Maneat obsecro famulus tuus hic iuxta te deinceps et non reuertatur in domum suam. Si quidem valde bonum est nos hic esse. Audi quod seruum tuum humiliter coram te prostratum: et da nunc locum ad manendum tecum in ciuitate hac gloriosa. Sapientia. Nequaquam. Necdum. n. completa est humilitas syon. necdum venit hora tua. Tempus pugnandi tibi adest: non venit hora regnandi. Tempus instat mercendi. non venit tempus remunerandi. Veriliter age quia adhuc multa tibi debentur pro fide christi certamina.

Determinatio quarundam obiectionum que in presertibus sunt omisse.

Ca. xii.

Helicem sane hunc locum perhennis beatitudinis oculo purissime contemplationis ideo tibi monstratum noueris non ut ibidem pro nunc remanere debeas sed ut in omni colluctatione et aduersitate scias te huc conuertere et cuncta tibi aduersa tollerabilius possis sustinere: et ut quod rulosus impugnantibus ruderere valeas dicentibus.

Li. primus

Quare via ipioꝝ prosperat et cur de⁹ i⁹ hoc mūdo so/
leat suos castigare dilectos. Item q̄ vt r̄n deā q̄rimo
nie tue quā pridē tā flebiliter p̄posuisti ꝓtra me di/
cens: q̄ v̄ꝝ ꝓꝓ artitudinē vie q̄ ducit ad vitam multū
inter eos quos cū magno labore dño acquisisse gau
deas retroꝝ sum abissent. Nam si diligentius inspi
cias inuenies ꝓculdubio qz hec res nimū consueta
est: nec tibi soli hoc accidisse sed et sanctissimis quī
busq̄ ꝓꝓribus manifestissimū est. Nunq̄d oēs ꝓsiste
runt que per verba mea et apostoloꝝ crediderunt.
Vel nunquid hac ex causa paulus vas electionis
et doctor gentiū inuanū se cucurrisse et laborasse cō
queritur. Quinimo strenuissime discurreꝝ vbiq̄ cū
tanto labore et solitudine euangeliū latissime gē
tibus predicauit epistolas misit et tanq̄ꝝ nutrit fi
lios suos fouit: ac nomen iesu gentib⁹ et regib⁹ por
tauit et filiis israel. Sed quid tibi sunt nūc ephesii
& galathe atq̄ corinthii ꝓꝓter quos se tm̄ laborasse
et plagis ac mortibus se frequenter exposuisse glo
riabatur. Aut nūquid paulus et ceteri apostoli atq̄
doctores ideo a predicatione et aīaꝝ destiterunt sa
lute cum perceperunt filios suos recalcitraꝝe & ab
sendo apostolis ꝓuenētos esse. Aut nunquid ꝓꝓter
ea segnius egerunt. Nequaq̄ꝝ sed vbiq̄ verbū dei
disseminātes: fructū ide ꝓuenturum diuine ordina
tioni ac volūtate cōmiserūt. An habes i actib⁹ apo
stoloꝝ. Et crediderūt inq̄t oēs quot quot ꝓꝓordina
ti erant ad vitā eternāꝝ. Sic nimiq̄ꝝ et natura sagax
arboꝝes florib⁹ et frōdib⁹ ornare ꝓsueuit: vt iter dñi
floy tꝓe nec foliū q̄dē i arboꝝe quouis appareat: sꝫ
tota florib⁹ honesta videatur pulchrisq̄ colorib⁹ ac

Vi. primus

gratis odorib⁹ redolēs sētiatur. Sed cum expecta-
tam fructuum pductionē ventū fuerit a plerisq³ ar-
boribus hoc qđ se pulchre ostenderat defluit et pe-
riit vt milesima pars vir cognoscatur manere. Ss
et prudens paterfamilias multas habens in horto
arbores propter casum vnius vel plurium a plan-
tatione non desistit. sed vbi arbor vna ceciderit aliā
subrogare festinabit. Ignoras qđ lignū habet spem
si precisum fuerit rursus viresce et rami eius pul-
lulant: sed et septies indie cadit iustus et resurgit. e
Stat sententia eius immobilis qui dicit Mouit do-
minus qui sunt eius. Sed quis cognouit sēsū do-
mini aut quis mortalium poterit scire qui sint dam-
nati vel qui eternaliter coronādi maxime ex frequē-
ti mutatione liberi arbitrii et proprie volūtatīs. Ai-
deas hunc de reclusorio veluti de xpī cōsortio auer-
sum a summo bono ruere in infernum eternaliter
damnandū: illum autē de prostibulo exire corde cō-
tēto ⁊ angelorum iuugi collegio eternaliter saluan-
dum. Proinde indifferēter sermo salutis omnibus
est impēdendus. Nam quo minime credis gurgite
piscis erit. Ideoq³ tibi vbiq³ pendeat hamus. Si
quidem ad multas lupa tendit oues: pcedetur vt
vnam
Glorioso consumato cursu certaminis
in gaudia domini sui intrahit qui centum melibus
predicans vel vnam animam lucrata domīno suo
reportauerit. Nec ideo minus gloriose si nullam dñi
modo fideliter proposse faciat quod faciendū est
p salute. Mēpe miles strenuus in certamine cōmē-
dat si cōstāter ⁊ legitime certauit: etiā si dño suo nō
obtinuerit triumphū. Sic ⁊ doctor gētū repositam

Li. primus

sibi coronam iusticie gloriabat: non minus q̄ si oēs
hi quos conuerterat in vera fide et vnitate matris
ecclesie perstitissent. Nonnulli dubiū hoc quod ⁊
experientia quoq; in hoc casu docet: qz nōnunq̄ do
ctoris animus plus affligitur labore et dolore vbi
se inaniter putat laborasse: q̄ vbi se fructuose exerti
mauerit egisse. In isto namq; gaudens cōplacet si
bi in domino: in illo autē dolens anima sua ad seip
sam turbatur: ⁊ insuper tossicatis inuidorum iaculis
vulneratur. Moyse qui a domino assumptus ⁊
eleuatus fuit vt populum suum de terra egypti du
ceret in terram promissionis: quot putas milia fue
runt hi quos eduxit. Et ecce de his duo soli perue
nerunt: ceteri perierūt. Bedeon quem spiritus dei
induerat vt populū a madianitis liberaret: multos
ad se socios elegerat: vt ⁊ tra eos pugnaret. nutuq;
domini apud equas probati tot milia reiecti ac re
uersi sūt: ⁊ soli trecēti viri q̄ remāserāt cū eo certa
mini se dātes hostes vicerūt. Isai multos elegātes
hūit filios: sol⁹ dauid ī regē eligi. Sic multi reges
iudaici ppli iter quoq; oēs soli tres excelsa abstulerūt
Sic igit̄ p̄ singla excurrēdo iuenies te errasse dū or
dinē vniuersi pulcherrimū ⁊ nō nisi ad diuina sapi
entia institutū ī gnatiōe ⁊ corruptiōe ⁊ lebertatis ar
bitrii flexibilitate ad tuā volūtatē retroq̄re voluisti
⁊ proinde de celo diligēter caue ne futurū ī pusillo afo
fias sicut tunc cū tuos confractos pedes ⁊ ppter
laborē vie inflatos oīs ⁊ ditori sursū porreristis: cur la
bozem et dolorem tuum non respiceret īpatiēti afo
oñdisti eo q̄ quādam ouiculam p̄ te a faucibus ini
mici erepta; rursus recidiuare permisit eo q̄ non
potius ipsam de hoc mundo in sancto adhuc propo

Li. primus

sito existentem migrare fecit neque te ac seipsum de
eo qui idem ruine occasionem dederat statim vindi-
cauit: sed potius cogitabis quantum ego laboravi cum
genus humanum redemi: et tamen apud multos pa-
rum profeci. Unde et tunc quedam celesti illumina-
tione cum turbato animo me argueres: tale diuinum
simplicitati tue habuisti responsum. Sufficit discipulo
si sit sicut magister eius. Si inquit sermonem
meum non seruauerunt: et nec vestrum seruabit. Re-
cole quod in celestibus castris lapides viuos honore et
gloria precipuos non nisi tusionibus et pressuris
multipliciter expellitos vidisti. Sed fortassis occul-
ta cogitatione predictis obuiare contendis asserens
aliter fuisse olim atque aliter nunc: eo quod in his extre-
mis temporibus charitas pene refriguit: et quod pro-
phete sancti mortui sunt: miracula quoque per magna
parte cessauerunt: quod multiplicata sunt mala in ter-
ra. fideles quoque diuerse peruerse viuentes propter
multos retrahentes difficiliores sint ad conuertendum:
procliuiiores vero ad recidiuandum ideoque a
tali fructificatione cessandi est. Ad quod ego Quam-
to appropinquante iam mundi termino homines per-
iculosius deficient et deteriorantur: tanto plus in-
digerent ut frequenti aliqua doctrine et gratia re-
nouarentur: et quanto damnabilius prophete sic et
amici dei obierunt: falsisque prophete loco eorum surre-
xerunt: tanto magis necessarium esset feruide doce-
re: et pro veritate iam dormitante animam expone-
re: Falsos autem prophetas appello omnes hos qui
quod verbo dicunt facto contradicunt sicut hi qui
docent auariciam fugiendam et ipsi pecuniam totis

Li. primus

visceribus sitiunt: qui clamant gloriam mundi sper-
nendam: et ipsi toto conamine vanos querunt hono-
res atque promotiones: qui dogmatizant curiosa abii-
cienda et simplicia esse sectanda: ipsi vero curiositati
excessiue deseruiunt. Et ut de aliis taceam videas ple-
rosque tantam querere inuestibus culturam: quas san-
cti patres ad simplicitatis ac innocentie signum fer-
re posterius suis mandauerunt: ut non minus quam secu-
laris pompe ymaginem preferre videatur: Videas
hunc panno preciosissimo stolatu iacere: et rugas
per scapulas descendentes habere ac plicas centuplices
circumiacentes portare: ut toga philosophica indu-
tus et velut similitudo templi circumornatus proce-
dere videatur: alium vero circumthecas habentem in ma-
nibus et calceos strictos atque rostratos et quasi ad
saltandum aptos in pedibus. Quosdam autem por-
tantes tunicas nouitate quadam dissolutas in forma
et figura modo seculari deformatas: manicas scissas
et adeo strictas ut brachia non nisi cum magno labore
possint intrare: tabulas eburneas dependentes: zo-
nas sericias fulgentes et cetera similia: que leuitatem
et dissolutionem ostendunt. Volentes per hoc placere
mulierculis et displicere deo suo et ecclesiarum pre-
latis omnibusque utriusque sexus hominibus honestis.
Quid putas cogitauerunt hi ad quos tales prophete
per eorum instructionem mittuntur: cum eos viderint
non venientes in saccis velut antique prophete fece-
runt: sed cum scandalis et offendiculis multis. Sper-
nandi utique erunt diceturque eis illud prouerbi-
um. Me-
dice cura te ipsum. Cuius enim vita despicitur ait quidam
consequens est ut et doctrina eius despiciatur. Quos

Li. primus

detractiones et subsannationes ac irrisiones habebunt ab his qui foris sunt. Quotiens et quoti deris debuit illos: Nec immerito. profecto namque res hec digna est risu. Erubescere sydon ait mare. Dicitur quoque eis hoc quod dicit demon cuidam monacho qui temptabatur de longo palio portando: quod cum habere non posset. matta pro alio induebatur. At dyabolus sedendo retro super caudam matte quam traherebat se dixit fratri. Monache si plus posses utique plus faceres. Mone merito excusationem preferre possunt delicti sui qui pro regno temporali contendunt dum hec similia etiam in pauperibus et abiectis huius mundi hominibus tam crebro sine tergiversatione fieri conspiciunt. Mirum non est si litigant illi in felicitate et contentiose pro imperio: dum tanta lis est de paupere regno. Quod si hec curiositatis abusus in solis esset subditis: facilius morbo tam contagioso remedium adhiberetur. Nunc autem multi qui ceteris verbo et exemplo preire deberent hoc idem facere immo quod danabilius est hoc ipsum defendere non verentur. Hoc enim quod arrogantie vel curiositatis est honestas vel utilitas esse ipsis una ratione contenditur dum vel hec vel gratis datur vel diu durare probatur. sed pro hoc dolo hoc est prudentia secularis. sapientia animalis dyabolica dum utilitas temporalis bono preferatur spirituali: Quid igitur faciet pusillus grex vascula infirmiora serus. scilicet femineus cum viderit viriles animos ad tales nugas deductos. Etiam dum ceterus pastorum per abrupta graditur: necesse est ut in precipitium grex sequatur. Antiquitus enim non solum fiebant exhortationes de necessariis ad salutem

Li. primus

sed toto posse opa superrogationis extollebantur
Et hec pietatis exercitia fidelibus suadebatur tan
q̄ ea per q̄ saluti necessaria commodius acquire
batur et acquisita cōseruabatur. Huncvero pleriq̄
talia silētio transeunt: timentes ne si lingua aliud q̄
vita sōnaret: notam inhonestates incurrerēt. Et qđ
dānabilius est: non solum n. hoc admodum vtilia o/
mittunt: sed ea faciētibus ac suadentibus molestias
quas p̄nt inferre non desistunt. Sic hieremias san/
ctus aduersionē israel p̄pter peccata populi in pro/
ximo futurā predicens dum cathenam ligneam ius/
su dñi eis obtulisset vt facilius eos ad penitētiā
mouere posset: falsi p̄phete obstiterunt et cū mul/
tis iniuriis cathenas ligneas confregerunt dicen/
tes. Par par et nō erat par. Nonne de hoc optime
p̄phetavit qui dicebat: qui minima negligit paula/
latim defluit. Et hunc flebilem defectum inuenies
nō solum in his qui velut aquila ceteris in cognitio/
ne altius volasse cognoscūt: sed et verisimiliter in
aitulo typico q̄ se sp̄tēnus humilem et seruilē per/
sonā oñdere cōsueuerūt: copiosissime aut in leone q̄
rugitu ⁊ clamorib⁹ aures catulorum suorum imple
re d̄r in eorū suscitatione: quartū aut aīal mistice ac
ceptū. s. hō diutina defectiōe int̄m infirmatū vt de
eo iā q̄si despatū eē null⁹ dubitet q̄ tā manifeste vi/
det q̄ sibi illicita liceāt cuncta: ⁊ absq̄ t̄iore ābulet
post cordis sui desideria. Ceterę quoq̄ creature in
antris ⁊ siluis seorsū cōmorantes curiis ac vrbibus
renūciātes seculares vrbāritates resumere ⁊ idue/
re tā studiose q̄ piculose īcipiūt: vt iaz p̄hdolor vir
sit loc⁹ ad fugiendū cū appropinquāte mundi ter

Li. primus

mino inimicus homo rethe suum expēdere et zizania seminarē nimis festinet. Beati proz⁹ mortui q̄ iā in domino mortui sunt. Recole factum notabile quod accidit cuidā ex predictis qui dum in prophe tādo vel exhortationem salutarem hominib⁹ faciēdo exclamationē faceret non modicam de hoc. s. q̄ charitas ⁊ affectus hominū multorum ad deum et sāctos eius defecisset: et christus suam mariam mag dalenā vltra in mundo non inueniret qui sibi tot ob sequia faceret vt olī: post completum sermone; quo modo quedā domicella ipsum adiit: eiq̄ substoma cādo dixit. **O** frater si magdalena nunc sicut olim i ueniret suū xpm vtiq̄ christus nuncq̄ sicut olim in ueniret suā mariam: intelligensq̄ si quidam de pro phetis predictis essent sicut deberēt: adhuc essent qui eos cū omni deuotione susciperent. Porro hanc purā uirginitatem que uitia palpare nō nouit sermone quidē temperato sed admodum constanter in medium pfero video te mente consternatum timētem ne forte hoc quod tecum secreto confero dū ad aures eorum qui talia agunt peruenerit. negligatur: aut certe minus gratāter recipiatur. hoc est ergo qđ displicet: hoc est quod te reprehensibile reddit. qz te nimis timidum esse video in his q̄ multorū ad salutem esse cognosco. **Q**uid es? jeremias nō es: propheta non es. Sed quid? homo peccator et armētarius uellicans sic comozos: uerū tamen mis sus ab eo a quo et ille: quod nomen et professio tua attestatur a summo vicario iesu christo confirma ta. **Q**uare formidas? Et si uanis ac dissolutis displi cebis: tamē multis qui in leuitate animi nonambu

Li. primus

lant sed secundum factorum instituta patrum honeste conuersantur ac seipso et multos alios deo laetantur placebis. An queris adhuc hominibus placere hoc dico non quidem singularitates approbas sed communi incedendum via bonum est diffiniens et attestas. Sed heu ipsum quod olim singulare fuit nunc commune incepit esse; et quod nunc singulare est quondam erat commune. Nec debet fidelis et prudens discipulus ideo a ceptis desistere; quia caris te audientes non habere; et item quod hic sermo meus non capiat in eis; eo quod non contineat questionum subtilitates aut sermonum per se loquentium utilitates temporales que sola iam tanquam honoris promotiua vel temporalis lucratiua commodi carius amplectuntur et preciosi comparantur; et in usu a multis habentur aliis neglectis; prius autem volumen solum contineat lamentationes et carmen et vhe. que mentes vitio torpentes excitant; et corda sursum subleuant ad diuina. En ezechiel dominus ad polulum mittit dure ceruicis; dicente domino; ipsi non audient te; quia nolunt audire me. Mittitur sanctus propheta; et tamen antequam mittatur se non proficere predicatur. vbi et domini pietas perperditur qui vult omnes homines saluos fieri et remediis salutaribus non carere et iudeorum duritia reprehenditur qui beneficiis dei ingrati in sua obstinatione permanserunt. Attende nichilominus iheremiam prophetam; qui cum librum legis domini scripsisset et hic a rege nequaquam acceptatus sed scalpello scribe scissus et in ignem proiectus fuisset; pro tanto non destitit sed huic alium ad iussu domini scribendo continuauit. Quod si nec istud

Li. primus

quod attendis saltem iuxta consilium cuiusdam sapientis tibi metipsum tuosque canas: si aures sunt surde ceterorum. Sic igitur ab initio mundi diuersi homines facti et amici dei altissimi multa aduersa sustinentes et patienter omnia ferentes premia que uidiisti meruerunt eterna: modo coronantur et accipiunt palmam. Pater ergo ex premissis quod bonum sit amare celestia quam terrena ac peritura. Discipulus. Ad hec omnia uirtutem meam multum excedetia quid respondeam omnino non habeo: nisi quod digitum ori meo suppono: et imperfectum meum tue benignissime uoluntati et perfectissime maiestati committo. hoc solum subinferes de tua gratia: quod stulti sunt et insipienter loquentibus similes qui amorem tuum preciosissimum et amorem mundivanicissimum aduicem comparasse temptant. Nam uelut ignobiles ignobiles in sentibus esse per delitias computant: cum et ratio eorum uana sit eo quod ex multitudie tali hunc scilicet mundum diligentium amorem ipsius approbare et ex paucitate tibi amore perfecto iunctorum amorem tuum improbare nituntur. Proh dolor ceci sunt et duces cecorum. Magis enim ex hoc oppositum quam propositum faciliter probatur. dum constat multitudinem non ratione regi sed magis affectu duci inordinato. Errasse perinde me nimium cognosco et cordis: cum dolore accuso: eo quod minima queque laboris exertitia pro salute proximi facta multum ponderaui: et quod tam impatiens fui in aduersis: Sed quod misericorditer parcis: cum hec aduersa tribuis: et quod seuerere irasceris: cum semper prospera elargiris: Amabilis est tua paterna correctio. Quem enim diligis corripis: et quasi pater in filio

complacet tibi. Nullus conqueratur q̄ tuorū obli-
tus sis tribulatozum: qui quin potius obliuione et
na horum oblitus es quibus nunc ad modicum p̄-
cis: bona quedam modica eorum remunerando: sed
eos in eternū damnare vis: eorum mala .s. opera si-
ne fine puniendo. Dignum igitur valde estim vt hi
aduersitate continua premantur: quos tantis mi-
seriis carere et tam immensam gloriāz possidere de-
creuisti.

¶ Quam vtile sit seruo dei in hoc mundo multas
sustinere tribulationes. Capitulū .xiii.

¶ Consolamini consolamini popule meus di-
cit deus vester. Animus quidem spiritua-
liter egrotus: mundanis varietatibus plus q̄z opor-
tuit subiect⁹: dum noctem aduersitatis post diem ī
currisset prosperitatis remediorū oblitus premisso
rū: cepit rursus anxiari et corde mestissimo animāz
suam coram deo effundere: et que passus fuerat ad-
uersa quodam affectu compassionis tāq̄ carbones
desolatores corde ignito ad memoriā reuocare et
lachrymas effundere vehementes. Cum autem di-
scipulus sapientie non haberet ad manus vnde spi-
ritum in aduersis pro xp̄o laborantem refoueret: ec-
ce ei desideranti et suspiranti iuuenis quidam pul-
cherrimus in visione astitit. qui sibi instrumentum
quoddam musicale: quod psalterium dicitur cru-
ce signatum ad manus porrexit: mentemq̄ eius i-
terato sententiis spiritualibus fecundauit: precipi-
ens vt iocunde et sapienter psallent: ⁊ corda tristia
seu merētia ī dño deo suo letificaret. S; ⁊ multi va-
riis aie langorib⁹ ac ceteris incōmodis laborantes

Li. primus

ei ppius assistentes ad solatium laboris sui hoc ab eo fieri humiliter supplicabāt. Qui ac cepto d manu ei⁹ psalterio ad se rediens et propositum intelligēs coram suo egroto et carmine assumpto a dicto prophetic o sic exorsus est. Cōsolamini consolamini popule me⁹ dicit dominus vester. Cumq; hec et similia cōsolationis verba ad leniendum dolorem animi merētis depromeret; noluit consolari; sed magis ac magis tritari cepit. Verba namq; dulcia dum meroz in cursū est corda tristia interdum reddunt tristioza; sicut et armonia vt fertur letum reddit letiozē ac tristem tristiozem. Sic et animus deuotus diuino flagrās amore q̄to suauis diuinam presētia post probationem amaram in se experitur; tanto plus tot⁹ in lachrymas et improuisa leticia resoluitur. Eodē modo accedit in proposito. vt anime languēti materia gaudiorum in occasionem vertentur tristiciarū. Nā qui potius ridere debuerat. flere cepit supra modum. Interrogatus autē cur fleeret vel quidnā haberet. respōdit Dimitte hme vt fleam dolorē meum; quia anima mea valde in amaritudine est. Qui dixit michi. Quid passus es? Dic michi. Et respōdit. En ego ifelix ī ānis adhuc adolescētie cōstitus abii amicam michi assumere; vt eius leto perfruitus cōsortio vitam agere; felicem. Et cum multas vidissem; et optionem iter has habere; vna ceteris pulchrior vt michi videbatur cōplacuit oculis meis. Que blādis sermonibus et amplissimis pmissionibus se michi exhibens ceteris omnibus spretis in eā consensi et eam in sponsam michi assūpsi. Et cū non diu apud ipam māsissem; et me salutē

Li. primus

magnam eius et conuictu habiturum sperare ph=
dolor: de amica facta est inimica: agnus in leonem
mutatur: et tota vita nostra ipsa mediante dolore et
misericordia repletur. Dum n. in domo mea securus vt
putabam residerem et velut arbor frondosa necdū
natura iuxta salices torrentis ramos expandere in
ciperem ac fructificare: hec quam amicam esti=
mabā manū suam extendit contra me et florestene
ros algore hiemali stritos arefecit frōdes: auulit
ficum decorticauit: et dum adhuc ordiret succidit
me. Hostes ipsa contra me crudelissimos succita=
uit qui me nocte et die affligentes animo non par=
cebant. Quibus dum cuperem resistere eorū fre=
quenti iusultu nimium afflictus corpore cepi lan=
guere iuuenili: et animus gaudens tristitia multa
cōtabescebat. Post hec dolorem addens dolori et
vuln⁹ vuln⁹ apponens parentem dulcissimū vni=
cum cordis mei temporale solatium quez velut ani=
mam meam diligebam: ipsa michi abstulit: et me de=
solatum reliquit. O si vidisses in tēppore illo quaz
lachrimosis vocibus flens et eiulās susperi in celus
petens vt iram suam misericors deus in mansuetu=
dinem conuerteret: et ab afflictione miseri manum
suam grauissimā paulisper releuaret: cōmota fuis=
sent pia viscera tua. S; ecce qđ reuz lacrimis tibi
dicere cogor furorem suum contra me hec quaz pre=
factus sum crudelissima sponsa exerceuit in hūc mo=
dum. Nam duas solas oues relictas huiusmodi si=
mul des cutela mea edentes et perriter mecum bibē=
tes: et utilitati mee vt cumq; subseruientes. Et duz
minime putarez veniunt lupi vespertini ouiculas

Li. primus

rapiunt et diripiunt: omni nocte corporali infelicitate
eas laniantes. Quod cum flens et eiulans post eas
cucurissem: vir tandem magno cum labore partem aliam
quam morticinii vi extorsit: quomodo si pastor duo
crura pecudis eruat de ore leonis. Quod videns ad
uersatrix mea manum suam in sanguine cruentato
mortuorum predictorum tinxit: et me in faciem tin-
gens atque sanguine aspergens opprobrium me inspi-
cientibus dedit. tribulationes morte infeliciores
misit: et claritatem lucerne micantis extirxit. Quod
iocunditatis abstulit: ac leta et chara vniuersa tu-
lit: doloribus seuissimis et incredibilibus cor meum
a summo usque deorsum conuulnerauit. Flebant tunc
multa pia corda que hec videbant: et altius ingemu-
ere nonnulli percutientes pectora sua vehementissi-
me afflictioni compatientes. Quidam autem
illic stantes subsanabant miserum mouentes capi-
ta sua: ac ei quod patiebatur improperantes.
Quid multum morer. En tribulatio hec seu-
ens in tantum inualuit ut ego morsus vno tantum ut
ita dicam gradu diuideremur. Nec adhuc de-
stitit hec quam maxime diligebam sed istis tribu-
lationibus nouas continuauit. Et enim nemus
foliorum virilitate venustum cum magno labore et
studio a puritia mea plantaueram cathedre hono-
ris contentiuum de qua gloriam et honorem me rece-
pturum sperabam. Cuius iam tempus adesset ut meo
fruerer labore cathedra subuertitur et nemus in al-
terius cuiusdam redigitur dominum et labor omni-
no perditur ac finis intentus frustratur. Et sic
velut in altum eleuans allisit me valde. His

Li. primus

malis adhuc recenter transactis magnam multitudinem quorundam velut serpentium et animalium venatorum concitavit aduersum me que vehementissimo impetu me inuasertunt nunc simul nunc diuisim me affligentes. Frater tunc eram leonum et socius scorpionum. Canes rabidi aduersum me latrabat: scorpiones a secreto vulnerabant: serpentes quoque vento fetido in me sufflabant et sibillabant: et faciem meam conspuerent non verebantur. Sicque omni genere penarum me ledentes et illudentes vitam meam ad amaritudinem perducebant. Quid plura? Tempus non sufficeret si singula aduersatrici me flagella quibus me usque adhuc horam castigauit. vellem enarrare: sed dico cum propheta. Secretum meum michi secretum meum michi. Hec autem ex abundantia cordis propter vocem iocunde consolationis tue de penitudine cordis simul cum defluentibus lachrymis violenter eruperunt. Hec cum discipulus audisset: intellexit misterium esse dispensationis eterne sapientie que suos amatores temporalibus tribulationibus conuenit probare at probatos sibi in amicitiam copulari: et conuersus ad eam dixit.

Discipulus

O diuine sapientie abyssus inscrutabilis
totius pietatis pelagus interminabile quare sic affligis diligentes te et te modicum curantes collo pennittis incedere recto. An ignoras qui es plasmator omnium infirmitatis humane de

Li. primus

bile nimium esse fundamentū ⁊ quod corpus quod
corrumpitur itantū agrauat aīa; vt nō possit sēp ea
que ventura sunt inspicere: sed cogitur magis ea q̄
in prospectu sunt inclinationem habere. **S** clemen-
tissime deus tribulationes nostras clementer consi-
dera et virtutē patienti prima ac tuis gratissimis
consolationibus corda inualida ex alto cōfirma al-
to confirma. **S**apientia. **I**hynnulus recenter pro-
genitus maternū refugiū querit: capree vltra petit
sed cum ad incrementa debita peruenerit lac dese-
rens cacumia mōtium petit: inter lilia pasciē ⁊ gre-
gi suo libere sotiatur pueritia iura lacti debita an-
nozum iam maturitate transcendisti tempus est vt
ablactatus a lacte auulsus ab vberibus numero vi-
rozum fortium adiungaris. **E**xemplo igitur eorum
disce quid agere debeas et q̄ patienter cuncta ad-
uersa debeas sustinere: vt pariter et tu tribulatio-
nibus probatus eorum numero cum gaudio sine fi-
ne sotiaberis. **A**scende igitur ad cor altum sursum eri-
gere et post tergum respice et videtur urbem innume-
ralilem omnium sanctorum qui a seculo sunt: ai ad-
uerte qm̄ omnes qui michi singulariter placuerūt
singulares quoq; et tollerantia aduersitatū p̄bati
existerūt **E**t vt de ceteris quoq; infinitus est nume-
rus sileam: ecce ad manus est puer citharista vir se-
cū dñi cor dei **Q**uātas ostendisti michi tribulatiōes
multas et malas: et puerus viuificasti me: et abyf-
sus terre iterū reduxisti me **J**oseph futurus egypti
dñs a fratribus suis venditus et a muliere infama-
tus carcerali custodia mancipatus fuit. **S**ilencio
nunc pertranseo abraam benedictū dñi moysen ele-

Li. primus

ctū a dño et ceteros patriarchas pphetas et alcos
dei altissimi quoz lōgāitas spei non īmerito specu/
lum patienter eē deberet et recordatū reddere ī ad/
uersis. Interroga gñationes singulas et annuncia-
bunt tibi: ma izoes tuos et dicēt tibi. Hestern⁹ quip-
pe es ignorās ītroitū exitū tuū et videbis qz redi-
culum est quod pateris debire libzare ⁊ patrū passi-
onibus volueris comparare. Ecce Isayas grāz no-
bilitate īsignis serra lignea siccatus. Jeremias in
vtero scificatus q̄ diē hoīs nō cōcupiuit lapidibus
obrutus decremā. Ezechiel crudeliter excerebrae
Daniel vir desideriorum ī latū leonū proiciē ⁊ res
pueri camino in his tradū Job. Exeplū patie ī ma-
nus iunici traditur. Tobias excecatur. Machabei
cruciatibus exq̄sitissimis īterempti sūt ⁊ hū qđ pa-
tres bona temporalia in repromissione acceperant
Porro ab initio narrantis ecclerie regnum celoz
vim patitur et violēti rapiūt illud. Mōnevides apo-
stolos amicos meos charissimos in hoc mundo de/
gere et fame ac siti: frigore ⁊ nuditate laborare car-
ceribus et plagis ac mortibus se rēponere ⁊ oībus
vite pñtis laborib⁹ ⁊ angustiis subiacerē nec defice-
re tribulatiōib⁹: nec q̄rulosis īsistere vocib⁹ velut tu-
facis: sed gaudere ī cōtumeliis in tribulationibus
letamini Sctōs quoq̄ martyres quis audeat respī-
cere: et desidiosus et querulosus esse qui ludibria
et vbera experti vincula et carceres p̄pessi in nu-
mera tormētoz gñā passi gloriosissime coronati sūt
Confessores ac v̄gines lōgū ducētes martyriū cor-
pora sua cum viciis et concupiscentiis crucifixerūt
Qđ fecit alexius. Qđ pass⁹ ē eustachi⁹. Qđ denig

Li. primus

adhuc hodierna die per totam fidei spatiosam latitudinem pro amore dei patiuntur iuuenes ac virgines: sed et conjugate ac vidue deuotissime quarum magnitudo tribulationum si cognita esset silentiū ori tuo queruloso imponeretur. **N**ōne ad memoria reuocatur exemplū valde memoriale de femina cōiugata deo deuotissima que veniens in confessione tibi aparuit qualiter viginti annis cum marito suo vixerat qui non vt homo sed velut leo ferocissimus gladio euaginato ipsam multotiens impetierat: et innumeris verberibus et contumeliis mulierē scāz atq; pudicam flagellauerat: intārū vt singlis horis ad aspectum viri sui mortē perhorresceret iprouisam: que omnia deuota femina patientissime ferēs nec murmurans aut clamans pro salute impiissimi mariti tibi orandum tam deuote supplicabat **N**ōne tūc sursū respiciebas ac pect' tundēs corde verecundo proclamasti: te nichil pati sed ociose vagari? **P**ropterea adhuc restat loc' vñ tibi melius cōcludatur. Achillem cordis tui ī mediū pfero collationes v; et vitas patrē q̄s quottidie legis ac relegis et a quib' nec ad modicū libēter diuelleris. **H**is diligenter pfectis satis mirabile est si non tantum in eo profecisti vt patiam didiceris in aduersis. **A**bi ē tuus arfenius Macharius quo deuenit **O**blit' es antonii paulum et hilarionem. **C**ōgrega dispersos cordis tui et reiscere patrem diuinissimorū q̄ in tebaida et egypti partib' ac ceteris heremi locis de gētib' z access' mōtiū: prupta petrarū āfract' siluarū petētes: horridā vastitatem desertissimi heremi quesierunt: ibiq; hūanis aspectibus aspectib'

Li. primus

semoti innumerata aduersa tollerantes cunctis admirabilem dure est vitam. Nonne erubescis cum hos prospicis et solietati eorum annunciari toto mentis affectu concupiscis et quod eorum sufficientias vel in modico imitari non vis. His iter tot strenuissimos viros desidio; sus esse et somnolentia torpescere Absit Absit. Tempus iam preterit. Ecce iam virum iam mutat es; abice amodo puerilia et prepara te ad bella robustiana. Discipulus. Vere tantorum memoria preterit tanquam musica in conuiuio veniet in omni anima tribulata suauiter melle indulcorabitur. Cum hos viros gloriosos celestis aule milites eximios et eorum gesta stupenda pauper vermicis oculo cordis intueor profecto me nichil esse nichilque pati me cum gemitu cordis exclaimo sed et si aliquid tristibile me habere putabam; ad eorum aspectum perdo suauiterque respiro. Sed; velles scire, vtrum infortunia casualia et tribulationes inuoluntarie vel salubres vel etiam meritoze existant; et item quare amicos potius aduersis quam prosperis soleas exerce re. Sapientia. Una interrogatio tria vt videtur dubia ibi soluenda poposcis; de casu de modo casus tribulationum. De primo fixam hanc teneas sententiam quod nulla tribulatio sicut nec quicumque aliquid euentus fortuitus potest dici casualis reat; ad primam rem casus; sed per reductionem ad hanc vel illam legem casualitatis incurrat. An quis tibi occurreret aduersitas eius nutu et providentia gerit cuius virtute cuncte res create sunt et in suo esse conseruantur. Porro de voluntariis tribulationibus scire debes quod licet inuoluntarium in quantum homini non sit meritozum verumtamen si prudens animus hoc quod inuoluntarie illatum est voluntarie pati voluerit et voluntatem hactenus rebellem ad Regem dei inclinauerit virtutem

XI. primus

faciēs ex necessitate: haud dubiū qñ salubre ac meri-
torū fiet hoc qđ añ pestiferū videbat et ad spūale vir-
tutum proficiet incrementum. Sic re vera dei sapi-
entia innumeros a principio mūdi ad se iuitos tra-
hit et rebelles intrare compellit. Sed quare electi
vt plurimū hic aduersis deprimātur hoc in prom-
ptu p rōne habes/ qz cū pni sint sēsus hoīz ad ma-
lum ab adolescentie sua sepiēda est via electorū spi-
ritus tribulationū ne noxia delectatio materiā pbeat
delinquēdi: sed dum electus quisqz in imis cōtinuis
tribulationibus pmitit: ad superna tendere inuitus
cogatur. **Discipulis.** Tribulationes tēporales q̄-
dem ac salubres eē non discredo si modum et possi-
bilitatem patientis non excedāt. Sed ecce eorū pre-
sentia afflictiva tam vehementer angit et mouet vt
interdum quoqz virtutem hūmanam excedere vide-
antur. **Sapientia.** Hic mos cunctorū solet esse mi-
serorum vt flagella sua aliorum flagellis estimant
preponderare: et sua damna sentiens magis defle-
at q̄ aliena et qui se putat hac specie flagelli supra
modum pregruari mutata specie eadem difficul-
tas querimonie remaneat. Unde omni exceptione
semota voluntati diuine te subice: et flagella eius
suscipe cum affectu. Fidelis enim deus qui non pa-
tietur temptari suos supra modum sed faciet cum
temptatione prouentum vt possint sustinere. **Quid**
igitur adhuc trepidas? **Quid times?** **Puissimus**
nāqz ē vt velit sapientissim⁹ vt optime nouerit qđ ex-
pediat p vnoquoqz: et potētissim⁹ vt ibi homo ex se
deficit suppleat man⁹ oīpotētis. **Agit iacta cogitatū**
tuū in dño pmitte te deo crede te deo omnes solici-

Li. primu

fidinē in ipm proice: quoniam ipsi cura est de te.
Accede et dic fiducialiter ad ipsū **Pat** mi nō mea
sed tua volūtas fiat. Cum autē tribulatio aduene-
rit eri obuiā tāto hospiti benigne eā recipiē cor: dic
corde iocūdo. **W**hū veniat aīca mea tribulatio **D**isci-
o de? q̄ facile est hec dicere et q̄z difficile verba fa-
ctis cōpensare: quia tribulationem prementium le-
ua vulnera sūt valde afflictiva. **S**apientia. Si tri-
bulationes nō affligerent: tribulationes appellari
nō valerent. **T**ribulatio dum presens est mestitiam
p̄stat: cum autem preterierit et victa fuerit: summe
letificat. **B**reuem habet amertudinem et longam
cōsolationem. **F**requens tribulatio cōsuetudine tā
dē vincitur. vt iā quasi non esse tribulatio aut leuis
eē videatur. **Q**ui. n. monstris assuetus est monstruo-
sa minus curabit. **D**iuine dulcedinis immensa co-
pia in q̄tum hui⁹ non esset tibi a deo meritoria: nec
tāta laude digna. quantuz ex feruida charitate tri-
bulatio patienter perpessa. **E**n plures inuenimus
qui prosperis successibus elati deciderunt. q̄z q̄ ad-
uersis fracti a proposito spirituali corruerunt. **D**e
niq̄z si in astrologica disciplina floeres et omnī li-
beraliū artium secreta penetrares: si cunctos rhe-
tores ac dialecticos facundia et argutis p̄ires hec
oīa non tantum ad bonam tibi vitam conferrent q̄-
tum hoc vnum necessarium. s. ex charitate de corde
puro et cōscientia bona et fide non ficta te ipsū de-
serere: et totum te deo in omni tribulatione commit-
tere eiusq̄ volūtati parere patienter. **I**am illud bo-
nis et malis commune est: istud aut solis electis icē
pōt. **T**āta est preeminentia eterne glorie ad tempo-

Li. primus

rales et trāitorias passiones vt diligens persecuta-
tor deberēt potius eligere multis annis in fornace
ignis ardētis velle torqueri q̄s minimo premio ī fu-
turū sibi reseruato velle priuari; quia labor cum fi-
ne merces sine fine. Discipul⁹. **S**ūma et ineffabi-
lis pietas q̄ suauissime ⁊ peroptime organa hec re-
sonāt in aure tristiori. **M**ira circa nos tue pieta-
tis dignatio eo q̄ circa hominem miserum ac deso-
latū sic apponis cor tuū; et q̄ sic dignaris linire do-
lentes et cōsolari tristes ac merentes. **T**e namq̄ sic
dulciter psallēte animus tristitia pressus alleuiat⁹;
et tua celestis modulatio spiritum tristitie men-
te eragitantem saltem ad tempus fugat vt leuius
q̄ patitur ferat. q̄ si etiam daretur optio mallem
potius aduersa cōtinue pati et tua consolatiōe dul-
cissima sic refoueri; q̄s aduersis carere et vnctione
tuā preciosissimam non habere. **E**ia age nunc quod
cepisti; q̄ se nichil pati estimat. cui tam dulciter et
na sapia in aduersis citharizat. **S**apientia. **A**udire
vis citharā spiritualis musice pulchre resonantem
Sursū erigere et preciosū fructum temporalium ad-
uersitatū diligēt attēde. **S**icut n. ī cithara corde p-
portionaliter protense sonū reddunt suauem; sic ele-
ctus quisq̄; dū aduersitate premitur quasi vi qua-
dā extra se tenditur et ad reddendā dulcem ac cele-
stē melodiam plenius hilitatur. **S**ciendum ergo q̄
tēporalis tribulatio ab hoc quidem mundo insanis-
simo vilipēditur a summo autē iudice deo preciosa
valde estimatur. **I**psa iram iudicis extinguit; ⁊ ei⁹
seueritatem in amicitiam et benignitatem conuer-
tit. **Q**ui aduersa libenter pro deo patitur xp̄o pas-

Li. primus

so assimilatur et ideo ab eo tanquam a consimili metu dilectionis precipue costringitur. Fructus eius balsamiticus imputribilem parat vigorem. Sicut stella matutina solis viciniam huic mundo prenunciat ortum: sic tribulatio hominis similiter facit. Nam ipsa super celestis solis animam tribulatam inuisere volentis iocundam demonstrat propinquitatem et internam arguit consolationem subsequenter. Et sicut non tenebrosa dies precedit luminosam et hiemis asperitas estiualem antecellit iocunditatem: sic bonarum mentium internam eternamque ipsa preire solet consolationem. Sicut archus refulgens inter nebulas glorie signum est diuine pacis ad genus humanum: sic tribulatio seuiens signum est diuine propitiationis ad animam contritum. Ipsa est gratie preambula spei sortis: dilectionis puerpera: ipsa vitam actiuam suo munimine protegit: et contemplationis oculum subtiliter acuit. Hec est que hominem facit spiritualem ac mentem terrestrem mutat in celestem: quod sursum tendere cogit: quod se iuxta vel forte extra se diffundere prohibetur. Mundi hec ipsa gnat desertionem: sed diuinam parit familiaritatem amicos consuevit diminueret et gratiam solet aure frequenter namque ab hoc mundo tanquam vile pisina proicitur hoc quod a summo bono eligitur: et quod eius singulari dilectione decorari meretur. Hec est artavia sed secreta et compendiosa ducens ad vitam. Werpendat nunc vnusquisque quod stultus hic esset quicquid eius frequenter pensaret utilitatem et ipsi nolet habere supportationem. Quod innumeri sono peccatorum profundissimo obdormierant et morte pierant spirituales li quos infelix absorbuerat liquidas adueniente hoga bñ

Li. primus

ne correctionis velut de graui somno ac motis imperio excitatiua in melius comutauerent et opera tenebrarum abiicientes armis lucis induiti sunt. Quot sunt in mundo captiui qui per manus altissimi velut aialia indomita et auicula incauate tribulationibus se prementibus inclusi tenentur quibus si facultas adesset ocio resoluti a statu diffugerent proprie salutis. Quoti sunt qui grauissima commisissent peccata qui multa crimina incurrissent si non pia quadam dispensatione dei per tribulationes preseruati fuissent. Quid namque est quod eque cor tumidum et animum elatum et hominem ambitiosum seipsum magnificat cognoscere et non alte sapere sed humiliter in seipso consistere ac timere et quod primo patienti condescendere doceat? Hec est nutritrix humilitatis doctrix patientie custos virginitatis; comparatrix eterne felicitatis; tribulatio hec ita est adeo salutifera ut vir sit qui ab eius se abscondat bonitatis aspergine siue sit de incipientium numero vel proficientium seu etiam perfectorum; rubiginem aufert peccatorum incrementa pareat virtutum et libertatem confert gratiarum. quid hoc thesauro preciosissimo melius? Ipsa namque peccata tollit; purgatorium minuit repellit temptationes extinguit; carnalitates; spiritum renouat; spem roborat; vultum exhilarat conscientie affert serenitatem et internorum gaudiorum continuam pareat libertatem. Ipsa est potio sanatiua; herba salutifera super omnes paradisi terrestres. Corp' quidem corruptibile castigat; sed animam vegetat immortalē. Anima deuota signatur tribulatione sicut rose ac lilia fecundantur celi rore. Ipsa tribuit sapi-

Li. primus

entiã adducit circūsp̄ctionem: et hominem in ex̄p̄-
tum exercitationem facere. Qui non ē aduersa pas-
sus quid scit? Qui non est temptatus qualia scit?
Sp̄a est donū dei electum: virga amoris: planta pa-
terna: sp̄s avolūtarios inuitat: et rebelles ad se tra-
here cōsuevit voluntates. Homini patienti eā sub-
seruiunt tam aduersa q̄s p̄spera: amici et inimici eā
liter ei seruiunt. Quoties queso frendentibus ad-
uersariis et stridētibus aduersum te inimicis fre-
nū silētii imposuisti cum eos per tuam manu etu-
dinem et patientiam cordisq̄ hylaritatem impotē-
tes reddidisti. Ego qui cuncta creauī ex nichilo tri-
bulationes improuisas vñdecunq̄ super electos
meos induco: ne eorum inuēso p̄iuetur beneficio
Nā virtus per aduersa probatur: proxim⁹ edifica-
tur de⁹ glorificatur. Patientia in aduersis est ve-
lut in virgula fumi et aromatibus mirre et thuris
et vniuersi pulueris pigmentarii: cuius odor suauis-
simus: ex igi⁹ tribulationis procedens ante oculos
meos iugiter ascendit et me sibi placabilem reddit
ac totā celestē curiã in admiratione suspendit. Non
tm̄ solent homines mundani terreno militi strenue
in torneamēto decertant i intendere: q̄stūm tota ce-
lestis frequentia fauere et intendere solet homini
sp̄iali viriliter in via militanti. En omnes sancti fe-
cerūt homini patienti credentiam: quia calicē do-
mini mirtū tota vita sua p̄gustauerunt et nūc ipsū
formidolosus adhuc mētibus suadent nil mali ha-
bere: hoc esse potum salatiferū omnes vnanimiter
acclamāt: virtus patientie suscitationi mortuorum
et ceterorū operationi miraculorum p̄fertur Sp̄s

Li. primus

sa martyrii cōfert gloriā et palmam parēat victo-
riosa. veste purpurea induitur ferto de rosis rutilan-
tibus redimitur: aureo sceptrus adornat: regio dia-
demate insignitur. Carbunculus lucēs in aureis mo-
nibus: sic patientia se ostēdit in aduersis euenti-
bus. Sēmula radiens odor suauiter fragrās ⁊ fau-
vndiq; distillās: sic religiosus inter fratres suos pa-
tienter ābulans et defectus fratru; equanimiter por-
tās. Vox eius dulcisona in celi palatio comedē locū
do cātum sibi vendicat singularem que; cantare ne-
queunt. qui in hui⁹ vite aduersis per animi tollerā-
tiā eū cantare nō meruerūt. Quid plura? Nec lin-
gua posset dicere: nec littera exprimere q̄z putile sit
aduersa paciēter sustinere. Verū tñ hoc solū de pre-
missis cūctis a mente tua non excidat: q̄ tribulati
vocātur ab hoc mundo miseri sed a me censent bea-
ti qz mecum sine fine sunt regnaturi. Disci. Q̄z e-
uidēter nunc appares quis es. Te namq; esse illaz
preclarā cunctis mortalibus incomparabilem sapi-
entiam manifestissimū est: que et veritatem agnitā
melliflūo quodā sapore et suauissima eruictione ad-
lucē producis: nec vllum dubitationi locum relinqs
Adcirco mirū nō est si omnia aduersa libenter pati-
tur: q̄ a te in eisdē tñ dulciter cōsolatur. Pater mi
dulcissime ecce nūc pedibus tuis pronolūtus gra-
tias refero ex cordis affectu deuoto pro omnib⁹ ad-
uersitatib⁹ meis pñtib⁹ sed etiā pro transactis fla-
gellationibus grauissimis quibus meusq; ad hanc
horā castigare ⁊ erudire dignat⁹ es: q̄ michi quon-
dā tñ graues videbātur. qz ex hostili seueritate pro-
dire putabātur. S; mirū in modū cuncta hoc terri-

Li. primus

bilia tanq̄z nubes matutina velociter p̄transierunt
et sic sūt te operāte añ oculos meos quasi nūq̄ fue
rin t̄ cogorq̄ dicere cū sapiente. Modicum labora
ui et inueni michi multam requiem. Et. n. cum te v
nicum cordis mei thesaurū velut amoris speculum
oculis amorosi cordis p̄pono et te ex intus visce
rib⁹ oīm desideriorum meorum affectuosissime cō
plector; cūctorum obliuiscor tristabiliū etiā in obli
uionem cūcta veniunt quicunq̄ laborem seu dolorē
parare potuerunt.

Quam vtile sit passionem christi iugiter habere
in memoria

Capitulum. xiiii.

De rosis ad rosas procedimus et violas re
liquēdo ad lilia perquirendo p̄peramus
dū de florifero germine passionum quo
rūdam hominum diuinorum ad rosiferas passiōes
tuas o flos cāpi; et rosa sine spina eterna sapientia
sūmo cum desiderio rursus cordis oculos retorque
mus; per quā namq̄ fructiferam ac venerabilē pas
sionū contractorum nobis spiritualium bonorū ma
teria copiosissime submīstrat; vbi ē. n. gl̄atio mea vbi
spes ⁊ leticia cordis mei. Reuera ī te vno sūmo ⁊ ve
ro bono ⁊ p̄ciosissimo tue passiōis thesauro. Et iō taz
īp̄cabilē thesaurū d̄lectat iugit̄ ī corde retinerē ⁊ p̄ti
nue d̄ ip̄o loq̄ ac oī t̄pe mēte ⁊ corpe cū ip̄o occupa
ri. Utinā quoq̄ ⁊ ī cordib⁹ n̄ris nūq̄z marcescat s; sp
re d̄ina pululatiōe nou⁹ existat. Felix p̄n̄ tu o glo
riosū lumen oīm eccliarū d̄volatu p̄nifero mutabi
lia cūcta supuolās ⁊ archanū d̄initatis attigēs abyf
sū claritatis d̄ine oculis puriorib⁹ itūēdo itroisti ac v
ba q̄ n̄ h; hoī loq̄ audisti ⁊ tñ ad ima descēdēs affcū

Li. primus

quodam mellito passionis huius ob preconium de
comodis thesauro in medium eructasti. d. Nichil
arbitratus sum scire inter nos nisi iesum et hunc cru
cifirum. O verbū mellifluum dulcius super mel et
fauū deuotis mentibus iugiter ruminandū de quo
virtutis liquor manat qui miseris largitur gaudia
salutis ppinat. Sed et celestis fistula suauitate ser
monis dulciter perornata atq; verbi eterni diuinis
suis maiestate illuminata beatissime bernarde cui
verbū incarnatum et in cruce suspensum tam dolci
ter sapiebat vt hec ex his similia verba suauis dul
cissime perorares Fasciculus myrre idē cum spon
sa dilectus me' michi inter vbera mea commorabi
tur amaritudinē dominice passionis significās. Et
hancvt ais meditari dixi sapientiam in hi iusticie
michi perfectionē constitui in his plenitudinem sci
entie: in his diuitias salutis in his copiam merito
rum ex his interdum michi potius salutaris ama
ritudinis ex his suauis rursus vnctio consolatiōis
hec me erigit in aduersis in prosperis depimit: et
inter leta tristiaq; vite presentis via regia inceden
tem tutū prebet vbiq; ducatum hinc inde mala im
minētia propulsando. Non requiro sicut responsa
vbi cubat quem amplectio mea inter vbera com
morantem. Nō requiro vbi pascatur i meridie quē
intu eoz saluatore pendente; in patibulo. Illud sub
limius istud suauius panis illud hoc lac hoc mea i
terim sublimior philosophia scire iesum ⁊ hunc cru
cifirum. Hec inq; ex ore tuo doctor venerande com
modata suscepi. Ceterum ex his o eterna sapientia
hanc michi sūmam colligo q; quicumq; eternā salu

Li. primus

et et premioꝝ magnitudinem desiderat habere ar-
cem quoq; cunctarum virtutum cōscendere sciam
quoq; atq; sapientiam optinere: inter prospera et
aduersa equanimiter stare: securam viam ambula-
re et amaritudinem tue passionis tueq; consolatio-
nis potum suauiſſimum desiderat pꝛegustare debet
te iesum christum inq; crucifixum iugiter i pectore
suo portare. **Q** monile speciosum electum super au-
rum et lapidem pꝛeciosum: inter sponse vbera iu-
giter portandum seu gustandum. Nunq̄. n. formo-
sam puellam a deo decorauit monile pꝛeciosum
in pectore portatum quantum iesus crucifixus mē-
ti inclusus perornat eoz deuotum. Mala aurea i le-
ctis argenteis iesus christus in corde amātis. Mas
auri solidum omni lapide pꝛecioso adornatum est
pectus feruidū huius nominis continuum. Sapi-
entia. Frequens huius passionis memoria indoctū
quemq; reddit doctissimum: et peritos idiotasq; fa-
cit pꝛficere i magꝛos: magꝛos i q̄ nō sciētie que inflat
sed charitatis que edificat. Ipsa velut quidam li-
bri vite in quo oīa saluti necessaria inueniuntur hic
liber pꝛosum philosophozum libris de omnibus do-
cens mellea quadā dulcedine pꝛictus sentitur. Nō
ne tibi videur sic esse? Nōne iam et os tuū et labia
cordis tui perfusa fauū hunc dulcissimum sentiunt
vberrim distillare Nōne singule littere diliget in
specte velut aromatus celle tibi videbunt patuisse
Felix qui eius studio seriose intenderit: quia profi-
ciet in conspectum mundi et amorē dei cunctarūq;
virtutum ⁊ gratiarum sumet clementum. Discipu-
lus. **Q** peramabilis sapiētia nichil i hac vita dulci⁹

Li. primus

cordi meo existeret vt tu ipse meli⁹ nosti q̄ vt passi-
onem tuam iugiter deuoto corde deflere possim.
Sed prohdolor ariditate et duricia quedam constric-
tus ad eius recordationem vt dignum esset nō con-
pungor et ideo doce o benign⁹ patris sapientia qua-
liter etiam agendum sit michi in hac materia tam
preciosa. Sapientia Memoria passionis mee debet
fieri non perfunctorie nec cum festina acceleratiōe
marie cum tempus aderit sufficiens et opportunus
sed cum matura et amorosa ac precordiali rememo-
ratione ⁊ flebili quadam compassione. nisi non hoc
dulcissimum lignum dentibus distractionis affectu
ose masticatum fuerit: sapor licet imēsus nequaquā
manebit. Qui et siquidem flere cum flente ac dole-
re cum dolente non potes saltem affectu deuoto de
tantis beneficiis tibi per eam gratuito exhibitis
gaudere debes et gratias agere. Ad si nec affectu
passionis nec gratulationis desiderio moueris sed
dura quadam affectione in eius recordatiōe depu-
mi te sentis nichilominus induricia cordis tui ad
laudem dei memoriam huius salutifere passionis
qualitercunq; percurrere: ⁊ quod a te habere nō po-
tes ipsius pussimis manibus committas. Merunta-
men perseuera petendo: pulsando: querendo donec
accipias: percutebis siliem uel elict recordatione
et corporali nichilominus labore te ipsum exercens
ad pietatem per extensionem manuum seu oculoꝝ
ad crucifixum subleuationem vel pectoris tūsiōe
aut genuflexiones deuotas vel cetera similia pieta-
tis officia continuando: donec egrediantur aque la-
chrimarum largissime vt et ratio bibat deuotionis

Li. primus

aquas et corp⁹ aiale eius ex pñtia accēsū ad grām
hīlites. Qd si forsitan cāris te affectū hunc delecta-
bilem et dulciore sup mel ⁊ fauū rarius experiri ni-
mum qz forsitan tēptationibus iterum exercitaris
multo melius agitur si virtutem ipsam non pro de-
lectatione ipsa quam experiaris sed pro virtutibus
ipsis et solo bñplacito dei tota intentione et si non
affectione sectaris. Affectus n. beatitudinis est exer-
citium vere virtutis. Porro passionis mee fre-
quens meditatio inter alia innumera ad deo tibi
precipue noueris pdesse solatia: videlz ad tristitiā/
inordinatam repellendam et penam purgatorii di-
minuendam qualiter dolor meus dolorem animi ex-
pellat et exemplo potius q̄ verbo demonstrabo.
Erat namqz quidam discipulus sapientie ⁊ eius no-
men sit in libro vite quem circa conuersionis sue
initia quedam tristitia inordinata tam letabiliter
oppressit vt legere vel orare vel quicq̄ boni pro tūc
facere posset. Qui dum quedam die in cella resi-
dens ab hac passione grauius vigeretur et incre-
dibili dolor affligeretur facta est ad eum desuper
quasi vox intellectualis dicit. Quid hic sedens
ociosus et in seipso tabescens. Surge nunc et pas-
sionem meam deuote pertracta: in mea amaritu-
dine tuum deuincens dolorem: Quo audito fra-
ter ille surrexit et se ad meditandum passionem cō-
tulit et ex tunc medicina hac salutarī sanatus per
eius continuam replicationem nequa q̄ plus de cete-
ro talem vnquam sensit animi passionem. Qua-
liter autem hec vtilissima meditatio penam pur-
gatorii relaxare habeat tibi indicabo. En auctoz

Xi. primus

nature nichil inordinatum in sua natura reliquit sed neque diuina iusticia quicquam mala impunitum dimittit. quod aut hic aut in futuro debite non subiiciat correctioni. Quando igitur putas quod finem habitura esset pena alicuius peccatoris quod multis criminibus obnoxius condinam satisfactionem pro quolibet mortali pro millesima parte non expleuisset quam exsoluere in locis purgatorii gehenalibus decedens cogere usque ad minimum quadrantem. **S** nimis longa misere anime expectatio **S** diutina et verba nimis cruciatio dolor perseuerans et immensus pena grauior omni terrestri cruciatio sed vide pro hac pena leuissima et breuissima satisfactio de compensare possis quicquam ipsam de thesauro passionis agni immaculati sciret recipere. Hic namque thesaurus preciosissimus propter charitatem maximam personam dignissimam ac dolorem immensissimum sufficiens et superabundans extat et ideo taliter posset se habere ad hunc applicare et de eius merito et satisfactio/re tam deuote ad se trahere: ut si mille annis deberet purgari in breui de toto liberaretur. **D**iscipulus **P**eto mi domine ut me miserum peccatorem summe indigentem hanc doceas artem nobilissimam et utilissimam pro bonitate tua: quia heu propria non sufficiunt merita ut necaminum valde sit michi respicere ad aliena. **S**apientia. **S**i vis penam purgatorii longam et acerbam in temporalem que breuis est committare hoc facere studeas. **P**rimo omnes debes corde compuncte et spiritu tribulato cum gemitu cordis enormitatem peccatorum tuorum grauiissime ponderare: confitendo aduersum te iniusticiam tuam amarissime recogitando quicquid feceris: quem offenderis quodue merueris **P**eccaui inquit domine peccaui

Li. primus

sup numerz arene maris. Deinde debes teipsum coram
oculis eterni iudicis humili despicere et vile estima-
re: ita ut cum publicatio oculos imundos nec audeas
ad celum leuare: nec labiis pollutis nom̄ illud au-
deas nosare gloriosus: sed neque teipsum hominibus sed vermē
imundū estimare: et opa tua satisfactoria nisi nullius
momenti sint anibulare: et sic miser et miserabilis an-
fores gratia iudicis expectat et dicere cum gestu cordis
tui pfūdo. *Dei* mi peccavi in celū et coram te et nō sum
dignus vocari fili tuus: fac michi sicut vni et merce-
nariis tuis. Postea meritū passionis mee debes sum-
mo cum affectu extollere et magnificare cogitando
quā apud me copiosa est redemptio et quā minima gutta preci-
osissimi sanguinis quae per omnes partes corporis mei vulneri-
bus repleti largit̄ effluit per redemptionem et satisfac-
tione totius mundi suffecisset. Sed copiosissimū ip-
sum effundere volui in argumētū magni amoris et sup-
fluentissime pietatis in solam omnium miserorum. Tandem
debes humili quod sed fervido affectu manus auxiliatoris
querere et misericordissimi redemptoris meritū in subsidi-
um postulare. nil hesitās: quia prior est fons ille pietatis
misericordiam iugiter scaturiens ad miserū quod tu ad-
petendū. *Discipulus.* *Dei* vobis gloriosū et precipuū mi-
chi meisq; similibus misis peccatorib⁹ summa cum exulta-
tione suscipiendū: eo quod in tua passione sic in promptu
inuenim⁹ vñ peccata possum⁹ abluere: penas delere. gratias
inuenire et gloriam permereri sempiternā. *Dei* quis michi det vlti-
mā guttā ad istar puncti modicā h⁹ tā preciosissimi
liquoris rubicūdi sanguis agni immaculati in lauacrum
vulnere meorum. Age nūc tota virtus mea si quō possum
hoc salutare medicamentū in remedium obtinere

Li. primus

peccatorum meorum. **O** gutta rosida de minimâ pedica
domini mei egressa o stillicidiû roseum de aula re-
gali foramine seu pectorali effluxum vel saltem de
minima punctura corporis delicati egressum: sana
et reintegra peccatorum meorum vulnera. **O** crux
aue spes vnica sanguine delicato perfusa auge piis
iusticiam reusq; do. ve. **O** misericordissima sapiëntia
his te verbis consolatorius ore mellifluis prosequē
te quô non modica animum meum pullat: quam vt
soluas affectus pius deuote et postulat. Dixisti. n.
q; per tuam passionem satisfactio sufficiens et sup
abundâs humano generi collata est. **Q**d si ita qua
re igitur pena satisfactoria iniungitur: secûdû qua
litem culpe erigitur qualitas pene. Sapiëntia.
Ad hoc q; homo consequatur effectus huius passio
nis o; ipsum ei configurari **C**onfiguratur aut ei p
baptismum: vnde illi et toto liberantur qui sic dece
dunt. **S**; op; q; illi q; p' baptismû peccât cõfigurētur
xpo patiēti p aliqd penalitatis vel passionis quâ in
ipis sustineāt: q; tã multo minor sufficit q; eēt cõdi-
gna pctõ condpante satisfactiõē predicta. **R**edeam?
ergo ad hãc materiã utilitate p̄cipuã: de q; tãtã dis-
gressionē ficim? occasionē tãtorum mysterioꝝ eius ex
vbertate sumentes.

Quomodo verus discipulus christi se debet con-
figurare passionibus ipsius. **Capitulum. xv.**

Igitur cum me filii tenebrarum crucis pati-
bulo afflixisset nō sufficit eis horredū sup-
plicii michi illatū: s; crudeli? seuiētes co-
ram dolēte: et moriente stabāt ⁊ me deridebāt ⁊ blas-
phemādo subsanabāt mouētes capita sua et oppro

Li. primus

bruis impiissime miserū affligebāt Ego aut̄ his n̄ mot⁹
s; patiēt̄ sustinēs aiebā. P̄r̄ mi ignosce eis: qz nesci-
unt qd faciūt p̄nter duos latrones tanq̄z supplicii
reuz me dei filiū suspendērūt Et vn⁹ qdē ex his me
deridebat: alius aut̄ p̄rociniū meū implozabat quē
continuo ad gratiā recipi et pctōz veniam tribuen-
do paradisum ei celestē p̄misi. Circūspexi z nō erat
auxiliator. Dēs me dereliquerant noti quoq; mei
quasi alieni recesserāt a me stabant quidā ex his a
longe: et que circa me fiebāt cōsiderabant. Fratres
quoq; mei in angustiis mortis dispersi a me diffugi-
ebant. Vestimēta michi tortores extrahentes nudū
reliquerūt. Sūma dei virt⁹ et potētia x̄ps dñs tūc
miserabiliter stetit q̄si oīx̄tute priuatus: Nā absq;
misericordia me cruciatib⁹ accerrimis verauerunt
Ego aut̄ tanq̄ agn⁹ māfuetus qui portatur advicti-
mam obmutui et non aperui os meum. Angustie
michi vndiq; erant: miserie mee vbiq; premebant:
et quocunq; me vertebam dolorem iueniebam Sta-
bat tunc iuxta crucem filii pendentis mater mestis-
sima cuncta vulnerum meorum in pectore suo dolo-
rifera maternis visceribus perferens tormenta ac
sustinēs vulnera. Audiens igitur vocem eius flebi-
bem et luctum miserabilem doloremq; ei⁹ sciēs ve-
hementem compassione motus pie ipsam consola-
bar et dilectam matrem dilecto! discipulo recōmen-
dans discipulum pro me ī filium ei delegavi. Qua-
liter tunc gladius doloris viscera penetraverit dul-
cissime matris qualiter esset meroris gladius inte-
riora oīa filii pendentis repleverit nullus perfecte
estimare pōt. Discipulus. O dolor seuissim⁹ z cō-

Li. primus

passione p̄cipua dignissim⁹. O seuitia ac duritia in
mēsa tā enormit̄ te torquētū Qualiter o cruēte be
stie leonib⁹ ferociōres lupis rapacib⁹ seuitiores agnū
illū māfuetissimū spōsūq; forma p̄ filiis hoīs nobilē
et delicatū piū ac mansuetū sic tractare ⁊ crudeliē
torq̄re potuistis. O de⁹ me⁹ vtinā tūc fuisset p̄ns fa
mulus tu⁹ dū hoc agebāt. vt pietas et cōpassio que
eis defuit per me supleta fuisset p̄fecto si possibile
fuisset salua humani ḡnis redēptione ego aīaz meā
p̄ vita tua exposuissem vel cū dilecto pariter occu
buissem: vel certe si hoc fuisset negatū saltē pre dolo
re prostratus pedē crucis ī qua delectus moriebat̄
brachiis affectuosissime cōpassionis strinxissem et
sic flēs et eiulans perdurassem quousq; forsitan cū
terra tremuit et petre scindebāt cor quoq; amantis
parit̄ scissum fuisset. O q̄ feliciter migrassē si mori
ente dilecto ego quoq; secum pariter mortuus fuif
sem. An non meministi quod fecerit armiger sau
lis qui in monte gelboe dominū suum inimicis val
latum improbe occubuisse vidēs fidelitatē ⁊ socie
tatem ei facere cupiens super gladius suū stulte ir
ruit ⁊ p̄iter mortuus est cum eo O si seruus videns
dominū suū ifideliter mori ⁊ moriebat̄ dilect⁹ vidēs
dilectū p̄ dilecto fideliter mori ⁊ moriet̄. Qualiter
ē viuere poss; ⁊ nō poti⁹ eligeret fortit̄ mori q̄ ife
liciter viuere. Propterea vtis elegisses suspendiū
anima mea et mortem ossa mea. Sapientia. Ih̄c
horam moriendi ab eterno michi elegi vt solus tūc
calicem mee biberem passionis et mortem p̄ omni
bus substinerem Ih̄nc aut̄ t̄ps adest vt omnis qui
vult venire post me abneget semetipsum et tollat

Li. primus

crucez suam et sequatur me: et sciat pro certo hanc imitationē deuotam tam acceptabilem michi fore quantū fuisset pro tunc si mecum perstitisset et mortuus pariter cum moriente fuisset. Et ecce hoc erit crux tua quā portare debes si vis meus esse amator. Quācumq; exercitio virtutum et diuinorum expletiōni mādatozum studuisse intentus es p posse tuo et tñ ab emulis ex hoc derisionem seu detractiones recipis isuper et oculis eorum tantum vilescas et be spicabilis appares vt hoc non virtuti patientie ascribant nec gratie que est in te s; ipatientie et igna/ uie et q te iudicare volēs non audeas vel scias: tu autē non solum hoc patienter: et libenter pro deo sufferas verū etiam ex superabundanti patrem qui in celis est serios⁹ pro eis erorare studueris et eos de uote apud me excusaueris ipos michi recommen/ dādo: qui vsq; in hac contrarietate lesiua ad gloriā et imitationē crucifixi seipsum superauerit scire de bet quotiēscūq; hoc fecerit q mortem domini qua/ si recēter reuiuiscere facit et imaginē crucifixi i se portabit. Itē si bona opera faciens et innocēter ac simpliciter i via dñi ambulās opera tua bona ab in/ uidis psequutozib⁹ cōculcarentur insuper de te nō/ bona sed mala vbicq; loquerentur: falsa q; tibi multa imponētes vitam tuā in oculis: te honore dignū ha/ bētium deprauare non desisterent tu autem ex his nō motus sed magis exhilaratus in tantam mane/ res persecūtiū te cordis pietate vt paratus eēs omni hora sincero affectu et pio corde cunctas offē/ sas remittere vt penitus in te delete essent: ac si nun/ q; facte fuisset: ipis quoq; preberes consilium et au

Li. primus

xiliū oportūm eius ob amorem qui suis crucifi-
toribus etiā non petentibus non solum offensas re-
misit sed eis pdesse studuit p eis apud patrem iter-
cedēdo quādocumq; te ipm in hoc factō ppter deū
superares certissime ac veraciter iuxta dilectū tuū
crucifixū pariter trucefixus stares . Mundana so-
lata fugiendo ⁊ utilitates ac cōsolatiōes terrenas
ppter me relinquendo mihi quantū necessitas hoc
regrit desertionem meam qua ab oibus derelit' fui
p hanc rē compensas voluntariā abstractionē Quo-
tienscumq; tuos charos amicos vel consanguineos
ppter amorem saluatoris reliqueris discipulum et
dilectum fratrem iuxta crucem michi compatientes.
te substituis . Expoliati tue proprie voluntatis ve-
stimēta sunt mee nuditatis . Cumq; his qui te im-
pugnāt seu criminantur et aduersa inferūt volun-
tarie cesseris et eorū qui te verbis ipozune iuadūt
irā et impatientiam tā mansuete et cum tanta cor-
dis dulcedine et verborū suauitate ac vltius hyla-
ritate receperis vt tua dulcis benignitas merito ad-
uersariis verecūdiam inferre possit et eorum debe-
at timor tuā ex humilitate confūdi: tūc mortis mee
imago ⁊ similitudo in te veraciter relucebit . Itē ex
emplo matris mee fidelissime et discipuli dilecti sp-
tibi memoria absit passionis mee in corde per meo-
riā: i ore p rūmationē deuotā ⁊ i opatiōe p imitatio-
nē affectuosā . Quicūq; hoc fecerit ver' imitator ies-
u xpi existit: ⁊ delicias ei copiosas apd se ministrabit
Signū ergo tue dilectōis sit exhibitō opis ihēu ex-
hortabaris te velle mori p me corpali: nūc venit ho-
ra tua . Accurre festina et recipe pro me mortem spi

Li. primus

ritualiter. **O** quantum de tali filio qui crucez hãc
receperit pater celestis gloriabitur. **O** quantum de
tali fidelissimo discipulo magister magistrorũ iocũ/
dabitur. **D**ilectũ quoq; p dilecto morientem eiusq;
passioni respondentẽ vtq; hoc in se sentiat q; in chri-
sto iesu cum q̃ra gloria putas sublimabit in celis z
q̃to honore dignius habebitur? **S**oti' namq; magi-
stro tribulationis erit et soti' immense consolatio-
nis. **D**iscipulus. **S**cio dñe quia non est hominis via
eius nec viri est vt ambulet et dirigat gressus suos
Quamobrem oculos ac manus sursum a te eleuo
piissime redẽptor deuotã supplicando quatenus ve-
nerandẽ passionis tue imago et similitudo michi
famulo tuo efficaciter imprimatur: et suum in me
effectũ salubrem iugiter operetur ad laudẽ et glo-
riam nois tui bñdicti. **C**eteruz vt vides anima mea
tota i excessu mentis posita adhuc stat suspensa ti-
bi patienti intendens et audire cupiens finem tam
miserandẽ passionis. scire insuper cupiens vtrum i ca-
ro passa et diuinitatis i fleru aliq; tunc senserit al-
leuiationẽ tanti doloris **S**apientia **R**onnevalde de
hac interrogatione qd merito et intimis te moue-
re debeat ad cõpassionẽ. **I**n illa hora cũ mortis sup-
plicium paruli horrẽdum: anima vbo perfecte frue-
batur z tñ diuinitas pmissit carni agere z pati que
ppria erant: et qui vires inferiores sibiipsis relin-
quebatur: passibiles valde reddebãtur. **A**ttẽde nũc
gloriã totius orbis in cruce suspensam et miseris
vltra modũ agustiatã. **P**ẽdebã in patibulo crucis
ligno imobilit' z fix' desolat' zoi adiutorio hũano pri-
uat'. **S**z z pater meus celestis me quodãmodo re-

Li. primus

liquisse videbatur. cū non iuuabat quem iuuare poterat magnalia opera ostendendo. Vulnera cruenta sanguinē fūdebāt: oculi mei a fletu caligabāt ⁊ oīa viscera mea p̄ nimio cruciatu cōtabescebant. Rugi ebā a ge. cor. mei et non erat: qui aspiceret: flebā a mare et nō erat qui lachrimas detergeret. dolores et liuores me oppresserant et non erat qui foueret. Quāntē maledicebant: tacentem deridebant patienter sustinentē blasphemabant. et cum me vndiq; dolores mortis circūdedissent: clamaui ad patrem bicens. Deus meus deus meus: vt quid dereliquisti me? Et in voluntas pendentis filii semper fuit conformis paterne volūtati. Sitiui et non erat qui calicem aque frigide anime sitiēti porrigeret: sed aceto mixto cū felle sitim meam potabant. Attamen licet aīa mea p̄ siti multum affligeretur: magis tamen feruide salutē humanam sitiebat. Et cum omnia que scripta erant de me cōsumarentur: factus obediens vsq; ad mortem inclinato capite tradidi sp̄m. Nec sufficit eis viuente me doloribus affligere / re sed vt mortuum penis affligere temptabāt. Nā latus meū mucrone dire lācee perforabant ex quo sāguis et aqua eribant que corpus mortuum p̄fundebāt: sicq; vita mundi pro mundo extincta fuit ⁊ sāguine suo precioso gen⁹ humanum redemit atq; veterū piacula peccatorum pio cruore deterfit. Discipulus. O vere magne et inestimabilis dilectio charitatis. O maximus et immēsus dolor tue sanctissime passionis qua nos miseros orbis conditor redemisti. Atinā nunc dignas laudes tibi exsoluere possem. Atinā omnium hominum qui sunt sup ter /

Li. primus

ram vel futuri sūt vel preterierūt prerogatiuis flo/
rerē: vt eas in suo famulatu expēderē. **D** quis mi-
chi det sapientiam salomonis: fortitudinem sanso-
nis: absalonis pulchritudinē omniumq; principum
huius mūdi diuitias et gloriā atq; virtutem qua
tenus hec oīa et multo maiora his libere offerrem
in obsequium mei saluatoris in odorem suauitatis
Sed heu qd potest facere canis mortuus aut quā
gratiā prestare potest et surdus et mutus. Sapien-
tia. Si linguis hoīm loquaris et angelorum: si cun-
ctorū hominum bonis operibus peditus esses: si
oīm sacrarum virginum puritate clarescens: si con-
fessorū atq; doctorum precursor: martyrumq; veri-
liter existeres: siq; oīm creaturarū virtutes haberes
repēdere vicem tanto redemptori ex condigno non
posses. nec pro minima sanguinis gutta ex amore p-
te effusa. **D**iscipulus. Quid igitur retribuam deo.
pro om. que retri. mi. **D** mi deus doce queso famu-
lū tuum qualiter saltem ex gratia placere possit q̄
ex ifirmitate ac puitate operū suorū deficit. Sapiē-
tia. Memoriā passiōis mee sēper debes ī corde tuo
habere et oēs tribulationes et aduersitates quas pa-
teris ad ipsā referre ipsiusq; similitudinem quātus
possibile ē induere debes. **I**tem cum ex occulta dis-
pensatione tibi cōsolationem internam subtrahō et
te desolatū relinquo. debes ad instar viri crucifixi
nō aliunde consolationē querere sed patienter ex-
pectare et sursum ad patrem qui in celis est respe-
ctum habere te ipsū deserendo et omnem cogitatus
tuū in ipsaz iactando. **T**unc absq; dubio q̄to fuerit
hominis exterioris maior pressura et desertio hoīs

Li. primus

interioris cōvolūtate deo iuncta: tanto similior e-
ris crucifixo et acceptabilior patri per amando: qz
reuera hoc est punctū aduersitatis per quod mili-
tes pbatissimi in acie xp̄i p̄stituti strictissime exa-
minatur. Post concupiscentias tuas non abeas s̄
eas viriliter frāgas tūc felle amaritudinis cum di-
lecto tuo potabis. Sim hominum salutem sitias su-
periorib⁹ tuis obedientiā deuotā exhibeas: oīa ope-
ra tua ad virtutum perfectionem et debitam perdu-
cere cōtendas cōsummationē. Itē omnia infortu-
nia ⁊ cūtra tristabilia clemētie dei debes commit-
tere: ⁊ sic te libere ī oī facto tenere quasi homo qui
ī procinctu migratur⁹ ē de hoc mundo. Refugiū quo-
qz cōtinuū vulnere lateris mei debes querere tanq̄
colūba ī foraminib⁹ petre: qz in hoc loco semper in-
uenies copiosissimā peccatorum remissionē: gratia-
rū plenitudinē et a cūctis malis imminentibus secu-
rā p̄tectionem. Discipul⁹. Anā adhuc petitiunculā
de hac materia dulcissime passionis tue porrigo v̄z
de hoc q̄ tā breuiter tāgens p̄trāsisti: qualiter .s. se
hūerit mater illa venerāda genitrix tua fidelissima
qñ iuxta crucem stetit et filium suum dilectū coraz
oculis suis suspensum cōspexit. Sapientia. De hoc
licēt iatus ipsā adeas ei⁹ ab ore hoc quod vis dilige-
tius iquiras.

Commemdatio singularis beate virginis ⁊ de do-
lore ei⁹ iestimabili quē habuit ī passiōe fili. Ca. xvi

Sacat iuxta crucem iesu mater eius. T̄p̄e
x̄nali cū ad alta celi sol incipit ascendere
⁊ terris fūdere adiorū suorū fecū dissimā lu-
minositatā: ecce vegetabilia cūcta hiemali glacie cō-

Li. primus

stricta incipiunt reuiuiscere: animãtia quoq; et uolatililia in antris ⁊ specub⁹ ac diuersis quibusq; latibulis abscondita a tãte lucis nouitatẽ respirare incipiunt; ac uires resumere: et cordis letitiã ostendere cãtibus ac plausibus letabundis hoim quoq; gen⁹ senes cũ iuniorib⁹ eius in aduentu exhilarentur et tota superficies terre decore induitur ⁊ applaudit ac cõgratulatur. Eya corda uniuersa deũ pura mente amantia perpendite nunc quoniam similiter nobis accidit cũ sole amicta uirgo fecunda celi regina preelecta ut sol fines cordis nostri igr editur. et memoria ei⁹ mētib⁹ nostris rutilãtius infunditur absq; nube. Cõtino nãq; duritia ois ad tante lucis imensitatẽ resoluitur. arida cucta rore celestis gratie irrigãtur: fugantur tenebre: lumen nouum eroditur et gaudiorũ nobis materia immensa cumulatur. Tibi ergo o spes nostra: gaudiũ ⁊ leticia cordis nri. peccatores miseri in uocẽ salutationis prorumpimus: teq; ex itimo cordis cum gemitu et lachrymis et deuota cordis genuflexione affectuosissime matrem gratie salutamus. Gaudẽt pueri ad sonitũ organi ⁊ ad lectos rymores corda exhilarãtur uniuersa. Sic quoq; ad tuã suauissimam memoriam totus ex tuã diuini amoris icẽdio te laudare cupiẽs quã laudat orbis terre ⁊ plenitudo ei⁹ celi celoz ⁊ omnis virt⁹ eorum Omnis quippe creature bonitas ad tuaz cõparata dignitatem sic est quasi noctiluce splendor eriguus ad solis claritatem immensam. Te namq; diuina sapientia sic excellenter sua gratia decorauit: et bonitate tam multipliciter uestiuit sus incomprehensibilis in te relucens sapientia deside

Li. primus

rabillior nobis et tua refulgētia reddatur: Cum me
te ptracto viros illustriores: qui te laudauerunt ab
initio: pre stupore deficio: et vltra spiritum non hēo/
S; cum ad meipm redeo: hoc intra me reuoluo di-
cens. **O** salue pia virgo decus virginum. Quicquid
vnq̄ de tuo preconio lingua dicere potuit: calam⁹
scribere valuit: cor potuit cogitare: oībus illis siml
collectis ⁊ cōscriptis et vnum manipulum violarū
cōgestis: cētuplicata et infinities multiplicata cor/
de deuoto aureo cū decoze: mellifluo sapore et odo
re aromatico tibi porrigo ad laudendum et glorifi-
candū te virgo beata nunc et in eternum. Cum te i-
tuo: celū sydereo micans splendore michi video: in
tueri: paradisum voluptatis me puto inhabitare i
memor nostri et magnitudine tui: stupens ex immē-
sitate glorie tue et proclamās cum virtute. **O** alti-
tudo diuitiarū sapientie et scientie dei: **O** letabūdo
corde exultasti: cum hāc tam nobilem creaturaz tā
pfecti decoris huic mundo in gaudiū ostendisti.
O oculi virginales nimio fulgore micantes. **O** ge-
ne rubētes: o crines aureo splendore nitentes: felicis-
sima labia tua crebris osculis filii deificata. Et
licet totū quod in te est circinio diuine sapiētie pru-
dētissime sit formatum et decētissime perornatum
singulariter tñ miseris vbera tua que lactauerunt
regem dominū dulcius nobis sapiunt quoniam ex
eis vita pcedit: ⁊ dulcedo emanat que cunctos lan-
guidos sanat. Felix proinde mulier illa que tam ve-
rā q̄z iocundam de hac re protulit sententiam i tur-
ba exclamās et dicens ad saluatorem. Beatus ven-
ter qui te portauit ⁊ vbera que suristi. **O** beata vbe

Li. primus

ra que lactauerūt xpm dominum. Vestra namq; ab
vbertate atq; vberrima fecunditate celigene letan
tur atq; terrigene ac dulcibus vestris recreatur ex
fructibus. Hec velut hinulli capre gemelli qui pa
scuntur in liliis donec a spiret dies et inclinēt um
bre. En conditor orbis corpora celestia ornauit sy
deribus corpora elementaria aiantibus atq; volati
libus: nemora foliis virentibus: prata floribus ridē
tibus: sed super hoc omnia virgo beata corpus tuū
sanctissimis decorauit operibus. Hec sunt due oli
ue sponse et vberrime liquorē gratie lactis ac mel
tis superis ac inferis propinātes: pomella niuei cā
doris que a spiritu sancto fecundata et in ligno qd
est in medio paradisi collocata: fructum immortali
tatis conferunt degustata. Hec sunt mala granata
aurea sperule ac lilia templum adornantia viri sa
lomonis: mādragoze odorifere in horto deliciarum
plantate: botri vinearum engaddi cordibus mise
rorum leticiam conferentes et tristiciam depellen
tes. Meliora quippe sunt vbera tua vino: fragrantia
vnguentis optimis. In vino namq; est luxuria ⁊ de
lectatio terrena: in his autem phialis aureis concu
piscencie: noxie plenissima extinctio: et celestis que
dam ⁊ supernalis delectatio. Nouit qui gustauit q̄
citissime et perfectissime omnis voluptas carnalis
euannit: cum de lacte gfarū tuarum gustatum fuit.
Ad fragrantia quippe vnguentorum supernorū vi
rulenti serpentes territi fugabātur: et sustinere nō
poterant presentiam tante puritatis. Impleta tūc
gaudebant viscera munere insolito satiata: lingua
quidē obmutuit: spiritus vero in domino exultauit

Li. primus

Oculi flebant et dulcis lachrymas deducebant: os autē hūc suauissimū saporē et diuinissimū liquorē diutius tenere: et frequētī⁹ ruminare pio cognamine contendebat: clamabant que omnia interiora pariter dicentia: qm̄ meliora sunt vbera tua vino fragrantia vnguentis optimis. Qui intelligit intelligat. O mater veneranda salua geniture tue videlicet eterne sapientie bonitate immensa: cum hoc totum quod habes ab eo sit a que omne bonum procedit: nichilomin⁹ tamē aliquid est quod dulcius ac suauius inuenire sibi videtur anima miseria cū ad vbera tua confugit dulcedine et gratia plena q̄ cui⁹ ad vinum spirituale accidit quod propinat eterna sapientia. Ibi namq; perfecta sentitur suauitas: hic autem mixta quedam acerbitas percipitur. Siquidem illa eterna sapientia baculo consolationis virginam subiungit districte correctionis. En mater beata aduerte potuisti quotiens me suauitate verborum suorum quasi lactea quadam leniuit dulcedine: et rursum dñatione sua quasi austeritatē vini superinfundendo michi timorem incussit: hic vbera consolationis illic vbera exhibens districte correctionis. Et cum ipsum iam habere velut sponsum charissimum gauderem: subito diuinitatis eius recordatione stupefactus vt iudicem meum deprecabar. Et cum interdum lac peterem: repulit: et quasi ablactato super matre sua acetosam tribuit austeritatem. Tu autē quid. Vere a planta pedis vsq; ad verticem non est in te quodq; amaritudinis vel austeritatis sed totum quod in te est purissima est dulcedo: incomparabile habens suauitatem omnium aromatum et vnguen

Li. primus

torum superans fragrantiam et preciositatem. Tota formosa et suavis es; nil habens duritie vel seueritatis; facie benigna; vultu serena; Xbis mellita; suavis: Et decora; bonitate fecunda gratia plena. In te namque omnis gratia vie et veritatis in te omnis spes vite et virtutis. Unum cum lacte suggitur a sapientia eterna; sed fauis cum melle; a te suscipitur dulcedo purissima. Que sunt autem hec verba tua dulcissima, proorsus hec sunt. scilicet. quod omnes peccatores sinu recipis benignissimo; et receptos tuo fideliter reconcilias filio. **¶** thesaurus preciosus miserorum. En cum summum regem peccando perdimus; cum offendimus angelos cum etiam nobis metipsis graues sumus et omnino nescimus quid agere debeamus hoc solum restat mihi; seris ut oculos cordis et corporis ad te leuemus consilium querentes petentes auxilium. **¶** exultatio cordis mei vnica spes; et gaudium vite mee tu scis quotiens amaro animo; corde turbato; facie lachrymosa; cum deum offenderam et me filium gehenne futurum extimabam cum inimicis undique vallatus fueram oculos ad te piissima virgo leuans; tuo adiutorio Xgo beata euasi pericula cuncta. Gaudeant alii de sua innocentia; alii letentur de meritorum suorum copia; alii de dei misericordia immediate exultent tu mihi mea; tu spes et solatiū vnicū vite mee Cū totus de deo et de me ipso despo in te cogitando te commemorando quasi de profundissimis tenebris reuiuiscit spūs meus Quis es gloriatio mea salus honor et vita mea sed vnde michi hoc o spes mea Mirum quis multos habes dilectos filios quos saluare po

Li. primus

terit sua innoſcentia quibus propria ſuppetunt bo-
na opera: qui diſcere poſſunt cum viro iuſto. Neq̄
vnq̄ reprehendit me cor meum in omni vita mea.
D meoz et luctus cor: lis mei imenſus. Mater dul-
ciſſima: mater noſtra: mater iq̄ noſtra ſingulariter
qui miſeri peccatores ſum? tu ſcis q̄ tota vita mea
eſt reprehenſio pura. En respice ſuper infirmū tuū
Non ſum n. dignus vocari filius tuus: fac michi ſi-
cut vni ex miſeris egrotis tuis. Recordare pia ma-
ter q̄ matres ſuos ſoluere ſolent ſollicitius egrotos
eiſq̄ cōpati magis et diligentiozem adhibere curā
Tibi derelict? eſt pauper: orphano tu eris adiutrix
Tibi nota ſunt vulnera mea: mater pia infirmos tu
viſita mortuos reſuscita: et da meſtis ſolatia. Acce-
dant ad ſapientie tue lumen qui iuſte et ſancte vire-
runt. Iheu me ego autem miſer peccator: totus per-
fuſus lachrymis ſub tua protectione confugio non
audens ad preſentiam tate lucis nudus et egenus
apparere. ſed ad te matrem confugio. Tu ſpes mea
turre mea: in qua finem totius ſalutis me conſti-
tui. Si q̄ abſit iudex iratus feruum ſuum peccati
reum damnare voluerit: per manus tuas piſſimas
hoc faciat. Si autem et gratia ſaluare decreuerit
te mediante ſalutem michi mittere dignetur. Ego
a te neq̄ viuus neq̄ mortuus nec in proſperis nec
in aduerſis vnq̄ volo ſeparari quinimo ſi q̄ abſit
domini mei inſanus et reprobus factus obliuiſci vo-
luero tui nunq̄ obliuiſcar te nunq̄ dimittam. Me-
moriam tua ſuper mel et fauum in ore meo indulco-
ratur: facies in te exhilaratur: cor iocundatur et to-
ta virtus mea pariter exultat. Nec i merito. Quo

Li. primus

tiens enim ab vberibus consolationis tue satiatus
sim: tu pia nosti: que misero peccatori remedia salu-
tis talia contulisti. Eya ergo aduocata nostra: sur-
ge pia: consurge propitia: conuerte illos tuos mise-
ricordes oculos ad nos. et placa tuū vnigenitum a
nobis totius offensum. Tu namq; es reorum ad-
uocata: ideo accede propius et pete pro nobis que
sumus. Nichil enim tibi denegare poterit filius
generosus tibi dilectus. **O** eterna patris sapien-
tia ecce nunc in patrocinium tibi adduco illam ma-
trem tuā dulcissimam tibi eam presentans me post
tergum suum abscondans: oculos non audens leua-
re ante faciem glorie tue per ipsam cupiens erau-
diri. Ipsam queso honora: ipsam venerare. Qua-
liter cum conuenientia talem matrem poteris re-
pellere. Que si etiam millesies in die accesserit.
repulsam non habebit. **E**raudi eraudi me domi-
ne propter tuam bonitatem et matris tue dilecte
singularem honorem. Nam sicut te patri celesti
ac genitori tuo aduocatum exhibeo et auxiliatores
sic tibi dilectam matrem vt meam exhibeo auxilia-
tricem: vt imperfectum meum eius suppleat grate
et acceptabilis presentie magnitudo. Hunc igitur
o preclara sapientia attende matrem glorioſam.
Respice oculos tue dulcissime matris coram te
pro nobis interpellantibus quibus te materno in-
gremio gestans tam placide intuebatur: genas ei⁹
roseo colore perfusas quibus faciem tuam delica-
tam materno affectu sibi sociavit. Ah q; felicia la-
bia quibus os tuum benedictum oculos prefulgi-
dos ac singulos quoq; nobilissimos artus creber

Li. primus

rime perosculata fuit. blanda miscēs interdū oscu-
la verbis. Carne man? has que tibi ministrauerūt
vbera dulcissima ac felicissima que te lactauerunt
o piissima dulcedo. Ecce fas nō est vt ista inspiciēs
et rememorās tante matri a te quicq̃ negetur: que
te deum celi genuit: lactauit: fouit: et ad meremen-
ta vsq; perdurit. Reminiscere queso omnium ser-
uitiorum et exhibitionum que tuis in infantilibus
annis ab ea recepisti cum te in gremio infan-
tium tenens oculos ridentes ad blandientē tibi
matrem retorsisti et brachijs delicatissimis tibi ar-
ridentem amplexatus fuisti eamq; pre cunctis te-
nerrime dilexisti: omniumq; dolorū recordare quos
in cruce stans in pectore suo materno pertulit pio
compassionis affectu. Stabat namq; iuxta crucem
Jesu mater eius. **S** verbum totius compassionis
Quamuis enim o viscera mea ex intimis mouere
vos debeant dolores et afflictiones tam pii salua-
toris pendentis in cruce: iure tamen singulari nos-
bis qui aliquando peccatorum tenebris inuoluti
nunc autem adiutorio genitricis dei ad lucem redu-
cti sumus conuenit: tante matri iuxta crucem et im-
mensum dolorem patientis filii in corde suo plenif-
sime sustinentis specialius quodammodo ac pecu-
liariis compati ex medulis cordium nostrorum.
Per quam enim miseri consolamur. iustum valde
est vt ei quoq; patienti compatiatur. Et licet vt
dignum esset sibi compati non possumus: saltem do-
lorem eius ad memoriam reuocando deuotionem
cordis nostri prout possumus fideliter exercitemus:
magnitudinem luctus pie matris nobis ignotam

¶ I. primus

er manifestis nobis doloribus velut a longe cōiecturando inquiramus. Interroget igitur se vnusquisq; amator si illud amabile quod intense amat ignominiose morti traditum videret: quid doloris etiam et hoc contingeret et q̄ vehementi compassione moueretur: licet tale quid amans in se minime perciperet hec pius animus reuoluat: et ex hīs credibile nimis erit quicquid de eius dolore dici poterit que pre cunctis mortalibus amauit et doluit cū dilectū morte turpissima condēnatum vidit. **¶** Maria quid cordis erat tibi: cū iuxta crucem stabas et iesum benedictum fructum ventris tui sic suspensū cernebas. **¶** Atiq; ratio hoc dictat: experiētia probat ius amoris approbat q̄ multū dolebas. Multū dolebas: q; multum diligebas. Si n. sola memoria passionis filii tui nōnullos deuotos ob magnas cōpaffionem quasi exanimēs, reddidit quid fecit crudelissime passionis presentia in ea que ipsū mundi saluatorem patientem generauit. Si hec memoria tātum feruet in corde peccatorum. o quantum estua-bit in mente sanctissime matris. **¶** Virgo beata scim⁹ quanto quis expertus amoris dilectum suum feruentius diligit et quando dilecti presentia honorabilior et delectabilior ac vtilior sibi existit tāto eius priuatio maiorem tristitiam adducit. Sed vere et absq; oī dubitatiōe credo q̄ delicti tui grā p̄sētia in oī grā cūctorū mortaliū p̄sentiā icōparabiliter excedebat. Referat ergo nobis mater si filiū suū i tāta dilectiōe hūerit vt et eo letari potuerit vt etiā tristarī pcedat nūc i mediū et talit nobis rīdeat viua voce: corpore quidem absens spiritu vero p̄ns et dicat.

Li. primus

Qui me humilē ancillam ex gratia dignatus est in
matrē eligere ipse cor meū ardētissio amore sibi cō
strinxerat: ut nusq̄ nisi de ipso et ī ipso spiritus me
us sūnam leticiam ⁊ tristitiam posset recipere. Nā
in ipso cūcta possideram: eiusq̄ dilectio erat michi
toti⁹ orbis plena possessio. Anima mea ibi erat vbi
iesus erat: magisq̄ in ipso q̄ in me ipsa viuebam.
Speciosum forma p̄e filiis hominū; īspicere erat
cordis mei iocunditas: diuinitatem eius contēpla
ri dulcis suauitas. Cogitare de eo michi prestabat
gaudium: de eo loqui dulcissimum fuit solatium.
Verba ex eius ore audire suauissimum michi erat
organum. Ipse cordis mei erat speculum oculorū
meorū spectaculū: celestia simul et terrestria queq̄
bona sua michi presentia optata prebebat. Hunc
igitur filium vnigenitum cordis mei thesaurū pre
ciosum cum oculis eleuatis vidissē sic contemptibi
liter in cruce cum latronibus suspensum et dolori
bus mortis angustiatur: ah q̄ intollerabilis michi
hic aspectus erat. **Q**uā lamētabilis et penosa hec
michi visio fuit. Anima mea p̄e dolore cruciatur
viscera materna sauciabantur et commoriebantur
omnia ossa mea. Virtus omnis euauit: sēsus a me
recessit: et calamitas me oppressit īmensa. **O**culos
lachrymosos sursum leuaui: dilectum meum suspē
sum vidi: nec in aliquo sibi solatiū ferre potui. Re
speri deorsum et cum dolore immenso vidi eos qui
thesaurum meum rapuerant: et tam crudeliter ve
rantes torquebant. **Q**uantū anima mea in me an
gustiatur: q̄ magno cruciatur dolore. **C**orde
priuata erā: quia ipse michi cor abstulerat ⁊ simul

Li. primus

secum crucifixū tenebat. Vocem pre clamore et ei-
latu miseram. et vix loqui poteram. Defeci pre do-
lore; corruī pre merore; resumpto autem ut cūq; spi-
ritu ī hec et similia verba prerumpebam. **O** gaudi-
um et exultatio spiritus mei; lumen oculoꝝ meoꝝ
quondā te vidi cordis mei cū leticia et exultatione;
nunc autē cum īmensa tristitia et merore. **Heu heu**
me q̄ miserabiliter te nunc pendentē intueor. **O** di-
midium anime mee; consolati ovni cavite mee; tolle q̄
so tecū matrem mestissimā quia mori valde cupio vi-
vere sine te ampli⁹ nō potero. **Non** me fili dulcissi-
me relinquis; s; me tecū; pariter accipias. **O** quis
michi det vt ego moriar pro te. **O** dolores incōpa-
rabiles matris orbate; destitutio genitricis desola-
te. **Mori** etenī video ī quo vita mea et tota sal⁹ mea
cōsistit. **Cumq;** hec ⁊ his similia verba tristia mat-
mestissima psequerentur; filius doloris suipsi⁹ quo-
dāmodo oblitus matrem dulcissime consolabatur.
Moriens et recedēs me licentiauit; ⁊ discipulo quē
singulariter diligebat recōmendavit. **Cumq;** voces
filii loquētis cor maternum perciperet dolore vehe-
mētissimo estuare cepit; ⁊ gladius meroris pertran-
siuit animam fidelissime matris. **Leuavi** man⁹ sur-
sū pre cordis desiderio tangere cupiēs dilectū meū
vt vel sic dolori et amori melius cōsulere potuissez
Cūq; aliud solatium non haberem sanguinē fumā-
tem et exvulnerib⁹ filii ad terram vsq; stillantē ni-
mia cū aviditate deosculabatur; intantum vt faci-
es matris de cruore filii occisi sanguinolēta redde-
retur. **O** si vidisses in illa hora lamentabili miserā
matris filio cōpatientis dolorem filii matri condo-

Li. primus

lentis matrē pro filio morturo merentem / filium
matrē desolatā dulciter consolantem sine iterno cō
passōis vulnere hec audire & videre nō potuisses. Tā
dē igit̄ post expirationē filii cum de cruce deponere
tu r o q̄ affectuosissime brachia eius depēdentia su
sci piebā. et mortuum filium gremio materno colli
gebā affectu materno ipsum amplexabar: rigabam
lachrymis faciē mortuū et recentia vulnera frequē
tib⁹ osculis liniebam. Res miranda vitam cordis
mei intuebar & ecce mortuus erat: resperi iterū at
q̄ it erū et non erat vox neq̄ sensus. Loquebar ei et
nō respondit michi. rugiebam & gemitu cordis mei
Astabāt namq̄ qui michi mortuum meum thesau
rum meum auferre et sepelire volebant. Tunc fle
bā et gemebam et voces lamentabiles dabam. Cor
pre dolore cōcutiebatur: cum dilectum filium bra
chis maternis cōstrictum auellere cognabant faciē
meā lac hzymosam ipsius vultui applicabam. fa
ciē suam sepius inter manus accipiens crebri⁹ aspi
ciebā. et gemebam: quoniam amaritudine plena er
tā: nec erat q̄ hoc itueret̄ & mīri patiētī nō p̄pateret̄
Demū p⁹ sepulturā filii cū magno valde dolore re
ducta fui. S; i ei⁹ resurrectōe cū ipsū tā gloriosū vi
di plenam cōsolationē recepi: et sic materia doloris
in materiā transiit spiritualium gaudiorum. Por
ro nos qui non sine gemitu et fletu audire non po
tuimus interrūpere sermonem tuum virgo mater
cogit cōpassionis nostre vehementia et exuberātia
tantarum lachrymarum quibus tibi o virgo pia cō
patimur ex intimis visceribus cordium nostrorum
Q̄ induratum est cor quod tibi ex intimis non cō

Li. primus

patitur: quod male efficcati oculi qui te sic flentem viderent
dentes nequaquam queunt lachrymari: quod frigidum pectus
quod ex his non gemit. **O** utinam commoziantur tecum simul etiam omnia ossa mea. **B**enedicta brachia tua inter que iam dilectum reclinatum video: gene
que quoque rofere materne felices sanguino colore reuertentes: pectus tuum maternum super benedictum
tanti doloris contentium super quo iam oculis cordis video regem meum inclinatum. **O** reclinatorium aureum pre cunctis thronis eburneis sedibus
et deauratis preelectum: ad hanc horam seruatum. ut auctorem vite supportet vita priuatum.
Sed quid dicam: En coram te mater piissima mente lachrymosa iam positus te obsecro et adiuro in domino
ut michi tuum charissimum thesaurum regem et dominum meum pro me passum et mortuum sub hac
forma qua ipsum in gremio tuo sub crucis ligno pallidum et liuore plenum meditationis oculo intueor
prebeas: ut hoc ipsum quod est compassionis et doloris quod tibi corporaliter et presentialiter tunc
concessum fuit tanquam matri: michi saltem spiritualiter et memorialiter prout competit misero peccatori
concedatur. **D**ona michi saluatorem meum. prebe quem diligo quia expectare amplius non valeo. **S**uscipe nunc anima mea dilectum de dilecta. et dilectionis atque
compassionis affectuosissime ei prebe iudicia. **O** dilecte mi salutare meum et liberator meus
amor meus et gloriatio anime mee: ecce nunc affectu feruiddissimo totum ab omnibus abstractum: omnibus viribus anime mee
simul collectis ad te conuerto: te intente intueor cum omni nisu et conamine quantum vnquam possibile fuit dilectum et

Li. primus

dilecto amore spectari. En dilecte mi cordis mei
tricliniū tibi soli seruatum et huic mundo clausum
ad hanc vocē referatur. te suscipere cupiens per il-
lud lapsum Sinus oīm desideriorum meorum sic iam se
ad te erpendens dilatatur. veluti cum rosa a gelu
noctis clausa ad solis radiosum splendorem se aper-
rire festinat. Anima mea tota amore calēs brachia
desideriorū meorum amplissime e-pādit: et tibi gra-
tanter occurrit: ac inter candentes lachrymas ī am-
plexus ruit spūales. Eya tota salus mea: et sic tali
ignito vehemēter desiderio affectu feruidissimo te
nūc inter brachia anime mee: suscipio: te contēplo
tibi vnio: cū reuerentia et laude et gratiarum actio-
ne te obsecrans per tue misericordie viscera vt hāc
mortē preciosam frustrari in me non permittas sed
me nunc ad gratiam receptū tibi vnias tam effica-
citer vt neq; prospera neq; aduersa me a te vnq; va-
leāt separare. Ecce oculi mei pallidam faciem tuam
fite intuent. tota aīa mea amore tuo resoluta. vul-
nera sanguine cruentata crebrius perosculatur om-
nesq; vires et potētie mee fructu passionis hui? la-
chrymose pascuntur. Sub vmbra namq; illius que
du dū desiderabā nunc sedi: sed et fructus eius dul-
cis gutturi meo. Non immerito. Sunt etenim non-
nulli qui de vite sue gaudent puritate. alii de meri-
torū suorum presumunt multitudine aut exercitiorū
spiritualium immensitate letantur. Ego autem qđ
Vere tota spes et solatium meum ex tua dependet
passione: ex meritorum tuorum magnitudine ac pre-
ciositate ⁊ matris tue benignissima pietate vt tu so-
lus nosti qui paupertatē meam considerasti. Et idē

Li. primus

hec dominice passionis recordatio michi est cordis
in domicilio affectuoso recondēda et verbis ac ope/
rib⁹ opitulāte gratia prosequenda: et omni honore
ac reuerentia magnificanda: **O** rer regum domine
dominantium: quē sic mortificatum et miseris affli/
ctū oculis fidei pleno affectu anima mea iam ample/
ctitur: cōcede michi vt et te gloriosum atq; sublinē
et super astra celi ad dexterā patris sedentem perē
niter videre merear. Sed et tu virgo beata mater
piūssima que iuxta crucē filii tui stetisti; et doloris
ei⁹ vulnera in anima tua efficaciter persensisti ac sā/
guis ei⁹ aspergine rubricata fuisti eiq; sola fidelita/
tē perfectam vsq; in finem seruasti. et magno cum
doloze a tumulto tui filii separata fuisti: tibi hec om/
nia cōpassionis vulnera pro singulari gloria ad me/
moriam reuoco virgo pia. Et sicut nunc quoq; affe/
ctu deuoto inter cordis mei brachia o mater vene/
randa te excipio et cōpassionis te lachrymis associ/
ans per portā ciuitatis quondam hierusalem ad do/
mū deduco preteritorum gestorum sub exemplo sic
mater gratie in extreme hore etamine anima mea
et cunctorū eterne sapientie discipulorum de cogis
ergastulo exeuntium a te suscipiantur et ad illas ce/
lestē hierusalem cum gaudio perducantur. Amen.

¶ Explicit primus liber. Incipiunt capitula secū/
di libri.

Materia huius secundi libri est de his que in capi/
tulis infrascriptis continentur. v3

O de diuersitate admiranda doctrinarum atq; disci/
pulorum. Primum capitulum.

O de scientia vtilissima homini mortali que est scire

Li. secundus

noxi. Secundum capitulum

Formula compendiosa vite spiritualis Tertiū cap.

Qualiter christus in sacramento euchariste sit de-
uote recipiendus: Quartum capitulum

Quomodo eterna sapientia sit ex toto corde ex to-
ta anima iugiter omni tempore laudanda. Quin-
tum capitulum

Informatio qualiter predicta sint trahenda ad ser-
mones et collationes. Sextum capitulum

Qualiter multi fideles possunt diuinam sapientiā
desponsare; et quomodo per quotidiana quedam le-
uia exercitia debeant se continue in eiusdem amo-
re renouare. Septimum capitulum

Fructus multiplex diuine benedictionis quem di-
scipuli sapientie merentur accipere ex eius despon-
satione. Octauum capitulum

Incipit Liber Secundus de diuersitate admirā-
da doctrinarū atq; discipulorum Capitulum primū

Sapientiam omnium antiquorum
exquirebat quidam auidus sapi-
entie discipulus et narrotionē vi-
rorum nominatorum iuestigabat
versutias parabolarum scire cu-
piebat et occulta prouerbiorum
exquirebat. Cor suū tradidit ad
vigilandum diluculo ad deum qui fecit illum. sup-
plicans vt ipsum de hac vita migrare nō sineret: an-
teq; ad cognitionē vere et summe philosophie pers-

Li. secundus

ueniret. Interim vero dum de studio ad studium pergeret; et vnicuique hoc quod sitiebat auide quereretur nec unquam id ipsum quod querebat sed eius imaginem inueniret; quadam vice sibi videre videbatur supra se quasi quandam speram auream mira amplitudine diffusam et pulchritudine gemmarum perornatam ubi cunctarum artium et scientiarum magistri et scolares in unum degebant. In spera autem predicta due mansiones distincte fabricate erant; et quaelibet harum suos doctores et discipulos habebat. Prima que et inferior videlicet liberalium artium et mechanicarum et philosophorum diuersorum innumeram multitudinem continebat. Ibi astrologi in astrolabio suo ludebant; physici naturas rerum subtiliter considerabant; geometrici cum dimensionibus se occupabant; musici certas vocum proportionibus dabant; et quaelibet facultas ea que ad se pertinebant tractabat; quod medicorum erat medici tractabant fabrilis fabri. Verum hi omnes quasi velamen super faciem habere videbantur. et cum estu vehementissimo laborarent dulci quodam poculo recreabantur. quod tamen sitim ad plenum non extinguebat sed ariditatem generans sitire magis ac magis faciebat. In quibus scholis dum predictus discipulus paululum substitisset. gustato huiusmodi poculo nauseam habere cepit. Quam ob causam his resignans ad secundam mansionem accessit. Erat autem mansio illa pulchra valde et mira varietate figurarum seu picturarum decorata. Stans igitur ante hostium talem ibidem reperit subscriptionem. Hec est schola theologice veritatis ubi magistra est eterna sapientia doctorum

Li. secundus

ctri naveritas: finis eterna felicitas. Quibus perle
ctis festināter accurrit et scholas intrauit cupiens
totis visceribus huius chole discipulus esse p̄ quas
sperabat se ad finē desideraum peruenire. fuerunt
in hac tres studētium ordines atq; doctorum. Qui
dā in terra prope ianuam sedebant. gustu carentes
et vultū ad exteriora conuersum habentes: in ore eo
rum mellea quoq; verba ab ore sapientie proceden-
tia ī liquorē felleum conuertebantur. Ex quo potu
inebriati spiritu quodō inflatorio distendi videban-
tur itavt statim in superbiam se erigerent regumq;
animos induerent: prelaturas et gradus diuersos
ambirēt ac promotiones quererēt et in magnis et
mirabilib⁹ super se ambularent. Speculationi sci-
biliū solum intendebant. affectu vero frigidissimi
remanebāt. Ex ore eorum quasi farina subtilissima
pcedebat et subtilia terebant. Vox eorū quasi es so-
nās aut cymbalum tinniens aures hominum verbe-
rabat. s; ad cor minime perueniebat. Coram oculis
eorū velut nigri ethiopes demones ludentes stabāt
et eis cathedras honoris crebri⁹ proponebāt. Qui-
busdā aurum et argentum et latas possessiones on-
debāt. quosdam vero longa et colorifera palia idu-
ebāt et capita delicata capiti eorum superponen-
tes pcedere eos gradu ambizioso faciebant. Qui
obducto supcilio attonitos habētes oculos caput
mouētes ac digitos extendentes. sapientiam suam
cunctis trenseuntibus buccis concrepantibus ostē-
tare ambiebant. Sicq; sapientie studentes et insie-
pienter viuentes ab inimicis callide deludebātur.
Erat enim istorum vnus labor et itentio ascēdere et

Li. Secundus

apparere. Nam et ab hac causam solum modo in studio laborabant; ut post modum maiores libertates ad peragendam corporis curam in desideriis assequi possent; et facultatem faciendi que vellent ampliozem sine contradictione haberent. Leonem quippe rugientem quis audeat prouocare. Rem mirandam discipulus in hac mansione, aduertit et risu dignam. Nam celitus delapsa quasi pila argentea inter eos currebat; que ex sua pulchritudine et preciositate omnium in se prouocabat aspectum que ab omnibus amabatur et desiderabatur quia ipsa se habebat tibus gloriam et honorem prestabat. Hanc dum quidam inter ceteros et super ceteros doctorum egregius in manu haberet et ex hoc per totum mundum sonaret eiusque doctrina singulariter sicut rosa sine spina et sol absque nube preclarissime rutilaret et multi hoc videntes et inuidentes. sibi pilam de manu auferre modis quibus poterant attentabant et nunc sagittas acutas nunc lapides duros iacentes nichil proficiebant; sed mirum immo dum in seipsis affligebantur et propriis sagittis percutiebantur. Hec pila dum inter eos curreret studebant hi qui aderant non tam ipsam comprehendere quam pro posse de manu alterius percutere et rapere; et ostendere quam alius ipsam non haberet eamque non tam explicabant quam quibusdam implicationibus inuoluebant. Fueruntque inter eos prohpudor mirabiles contentiones clamores et contrarietates de hac pila. Hoc autem redium magnum ac displicentiam in animo multorum audientium generabat. Nam per hoc non tam proficiebant quam gymnasio vel spectaculo vano se interesse delecta

Li. secundus

bant. Quidam autem eos sic circa pugnas verborum languētes et se mutuo inuadētes ac tanq̄ gallos compugnantes deridebant. Cūq̄ discipulus a circumstātib⁹ q̄reret quid nam hoc mirabile esset responsum est a quodam q̄ hec pila argentea significaret veritatem sacre scripture lucidā et sonoram et incorruptibilem. Subdiditq̄. Hec veritas a modernis quibusdā nō tā studiose queritur q̄ ipugnatur dum quilibet non pro ipsa adipiscenda laborare videtur sed totis viribus probare contendit q̄ q̄s alius ipsam veritatem nequaq̄z habeat et ex hoc se ipsum preferre et alium supprimere intēdit et p̄ide fiunt probationes replicationes et opintonum nouitates mirabiles que magis in admirationem ducunt q̄z vtilitati proficiant audientium. Mempe veritatem quā referare auditoribus debuerant. quibusdam intentionibus z vocabulorum nouitatibus ignotis velāt: z propter oñtationem vanā ipsā plerumq̄ reddunt veritatē obscurā: Fuerūt preterea ex his nonnulli qui repente docere volebant q̄ non opere sed meditatione didicerāt: eorumq̄ doctrina non ex vita atq̄ exercitiorum frequentia sed ex affirmatione processit sola. Nam libros sanctorū patrum qui olim vigente religione et florente deuotione in vsu erant: sicut collationes patrum et similia deuotionis germina vbi deuotionis fundamenta et spiritualis scientia et totius perfectionis continetur sūma: que hominē ad cōpunctionez et sui ipsius recognitionem et deuotionis perditē restaurationem ac diuinum trahunt feruorē spernentes: ad ea se scripta vel que ambitioni deseruiunt vel q̄stui

Li. secundus

cōuertebāt. Quid et si pmissa incipiebāt: nō ppter nouā
deuotionis grāz acq̄rēdā s; meliōrē p̄secutionē finis
ab ipsis itēti hoc faciebāt. Seip̄sos atq; iamiter ex
altare v̄l pascere p̄cipaliter cupiētes hūanā itēde
bant retributionem et sic p̄hodolor de seip̄sis sepa
rantes vel proximos plusq; seip̄sos diligentes aut
certe superiores se partibus et timātes deuotionis
studia non curabant. Libros quoq; eiusdemodi
purissimam deuotionem continentes permiserunt
et negligentia vetustate consumi sola sermonum
volumina et si qua sunt talia que propria implent
marsupia studiose reuoluentes et sibi p̄cioso com
parantes sub specie pietatis miseri seip̄sos negle
terunt: et tamen velut ficus fatua que foliis quidē
abundat fructu aut caret modicum in populo fru
ctum dederūt: quippe vt homines verborum foliis
abundantes fructu deuotionis steriles remanebāt
Quidam in super ex eorum primo discipulorum nu
mero cum p̄lationes intentas consequerantur: ex
inde honestatem quandam vite ac morum condi
gnam ante oculos hoīz quasi quodā sanctū secula
re hipocrizando induebāt. Virtutem autē ei⁹ abnega
bant. Hāc pacē p̄p̄riā q̄rētes pacē aut salutis aīaz dis
simulātes nimis remisse et negligētē egerūt. Hīcos sibi
p̄fetiētes attrahebāt et pl⁹ iusto eos fouebāt p̄ quo
rū fautoriā regimē suū stabilire p̄sumebāt. In eū qui
amore p̄p̄rio ex cecati nō videbāt. X̄mē q̄ iteriora vite
sp̄nialis corrodit: s; solūmō solliciti erāt c̄līē d̄foris si
bi pariter subditis suis quendam honestam viam
ad salutē p̄cioso sufficientem viuificatorio autez spi
ritu deintus cōpingere possēt. Hi quidaz

Li. Secundus

idola in vita posita destruxerunt: veruntamen excelsa non abstulerunt. Nam si quid forte ad corrigendum erat ex quo tibi periculum quodcumque veniret vel etiam displicentiam incurrere timebant. nec causas dissimulando convenienter transire poterant: in persona hec propria facere recusantes vicarios dereliquerunt: et ea que ipsi veluti gigantes solo digito destruere poterant quibusdam pigmeis facienda commiserunt. Aidentes autem hi negocium supra virtutem si impositum pertransierunt: et aut non: aut minus quam oportuit fecerunt. Sane rectores predicti cum lapsum tam notabilem in subditis viderent: hoc emendare sine labore proprio cupientes: precepta multiplicabant: ordinationes cogeminabant et magna eis onera et importabilia imponebant ipsi autem digito suo ea levare noluerunt. Subditi autem ex hoc magis indurati et inuoluntarii effecti culpam suam in eorumdem rectorum negligentis retorquebant. Illi predicti non erant primi qui ad hostes prostratos transfretarent et primi in acie pugnarent sed qui ea que honoris erant vel utilitatis seu commodi temporalis sibi usurpabant non attendentes quasi impossibile esse homines indeuotos solis iduci verbis sed magis operibus bonis et viuis exemplis. Si. n. reiecto pomposo aduentu et sumptuosa expensa quam faciebant ipsi qui ceteros emendare volebant simpliciter et humiliter ac frugaliter se habuissent et Xbis et exemplis ad omnia ad que ceteros artare volebant ipsi se primo dedissent utique multum profecissent. Sed quia multa dicere et pauca facere contendebant: quasi serpentes cum cauda lubrica manu alie

Li. Secundus

na apprehendebant; et non solum proficiebant sed
deterius quotidie labividebāt Et hi omnes predi-
cti de primo ordine studentium secunde mansionis
erant. Porro hi qui de secundo ordine erant in sta-
tu proprio persistere videbantur. Tertii autē prope
magistrū cōsedebant et aquam sapientie salutaris
ex ore eius bibentes inebriabantur; in tantum vt se
ipfos et omnium aliorum obliuiscerēt et corde et
animo oculis ac facie sursum tenderent et quodam
modo in abyssum diuine speculationis ac dulcedi-
nis immersi et absorpti ad diuina contemplanda ra-
perentur. Hi quasi stellatum celum in hoc mundo
fulgebant; et velut ardens facula sursum tendentes
in se ardebant et proximos quosq; i dei amore accē-
debant. Tales quoq; ad p̄lationes ⁊ regimina assū-
pti: erant vtilissimi. Hā et gratia diuina ⁊ industria
humana erant miro modo predicti. Cum autem di-
scipulus diligentissime hoc considerasset admira-
tione maxima tenebatur quid nam hoc esset et ma-
xime de hoc q; de eadem veritate tāta deformitas
in diuersis discipulis nasceretur itelleritq; quasi vo-
cem dicentem sibi. Tres ordines quos vidisti tres
modi sunt studendi atq; docendi sacram scripturas
Primus modus est carnalis quem habent hi i qui
bus abundat littera sine spiritu qui q̄to plus litte-
rati: tanto plus superbia inflati atq; noscui sibi et
aliis esse noscuntur qui non dei laudē et suā aliorū
edificationē sed suā promotionem querūt. Secun-
dus modus est animalis et est in hīs qui simplici
quidē oculo in actu scolastico ea que ad salutē sunt
necessaria querunt veruntamen opera super roga-

Li. secundus

tionis facere et charismata emulari meliora vsq[ue] quaq[ue] negligūt. Tertius vero qui et spiritualis est eorum qui toto cordis affectu ad ea que perfectionis sunt se viribus omnibus extendūt studiose operam dantes vt sicut intellectus eorum scientia: sic et affectus eorum diuina sapientia repleatur: et sicut proficiunt in cognitione veri: sic et i amore sūmi boni qui gustant et vident quoniā suauis est dominus qui se et alios per sacram scripturam ad debitum finem dirigunt et nichilominus interius spiritu dei aguntur. Hactur discipulus alius omissis cupiebat cū his mansionem habere et se totum conferre ad studium illius vere et summe philosophie.

De scientia vtilissima homini mortali que est scire mori.

Capitulum. ii.

Am omnes homines natura scire desiderant o summa et eterna sapientia et in te vniuersali principe et nature auctore ad quem nobis est sermo omnes thesauri sapientie et scientie sint absconditi: sisq[ue] omnium artifex omnes habens scientiam omnia prospiciens: hic audio cordis desiderio peto vt thesaurū sapientie tue michi aperias scientiaq[ue] sanctorum et de rebus magnis instruas: et vt materias quoq[ue] subtilissimas et profundissimas nunc pertractans in medium proponas. Sapientia. Fili mi noli alta sapere sed time Audi me et doceo te vtilia. Tribuam tibi domum electum. Doctrina mea ipsa erit vita tua. Figitur ex ordium discipline salutaris a timore domini i coheres qui initium est sapientie: docebo te hec per ordi

¶ I. Secundus

nem. **P**rimo qualiter moriendum sit: postea qualiter viuendum deinde qualiter me debeas sacramentaliter recipere: demum quomodo pura mente me debeas iugiter laudare. **D**iscipulus. Hoc est dñe mi quod semper optavi ei votis omnibus exquisiui. **S**i scrirem has artes vtilissimas: videlicet feliciter mori: bene viuere: te affectuose recipere ac deuote laudare: quid amplius vellem requirere. **S**ed que so dic michi ad quid prodest hec doctrina moriendi cum mors non habitus sed priuatio esse cognoscatur. **S**apientia. Multum per omnem modum. **S**cientia vtilissima et cunctis artibus preferenda est hec scientia: scire scilicet mori. **S**cire quidem se esse mortalem omnibus commune est cum nemo sit qui sepe viuat vel qui huius rei fiduciam habeat: sed paucissimos inuenies qui scire mori sciant: quia hoc donum dei per maximum est. **S**cire namque: mori est paratum habere cor et animam omni tempore ad uerna: ut quando cunq; mors uenerit paratum eum inueniat: ut absq; omni retardatione eam recipiat quasi qui socii sui dilecti aduentum desideratum expectat. **S**ed proheleor in nonnullis religiosis sicut et in seculi hominibus uanis: valde multos inuenies qui hanc mortem tantum abhorrent: ut uic eius memoriam admittere uelint. **D**iscedere de hoc mundo nolunt: quia scire mori nondum didicerunt. **I**n uaniloquiis et iocis et scurilitatibus ac ceteris similibus superuacuis rebus multum de tempore suo expendunt. **E**t ideo cum ex templo mors superauerit quia male paratos inuenit miseram animam de corpore rapit et illam ad gehens

Li. Secundus

nam deducit: sicut et quondā tibi quoque frequenti
frenum imposuerat et te secum abducere volebat
si manus operationum domini non obstuisset. Tu au-
tem vacua vacuis relinquis et doctrine mee inten-
das que tibi magis proderit quam thesaurus electus et
pre libris omnium philosophorum. Et ut ardentius
te mea hec doctrina moueat et in corde tuo semper
fixa permaneat. Ideo sub exemplo sensibili doctri-
ne huius mysterium tibi tradam: quod tibi valde pro-
derit ad salutis initium et ad cunctarum virtutum
proficiet stabile fundamentum. Vide ergo nunc si-
militudinem hominis morientis et tecum pariter lo-
quentis. Discipulus hec audiens cepit se ab exte-
rioribus colligere et in se similitudinē propositam
diligentissime considerare. Erat autem ante eum si-
militudo hominis pulcherrimi qui morte preuentus
in proximo migraturus erat et de salute anime sue
nichil disposuerat qui huiusmodi voce miserabili
clamabat. Circūdederunt me gemitus mortis: do-
lores inferni circūdederunt me. Heu me deus eter-
ne: ad quid in hunc mundum nascebar? Hatus ex vte-
ro: cur non statim perii. In principium vite mee fuit
cum fletu et dolore: nunc autem finis et exitus meus
erat cum miserabili planctu et merore. O mors quam
amara est memoria tua cordi iocundo et in delitiis
enutrito horribilis presentia tua ei qui et etate iu-
uenis et roboze fortis et qui potius successibus pro-
speris. O quam par credidissem: quam cito mori de-
buisse? Sed nunc mors repente quasi ex insidiis eru-
pens irruisti super me comprehendisti atque mille fu-
nibus ligasti; et in viculis ferreis trahis sicut trahi

Li. secundus

solet dānatus ad supplicium mortis. Nunc pre dolore cōplossis manibus rugitum emitto cupiēs mortē fugere et non est locus disfugiendi. Circumspicio ad oēm plagam et deficit consiliator et adiutor. Firū est mutari non potest. Vocem mortis horribilē audio intonantem atq; dominantem. Filius mortis es tu: nec opes nec ratio nec cognati aut amici valebūt te liberare de manu mea. Finis venit: venit finis. decretū est: impleri oportet. **O** mi deus oportet me iā mori. Non potest hec sententia immutari. Debeo iā tam cito de hoc mūdo recedere. **O** mors inmensa crudelitas: o impietas et indignatio miserēda: pce queso parce iuuentuti: parce mundum nature etati. nō sic crudeliū aga s nec me subtrahas ab hac luce tā improuise. Discipulus. Hec audiens cōuersus ad eū dixit: Amice verba tua non michi vidētur sapere disciplinam. Nescis quia equum est iudicium mortis. Personam non accipit nec alicui pccit: sed se equaliter omnib⁹ condidit nec iuuenis aut senis miseretur. Ignorat nobiles et potētes nō veretur. diuitē et pauperem similiter perdit: quin imo plures ante perfectā complexionem annorum suozū de medio sublatis sunt. An putas q; tibi soli mors parcere deberet: et tabernaculum tuum fictile intrare nō auderet. Et prophete mortui sūt. Respōdens autem similitudo mortis dicit. Sapientia vere consolator onerosus es tu nec verba tua sonāt egnorantiā sed prudentiam: sed hi potius insipientib⁹ similes censendi sunt qui impie vsq; ad mortē vixerunt: et que digna sunt morte egerunt: nec tamen mortē timent vicinam. **Leci sunt et iumentis i**

XI. secundus

ſipientib⁹ ſimiles nouiſſima ſua et que poſt morteꝝ
v̄tura ſunt non prouidentes. Non defleo iudiciꝝ
mortis; ſed defleo damna indispoſite mortis. Non
ploro q̄ h̄c exoriturus ſum ſed plango et lugeo dā
na dierum qui inutiliter et ſine omni fructu pertrā
ſierunt. Quare viri? Erravi a via veritatis et iuſti
cie lumen nō luxit michi. et ſol intelligentie non eſt
ort⁹ michi. Laſſatus ſū in via iniquitatis et per diti
onis ⁊ ambulavi vias difficiles: viam aut̄ domini i
gnoraui. Heu q̄d michi profuit ſuperbia; aut quid
diuitiarum iactantia contulit michi? Tranſierunt
omnia iſta tanq̄ vmbra preteriens et tanq̄ nunciꝝ
cito percurrens; et tanq̄ nauis que pertransiit flu
ctuantē aquam cuius cum preteriit non eſt veſtigium
inuire nec ſemitam carine illius in fluctibus; aut a
uis trāſuolat in aere nullum inuenitur argumentū
itineris illius ſed tantum ſonitus alarum verberās
leuem ventum; et ſcindens per vim itineris aerē cō
motis alis tranſuolauit. et poſt hoc nullum ſignum
inuenitur itineris illius; aut tanq̄ ſagitta emiſſa in
locum deſtinatum. Diuiſus aer continuo in ſe reclu
ſus eſt vt ignoretur tranſitus illius. Sic et ego na
tus cōtinuo deſini eſſe; et virtutis quidem ſignum
nullum valui oſtendere. in malignitate autem pro
pria cōſumptus ſum. Spes mea tanq̄ lanugo que
a vento tollitur. tanq̄ ſpuma gracilis que a pcella diſ
pergitur; et tanq̄ fumus qui a vento diſfuſus eſt. tan
q̄ memoria hoſpitis vni⁹ diei pretereūtiſ. Et ideo
ſermo me⁹ nunc in amaritudine eſt; ⁊ verba mea ple
na ſunt dolore. Propterea factum eſt meſtum cor
meum; et ideo contenebrati ſunt oculi mei. Quis

Li. secundus

michi detur sim iuxta dies antiquos quando stolla
fortitudinis et decoris indutus eram et annos plu-
rimos ante me habebam. ut preagnoscere posse ma-
la que irruerunt super me in hac hora? Non curaba
temporis preciositatem immensam. sed datis flatibus
nauis et freno concupiscentie laxato dies in vani-
tate deducebam. Pretiositatem vero eius non attende-
bam: sed me qua in honorem liberum natum puta-
bam. Nunc autem sicut pisces capiuntur hamo et si-
cut aues comprehenduntur laqueo: sic captus sum in
tempore malo quod michi ex templo superuenit. tem-
pus preterit: dilapsum est reuocari a nullo homi-
num potest. Non fuit hora tam breuis in qua non spiri-
tualia lucra suo valore incomparabiliter omnia ter-
rena excedentia comparare potuissem. Heu me mi-
serum: ideo nunc stillat oculus meus et palpebre flu-
unt aquis: quia reuocare quod preterit non possum.
O mi deus: quare neglexi? quare tardavi? quam ob-
rem dissimulaui? Cur tot dies gratiosos longissi-
mis et vanissimis locutionibus expendi: et meipsum
in tantum neglexi. O cordis mei gemitus inenarra-
biles: quare studui vanitati: et quare non in tota vi-
ta mea didici mori. Exavos omnes qui adestis qui
meam miseriam videtis qui flore iuventutis adhuc
gaudetis et qui adhuc tempus habetis aptum: me respici-
te. measque miseras considerate: et in meo periculo dan-
num vestrum declinate. Florem iuventutis vestre cum deo ex-
pedite: tempus sacris actionibus occupate: ne si haec facientes
silia patiamini. Heu grata iuvenit alii te perdidit. O deus
eterne: tibi conquero miseriam quam patior. Verba in-
crepationis iuventus. lascivus odit. Vocetibus

Li. secundus

me acquiescere nolui: pie admonitioni inclinare au-
rē neglexi. Detestatur sum disciplinam et increpatō-
nib⁹ non acquieuit cor meum. Ah mi deus: nunc in
foueā profundam cecidi. laqueum mortis incurri.
Melius michi erat si natus non fuisset q̄ q̄ tempus
michi ad penitētiā concessum tam inutiliter expē-
di: et ipso in superbia abusus fui. Discipulus. Re-
spondēs autē discipulus dixit. Ecce omnes moriun-
tur ⁊ quasi aque dilabimur sup terram que non re-
uertuntur: nec vult deus perire animam sed retra-
ctat cogitās ne penitus pereat qui abiectus ē. Au-
di ergo vocem meā et age penitentiā: de transactis
et cōuertere ad dominum deum tuū: quia benign⁹
et misericors est: et si finis erit bonus sufficit ad sa-
lutē. Similitudo mor. Ad hec similitudo respondit
Quis est hic sermo quē loqueris: debeo penitere:
debeo me conuertere. Nōne vides angustias mor-
tis me premētis? Ecce terrore et horrore mortis tā
vehemēter pferritus sum: viculis mortis alligatus
sum: et anxietatibus nimis mēs mea premitur: vt
quid agendū sit penitus non videam. Sed quemad-
modum perdir cū subvnguibus ancipitris mor di-
scerpēda cōprimitur pre angustia mortis quodam-
modo exanimis redditur: sic omnis sensus a me re-
cessit nichil cogitās super hoc nisi quomodo euade-
dere possē mortis discrimen quod tamen euadere
nequeo. Mortis imperiū me premit: et separatio a-
mara me ledit. Heccine separat me amara mors
felix penitentia et conuersio matura: quia secura.
Qui autem tarde penitentie se committit: dubius
et incertus erit. quia nescit vtrum vere an fecte pe-

21. secundus

niteat **E**he michi: quia tãdiu vitam meam corrigere distuli: q̄ tãdiu salutem meam tardavi. **S** longa nimis p̄tractio emēdationis mee: qualiter me neglexeristi. **P**ropositum bonum sine incohatione: voluntas sine opere: p̄missa bona sine executione perdidērūt me. **S** cras cras q̄ longum restem fecisti: z in baratrū mortis me procrastinando traxisti. **D**ecepisti me et decept^orum. **N**onne hec miseria superat omnē miseriam huius mundi: **N**onne merito super his affligitur cor meuz: sauciabitur anima mea. **E**n omnes dies mei p̄trāsierunt. **x**x. anni etatis mee dilapsi et perditī sunt et miserabiliter perierunt. **Q**uā rāsierunt tã negligenter q̄ nescio si vnq̄ diem ex omnibus his expēdi involuntate dei et in exercitio cūctarū virtutum tam laudabiliter et perfecte sicut forte potuissem et debuissē. vel si vnq̄ placitum famulatū cōditori meo exhibui tam gratum et acceptū sicut status meus requirebat. **H**eu me pro hōdo: hoc est ergo vnde vulnerantur omnia interiora mea. **A**h deus eterne q̄ verecunde coram te et sanctis omnib⁹ ad iudicium stabo: cum reddere rationē de transactis commissis z omissis cogor. **E**t q̄d adhuc dicā q̄n proximo est tribulatio mea vt ex hoc mundo recedā. **A**tendite ad me nunc queso diligenter. **E**cce in hac hora magis gauderem de breui orationuncula puta salutatiōe angelica deuote per me dicta: q̄ sup milia auri et argenti. **S** mi deus quanta bona neglexi: q̄ male accidit michi q̄ hec non prouidi quādo bene prouidere potui. **Q**uot horas nūq̄ reddituras perdidi. **Q**uam modica facta et negotia inutilia pertractans tã multa. ei preciosa bo

Li. secundus

na negleri; negociis nō necessariis me implicauit et necessaria dimisi. Aliorum adiutorio plus q̄ necesse fuit vel michi expediebat intendebā. et meipsum negligebā. Eorum manib⁹ me cōmisi. et meipsum iuuare perfecte negleri. Vere nec cognoui q̄ ad magnitudinē premioꝝ celestium plus michi contulisset sollicita custodia cordis mei et omnium sensuū meoꝝ cum animi puritate q̄ hac neglecte vel per affectū inordinatū infecta et triginta annis quibus quibus ali⁹ per prostrationes suas apud deum michi premia obtinere nitētur. Audite audite oēs qui meis interestis miseris; quia tempus vt videtis mihi deficit. Accessi ad cōs amicos meos; requisii singulos de q̄bus spes michi erat petens elemosinam sterilem et tenue; michi dari de abundantia spiritualiū diuitiarū et bonorum operum suorum in suppletionem egestatis mee et in emendationē delictorum meoꝝ et frustratus sum; repulerunt me. d. He fonte non sufficiat nobis et vobis. A h̄ deus piissime misericordiarū pater mitissime hec loquere et compatere patienti. Heu quāta bona in tanto tēpore sano corpore potuissē fecisse et nō feci. Quā immēsas diuitias spūales ⁊ thesauros celestes potuissē congregasse negleri? O de⁹ meus et q̄tū nunc minima opera satisfactoria michi grata et accepta essent cupiens recr eari de micis que cadūt de mensa dominoꝝ meoꝝ et nemo michi dat. O vos omnes compatimini michi ⁊ miseremini mei. ⁊ q̄ diuines suppetūt ⁊ tēpus iuuat ⁊ gregate in horrea celestia thesauros vt cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula et relinquamini vacui ī tali hora vobis supuentura

Li. secundus

sicut me vacuis et bonis opibus priuatum videtis. Discipulus Amice dilecte video dolorem tuum vehementer esse nimis: et ideo ex corde tibi compatior adiurans te per omnipotentem deum ut michi des consilium ne periculum simile mortis indisposite tam subitanee incurras. Similitudo mortis. Ad hec imago respondit. Optimum consilium summa prudentia et maxima prouidentia in hoc consistit ut per veram contritionem et puram ac integram confessionem te disponas sanus et fortis et per satisfactionem condignam cuncta que nos a salute eterna te trahentia ac impediencia proicias et te omni tempore iugiter sic teneas ac si hodie in hoc diei spatio vel cras: vel ad longius in hac septimana discessurus sis de hoc mundo. Pone in corde tuo ac si anima tua iam sit in purgatorio: et decem annis fornacem ignis ardentis in penam pro delictis suis receperit et solus iste presens annus in adiutorium tui ipsi sit concessus. Sic igitur ipsam crebrius intueere inter flammis globos ardentem: attende vocem ipsi miserabilem ad te clamantem et dicentem. O amicorum omnium dilectissime succurre anime tue misere: succurre in carcerate: misere michi et prebe auxilium desolato. Ne diutius me permittas affligi in hoc carcere caliginoso: quia derelictus sum ad hoc mundo. Non est qui fidelitatem ostendat non est qui manum porrigat egenti. Singuli que sua sunt querunt: et me ultricibus flammis desolatus derelinquunt. Discipulus. Utilissima proorsus hec doctrina esset si quis eam per experientiam haberet sicut tu. Sed hec verba tua motiua et acuta valde videantur: parum tamen apud multos proficiunt. Auertunt faciem suam ne videant

Li. secundus

finem oculos habēt et non vident. aures habent et
nō audiunt. diu se viuere arbitrantur. Et quia mor-
tē indispositam non metuunt. ideo miseri prouide-
re ipsius dāna contemnunt. Cum nuntius mortis
firmitas grauis adest. cōueniunt amici et socii ad
egrotū gratia visitādi. omnes que bona sunt pphē-
tādo promittunt. et nequaquā mortem adesse sed ne-
quā omnino sibi timēdum esse vel etiam periculum i-
minere attestantur. sed fluxum transeuntes vel qua-
lēcūq; humorū deordinationem aut membrorum ac
neruorum oppilationē in breui transituram. Si ami-
ci corporis inimici anime fiūt et miserum negligūt
qz dum singulis momentis infirmitas ingrauescit
et egrot⁹ semper de conualescentia sperat. tandē ex-
haust⁹ improuise deficit et sine fructu salutis spiri-
tum infelicem exhalat. sic ⁊ hi auditores qui vi-
delicet prudētie humane innituntur verba tua post
dorsum proiicūt et nequaquā cōsilio tuo salubri ac-
quiescunt. Similitudo. Idcirco cuz laqueo mortis
capti fuerūt. cum irruerit super eos repentina cala-
mitas et interit⁹ quasi tempesta ingruerit quando
venerit sup eos tribulatio et angustia clamabūt et
nō exaudientur. eo qd exosam habuerint sapientias
et cōsiliū meū audire contempserint. Et sicut nūc
pauci valde inueniuntur qui ex verbis meis cōpun-
cti vitam suam in melius corrigant. sic reuera pro-
pter malitiā et temporis defectum feruoris spiritu-
alis ac mūdi senescentis malignitatem paucissimi
reperiūtur tam perfecte ad mortem dispositi qui i-
tanta obiectione et cordis deuotione existant vt p̄
desiderio vite eterne mori cupiant. et cū christo esse

Li. secundus

totis visceribus concupiscant sed morte amara preuenti indispositi inueniuntur; sicut et ego preuentus sum et ideo non tam hinc exeunt quam violenter quodammodo rapiuntur; ita ut bene sibi iam reputent accidisse; qui velut pecora sine omni ratione moriuntur. Et si vis scire causam tanti et tam communi periculi ecce honore appetitus inordinatus; corporis cura superflua; amor terrenus et sollicitudo nimia questus rei familiaris excecant multitudinis corda diuersa et ad hec perducunt discrimina. Tu vero si cum paucis ab hoc periculo mortis indisposite salutari desideras audi consilium meum et hanc meam quam vides tristem personam frequenter oculis tuis abiicias et ad memoriam iugiter reducas; et statim senties doctrinam meam tibi fore vtilissimam. Ex ea namque proficies ut non solum mori non timeas versus mortem cunctis viventibus terribilem tanquam laboris terminum et eterne felicitatis initium expectabis; et excipies cum desiderio cordis tui; hoc tamen facias ut me quotidie profunde recogites; verba mea diligenter aduertas; et ea in corde tuo conscribas. Ex visis in me doloribus et angustiis considera et pensa ea que tibi in proximo superuentura sunt. Memoro iudicii mei; sic enim erit et tuum. Michi heri tibi hodie Respice in me et memoro mortis huius quo ad vixeris. Quod quod beatus es arseni qui semper horam ante oculos habuisti. Beatus quem cum venerit dominus et pulsauerit ianuam inuenerit vigilantem. Felix quem bene paratum hec hora inuenerit quia feliciter migrabit; si etiam in amaritudine mortis immetusa afflictus fuerit. Quacumque enim morte preoccupatus

Li. secundus

fuerit in refrigerio erit: purgabitur et ad visionem
dei disponetur a sanctis angelis custodietur: a super-
nis ciuibus deducetur: et a celesti curia suspicietur
eritus sui spiritus erit eterne prize felix introitus. **S**
heu me miserum ubi putas in hac nocte deget spiritus
meus: quis suscipiet miseriam animam meam: ubi ho-
spitabitur: vel pernoctabit: vel qui erunt qui eam
suscipiant in ea ratione ignota. **D** quod desolata erit anima
mea o quod derelicta et abiecta super animas vniuer-
sas. Et quis est qui ei fideliter adsit: qui eam iua-
re efficaciter velit. Ideo michi ipsi compatiendo in-
ter verba amara lachrymas quasi torrentem effun-
do. Sed quid valet me a modo flere et verba amarif-
sima exaggerare: Conclusum est mutari non potest.
Concluserunt vias meas inimicus: insidiator factus est
michi sicut leo in obscondito repleuit me et inebria-
uit me amaritudine: deduxit in lacum mortis vitam
meam. **D** mi deus nunc finem verbis meis impo-
no ulterius plangere non valeo. Ecce venit hora que
me aufert de terra. Heu me nunc video nunc expe-
rior: quia vivere amplius non valeo: et quod mors est in-
propinquo. En manus inualide incipiunt rigescere
facies palefcere: visus abundare et oculi profunda
ri ac transuerti. Heu me miserum puncture mortis ama-
rissime circundant me: et cor debile suffocare nituntur
cordis angustie et pressure mortifere. En pulsus
incipit capizare: halitus deficere: et quasi ex profun-
do se colligere. Lucem mundi huius amplius non
video: et ecce iam status alterius mundi pre oculis
mentalibus quasi meditando prospicere incipio. **D**
mi deus quod miserabilis affectus. En cruenta bestie

Li. Secundus

laruales demonū facies: nigri ethiopes innumera/
biles circundant me insidiātes et inspectantes mi/
seram aīam in primo exiturā: si forte torquēda eis
in sortē tradatur. **O** districtissime iudex q̄s severissi/
ma sunt iudicia tua q̄s multū ponderis in iudican/
do me miserū ea que pro sui modicitate pauci etias
curare presumunt. En sudor mortis adest mēbra pe/
netrans et victam naturā esse et iam succubuisse at/
testans. **O** aspectus terribilis iusti iudicis michi
iam presentis per timorem subito venturi per exhi/
bitionē. Hunc valetate socii et amici charissimi: quia
hinc exiturus oculos mentis ad purgatorium quo
iam deducēd' sū cōuerto ide nō exitur' vsq̄ dū red/
dā minimū cōdrātē illic oculo cordis itueremiseriā
z dolorē penā et afflictionē multiplicē. Heu me mi/
ser' vbi inter alias penas illi loco debitas exurgere
video flāmas ignū z inuoluerē z pc̄gere quasdam
aīas miserorū q̄ velut scintille flāmino me in medio
ignis cādētis discurrūt: sicut cū magnavilla tota in
cēdio ponit' z ī igne z fumo scitille p̄t sursū ac deoz
sū ferūt vlulātes ac p̄ dolore cruciatuū clamātes si/
gule ac dicētes Misemī mei misemī mī saltē vos a/
mici mei. vbi ē nūc aīcorū meorū adiutorū vbi sūt p̄/
missiōes bōe cōsāguineorū z aliorū p̄ quorū iordiatū
affc̄m nosīpos neglexim': z hāc penā nobismetīpis
adaurimus. Heu: cur hec fecimus. Laborauimus
placere eis volentes et male remunerati sumus.
Ardemus et estuamus: nec ab eis adiutorium reci/
pimus. Heu cur de salute nostra nobismetīpis non
prouidimus. En minor afflictio purgatorii hoc qđ
patimur superat supplicium qđcunq̄ istius mundi

Li. Secundus

vel temporis **U**nice hore isti⁹ quam experimur pe-
nalitatis acerbitas: centū annoꝝ in se putacur habe-
re sc̄i transeuntis miserias. Sed super oīa cetera
tormentozum genera ledit niniū illi faciei diuine fe-
licissime habentia. Hec in vltimo agōe constitutus
tibi pro memoriali relinquo: et his dictis agonizan-
do exspiro. **D**iscipulus. Ad hanc visionem valde in-
gemuit: et pre timore contremuerūt omnia ossa ei⁹
cōkursusq; cū lachrimis ad deum dixit: **A**bi es eter-
na sapientia ēt nunc. **H**unquid dereliquisti me dñe
famulum tuū docere me sapiāz voluisti: et nunc vsq;
ad mortem deductus sum **D** mi deus quātū me ter-
ret mortis visa presentia. Sic me imago totum ras-
puit vt pene ignorem vtrū hoc quod vidi sit in re vlt
in similitudine. **D** dñator dñe terribilis et miseris-
coris tibi gratias refero et emendare promitto ma-
gno namq; nimis perterritus sine timore. **H**ecq; enī
in tota vita mea sic euidenter aduerti indisposite
mortis pericula. sicut ī hac hora. **E**go pro certo cre-
do q; hec horrenda visio semper valebit anime mee
Certissime valebit anime mee. **C**ertissime nunc co-
gnosco quia non habemus hic manentem ciuitatē
sed futuram inquirimus: ideo ad futurum anime ī-
mutabilem statum me toto nixu extendere cupio.
Discere mori ppono differre pñiaz nolo: prolōgare
cōuersionē nullaten⁹ volo emēdare vitā meā absq;
retractione dispono **I**ntātū quippe territus sū de so-
la memoria: quid ergo fieret de presentia **T**olle tol-
le nūc a me lectisternioꝝ mollitiē vestīū p̄ciositatem
torpentem sōni me impredientem. **E**n tm̄ ledor: tm̄
affligor: tm̄ crucior de minimis: et qd fieret de ma-

Li. secundus

rimis. Difficiter possū sustinere modicas lesiones
heu meꝛ q̄liter possū tā inēsos pati dolores. O si sic
mortu⁹ fuissē vel si iam decederē q̄ tā in me ignis il
le materiā inuenisset pp̄ pctōꝝ multitudinē ⁊ incom
plectam satisfactionem. Scio nunc q̄d faciā qz dile
ctam aīam meā non sic perire permitā sed ei in trā/
sitorio et breuissimo t̄pe hoc per tollerantiā laborꝝ
et exercitium. X̄tutū p̄uidebo vt in hora tali extra/
nea nō penā sed q̄etē inueniat. O sctē et misericors
saluator tam amare morti ne tradas me. En corā te
prouolutus cū lachrymis peto vt me hic ad libitus
p̄nias: neq; ī finem iratus reserues mala mea. In
illo. n. horrendo loco tanta est miseria et afflictio
vt nullus dicere sufficiat. O q̄ insipiēs hucusq; fui
eo q̄ mortem indispositā et penā purgatorii immē/
sam tam paz curauī et q̄ magna sapientia est sepi⁹
p̄re oculis h̄ habere ista. Sed nunc paterne admoni/
tus oculos aperi et ipsam vehementer pertimesco.
Sapientia. Hec fili mi dum adhuc iuuenis es et sa
nus ac robustus et emendare vitam tuam poteris
omni tempore memorare. Sed cū ī veritate ad huc
horam perueneris et iuuare te aliter non poteris:
nichil restat nisi vt te misericordie dei solius comit
tas et passionū materiā inter te et iudicium meum
interponat ne iusticiam meā ultra q̄ necesse est p̄ti
nescens eridas ⁊ spe tua: ip̄o vero timore modo p̄
territ⁹ a te q̄oz esto: sciens qz timor dñi iitiū ē sapie
Scrutare scripturas et inuenies q̄s multa bona cō
feras homini mortis memoria. Si annis multis vi
xerit homo inquit sapiens et in omnibus his letus
fuerit meminisse debet tenebrosi tempore et dierus

Li. secundus

multorum qui cum venerint: vanitates arguentur preterita. Memento ergo creatoris tui in diebus iuuentutis tue antequam veniat tempus afflictionis et appropinquent anni de quibus dicas: non michi placet annus reuertatur puluis in terram suam vnde erat: et spiritus redeat ad dominum qui dedit illum. Tu autem benedic deum celi ex toto corde tuo et gratus esto quia paucorum valde est sic aure cordis percipere huius temporis instabilitatem: mortis omni tempore insidiatis dolositate: et future patrie permanuram felicitatem. Reua oculos tuos circumspecte diligenter et vide quod multi sunt qui mente excecati claudunt oculos ne videant in finem aggraunt aures ne audiant et conuertantur et sanentur: quorum perditio non tardabit. Illorum quoque turbam innumerebilem quos discrimen mortis indisposite iam perdidit considera: dinnumera si potes multitudinem eorum copiosam. Attende quod multi sunt qui temporibus tuis pariter tecum commorantes obierunt et sublatis sunt de terra: quanta fraternum ac sociozum et ceterorum tibi notorum multitudo in iam paucis annis te adhuc iuuenem precesserunt: qui ad modicum tempore post se relinquentes dormierunt. Hos intueri: ipsos alloquere et veterem hominem cum ipsis reputa transisse. Interroga omnes: que a singulis et docebunt te: cum fletu et gemitu respondebunt tibi et dicent. O quod felix qui hec nouissima preuidet et sibi a peccatis cauet: qui consilium tuum non negligit qui se omni tempore ad hanc horam disponit. Ergitur postpositis retrahentibus cunctis dispone domini tue: prepara te ad viam vniuerse carnis ad

Li. secundus

viam mortis: quia pro certo nescis qua hora veniet et quod prope est. Ecce in ianuis est. et ideo sicut viator in portu nauem velociter transeuntem longinquas partes petentem stans prospectat: ne se negligat: sic omnis vita et actio tua ad hoc dirigatur ut obitus beatorum obtineas et peruenias ad locum immortalitatis et felicitatis eterne Amen.

Formula compendiosa vite spiritualis Capitulum.

Quoniam emini me in diebus vanitatis mee quibus frustra laboravi sub sole legisse in doctrina sapientum huius mundi qui ceteri philosophi appellantur quod finis habeat se in operabilibus velut principia in speculabilibus. Cum igitur tu summa sapientia cordis mei desiderata sophia: tuam michi tradideris principio artem beate morienti congruum est bonitati tue ut subinferas nunc doctrinam bene viuendi et hec compendiose et sub breuitate. Gaudent namque de breuitate moderati. Faciendi quippe plures libros nullus est finis. Veniunt iam a seculi initio pertransierunt plurimi et multipler fuit scientia. Mundus diuersitate doctrinarum repletus est. Mille quidem modi sunt viuendi: vnus quidem sic: alius vero sic. Tot sunt codices de viciis et virtutibus magistraliter tractantes: tot sunt quaterni questiones subtilissimas et propositiones diuersas pertractantes: ut prius vita breuis: deficias quod omnia studere sed nedum perlegere contingat. Quis enim dinumerare posset omnia rationalia: naturalia: hystorizalia: moralia ac diuina: omnia scripta cuncta cometa noua et vetera elemē

Li. Secundus

tationes compilationes singulosq; tractatus ac summas quibus vniuersa superficies terre tanquam fluuio inundate irrigata est. Hec omnia tedioso et infirmo discipulo reuoluere dispendiosum esset: et ideo ex his omnibus breuissimam perfectionis formulam quatuor verbis expressam prout rudimentis militie spiritualis congruit peto michi dari seu tradi. Sapiencia. In illo choro sanctorum qui velut astra matutina in nocte mundi istius refulgebant. et velut luminaria magna claritate scientie coruscabant inuenies quosdam qui uehementius non solum in actuali verum etiam theozica virtute flagrabant: quorum traditione et exemplo recipies vite spiritualis perfectissima documenta. Verum inexperientie et in eruditioni tue condescendere cupiens quedam tibi vite spiritualis principia breuissime quasi promemoriali tradam. que semper ad manum habens dirigari poteris in agendis. Agitur si optabilem cuncta vite spiritualis perfectionem habere desideras si viriliter ipsam aggredi affectas: debes teipsum abstrahere a societatibus et familiaritatibus nociuis et ab hominibus omnibus propositum tuum impediens et breuiter a cunctis mortalibus quantum possibile est ex voto tue professionis: salua semper obedientia humili et prompta superiorum: semper captans oportunitatem ubi et quando possis reperire locum: quietis et contemplationis carpere secreta silentia presentisq; seculi vitare naufragia et perturbaciones mundi fugere perstreptentis. Omni tētoze puritati cordis principaliter intendere. debes ut vsq; continue velut clausis carnalibus sensibus in

Li. secundus

femetipm cōuertaris; et cordis hostia a formis sensibiliū et imaginibus terrenorum q̄tum potes; et possibile est habeas diligenter ferata. Puritas nā / q̄ cordis inter omnia exercitia spiritualia quodam mō tanq̄s quedam finalis intentio ac laborum omnium retributio quā in hac vita miles christi emerit recipere consuevit; sibi vendicat principatum. Affectū tuum cum omni diligentia absoluas ab his omnib⁹ que libertatem ipsius impedire possent; et ab omni re possibilitatē habente alligendi et tenendi ipsū affectum ad inherendū iuxta illud legis moysayce. Maneat vnusquisq̄ apud semetipm; null⁹ egrediatur hostiū domus sue die sabbati et sabbati; sabbatū populus. In semetipso namq̄ esse est dispersiones cordis sui et affectiones ad vnum verum et simplicissimū bonum recolligere; et collectas habere. Sabbatizare vero est cor ab affectione carnali animā inficiente et a curis mundanis ipsam distrahentibus absolutā esse et in pace cordis sui tanq̄s ī portā silentii in amore et fruitione conditoris suauiter quiescere. Super oīa autem alia hec tibi sit principalis semper cōatus; vt animum tuum iugiter sursum in cōtēplatione dīorum habeas eleuatum; vt diuinis rebus ac deo mens semper inhereat et derelicta fragilitate terrena ad superna iugiter transferatur. Quid autē ab his diuersum est q̄uis magnū videatur sicut corporis castigatio; ieiunium vel vigilie et similia virtutis exercitia quasi secundaria et inferiora iudicāda sunt et tantum expedientia quāsum ad cordis proficiunt puritatem. Unde est q̄ tā paucissimi ad veram perfectionem perueniunt q̄

Li. secundus

in medijs non multum proficuis tēpus et vires ex-
pendūt; debita remedia negligunt et postponunt.
Tu vero si recto tramite ad finem intentum perue-
nire desideras; debes sūmopere ad perpetuam cor-
dis puritatē ⁊ mentis tranquillitatem anhelare at
q̄ cor sursum iugiter ad dominū eleuatum habere.
Discipulus. Quis michi in hoc fragili corpore pōt
huic spūali theorice sp̄ affixus esse? Sapientia nul-
lus mortalium potest huic cōtemplationi iugiter in-
herere. S; ideo dictum est vt scias vbi mentis tue
intentionē debeas habere fixam et ad quam desti-
nationē sp̄ anime tue reuoces intuitum; quam cum
potuerit obtinere mens gaudeat et aqua distracta
doleat acq̄ suspiret quotienscunq̄ se ab illo intui-
tu vederit separatā seu deprehenderit. Quod si for-
sitam querulosa voce michi obuiare. volueris dicēs
te diu in vno eodēq̄ statu p̄manere non posse; nosce
debes q̄ diuina virtus plus potest facere q̄ hō pos-
sit cogitare et q̄ frequētia actus similem sibi habi-
tum generare consuevit. Tandē sepius contingit q̄
illud ad quod fortassis hō in principio se costringit
cum violentia quadam et difficultate; posse ea faciliē
operabiē ⁊ tandem cum magna delectatione; dūmo-
do a ceptis non desistat. Audi fili mi disci-
plinam patris tui. attēde diligenter verba mea ⁊ ea
in corde tuo quasi in libro scribe. Noli emulari mul-
titudinē eorum qui iā retro cōuersi sūt post deside-
ria cordis sui i quibus deuotio tepuit charitas re-
frigit et deficit. humilis obediētia prostrata est; q̄
placere hominib⁹ cupiunt; honores querūt; vētri ser-
uū t; q̄ supra modū diligunt munera; sequuntur re-

Li. secundus

tributionesq̄ in hoc mūdo ipsum quod querunt p̄
mercede opis sui recipiūt et in futuro vacui rema-
nebunt: sed illos egregios flores s̄ctissimos patres
qui ī comparabili flagrabāt studio sanctitatis attē-
de: et eorū festines p̄positum: simili studio et conuer-
satione suscipere quē admodum iā tibi p̄positum
est. Siue igitur comedas siue bibas siue aliquid a-
liud facias semper hec vox pii patris resonet ī auri-
bus tuis cōmonētis et dicentis. Fili mi ad cor rede-
as ab oībus quantū possibile est: te ipsum abstrahen-
do: Mētis oculum semp̄ in puritate et tranquilita-
te custodias et intellectum a formis rerum infima-
rū preferuando. Voluntatis affectum a curis terre-
norum penit⁹ absoluas: summo bono amore ferui-
do sp̄ inhorrendo. Memoriā quoq̄ iugiter sursum
eleuatā habeas per contēplationē diuinorum ad su-
pna tendendo ita vt te ta anima tua cū omnib⁹ potē-
tiis suis et viribus in deum collecta vn⁹ fiat sp̄i-
tus cū eo in quo sūma perfectio vite cognoscitur cō-
sistere. hec igr̄ breuis doctrina p̄ tue vite formula tibi
sit tradita: ī q̄ sūma sūmarū toti⁹ p̄fectiōis p̄sistit ī q̄
si diligēt̄ studueris et fidelit̄ affectū mācipare cura-
ueris: bt̄us eris et quodā mō felicitatē ī hoc fragili
corpe īchoabis. hec fili mi salutis via quā tu⁹ arseni-
us ab āgelo edoct⁹ fuauit: et fuaari suis discipulis mā-
dauit. fuge tace et q̄esce. hec ī q̄es sūt p̄cipia salu-
tis. hāc quoq̄ doctrinā clarissimā dīna sapia cuidā
discipulo suo quē nosti reuelauit: cū cū d̄ statu suo e-
uidēt̄ īformauit. p̄dict⁹ nāq̄ discipulis cū sc̄is hūa-
nit⁹ adiuuentis adhuc sp̄tēnus īsistere p̄poneret: ce-
perūt plurime vāitates cū p̄ tergū suū succretere
et cepit ad honores et p̄motiōes plus q̄ oportuit asp̄

Li. Secundus

rare temporales. Cūq; tempus eius pro quo laborauerat diu adesset; et sublimari ad honores desideratos debuisset; cepit cogitare inter se quid nā magis ei expediret vel quid deo placeret. Quadā igitur vice post matutinas in oratione se prostravit deuotissime petens a dño vt quid sibi faciendum esset reuelare dignaret. Tandē ab oratione surgens et supasserē se inclinans vidit in visione quendam iuuenem decorum ad se veniētē; qui ipsum per manum accipiens duxit ad quādam ecclesiaz in qua erat cōstructa quedā parua cellula que inhabitabat solitari⁹ quidā anachoriticam vitam ducēs. et hic erat grandeuus et can⁹ proliz⁹; habens barbā; et lucebat ī eo gratia diuina. Apparuit autem iurta cellam eiusdē senis scala sursum erecta vel in quo predictus iuuenis quasi ascēdendo et descendendo ludebat. Hocā igitur iuuenis ille fratrem dixit ei. Veni et audi lectionē quam tibi volo legere. Cui frater letus accurrebat cupiens primo videre librum de quo lectionē auditurus erat. Et ecce in manu eius liber antiquissimus parue q̄tītatis qui quasi nullius reputationis secundū faciem putabatur et quasi abolitus nō curabatur. Incipiens igitur iuuenis hic legebat. Fons ⁊ origo oīm bonorum homini spirituali est in cella sua iugiter commorari. Que verba ex ore iuuenis procedentia de libro antiquo lecta tam dulciter in auribus fratris resonabant et in corde dulcescebāt q̄ totus sibi in amorem celestem resolui videbatur. et ita vt ex efficaciatu verborum celestium euidentissime demonstraretur quis nunc esset q̄ predicta legisset. Cum autem frater istaret iuueni vt si

Li. secundus

bi predicta verba iterato repeteret: statim petitione impleuit et sicut prius eadem verba relegit. d. Fons et origo omni bonorum homini spirituali est in cella sua iugiter commorari. Tunc frater pre exultatione spiritus sui dixit ei. Quis preciosa et utilis est hec doctrina: et subiunxit querendo quisnam esset de numero sapientium qui sententiosum hoc dictum protulisset. Iuuenis respondit sumus ille philosophus arsenus. Cui frater instabat ut sibi plus de predicto hoc legeret. At ille inchoauit iterum legere in hec verba e converso. Fons et origo omnium malorum sunt discursus inutiles euangelizantium. Quod verbum predictus frater cum aliquo cordis turbatione recipiens nitebatur arguere in contrarium adducens in medium discursus omnium apostolorum qui per uniuersum mundum sola euangelizandi gratia discurrebant: non attendens tunc quod hoc simile quantum ad hanc partem locum in proposito non habebat et quod ista verba ex intentione non plus tangerent euangelizantes quam uniuersaliter deo placere cupientes. Manifestum quippe est quod unicuique initium omnium malorum erit: si discursibus inutilibus frenum laxare voluerit. Ad hec autem iuuenis respondit: sed cum omni mansuetudine dixit. Scis frater quod inutiles discursus predictus philosophus multum detestatur. His dictis visio dispuuit. Supradictus autem frater consolationem celicam sibi sentiens infusam intra semetipsum resumere cepit quam viderat et audierat: et cum admiratione multa cogitare quisnam esset ille arsenius philosophus. Si quidem illo tempore mundane philosophie studiose intentus erat adhuc: et eiusdem scientie philosophis oculis

A i. Secundus

lum dabant de spūali autem philosophia et et eorum tractatorib' nundum tm̄ curabat. Dicebat enim intra se. Ecce quot libros philosophorū legisti et quot philosophos allegari audisti de hoc arsenio a nulla philosophia vnq̄ mansionē fieri audisti. Tandē ad se reuersus cogitare cepit dicens. Fortassis iste est arsenius famosissimus doctrine xp̄iane philosoph' anachorita precipuus: quē ante multos annos allegare audiui licet nunc a memoria exciderit. Et fortassis in argumentum huius est q̄ vidisti predictus senē cellā modicam inhabitantem: et iuuenem illum librū antiquum ī manu tenentē et predicta legentē per que datur intelligivite sanctorū patrum et eorū collationes: qui liber a plerisq̄ tanq̄ antiquus et abolitus parū curatur h̄ nucleus toti' perfectionis et vera scientia xp̄iane philosophie in ipso esse p̄fectissime cognoscatur. Surgens predictus frater diluculo petuit a librario vitas patrū volēs scire i veritate vtrū nā sic esset et vtrū predictum arsenium vsq̄ ī ipso contē: ū inueniret: de cuius dictis pro tunc nichil oīno conscius erat sibi. Cum autem librū apparuisset: subito predictus arsenius occurrit et eandē sententiā in dictis suis qualem iuuenis de libro antiquo legerat clare inuenit. Ex his ergo sufficiēter īformatus secū ad manendum contulit. et i cholas quas ab aliis salubri' regi extimabat deserens ipse tāq̄ aīo infirmus resignauit et sic dictis prefati philosophi cōfirmare optabat. Discipulus. Verba tua tāq̄ de celesti scrinio assūpta sic me totū mouent vt eorum suauissima dulcedine feruor deuotionis augeatur et via planissima vite perfectionis

Li. secundus

audienti prebeatatur omni difficultate remota

Qualiter christus in sacramento eucharistie sit deuote recipiendus. Capitulum quartum

Quoniam ad virtutum scholas o summa et eterna sapientia feruenti desiderio propere ac sedula mente eis intedere doctrine tue utilitas et verborum tuorum gustata suauitas me prouocauit: ubi dum crebro inuenio qualiter mori ac viuere debeo: fateor me in horum actuali exercitio propria et fragilitate succubere: atque ideo ad omnipotentiam tuam confugiens peto ut ad que remedia in aduersis recurrere debeam ostendere tua pietate digneris. Sapi. Septem ecclesie sacramenta: septem remedia sunt per que homo quodammodo in spiritualem creaturam generatur: fouetur et nutritur et gratia mediante ad summum bonum vel gaudium perfectionis promouere: inter que tamen quodam excellentiori modo diuini amoris ac celestis gratie quidam fluuius deuotas animas feliciter incendens ac suauiter inebrians de sacramento eucharistie noscitur peculiari emanare. Nam sicut arida ligna manam idoneam prestant igni materiali et flamas eius faciunt in altum succrescere et se diffundere circumquaque: sic reuera hoc sacramentum caloris spiritualis incensum igni diuini amoris inensum prestat fomentum et ipsum fouet deuote susceptum. Nam inter omnia amoris indicia michi est quod a deo totum sibi rapiat animam diligentis sicut dilecti desiderata presentia: que ceteris omnibus antefertur. Proinde in vltima cena dilectis discipulis memetipsum sacramentaliter obtuli: ipsi quoque ac omnibus huius sacrificii ministris in virtute verborum meorum potestatem hanc inensam delegaui: ut me

XI. Secundus

corporaliter partem habere possint qui per diuinitatis partem censeor esse vbiq. Discipulus. Oro domine mi loquatur seruis tu' verbum in aurib' tuis et ne irascaris famulo tuo. Tu es enim domin' me' et ego seruus tuus. Si bn' aduerti dixisti te in hoc sacramēto esse nō figuraliter sed realiter non intentionaliter sed corporaliter: qđ an ita sit precor humiliter edoceri. qz hoc prestaret magnam materiam te feruide diligēdi. Sapientia Certissime et veraciter et absq' oī dubitatione contineor in hoc sacramēto deus: et homo cū corpore et anima carne et sanguine: sicut cū prodiit ex vtero matris et in cruce pependi ac sedeo ad dexteram patris. Discipul'. Me queso idigneris domine mi si loquar. Non enim ex radice infidelitatis: sed ex admiratiōe immensa hec mea sentētia procedit. Valde namq' mirabile videtur si fas est dicere: qualiter corpus dñi mei formosum cū suis demētionib' et omnimoda perfectione cōtineri possit sub formis minutis spērū sacramentaliū sibi inproportionaliter incommēfatarum. Sapientia. Qualliter corpus meū in sacramento contineatur nulla lingua valet explicare neq' sensus aliquis percipere nec ratio humana valet hoc apprehēdere: sed sola fide cōuenit hoc scire. Hoc enim diuine soli' virtutis operatio est immeusa: et ideo hoc fideliter tibi credēdum est et cauendum a presumptuosa pscrutatione. Verumtamen deuote simplicitati tue cupiēs ad excitandū feruorem tuū magis h' ad rei soli deo cognite manifestationem verbis tuis simplicib' rñdebo. viam sumens ex notis se tibi aut ignotis ad ea que noticiam omnium morū

Li. secundus

talium excedunt. Dic michi igitur tu qui perspecti-
ue scientie ignarus es qualiter modica pupilla totum
emisperium celi in se claudere possit vlt quo nam
modo speculum fractum in qualis parte sui imagi-
nem perfectam recipere possit; cum tamen hec sint
inequalia et improportionata. et licet in hoc exemplo
simplici maior sit dissimilitudo quam similitudo sicut
et quelibet res naturalis maiorem importat in pro-
posito dissimilitudinem quam similitudinem: nichilo-
minus tamen ex his non incongrue accipi potest hoc
videlicet quod si natura potest tot miranda in sua ope-
ratione quare virtus auctoris nature non se exten-
dat ad longe maiora in sua operatione. Item si pos-
sibile videtur quod conditor orbis dixit et facta sunt
vniuersa ex nichilo: quare tam impossibilis videtur
hec transmutatio. Et siue maior sit actus iste trans-
substantiationis creatione siue minor siue equalis non
in consonum tamen rationi est credere quod hic quod mun-
dum ex nichilo producere potuit virtutem suam ne-
quaquam adhuc solum actum limitauerit sed sicut
omnia quecumque voluit fecit sic non erit impossibile
apud deum omne verbum: sed ei subest cum volue-
rit posse. An ergo miraris vnum reliquum vero non
miraris. Preterea credis quod diuina sapientia de
quinque panibus quinque milia hominum pavit: que-
ro qualis fuerit materia que omnipotentie sue tunc
subseruiebat. Discipulus. Adhuc respondere ex sim-
plicitate mea nescio: nisi quod mirabilia opera dei ex-
clamo. Sapientia. Sed et hanc quoque interrogatio-
nem simplicitati tue congruentem subinferam. Dic
michi: si credis te animam habere vel aliqua entia

Xi. secundus

inuisibila esse. **Discipulus.** Ego non credo me animam habere sed scio: cum huius rei cognitionem ex motu et sensu habeam et ceteris secundum traditionem sapientis huius mundi de anima diffinitiva. Ergo ratio dicat. entia in rerum natura existere que nullo sensui subesse possunt: et fortassis plura opera dei sunt immensa quam ea que sensus comprehendere potest quod ex ordine uniuersi optime dispositi diligens inquisitor faciliter inuenire potest. **Sapientia.** Ex premissis collige ad propositum tuum: quod uel longe plus intellectus cuiuslibet beati excedit intellectum cuiuscumque sapientis quam intellectus sapientis intellectum alicuius idiote: et tamen experientia docet quod multi illitterati pro impossibili habent ea de quibus periti habent demonstrationem certissimam: sicut patet precipue in geometria et astrologia. Sic in proposito licet cognitionem viatorum hec materia transcendat qui et circa manifestissima nature intellectum secutientem habere noscuntur: tamen hi qui scientia beatorum perfruuntur hic in deo perfecte intuentur. Audi de hoc contentorem ecclesie dicente. Est inquit homo qui diebus et noctibus sonum oculis non capit: et intelli non potest quod omnium operum dei nullam possit homo inuenire rationem eorum que fiunt sub sole. Quanto plus laborabit ad querendum tanto minus inueniet: etiam si dixerit sapiens se nosce: non poterit reperire. En quod quidam philosophus gentius pulcherrimum tibi de hoc protulit decumentum. Cum enim numerum motorum orbium sagacissime perquireret: et querendo deficeret. sic dicebat. fortioribus hec relinquamus. Quot putas hi qui sunt nature profundissimi scrutatores et ratiocinationis

Li. Secundus

subtilissimi venatores et cōplexionum fillogisticarū
acutissimi argumentatores veritates scientificis
deductionibus se habere gaudeant. Etiam valde
vacuas. Nam et hoc sufficienter probat opinionum
pluralitas rōnum cōtrarietas circa eandem cōclu=
sionem que tamen interdum adeo cōis et accōmo=
da est vt per sua accidentia sensui subiaceat ita vt
vedeatur et sentiatur quia est. Quod si hoc ita se ha=
bent in his que a natura sunt et que in p̄spectu ha=
bentur ea que in celis sunt et que evideri non possūt
secundū omnē naturā excedūt quis inuestigabit Si
terrena dixit vobis ait sapientia et non creditis
quomodo si diero vobis celestia credetis. Tales
dubitaciones et cōceptiones erronee de his q̄ sunt
fidei interdum surgūt ex hoc q̄ homo imaginatur
et iudicat de diuinis esse sicut de humanis et de su=
pernaturalibus similiter sicut de natura constanti=
bus Sic autem non est faciendum maximeq̄ in p̄=
posito cauendum. Corpus namq̄ dominicum non
est eo modo in sacramento sicut corpus ī loco quod
suis demētionibus loco cōmensurat; s; est ibi quod=
dā spiritali modo. Et si queris qualis sit iste mo=
dus; dico q̄ est talis qui est proprius huic sacramē=
to; ad quem sciēdum imaginatio tua pertingere nō
potest. Unde et intellectus tuus tanquam cecuti=
ens redigendus est in captiuitatem in obsequiū xp̄i
et p̄ oculis habēdū q̄z tū xp̄i in finita possit cui eis nā
obedit ad nutū s; et vocat q̄ nō sūt tanq̄ ea que sūt
licet hō hoc videre nō possit ex defectu potētie visi=
ue oculi itellectualis Exēplū cōe satis d̄ hoc habes
de puero in carcere nato et diu nutrito q̄ p̄ mirabili
hēret si q̄s ei de cursu siderū et dispōne orbis multa

Li. Secundus

narrare vellet. Proinde necessario valde diuine sapientie ignorantie humane condescēdens predicta tanq̄ facultatem humanam excedentia hoibus tradidit credenda cui tanq̄z veritati infallibili adherētes solido fideles inuituntur fundamento maiorem inde certitudinem habētes q̄z si intellectum cui cū q̄ siue proprio v̄l alieno in re scita et proportionata initerentur. Discipulus Evidentissimis vtiq̄ persuasionibus fidē huius michi sacramti astruis: et adē mirationes noxias timidasq̄ cogitationes animus infirmum ipulsantes tollis. Ex his namq̄ perpendo q̄ stultus est intellectus querens impossibilia et perscrutari cupiēs imperscrutabilia: qui opera dei solius magnalia scire contendit: et tamen in cognitiōne operationum nature deficit. Quid amplius michi est necesse scire vel iuestigare Scio q̄ firmissime credo: quia tu es summa et infinita potentia q̄ omnia potes: summa et eterna sapientia que omnia scis et vides simplicissima et immutabilis veritas que mentiri et fallere nō potes. Et ideo finis fidei mee anchora spei mee tu es nūc et in eternum sciēs quia beatus homo qui sperat in te. Quamobrem gaudete nunc viscera mea: quia quod quesui inueni quod volui obtinui quod diu desideravi nunc impetraui. Quare tristis es anima mea: et quare conturbas me. Jesum quesisti: iesum inuenisti. Absesse dilectum tuum sepius hucusq̄ causabaris et cum quamlibet letari de dilecti presentia videbas inuidebas ac ingemiscebas: eo q̄ illum quam tu diligebas minime presentem inueniebas dicebasq̄. O dilecti mei subtractio crudelis: cui⁹ me sola pascit

Li. Secundus

memoria. Litteras scribit: nuncios mittit: suam vero presentiam subtrahit et oculo quodam inuisibili oibus cõi me respicit: sed phdolor hoc amati non sufficit. In lectulo meo p noctes ipsum quero nec inuenio: in mensa circunspicio nec ipsũ video in lateribus domus mee vitem abundantem habere cõcupisco et defrandor. Sic inquam dilectum habens dilecto careo: qz presentẽ michi non inuenio. Nubes eũ de medio tulit: ad dexteram patris consedit. Circa cardines celi perambulat: nec nostra considerat. Quatinã talis esset michi dilectus q michi et si non sēper saltem frequenter adesset et conueniret: de cuius presentia possem gaudere et interdũ de tribulationibus meis consolationem recipere. Sed nunc insperata michi salus oriri visa est: qz vox meroris mutata est in vocẽ iocunditatis et affectus querētis in affectũ transiit gratulantis. Nam quem plangebam abesse nunc reperi adesse: et quem longe esse credidi: nunc iuxta me esse inueni. Et ideo congratulamini michi omnes qui diligitis dominum: quia inueni dilectus meus: non solũ secundũ diuinitatem omnibus presentem sed secundum humanitatem sacramentaliter presentem. Inueni non quo aberat: sed vbi plus nõ tam michi clare apparebat. Inueni non vbi prius nõ fuit sed quia me de sua presentia nouo modo quodam doctrine scilicet radio illustrauit. Oculta reuelauit. absconsa in lucem produxit. et que prius sciebam tradẽte littera nunc instruxit spirituali quadã et mystica gratia. Mirum est si decetero ab ecclesia auelli potero et quod non ibi die noctuq remaneo vbi dñs meus presentem habeo non solũ spiritualiter

Li. Secundus

sed corporalitate non solum vt deum sed vt fratrem
et amicum meum dilectum. **O** & gratus quandoq;
fuissem: si vel vnicam guttam tam preciosi sangui-
nis de dilecti mei apertis vulnerib⁹ in os meum re-
cipere potuissem vel meruissem. Felicem me repu-
tasset si de eius pectore tam preciosissimi liquoris
stillicidium sumere potuissem. Hunc autem diligen-
tissima consideratione incipio advertere q^o non so-
lum vnam guttam vel duas de manibus vel pedib⁹
seu de pectore profluentibus recepi: quinimo totus
sanguinē ipsius sumpsi et corpus eius corpori meo
sociatum est. **O** gaudiū et exultatio cordis mei im-
mensa de tā ineffabili gratia michi prestita a dile-
cto. Nonne istud est maximum donū atq; preci-
pū et dignis laudibus extollendum ad quod neq;
angelica natura audeat aspirare. Atq; ideo vtinam
omnes artus et tota virtus mea et omnia interiora
mea in laudem tuā resoluerentur: vt amori tuo pro-
posse meo respondere possem. Ratio cōsulit tantū
hospitem reuereri: amor cogit tam dilectum spon-
sum amplecti. Tu quidem es deus meus et domi-
nus meus sed et frater meus. et si discere audeo di-
lectus sponsus meus. En quanta bona in te vno so-
lo simplicissimo bono possideo. Non enim in te ha-
beo hoc vel aliud particulare bonum sed summum
bonum in quo omnia bona tanq̄ in suo fontali prin-
cipio continentur. **O** q̄ digne presentia huius bo-
ni affectuū debet mouere. Et licet manifeste pro-
ut in patria hic videri in sacramento non possit/fer-
uidus tamen affectus fidei fundamento innixus et
ideo tantum solidatum esse deberet: vt huius sa-

¶ 21. secundus

cramenti presentia in corde suo omnem terrenum affectum superaret. Bene itaq; appellatur sacramentum hoc: sacramentum amoris. Quid enim magis est amoris inflammantium quid dilectionis quam coniunctio dilecti cum dilecto familiaris. Nunc anima mea consolare: quia quod quesuisti inuenisti. Suscipe christum presentaliter et veraciter quemadmodum symeon ille iustus et timoratus ipsum presentaliter suscepit. Nam enim diu in oratione hoc optasti. et ultra votum quod voluisti optinuisti. Licet enim symeon ipsum visibiliter suscepit tu autem inuisibiliter: non tamen minus ipsum veraciter suscepisti. Deniq; sicut oculus meus corporeus nunc in sacramento non potest videre quam humanitatem. sic nec predictus symeon: te in vlnis portans videre poterat tuam diuinitatem nisi oculis fidei sicut ego nunc presentem video. Sed quid michi de visu corporeo cum beati dicantur oculi qui vident secundum carnem sicut scribe et pharisei: sed spiritualiter sicut electi discipuli. Quid ergo vis amplius. O anima scribe de tuo dilecto. Quid amplius queris? quis desideras. Certissime et absq; omni dubitatione ipsum habeo in sacramento presentaliter licet inuisibiliter. Sed attēde diuinā ordinationē. Nōne multo conueniētius sub aliena specie: q̄ sub propria forma hoc igit̄ mysteriū. Quis ei tāte posset esse ferocitatis: vt iosū p̄sumeret sub fōa carnis et sāguis masticare? Nā diuina sapiētia optime disponēs oīa p̄uidit vt carne et sāguine remanēre sub spē p̄ais et vini q̄ cōt̄er hūane refectiōni deseruiūt hoc sacramētū sumus

Li. secundus

tur. Quid aptius: quid: leuius: quid decentius poterat inueniri: quod et nobis congrueret et veritatem non desereret. cū hec et similia opera tua magna et mirabilia tam peroptime disposita considero o eterna sapientia pre stupore deficio exclamans in memetipso. *S*altiludo diuitiarū sapientie et scientie dei qualis es in ipsa tua essentia qui talis es ac tant⁹ in rerū creaturarū effluentia tam virtuosa. Nunc igitur rex meus et deus meus qui non meis meritis sed officium sacerdotale dignatus es eligere ⁊ ministrū facere tātorū mysteriorū vt possim te quotidie agnum imaculatum sumere et offerre peto vt doceas qualiter te digne valeam suscipere: ita vt sit ad gloriā tuam et salutem anime mee hoc sciens nro certo q̄ nullus vnq̄ rerū tam magnus vel gloriosus tam honorifice et reuenerenter fuit ab aliqua susceptus ciuitate: nec aliquis charissimus amicus de via longinqua veniens tam letanter et affectuose salutatus: nec sponsus dilectus a fidei sponsa tam gratanter et amoroſe receptus et reuerēter tractatus sicut anima mea te meum gratissimū imperatorem dulcissimum amicum ⁊ hospitē: dulcissimum sponsum et amatorem hodie desiderat introducere et recipere in domum suā et in cubiculū cordis sui secretissimum: ibiq̄ tibi omnē exhibere reuerentiam ⁊ impendere amorem ac deferre honorem a pura creatura creatori possibilem. *S*apiētia. Cū ad reuerendum altare accedes sacri dei tui corpus et sāguinem fidei oculis respice: sic v̄ certissime vt sine omni hisitatione toto corde credas et ore confitearis q̄ hostia cōsecrata sit ver⁹ dei fili⁹ de virgine

Li. secundus

natus: qui mortuus est ⁊ surrexit iudeus uiuorum et
mortuorum: ut sis de numero illorum qui sunt veri iu-
dei non littera sed spū: non secundum carnem s; se-
cundum re-promissionem indutus confessione cor-
dis et oris sicut vestimento ⁊ omnia interiora tua
eum esse dominū cōfiteantur et omnia ossa tua ad
ipsum pclamant. Deinde cum reuerentia debita ⁊
honore p̄cipuo occurrēs deo tuo deuotione quadā
humili miserare q̄ tantus dominus ad tantillū ser-
uum et tāta nobilitas ad tam miserum vermiculū
et maiestatis tāta ad vilem leprosum dignatur venī-
re: et dic cū metu et reuerentia. Domine non sum di-
gnus ut intres sub tectū meum: sed confisus de tan-
ta pietate ⁊ clemētia accedo infirmus ad medicum
vite: sitiens ad fontē misericordie: egenus ad domi-
num celi et terre: ouis ad pastore: figmentum ad su-
um creatore: desolatus ad meum piū consolatore
ac liberatore. Postea ardētissimo desiderio: manu
cordis haustu interiori tā clarum suscipe sponsum
ei⁹ p̄ntia dulcissima delectatus. Et hoc est qđ sup
omnia deberet mouere animum amozosum cum. s.
cogitat se presentem habere ipsum dilectum suū a-
micū pro cuius amore huic mundo quotidie mori-
tur et oēm terrenum amorem erecratur. En huius
mundi stulti amatores quacunq; die solummodo vi-
derint vbi dilectū esse meminerint tota die illa am-
plius gaudēt et letiores redduntur: Perpende er-
go ex hoc qđ digne gaudebit et vehementer exulta-
bit qui nō creaturam vilē sed omnium creatorem
nō stercus inuolutum sed dei sapientiam humana-
tā recipit sub hac visibili forma. Mirum qđ anim⁹

Li. secundus

amorosus die illa qua dilectum creatorem suum sum-
pserit p aliqua re temporali poterit contristari: qz
absqz dubio ta immensam apud se materiam habet
gaudiorum q merito omnem euetum contristabilem
absorbere et annihilare deberet sicut oceanus gut-
ta i se receptam aceti. Denique si sacramenti huius
sapore tibi ierpertum experiri desideras: cura animam
prius abstrahere a negociis secularibus: a vitiis et car-
nalitatibus: vt eius sumptionem precedat profunda
cotritio: et pura confessio: itemqz actualis deuotio
te potius trahat q indulta consuetudo. Ardentissi-
mis affectionibus et sanctissimis meditationibus tan-
q rosas rubescens et liliis albescentibus hospi-
tiolum cordis tui ei adorna: et thalamum tanto spon-
so perveram cordis pacem prepara. Et cum presentes
fenseris: iter cordis brachia reclina per exclusiones
terreni amoris et inclusionem sponsi celestis. Deinde
deuota anima me audire faciat vocem suam cantan-
do michi de canticis syon: cuius melodia ex triplici
pportione composita suavissimum reddit sonum:
vz ex perfecta oblivione terrenorum: feruido affe-
ctu terrenorum et laudis quadam incohabatione spi-
rituum beatorum. Felix qui hoc gustu interno per-
cipere meruit: qui hoc perveram experientiam ma-
gis q ververbave scripta cognouit. In hac felici-
tatione si concessa fuerit desuper ineffabilis pausa-
tio: raptica quedam contemplatio et inusitata frui-
tio illius summi et veri presentis boni qui animam sur-
sum trahat et ad puram contemplationem dilecti
paulisper transmigrare faciat: gratias referat bo-
norum omnium largitori: nec se verbis effundat sed

Li. secundus

secretum teneat: sciens quod animal homo non percipit ea que sunt spiritibus sed stultitia illi videtur: neque alienus vescetur ex eo: sed cum profundo cordis gemitu in hanc vocem erumpat et dicat. Vere tu es deus absconditus. Et quod oculus non vidit nec auribus audiuit et in cor hominis ascendit terrestris: non solum que deus electis suis in futuro reservauit: sed nec ea que in hac vita suis amatoribus dare confuevit. **D**iscipulus. **O** mira et stupenda cordis nostri cecitas et duritia ingemiscenda. In abundantia namque maxima spiritualium diuitiarum tanto tempore pauperrimus extiti in copia tantarumque deliciarum miser fui: in redundantia gratiarum aridus remansi. Miser ego: tantalus alter ego rubescētes rosas delectabiles de rsario tuli: nec earum suauem percipio odorem flores vernantes manu gestabam: et pulchritudinem eorum non aduertabam. **O**culos apertos habui. ex ignauia ad tot mirabilia non respici. **S**tellicidia celestia recepi: nec persensi. Ad mensam delitiosam quotidie inuitus fui: et vacuus ac matie confectus inde recessi. **O** mi deus: tibi conqueor cum intimo gemitu cordis mei quod tandiu longe a te aberam: et tu michi tam prope fuisti: tu mecum eras: et ego tecum non eram: quia me curis mundanis et vanitatibus superfluis inuoluens te modicum curabam. **O** dulcis hospes anime mee qualiter ab incunte matura etate cum primum ad me venisti usque ad hanc horam presentem te recepi. qualiter te tractavi summa pulchritudo. Heu me miserum: quod frequenter te summa maiestas irreuerenter suscepi. **O** quod tepide panem angelorum summa

Li. Secundus

desiderabilem sumpsi. **O** insensibilitas anime mee liquorē balsamicum mellitum delitiosus atq; suauissimū in ore habui. nec fragrantia ipsius sensi. **O** tu iocundissimum speculum cunctorum beatorum et gaudiosum speculum omnium angelorum; et felicissima leticia hominū bonorum; sic vitas meam miseram expendi q; raro vel nunq; suauitatem tantas ex presentia tua expertus sum; nec spirituales aliquando consolationem de tua dulcissima presētia habui quantum possibile fuisset; si me cum debita reuerentia et deuotione ad tuum sacrosanctum corp⁹ et sanguinem disposuissem. Heu prohdolor me miserum sic me terrenis actionibus et affectionibus mundanis implicauerā; sic eis per desiderium inherāvt palato meo non sano magis saperent corporalia et terrena plus mouerent q; eterna. Unde si i crastino amici alicuius dilecti aduētus presciuissem pre gaudio noctē illam insomnem durissem; et studiose totis viribus precogitassem qualiter sibi in omnibus placere potuissem. **O** mi deus sed regione te summe reuerendū summe dilectum quem celi concent⁹ honorant; quem terra; pōthus; ethera colunt; adorant; predicant; cui⁹ faciem abyssus contremiscit; et cui oīs creatura obedit; nunquam cum tanto affectu et desiderio recipi nec honorari vt potui et debui. Ah me miserū et stultū quantum in hoc dereliqui. **O** q; cito mea te ad talia auerti; auerti faciem meā ne viderē in finem. Quam cito te expuli; nec tibi in me locū ad amandū permisi. Sic me sepius tedio / se ad te habui ac si tu deus meus presens michi fuisses; sic dissimulaui ac si te presentes; minime aduet

Li. secundus

terevellem. Nunc autē omni dissimulatione proie-
cta quasi de sōno ad vigiliam ex per gefactus oculos
aperui tuā presentiam affectuosissime amplectens
cū desiderio cordis et anime mee. Nam quotiens cū
q̄ presentia tuā recogito: exultare incipit spiritus
meus pre gaudio quasi per bonus nuncium recipit
venientem de longinquo. **T**aceo d̄ dei mei p̄sētia re-
uerenda certe q̄ minus est sola angelorum tuorum
felix presentia: in quo cūq̄ loco etiam multum di-
stanti inuenta: michi fuerat affectu precipuo ample-
ctenda: quos et si oculus corporeus non vidisset: sal-
tem p̄ fidei experimenta affectu interiori edoct̄ eo-
rum p̄sētia honorassē. Nunc autē certissime co-
gnosco qz non solum angelorum delectabilis exerci-
tus sed etiā angelorum dominus locum hunc hono-
rabilē reddit. Vere enim dominus est ī loco isto et ego
nesciebā. Et ideo vehemēter doleo q̄ huic loco ma-
guam reuerentiam non exhibui. verbo et facto. Nā
vbi dominū meum presentem sciui humiliter inci-
nare debui: cum aliud signum reuerentie sibi exhi-
bere nō potui: quid fecit daniel vir desideriorū: qui
in terra aliena cōstitutus verso vultu contra ciuita-
tē vbi templum domini esse sciebat dominum suum
adorabat. Et ecce templo maior hic est Ihu quoti-
ens in choro in presentia sacramenti steti tam inde-
uote et distracto corde et per oculorum euaginatio-
nē cordis mei oñdebā ī deuotionē. **Q**uoties locū
hūc ī quo sub sacramēto hospes dulcissim⁹ p̄s fui-
sti negligēt̄ et festināt̄ p̄terii. q̄ nec vocē q̄dē deuote
saluationis cor meū tibi modo amabili cū affectu-
osa inclinatione exhibuit propterea nāpe quia tu

Li. secundus

Deus meus et dominus meus amor meus es et cordis mei thesaurus preciosissimus: ideo tue presentie debuit cor meum aggaudere: animus applaudere oculi letiter arridere: os iubilare: labia te benedicere: et glorificare: et singula queque membra et artus tui ostendere signa amoris. Quis enim ignem in sinu suo tenere potest ut non comburatur et amorem ignitus presente amabili ascondere ut non prodatur? Velit nolit proditur lumine suo. Vide ergo quene gligens amator tu es atque ideo non amator quia negligens. Intensus namque amator negligens esse non potest. Operatur enim magna si est si autem non operatur amatis non est. Quid fecit ille tuus sympho nides homo secundum cor tuum: qui nudatus velut unus de scurris cum organis armigatis totis viribus saltavit coram archa in qua fuerunt solum res corporales umbram futurozum habentes: que nunc veritate detecta ad lucem prodierunt. Nam hoc sacramentum continet manna non quidem hoc quod manducauerunt hi qui in deserto mortui sunt sed panem celestem quem qui manducauerit viuet in eternum. Et ideo nemo michi decetero molestus sit: si hec magna opera mirifice extollo: quasi cuncta corporis mei membra innumeroseitate arenam maris excedentia essent organa dulcisona: et omnes potentie mee essent voces iubilose: his omnibus te laudare cuperem totis viribus meis conditor orbis flens insuper ac dolens quod hucusque ad hoc celeste mysterium intellectum habui tam excecatum et affectum induratum: eo quod nimis superficialiter transiui nec ponderanda ponderaui et me ad tantam gloriam non

Li. secundus

habilitaui. Sed nunc expensis in modum crucis manibus et erectis in celum luminibus: precor venias de omissis. In tenebris namque desidiose considerationis fui vsque adhuc. Nunc autem lumen sapientie tenebras propulsauit: et te michi affectu quodam ineffabili demonstrauit: desidiam repulit. et fidem dormitantem excitauit. Restat igitur nunc ut que tua grata presentia veluti panem vite et intellectus cibi: sti. potu quoque sapientie salutaris potando instruas respondens tuo famulo ad quesita. Primo igitur quero quid per tuam presentiam conferas humini te deuote in sacramento suscipienti. Sapientia. Quae o vnde procedit haec interrogatio? Amator es an mercenarius. Putas ne hanc interrogationem idoneam esse animo amoroso? Intense amans dummodo suum amatum habeat: non multum alia curat. Dilectum querit. et ideo dilectum habendo bonum utile dissimulando transiit. Pro amore queris. aut pro amoris mercede. Quid melius? quid utilius quidve preciosius habeo memetipso? Qui habet hoc quod noscitur amare. quid ulterius hoc debet considerare? Qui seipsum totum amico suo dedit. quid queso ei negauit? En in sacramento me metipsum tibi tribuo te tibi ipsi aufero. et te in me ipsum conuerto. Non enim tu me mutas tibi in te sicut cibum carnis tue. sed tu domine mutaberis in me. Sed fortassis mundum in amore perfectus es non solum ipsum sed eius aliqualem diligens mercedem. Et ideo ego nunc tibi respondeo per unam interrogationem que interrogatio est equipollens. Sed tu dic michi quid confert solis fulgor aeri.

Li. Secundus

cum in tota virtute sua absq̄ nube rutilat et ipsum quasi perpendiculariter penetrat ī tempore meridiano/vel quid prestāt micantes pliades aut lucifer radiosus caliginose nocti/aut certe q̄d decoris affert vernalis seueritas terre hiemali glacie constructe. Discipulus multum itaq̄ fructm et magis decorez singula hec secum afferre dubium non est. Sapiencia Magna quidem hec tibi videntur atq̄ gloriosa/ quia non sunt et cōprehensibilia s̄ reuera dona spiritualia in sacramento collata suo modo sunt multo maiora. Nā minima gratia gratum faciens quā in sacramento deuote sumēs meretur recipere magis animā in futuro spirituali irradiatione clarificabit q̄z aliq̄s solaris radius aerem puruz possit illustrare cum spiritualia incorporabiliter excedant corporalia tacitis nichilominus diuinis et occultatis quibusdā illuminationibus quib⁹ anima interdum etiā in hac erūnosa meretur perfundi intantū vt sibi putet abyssum claritatis aperiri que tamen a nullo sensu comprehendi possunt sed a solis recipientibus cognoscuntur. Item talis gratia maioris illuminationis in futuro seminarium existit q̄ si omnia sidera celestia in vicino terre pos ita essent et hunc mundū tota virtute illuminarent. Item tali gratia fideliter reseruata maiorem prestabit anime in futuro venustatem et pulchritudinem spirituales q̄z aliqua estas cunctis terre germinatib⁹ corporales vnq̄z poterit prestare decorem. Et si vis hec omnia certius noscere diligenter perpende cōditiones huius sacramenti. Nonne diuinitatis radius in hoc sacramento velatus in prima aures cla

Li. secundus

rus et manifestus prestantior est ad clarificandam
hic animam sibi per gratiam iunctam: in futuro aut
per gloriam quod sol iste visibilis ad illuminandum to-
tius aeris emisperium. Nam ipse solus est qui illabi-
entiae et spiritus beatos seipso replet: ut iam cum eo
vnius spiritus fians. Quanta erit gloria quod immensa cla-
ritas. cum anima tota extra se posita tota in deum trans-
formabitur: Item corpus meum glorificatum hic
fideliter cum gratia sacramenti sumptum nonne totam
celestem curiam et quamlibet electam aniuam maiorem
venustate valet decorare quam cursus syderum et va-
rietates temporum terram hanc possunt corporaliter
adornare. Item anima mea nobilissima et verbo vi-
cissime vnita in hoc sacramento contenta nonne ma-
ioris est luminositatis suo modo formaliter et effe-
ctiue quam sint omnia astra matutina et sydera ve-
spertina. Et hec omnia fidei anime ex sacramenti
huius debita perceptione in futuro largientur exce-
ptis aliis gratis et vilitatibus quotidianis ma-
gnis et innumeris qui et sepius replicantur. Disci-
pulus. Stupeo cum audio tot insignia de hoc sacra-
mento glorioso et mirabilia: sed precor ne ignas vnquam
quam propono dubitationem. Et quo omnipotens deus
hoc venerabile sacramentum tam innumeris et glo-
riosis affectibus spiritualibus dignatus est decorare:
non solum in futuro sed in presenti. queso quare hoc
totum sit sic occultum et absconditum ut pene a nullo
percipiatur nec eius virtus si audeo dicere creden-
tibus apparere satis videatur. Quid circa alios a-
gat nescio: cum non sim explorator conscientie alie-
ne: hoc vnum aliquotiens in me expertus sum quod cum

Li. Secundus

ad sacrosanctum corpus et sanguinem dominici ac
cedere volui a quo tanta bona procedere auidui in
tanta cordis duritia et mentis quadam hebetudine
me inueni accedentem et recedentem q̄ oim spiri-
tualium illuminationum et diuinorum charismatum
de hoc sacramento procedentium prout aduertere
potui tam ex p̄ remansi: q̄ nec in aliquo suaues ei⁹
gustū in me sentire potui sed sic sine fructu remansi
ac si penitus nullum affectum ipsum sacramentum
in se haberet. **O** magnum consilium altissimi **O** si
auderet famulus insipiens et stultus reprehende-
re dominum sapientissimum et irreprehensibilem per
optime omnia disponentem. **Q**uare queso tota sic
occultasti bona et tam imensa. Nonne melius esset
ut euidentiōribus inditiis et manifestiorib⁹ experi-
mentis fidē tantorū instaurasses mysteriorum. **S**a-
pientia. **A**n ignoras q̄ per fidē ambulas et non p̄
speciem. Sed quod sensus indicat experientia pro-
bat: fides qualiter potest recipere. quinimmo ne-
cesse est fidem deficere. vbi demonstratio cognosci-
tur locum habere. et per cōsequens meritum fidei
peribit preclarum. Si ergo vis sacramenti huius
mysterium experientie committere necesse erit fi-
dem et fidei meritum de medio tollere. Et quid si
electus aliquis cogitationes timidas pretervolens
tes sentit nec tamen consentit. **U**tiq̄ coronabitur
si legitime certauerit. **A**peri queso librū cordis tui
et vide q̄ euidētissima cogitatione huius sacramē-
ti mysterium datur cognosci quorundam cordibus
Et quidem si non semper: quandoq̄ tamen ex gra-
tia et p̄uilegio spūali datur quodammodo ineffabi-

Li. secundus

liter percipi veritas huius sacramenti: ita ut et si possibile sit esse aliquam scientiam maiorem et certiores scientia fidei: per hanc sciri et cognosci datur huius inestimabilis sacramenti verissima existentia ut pro tunc fides quodam modo actualiter cessare videatur et res putentur transisse in veram perfectamque cognitionem. Hec quidem dixerim non secundum cursum cōmune cum omnium scientiarum elementa et principia hec excedat cognitio. Hec ipsis quidem clarissimis hec scientia semper aderit deo melius eis per fidei principia providente: sed solum interdum cum videlicet anima ad superna rapitur et ad celestia mysteria cognoscenda eleuatur: prout tunc diuina gratia hic vel his similia dignatur manifestare que reuelat de tenebris occulta et enigmatica ac sensibiles interdum dat supergrediendo manifestationes et ad inuisibilia et archana secretorum dei extollit a quibus tamen cum auulius fuerit rursus redibit ad cōsuetam fidei documenta priorum pene ignarus. Ergo ex his patet collige quod hoc sacrum non iō minus est verum quod spiritualis eius effectus inuisibilis vel sensibilibus inceptibilis est. Nam presentia diuina ibidem existens lux est: non quod talis quod ab oculo corporeo videri possit vel quod se ad exteriora diffundat: sed quod a solo intellectu diuino vel saltem ab ipso beatifico, videri possit et quod in sui ipsius essentia lux essentialiter existit. Nam et substantie spirituales quanto fuerint nobiliores: tanto simpliciores minima neque quantitate sunt maxima aut virtute. Dilci. Sed quod paucissimi in hoc mundo qui diligenti sollicitudine currunt per dera sacramenti huius preciosissimam virtutem et utilitatem accedunt quidam arida quadam ducti consuetudine morem cōmunitatis sequentes: festinanter non . ut accedant

¶ i. secundus

sed ut recedant festinantes non ex affectu deuotionis sed ex defectu diuini feruoris et ideo sicut vacui accedunt sic ent inanes et sine gratia recedunt Et hi sunt sicut animalia non ruminantia que in lege tanquam immunda reiciebantur. Non enim studiose recogitant nec pertractant quem recipiunt vel quanta bona seu mala hinc inde sequaris bene vel male recipientes. Sed et si superficialiter fortassis et quasi perffictorie hec eorum memorie occurrunt statim velut parua scintilla in frigido pectore extinguitur et ultra non comparet. **Sapientia.** Tria sunt genera hominum que sacramentaliter recipientium. Quidam sunt omnino indispositi sicut illi qui sunt criminalibus inuoluit quidam bene dispositi sicut perfecti: quidam medio modo se habent sicut indeuoti. Primi merentur eternam mortem et temporalem maledictionem secundi vitam eternam et spiritualem benedictionem. tertii panem artum et cibi insipidum comedentes eius non percipiunt suauitatem. **Discipulus.** Quid si homo fragilis peccata aliqua occulta fortassis commisit sed in procinctu accedendi in peccatis conteritur et facit secundum statuta ecclesie hoc quod potest. nunquid audebit de tua gratia homo hic peccator accedere. **Sapientia.** Si vere conteritur et consilio spiritualium vtilium medicorum: iam proprie loquendo peccator non est. **Maria magdalena** dum corde compuncta ad pedes domini accessit et lachrymis hos rigauit nomen quidem peccatricis habuit: peccatrix tamen amplius non fuit quia ei christus peccata dimisit. **Discipulus.** Unusquisque in sensu suo abundet: ego autem in pro

¶ i. Secundus

posito vere existimo q̄ huius sacramenti diuina mi-
steria omnem virtutem transcendant et oīa mirabi-
lia opera dei in hoc mundo superexcellāt. Quis ei-
riuit ī hoc mūdo tā pure vel innocēter qui sit idone-
us minister vel suceptor huius sacramenti vel qui
presumere audeat de semetipso quādo petrus apo-
stolorum princeps inclitus expulit dicens: eri a me
q̄ peccator sum dñe. Sic et ille cuius fidem singu-
lariter in israel dei sapientia laudabat dixit. Non sū
dignus vt intres sub tectū meum. Quis igitur na-
tus de muliere se condigne ad tanta misteria pote-
rit p̄parare Sapientia. Inter natos mulierum non
erit qui ex sola virtute et iusticia operum suorum
tanq̄ ex condigno se sufficienter p̄parare possit.
etiam si vnus homo haberet naturalem omnium an-
gelorum puritatē et omnium cōprehensorem iudi-
ciam et charitatem omniumq̄ viatorū merita per-
vite austeritate. Ex his omnibus circumscrip̄ta di-
uina gr̄tia non fieret satis idoneus ad percipien-
da tanta misteria Discipulus O deus eterne q̄ ter-
ribile est michi meisq̄ similibus peccatoribus hec
audire. Heu: heu dñe deus et si celi non sunt mun-
di in conspectu tuo et in angelis tuis reperisti pra-
uitatem homines quoq̄ magnorum operum te nō
merentur ex iusticia sua recipere: vhe michi qd̄ erit
de nobis qui in luto peccatorum continue voluta-
mur s; et velut claud⁹ ī limo sic ī ipsis nostris vtcūq̄
bonis operibus modicis fluctuantes in duas par-
tes claudicamus qui parum vel nichil deuotionis
habentes nec de ipsis quidem negligentius nostris
prout oportet compungimur cum quāta nobis for-

Li. Secundus

midine merito est accedendū et timendū ne forte hoc quod deberet accedere ad veniam cedat ad ruinam. Sapiencia. Attende diligēter q̄ hoc pietatis sacramentū est in remediū institutum; et ideo quā docunq; homo facit hoc q̄ potest habilitando se ad gratiā sufficit; nec requirit deus ab homine hoc qd̄ sibi viderit impossibile esse. Quādocunq; igitur suscipiens facit id quod potest diuina pietas supplet per gratiam hoc ad quod sine gratia peruenire nō potest. Et ideo ceteris paribus potius est accedendum ex confidentia diuine pietatis q̄ ex consideratione proprie fragilitatis abstinendum q̄uis vtrūq; pro loco et tempore reddatur commendabile. Nonne egrotus festinat ad medicum; et pauper diuitis pulsat ad hostium. Accede pulsat nichil hesitans. Medicus enim et piissimus et etiam optimus distributor largissimusq; remunerator; ipse solo verbo restaurat vulnera sua presentia curat vulnera medetur cordibus tristitiam depellit et cordis letitiam tribuit. Quis ergo tam inconsulte audeat dicere q̄ hi qui sunt spiritualiter infirmi non debent accedere ad eum qui languores mundanos tulit et infirmitates ipse portauit. Ecce mulier immunda accessit retro tangensq; eum sanata est. Peccatrix dum osculatur ei⁹ pedes ē mūdāta. Chananea dum sequitur nec desistit exaudita est. Leprosi accedentes curati; sunt paralitici et cūcta nature mōstra dum credunt et accedunt salutem consequuntur. Nam virtus de illo exibat et sanabat omnes. Sed et publicani et peccatores dum appropinquant ad iesum veniam merentur quinimo conui-

Xi. secundus

uium atq; hospitium eorum non spernit qui non ve-
nit vocare iustos sed peccatores in hunc mundum
Unde non inconuenienter dici potest; q; sicut adue-
tus eius in carne fuit in saluatione peccatorum: sic
et hec salutaris hostia sit fidelibus collata in reme-
dium peccatorum. Nam et dei sapientia in vltima
cena in institutione huius salutiferi sacramenti sic
dicebat. Hoc est corpus meum quod pro vobis
tradetur: et hic est calix qui pro vobis tradetur in
remissionem peccatorum. **Qua** propter cum fece-
ris quod i te est: accede seculare absq; trepidatione
et fide et charitate nichil hesitans de ipsius pieta-
te. **Discipulus.** **S** verbum gloriosum et amabi-
le vt et ego miser peccator proprie conscius prauis-
tatis audeam accedere ad dominum maiestatis.
Sed nunc quoq; obsecro vt dicas michi vtrum me-
lius sit accedere frequenter vel rarius ad hoc cele-
ste sacramentum. **Sapientia.** Super hac re com-
muniem et notam egregii doctoris augustini acci-
pe sententiam qui vtrumq; pro loco et tempore dixit
esse comendabile: vt et pro reuerentia interdum ab-
stineatur et ex deuotione nichilominus accedatur
Quibus vero ex frequenti accessu reuerentia sa-
cramenti pariter et deuotio accrescit: his frequen-
tatio utilis erit. **Discipulus.** **Sed** quid de his
qui quasi semper in eodem videntur permanent af-
fectionis confinio non percipientes se ex hoc multo
tum proficere sed neq; deficere notabiliter: adhuc
quos frequenter sentiunt se duritia quadam op-
pressos: ita vt eis celum desuper ereum et terra
videatur esse ferrea ex ariditate spirituali et coris

Li. Secundus

dis duritia: et licet solitum numerum expleant psal-
morum et orationum et se per confessionis lauacrum
expurgent: corde tamen duro et affectu remanent
frigido nec gratie spiritualis fructum aliquem per-
cipiunt Sed et istud subinferam quod satis quidem
flebile et afflictum est bonarum mentium que cre-
brius de hoc conqueruntur: quod vix interdum in eius p-
ceptione gratia notabilius more solito se subtrahere
videatur ita ut quodammodo seruentem se sper-
nere et clamantem post se fugere putetur hoc mi-
chi proorsus satis videtur mirabile pariter et lamen-
tabile. Sapiencia. Multis ex causis atque modis du-
ritia talis animam deuotam affligere consuevit ut
expertozum eritat sententia Quibus omnibus pre-
termiſſis hoc ſoluz teneas vt quandocunq; per dili-
gentem inquisitionem te eidez causam non dedisse
inueneris sed quod tui erat fecisti. si super hoc me-
tis duritia permissione diuina emerſerit q̄ electos
suos mille modis tribulare consuevit nō te res hec
frāgat: nec te notabiliter huius rei causa a salutari
hoc sacramento subtrahas: sciens quod diuina pietas
salutē anime sepius secretissime et fidelissime ope-
ratur cum solo fidei subsidio anima inſtititur nec ali-
qua dulcedine ſpirituali fulcitur non minus q̄ si
cum prosperitate ſpiritualium charissimatum af-
flueret nec tamen in his se prout oporteret caute
teneret. Et ideo interdum tales vtilius subtrahū-
tur vt subtracte auidius repetantur et recepte cau-
tius conseruentur: et vt sic anima dilecta ī hūilita-
tis scola exercitetur Porro vnū ē quod valde notabile ē
quod et debes attendere diligenter. s. quod hic premiſſi

Li. secundus

sus spiritalis sapor ac internus quidam gustus non est fidei debitus effectus: neque est presentis temporis sed est eterne beatitudinis: et cum datur in sacramento vel extra gratias age: cum non datur gratias age et patienter sustine: sciens quod non est in potestate tua sed summi et benignissimi largitoris qui non prout vis et quando vis: sed quando sibi placuerit dabit prout iudicauerit esse ad suam laudem et tuam utilitatem. Notandum quoque quod summum illud bonum est tam copiosum et infinitum: ut quanto magis participatur: tanto participans quodammodo capacior ipsi efficiatur. Unde in hoc sacramento sepius contingit quod quanto ex timore inordinato se quis notabilius subtraherit: tanto de die in diem differendo maiorem in dispositionem incurrit. Melius est ceteris paribus accedere ex amore quam abstinere ex timore. Melius est singulis hebdomadibus vel etiam diebus accedere cum vera humilitate et imperfectionis proprie recognitione quam semel in anno ex proprie iusticie presumptione. Discipulus. Dic queso que sit hora quam principalissime deus accedens attendere: et se totum recolligere atque ad eius gratiam preparare. Sapientia. Ipsum nunc illius sanctissime susceptionis ac spiritualis masticationis: quia tunc celum quodammodo aperitur et filius dilectus anime disposite corporaliter et spiritualiter mittitur et unitur propter quod et missa a missione paterna appellatur. Discipulus. Quid de his qui maximo cum desiderio te in sacramento recipere concupiscunt: et tamen hoc quod desiderant habere non possunt. Aident ante se huius sacramenti ministri stantem et te sumentem respiciunt

Li. secundus

et pre desiderio cordis brachia ad te extendunt. os
aīe aperiunt te recipere cupientes: nec est qui erau
diat qui te porrigat et animā esurientē impleat tu a
pñtia desiderata. Tu scis q̄ videre et non gustare ē
multū afflictuum amanti anime. Sapia Sūt
qui me ī hac mensa sacramentaliter recipiunt et ta
mē ieiuni receāunt. Et sunt qui hac mensa frauden
tur: et tñ de plenitudine eius copiosissime inebrian
tur. Mā illi quidem solum sacramētum isti aut sa
cramentū et eius virtutem recipiunt. Discipul⁹. Ad
huc duo michi ī hac materia dubia restant: vtrū
hic aliqd plus habeat qui te corporaliter et spiri
tualiter māducat. vel hic qui solū spiritualiter. i. q̄
tum ad effectū sacramenti. Et ratio dubii est: quia
nosti eum qui dicit. Crede et māducasti. Itē q̄ diu
remaneat istud sacramentum reuerendus postq̄ fu
erit ab homine susceptum. Sapia. Reuera am
pliozem materiā deuotionis et gratie habet q̄ vtrū
q̄ suscipit q̄ qui alterū tantum: quia simul habz do
natorē cum dono causam cum effectu. De secundo
satis habes manifeste patrum sentētiās: quia vtrūq̄ cor
pus dominicū tandiu manet q̄ diu manent species
sacramētales. Discipulus. Ave sanctissimum corp⁹
dominicū in hoc sacramento cōtentum. Te confite
or labiis te toto corde diligo et totis visceribus cō
cupisco. Dignare queso hodie infirmam animam
te salutarem victimam et fontem omnium gratiarū
recipe cupientē tam clementer et gratiose inuisere
vt medelā in corpore et in aīa tua experientia gau
deā inuenisse. Ne respicias domine ad iniquitates
et negligētias meas plurimas sed ad miserationes

Li. cundus

tuas infinitas. Tu nāq̄ es per quem orbis terre est
creat⁹ et sanatus: per quē omnes herbe et cūcte res
virtuose suas sortiūtur virtutes. Tu es agnus ille ī
maculat⁹ qui hodie pro totius mundi redemptione
patri eterno victimaris. **O** mānā dulcissimum o ne
ctar suauissimū confer ori meo tue salutaris presē/
tie mellifluum gustum. Accēde in me charitatē tuā
extingue vitia infunde virtutes: gratias adauge. sa/
lutē mentis et corporis tribue. Inclina queso celos
tuos ⁊ descende ad me: vt tibi cōiunctus et vnitus
tecum pariter vnus efficiat spiritus. **O** venerandē
sacramentum per te queso omnes inimici repellan/
tur pctā dimittantur et omnia mala per tuam pre/
sentiā ercludātur: propositum bonum tribue mo/
res corrige et omnes actus meos in tua voluntate
dispone. Intellect⁹ per te iesū dulcissime hic nouo
lumine illustretur. affectus inflāmetur: spiritus ro/
boretur: et vita mea emendata semper proficiat in
melius: et tandem conferatur eritus beatus. Amē.
¶ Quomodo eterna sapientia sit ex toto corde ⁊ ex
tota anima iugiter omni tempore laudanda .c.v.

O Saudite me diuini fructus aquarum: et q̄
si rose plantate super riuos aquarum fru/
ctificate. Quasi libanus odorem suauita/
tis hēte. Florete flores quasi lilium: date odorem ⁊
frōdete in gratiarū actione et collaudate canticis
⁊ bñdicite dñz ī opib⁹ suis. Date noī ei⁹ magnificen/
tiā ⁊ cōfitemī illi ī voce labiorū vestrorū: ī cāticis la/
bioꝝ ⁊ citharis ⁊ sic dicetis in confessione. **O** pera
dñi vniuersa bona valde. Benedicentes dñm exalta/
te illum q̄ztum potestis. Maior est oī laude. **Disci.**

Li. secundus

O dilecte mi. q̄s mihi det vt cor lāguidū ī tuo amo-
re et desiderio laudādi te sitibundum cōcetum lau-
dis hui⁹ feruorem ante mortem vicinam ad effectū
pducere valeat et vt ignis ille in interiorib⁹ estuans
fortis erūpat et latitudinem totius orbis pertrans-
seūdo vniuersa corda ī laude tua sursum erigat et ī
tuo amore vehementer accēdat. **O** vtināz cūcta sua-
uia istrumēta musicalia celestes quoq̄ armonie ac
terrestres melodie de corde meo sursum procederēt
et cōdignas laudes taz dulciter personarēt: vt ocu-
lis diuine maiestatis tue grate fierent: ac totam ce-
lestē curiā nouo quodam et ineffabili gaudio letifi-
carent. Sed quid dicā? Nemetipsum domine tua
laude īdignū esse cognosco. **Q**uamobrem precor vt
saltem cetera creature nobilitate preclare imperfe-
ctū meū dignētur supplerere. **I**gitur opto vt ex to-
to corde desidero vt orbes planetarum ac celum sy-
dereum limpissimo lumine radiorum florifera quo-
q̄ germina vernali decore conspicua. pulchrisq̄ co-
loribus adornatū: necnon et omnia ignita charitas-
tis desideria de cordibus te vehementissimo amore
diligentiū pcedentia te laudent et benedicant in se-
cula. **A**d laudis tue solā memoriam domine mi cor-
meū liquefcit. sensus stupet miratur ratio: verba de-
ficiunt in memetipm conuersus altius suspiro. **M**ā
quoddā ineffabile desiderium quod omnem natu-
re supergreditur facultatem te summū bonum lau-
dauī et ī me inuenio. q̄ d̄tamē informe relinq̄ sua et
īpossibilitate deplozo. **M**am si te intelligentius seu
spiritualibus creaturis cōparare. voluero in infini-
tum te supergredi cunctas creaturas certissime in-

Li. Secundus

uenio. Si bona ac dulcia speciosa vel gratiosa con-
sidero te sup hec omnia ineffabiliter gratiosum eē
inmo q̄ plus est hec omnia spiritualiter et essen-
tialiter te esse verissimile cognosco. Enim est quod
dicere volo; q̄ eiusmodi occurrione in me actitari sē-
tio. Cum interdum pulchre species et ad videndus
delectabiles habilesq̄ ad amandum oculis mentis
vel etiā corporis nunnon q̄ vltro se offerunt: subito
hec verba cordi meo clara voce sed mentali subiun-
gunt. Eya respice et anima duerte q̄ formosus est il-
le qui me formosā creauit. Quis ille i q̄? Eerte pul-
cherrimus ipe. Veniq̄ meditatione curiosa celum
perambulo circueo terrā polum articum intueor p̄
scrutor maris abyssum: mundū hunc cum suis oble-
ctatoib⁹ considero: nemoza foliozum ariditate con-
spicua admiroz: prata virētia ac floribus multicolo-
rib⁹ perornata complector: transeo campos: mōtes
ascendo: transilio colles: valles percurro: et cū om-
nia considero et singula intueor: velut dulci quadā
armonia hec omnia concentu parili cor meum ascē-
dunt in laudē creatoris. Cum autem speculatione
quieta diligenter considero q̄ pulcherrime et op-
time o tu diuina sapientia cuncta creata bona parī-
ter et mala iusta ⁊ iniusta ordinat: ita vt in tuo vni-
uerso nichil ordinatum relinquant qui facturas tuā
in sua operatione taliter disponis vt eius ex sagaci-
tate opus vere censeatur quodammodo opus intel-
ligentie: qui certis legibus cuncta vallasti et termi-
nos singulis imposuisti. qui cum magna reuerentia
dispois nos vehementer exultare incipio et voce gra-
tulabunda prorumpere cogor in hec verba. Opera

21. secundus

domini vniuersa bona valde. Porro cum hec omnia
supgredi incipie et te summi bonum incretam et
eterna sapientiam pre cunctis electam cordis mei
unica esse sponsam et amicum recogito pre stupore
et extasi vel ultra spum non habeo sed totus in me
deficiens in te vehementer exulto. Eya ergo domine
nemi respice nu c precipuum cordis meis affectum
et doce me laudare te et glorificare nome tuum glo
riosu. qz hoc e quod pre cunctis mundi huius gau
diis appeto et requiro. Sapientia. Nunquid ne a
morosus sapiencie discipulus laudare cupit suam a
micam eternam sapientiam. Discipulus. O deus eter
ne vt quid affligis gratis animu te diligetis? quid
queris de cognitis vt qd p trahis animu angustia
tis? dne tu oia nosti. tu scis quia hoc ex intimo corde
de a pueritia mea semper deside rau. et votis omni
bus exquisiui. Sapientia. An ignoras dictum pro
pheticu: quonia vs rectos decet callaudatio. et quis
non est speciosa laus in ore peccatoris? Discipulus
Atiq dne. Et ideo yhe michi quia quid dica no ha
beo. Aut qd respondebit michi: cum ipse fecerit. Si
iustificare me voluero: os meum codenabit me. Si
nunqd ideo te non laudabo: quia in mundum me ee
cognosco. Nonne et vermes et rane imunde et putre
dine generate coaritantes in paludib? te suu crea
tozem laudare cupiut prout sciunt et possunt. Mas
et si velut laudula et philomena dulciter catate ne
sciunt s; neq; velut ho rationalis te cognoscere pnt
saltem hoc faciut q te cognoscentib? materiam tri
buunt tue laudis. O pater misericordiarum scio et
vere cognosco q me miseru peccatozem magis de

Li. secundus

ceret corā te iacere p̄stratum et cum fletu et gemi-
tu peccatorū veniā flagitare: q̄z te ore polluto lau-
dare. Sed tamē de tua piissima bonitate ac infinis-
sa dulcedine oībusq̄ mortalib⁹ promulgata virtu-
te confusus te laudare cupio ex intimis precordiis
obsecrās viscera miserationū tuarum: vt me vermē
imundum: canem mortuum: cadauer putridum nō
despicias dñe deus meus. Nempe virtutes celoz
te condigne laudare nequeunt: q̄zto minus homo
fragilis: putredo et vermis. Honorum quidez meo-
rū non idiges: sed tuam super excellentem bonitatē
tanto magis manifestā facis: q̄to infirmitatib⁹ no-
stris magis miserādo condescendis et gratia; gra-
tis ex sola liberalite largiris. Sapientia. Ambra-
nititur apprepēdere ⁊ sequitur ventum qui se ex cō-
digno laudare me extimat: impossibilia attētāt qui
me ad plenum laudare laborat. Nec tamen ideo a
laude cessandū ē sed tibi pariter omnibus creatu-
ris laudare cōuenit suū creatorem: quia nulla crea-
tura est que conficere suū non laudet vel saltez lau-
dabilem reddat. Pensandum quoq̄ est q̄ in auri-
ribus diuine maiestatis dulci⁹ sonat meditatio san-
cta: q̄ verba sonora sine sensu plato: et gemitus cor-
dis q̄ clamor toti⁹ oris et humanitas sincera q̄ vox
fracta. Et vt melius quod dixi viuo intelligas sub
exemplo: attende ī me et vide q̄ licet tota vita mea
in terra fuerit ad gloriam summi patris: excellen-
tius tamen quodammodo in me clarificatus fuit:
cum ipsum in cruce confitendo et genus humanū
redimendo. dolores mortis ex obedientia sustinui.
Sūt nōnulli qui verbis declamatoriis me laudāt et

Li. Secundus

factis displicibilibus me irritat: labiis me honorat
cor aut eorum longe est a me. Et sunt nonnulli qui in
prosperis successibus dominum laudat: in aduersis
aut euentibus impatientiam exagerant: quorum laus
deo grata non est. Gratissima aut apud deum et acce-
ptabilis laus est eorum qui in aduersis sicut in prospe-
ris ex toto corde suo omni tempore deum confiten-
tur: et multipliciter flagellati et afflicti gratias ag-
gunt. Discipulus. Loquatur queso seruus tuus ad
cor domini sui uerbum. Vere fateor me in predictis
hucusque minus habuisse magisque confessionem lau-
dis tue in prosperis quam in aduersis extulisse. Sed nunc
me totum in holocausti uoluntati tue offero animam
habes promptum ad hoc ut si queuis mala seu ad-
uersa eueniret te ex hoc non minus vellem laudare
quin potius in omnibus gratias agere atque uniuersa
hec propter te patienter sustinere. Item si pro glo-
ria tua esset magis mors mea quam uita: utique uitam in
uictuti adhuc gratam morti libenter vellem exponere
et reliquos annos quibus uiuere poteram si mor-
te preuentus non fuisset totaliter domino meo cus-
perem offerre. Optare namque ex intimis precordiis
meis ut si iuuentus celerius consumata annositate
maturale coequasset. quod unusquisque annus tam lon-
gei temporis predicti et unusquisque mensis annorum
eorumdem et unaqueque hebdomata horum mensium et
quilibet dies hebdomadarum et quilibet hora die-
rum illorum ac quodlibet minutum horarum pre-
dicti temporis te ex persona mea collauderent tam
deuote et affectuose quam unquam aliquis de numero
beatorum spirituum in splendoribus sanctorum in te lau-

Li. secundus

dare duratione potuisset ac si hec omnia in psona propria compleuissē et quod huius laudis frequēs innodatio sua infinitate oēs excederet species numerorum Adhuc quoq; si q; absit voluntatis tue beneplacitum ⁊ laudis conomum in hoc consisteret q; anima a corpore eruta ignem purgatorii aut certe inferni supplicium in penam suorum criminū recipere deberet. nichil de laude mei vellē diminuerē sed prompto animo vellē si tamē possem supplere omnes negligentias hoīz et omnē irreuerētiam a seculo tibi exhibitam emendare. Sed et supposito per impossibile q; in inferno vbi tue laudis nulla est confessio anima mea hoc modo. v; ex charitate te laudare cupiēs iam esset posita: vtiq; de profundissimis infernozum tenebris invocem tue laudis tam efficaciter vellē erūpere vt vox altisona totū infernozum terminū ac machinam medialē aeris quoq; ac celorum altitudinem penetraret; ac perueniret vsq; ad solium glorie tue in excelsū. Quid plura: fac de me hic q; tibi placuerit: quia q̄ diu est halitus in naribus meis a tue laudis preconio non cessabo. Sed ⁊ cum virtus loquendi mortis hora defecerit et meū iesum pre debilitate amplius proferre non valebo: peto saltē vt nutꝝ oculorꝝ vel extēsiō digitorꝝ sit inuatio ⁊ confirmatio oīs desiderabilius affectuū et verberꝝ ac operū p̄fitorꝝ et futuroꝝq; vsq; ad extremā iudicii diem tibi cum deuoto famulatu offerre velles si tandiu viuere possem. Insuper dilecte mi adiucio vt quando corpus meū fuerit in pulueres minutissimos redactum et lapide clausum q; de qualibet pulueris particula minutissimavox amena laudis

Li. Secundus

et glorie tue exurgat que durissimum lapidem per-
netrans celorum altitudinem ascendat vsq; ad ex-
tremam iudicii diem viue laudis preconium extol-
lat donec in resurrectione beata corpus et aia pari-
ter vnita in tue laudis glorificatione eternaliter co-
pulentur. Sane q̄diu sum in hoc corporis ergastu-
lo peto informari qualiter ad hec perueniam: vt ex
toto corde et ex tota anima et ex omnibus viribus
meis omni tempore quadam incessabili iugitate te
valeas laudare. Iustus namq; rei pre maximo de-
siderio intra me corde feruido dicebas. *O* primi mo-
bilis motus velocissimus quid festinas. Cur tam
velociter pertransis. *Q*uamobrem sic pperas *O*b-
secro te quod est impossibile fac possibile. Sta pau-
lisper: morosius age: sol contra occasum nō mouea-
tur: nec in hoc puncto et in presenti ictu oculi huius
horule deum meum dilectum meū: vnicum cordis
mei gaudium centies milies collaudem et glorificē
ex intimis visceribus precordiorum meorum. Hoc
quoq; sepius michi fateor accidisse cum me pro tē-
pore animus ad diuersa abstraxisset: ad me reuersus
et in me cōuersus subito aiebam *O* dilecte mi mi-
le annorum pertransierunt spacia ex quo te dile-
ctum non habui in actuali memoria. *E*ya ergo pre-
cordialis amor aperi thesaurum tuum michi et do-
ce queso q̄diu viuo et subsisto qualiter te iugiter
absq; vllius interruptionis impedimento quantum
possibile est valeam laudare. *S*apientia. *Q*ui-
cunq; in omnibus actibus suis deum intendit et si-
bi a peccatis cauet et exercitia virtutum non des-
erit: deum iugiter laudare non desinit *V*erum vt syn-

Li. Secundus

tere intentioni tue satisfaciam: nosce debes secundum patrum notas tibi sententias: quod cum mens humana a terrenis vitiis expurgata cunctisque emendata fecibus passionibus fuerit et quantum humane fragilitate conceditur ad immobilem tranquillitatem mentis ac perfectam puritatem peruenerit: hic ad indurptam laudis mee perseuerentiam quam finis et consumatio totius perfectionis hominis spiritualis esse dignoscitur perueniet. Cumque mens tali fuerit tranquillitate fundata vel etiam ab omnium carnalium passionum nexibus absoluta et illi vno summoque bono tenacissima adhaerit mentis intentione: sine intermissione deum laudabit.

Hac. n. puritate si dici potest sensu mentis ab isto ac de terreno situ ad spiritualem atque angelicam similitudinem reformato: quicquid in se receperit quicquid tractauerit: quicquid egerit purissima ac sincerissima laus dei et oratio erit. Discipulus

Nunc quoque superest. O amantissima sapientia ut post hec verba tua dulcissima de promptuario diuine sapientie allata: de quibusdam dubiis me informare digneris. Et primum est vbi maximum incensiuum et precipuam materiam tue laudis valeam inuenire. Sapientia. In contemplatione illius summe ac diuinissime ac super excellentissime maiestatis in qua sicut in suo fontali principio omnia bona simplicissime et vniiformiter ab eterno continentur: deinde in riuulis bonorum particulariter ab isto summo bono pfluenti quod diuersimode a creaturis participatur sed plus et minus prout ea causa causarum dignatur singulis communicare. Discipulus

q. ii

Li. Secundus

Ad contemplationem istius altitudinis diuine mans
lestatis egrotus nequaquam assurgere valeo. sed hoc
cedris libani scilicet fortioribus relinquo: sed cum
carduo locum michi proportionatum in vno requi
ro. Meruntamen a laude tua ea propter non tacebo
si quomodo fortassis ex impotentia mea saltem po
tentibus occasionem videar ministrasse. Sic nimi
rum videmus quod plerumque inter dulcissimas nemo
ris auiculas et terminantes philomenas curui cor
ui crocitantantes adsunt in hoc eodem modico quod ac
ceperunt creatori suo subseruientes. Sic et ego quo
que peccator cum sim tantum adhuc habeo peccato
rum: et prout possum dominum meum per ipsum lau
do et glorifico internum. Si quidem de eo aliud dul
cius canere nescio nisi hoc videlicet quoniam sua
uis dominus vniuersis et quod misericordia eius super
omnia opera eius. **O** deus meus misericordia mea
In hoc letatur anima: exhilarat conscientia et gau
dio immenso irrigantur omnia ossa mea. Hoc sus
me canticum anima mea usque in seculum inter spiri
tuale genus auium cum leto dulcique canit carmine
Quotienscumque enim mente reuolue qualis aliqua
do fui qualia discrimina euasi et a quantis pericu
lis me proteristi et a quibus malis me eripuisti vin
cula mea et laqueos periculosos contriuisisti et vul
nera putrida sanasti et me dulciter ac paterne libe
rasti: cum hec inquam et similia bona michi a te exhibi
ta pertracto mirum est quod in horum omnium affectuo
sa recordatione meipsum pro amore possim portare ar
dentissimis siquidem ignibus incandesco. **O** deus
meus quod diu peccatorem tibi recalcitrantem patienter ex

Li. Secundus

pectasti quotiens et quod paterne nunc quidem dulciter nunc vero dure me admonuisti nescientem in benedictionibus dulcedinis preuenisti: filio prodigo et peccatis pregrauido ac gratis nudato in occursum veniens paterne accurristi: ab intrate vias prauas misericordem faciem non auertisti: sed semper et ubique pius et misericors fuisti. Et quod his omnibus maius est: quod in omnibus his bonis tam multiplicibus ingratis semper extitisti: nec tu summa bonitas propter hoc distulisti donec tandem me post te dulciter traxisti. A summa et ineffabilis pietas: nunquam in his omnibus me ipsum a laude tua continere potero? Nequaquam Deus meus misericordia mea pro his omnibus et aliis innumeris beneficiis tuis opto et desidero: ut talis namque iocunda laudatio tibi sit ex me qualis fuit beatorum spirituum laus: tunc cum in primo aspectu tue dignissime maiestatis gaudebant se eternaliter in tua laude confirmatos: malos vero a se sine fine detrusos: itemque tam magna tamque iocunda sit illi laudatio quanta est animarum sanctarum cum a carcere purgatorii erepte vultui glorie tuo primo presentatur ut tuam iocundam faciem intueantur: et quam tanta erit laus in plateis hierusalem post silem omnium resurrectionem quando electi a malis segregati deum iocundo corde laudabunt ac de sua salutatione eternaliter gloriabuntur. O dulcis et pie magister nunc quoque vellem a te scire qualiter affectiones interdum in me erurgentes de quibus dubito utrum naturales sint aut gratuite in laudem tuam possim conuertere: itemque quod non solum bona sed etiam mala: ut per immissiones malignas per angelos malos factas atque vltima

XI. Secundus

visa et audita et insensibiliter percepta in laudē possi
vertere mei creatoris. Sapientia. Ad hec tria p
ordinem talia tibi damus responsa et primo dicim⁹
q̄ horū affectuum p̄dictorū difficulter haberi potest
distinctio p̄pter eorū maximam similitudinem. Et
ideo omnes tales affectiones puras quidem et sin
ceras vt est gaudium et exultatio te ad humanitatem
q̄dam puocantes/vel etiā vt interdum fieri solet
ad dulces lachrymas vel siiles affectiones de quib⁹
nescis vñ veniant aut quo vadāt incitātes has oēs
pingues et irriguas affectiones statim vt debes de
uota quadam exhibitione sursum ad rerum omnium
creatorem erigere admō; acceptabilis sacrificii qd̄
abel deo obtulit: vt eius in laude expendantur qui
et actorem nature et gratie largitor. Et sic quidem
gratie tales que vt sic sunt naturales nec meritoꝝ
et fine suo quodāmodo p̄nt fieri supernaturales. i.
meritoꝝ. Quotiēscūq; vero senseris malignorū spi
rituū blasphemias suggestiones introitus incipere
sibilare statim surger dic De⁹ altissime vt i aīa mea
hui⁹ maligni spūs locū vel officii quo te i p̄petuis
etnitatib⁹ laudare debuerat si p̄stitissē subripe vale
at opto ⁊ desidero vt quotiēscūq; hic malign⁹ spūs
has abominandas cogitationes contra voluntatez
meā mēti imiserit. totiēs ex voto oīz desideriorum
meorū ineffabilis laus et gratiarū actio inenarrabi
lis tibi sit in perpetuas eternitates et quotiēscūq;
ista nephanda susurria imissa sustinco totiēs laud
dis sacrificia gratissima tibi offerā cū affectu. Sic
igit̄ vt vides diligētibus deū oīa cooperāt i bonuz
eū etiā talis suggestio possit cedere i utilitatē. Por
o de vltimo quod q̄sisti sic faciendū est. Quotiēscūq; vi

Li. Secundus

deris vel pcepis quocūq; rex alq; peminētiā sigla
rem; puta nemus frondosum; pratū florib; gratio-
sum cāpum honustū seminibus; arbozem repletam
fructibus et in oībus ceteris similibus sursum cor-
de eleuato et oculis ac manibus in celum eleuatis
dic ex intimis cordis tui affectibus. **O** gratiosa et
pulcherrima sapientia secundum sponsissimas et ex-
cellentes huius rei prerogatiuas et gratias milia
miliū celestium agminum tibi ministrātium te ex
me saluent et decies milies centena milia tibi assu-
stentium te glorificent; et vltis melodia omnium cre-
aturarum te ex me collaudet nūc et ietnū **D**iscipu.
De? eīne si tā iocūda ē laus vie q̄lis erit laus p̄rie.
O si tantū delectat eius memoria; quid erit de p̄e-
senti. **S**ed prohdolor per hanc miram tue laudis
et ineffabilem dulcedinem o diuina sapiētia cor me
meum pariter iocundatur et tamen introitus qua-
si dolore graui sautiatur. **C**um n. i hac valle miserie
me eē cogito et a perfecta laude beatorum me ad-
huc tam longe distare prospitio; interuocem laudis
erūpunt pariter et lachryme meroris. **O** quando ve-
niet dies illa desiderata qui me liberabit de corpo-
re mortis huius. **Q**uis n. non cupiat et desideret
vehementer dissolui et esse cum christo et transire
de statu miserie et de loco pugne in libertatem glo-
rie filiorum dei. **T**empus est domine sufficit michi
tolle animam meam. **N**ecq; n. melior sum q̄ patres
mei. **E**cce q̄ periculosus huius mundi status inci-
pit esse; ecce quot mala incipiunt ex omni parte suc-
crescere. **N**e uepturiētib; et nutriētib; in istis dieb;
Felix q̄ bñ parat; mortē expectat p̄pinquā **S**ed ego
Feliciores dixerī q̄ iā de loco mortalitatis trāsūt et ad

Li. Secundus

ethereum thalamum feliciter peruenit Ego autem
qui neutrum habeo quomodo cōsolari potero. **D**eus
meus quid debet internus; ī tot laboribus ⁊ an-
gustiis prementibus reficere vel letificare animam
meam. **Sapiētia.** Ecce habes vnde interim tibi ali-
qualiter consulere possit; videlicet hanc paginā iocunde
laudis diem quā frequenter replicando con-
solari poteris in aduersis. Namq; leticia spiritalia
et alacritas laudis diuine est quasi quoddā pre-
ludium omnium gaudiorum vbi ore pleno et corde
iocundo omnes sancti et electi me laudabunt ⁊ glo-
rificabunt ieternum. Hec laus diuina mentem ī ad-
uersis reficit animum sursum trahit; tristitiā inor-
dinatam depellit. Ipsa inimicos spirituales fugat
deum placat angelos letificat; animas a purgato-
rio liberat; et toti celesti curie gaudia noua propi-
nat. **Discipulus.** **Consurge; consurge nunc anima
mea et loquere canticum; canticum vtiq; laudis in
voce exultationis. Cimbala cōcrepēt; corda cōiubi-
lent; tellus oīs resultet in laudē saluatoris. O amā-
tissima sapientia bonitas eterna te precor vt omni-
mane diluculo cum ad te surrexero ⁊ oculos aperu-
ero; simul quoq; cor meum in laude tua aperiat; et
quodam lucifero splendore ac flammeo ardore
laudis tue facula immensa ex eo simul exurgat in
se continens tui amoris intensissimum gradum cor-
di humano vel in quantum desursum concessum; si-
militudinem quoq; ardoris in se gerēs spiritus illi⁹
q̄ iter sup̄mi ord̄is celestia agmina ī te ⁊ de te arden-
tia marie tuo calet ī amore ad exēplar nichilomin⁹
illius sup̄substantialis et superessentialis ac ineffa-**

Liber secundus

bilis charitatis in qua tu o pater celestis feruētissi-
me diligis tuū vnigenitū in spiritu sancto. Et peto
vt hec laus tā suauiter ac blande resonet in corde
tuo paterno. sicut sonare cōsuevit suo modo omnī
cytharedorū ac musicalium instrumentorū; suaui-
modulatio in corde iocūdo statu iuuentutis florido
Et in hac laudis facula simul ascendat tue laudis
tam odorifera fumivirgula; tam gratiosa; ac si esset
cōposita ex omnibus aromatibus myrrhe et thus-
ris vniuersi pulueris pigmētariū; tam specioso si-
cut cū vernali tempore flores herbarum pullulant ī
cāpis pulchris coloribus et arbores stant frondib⁹
ornatis gratis odoribus. Sicq; laudis huius facu-
la tā amozola ac delitiosa; vt in eam oculi tui ferā
delectabilī totaq; celestis aula resultet. Et hoc iu-
giter sine intermissione feruidissimo estu et rapidis-
simo calore tui amoris sursum exurgat; ex corde p-
deuotā in editationem; ex labiis per feruidam locu-
tionem ex; omnibus operibus per sanctam ac cele-
stē conuersionem. Et hec laudis facula suauirtu-
te oēs inimicos repellat; gratiam augeat; fine; bea-
tū obtineat et gloriā eterne beatitudinis acquirat;
vt finis huius laudis tēporalis sit initium eterne
laudis patrie celestis. Amen.

Informatio qualiter predicta sint trahenda ad
sermone et collationes. c. vi.

Rhesaurus desiderabilis ī ore sapiētis erit
hec tua pclarissima doctrina o amatissima
sapientia si fuerit taliter ordinata vt nō solum faci-
lis sit ad intelligendum vel delectabilis ad audien-

Li. secundus

dū: sed et generalis pro cuiuslibet statu se ad bilatā
dū. Nam et hoc ipsum perfecta eius requirit inte-
gritas. Adverū quippe amorem tueq; laudis condi-
gnā frequentationem zelus pertinet animarū. Si-
quidē fidelis seruus et prudēs apostolici ordinis
imitator: existēs non solum sibi sed et salutis animarū
et proximorum vtilitati intendere fraterne charita-
tis obligatione tenetur. Et ideo post premissa hui⁹
sapiētie salutaris documenta: peto informari quali-
ter ad primorum vtilitatem hanc eandem doctri-
nā faciliter cōvertere et copiose valeam dilatare: in-
sup et formulam artemq; tribue discipulo simplici
cōpendiosam et vtilem hoc idem faciendi in quacū-
q; alia simili materia indistincta et iformi: vt sic de
obstrusis fauorum cellulis mel producere et panes
paruulis frangere ac in turbas distribuere valeam
fecunditate gratiosa. Sapiētia. Pulchre et com-
pendiose huius q; a me petis eruditionem habere
poteris: si dictum illud perutile quod quondam in-
scientis humanit⁹ inuentis legisti non vellis proi-
cere sed effectui curaueris studiose mandare. Que-
ris quid sit hoc? Certe illud cuiusdam famosi qui sic
dixit Sapiētis est ordinare. Quid huic meli⁹? qd
vtilius? quid nobilius? Nam et ea que a deo sunt or-
dinata sunt. Qui enim ordinem retinet: durabile
erit. Et ergo si mulier in hoc sicut et i premissis om-
nibus ex emplo magis q; verbo te instruam de que-
sito modus et ordo hic tibi monstratus tibi erit vs-
tiliter obseruandus. Nota ergo circa premissa q; q
cumq; sapienter atq; feruenter non solum seipsum
sed et proximum ex hac sapiētie doctrina edifica-

Li. secundus

re desiderat; studiose perquirendo inueniet ibi quod proficiat utiq; . Quedā namq; materie taliter sunt posite vt de se quodammodo sint applicabiles ad eius modi . Si quis tamen aliqualem diligentiam voluerit adhibere sicut sunt omnes ille que de christi sūt passione sunt; vbi solus aduertendus est numerus eorū que et qualia christus fuit passus; et quomodo in his homo se eisdem spiritualiter debet cōformare . Verbigratia . Materia illa superius posita vbi diuina sapientia inchoauit discipulo pro ipsius feruore excitando suā passionem explicare taliter est ad populum ordinanda . Si quidem xps dei fili^o imminente sibi passione horrenda cum pre angustis superuēture in proximo mortis guttas sanguineas sudādo funderet in terra nichilominus tamen libere suā voluntatem patris voluntati commisit; et qd ceperat deuote perfecit; sic quilibet deuotus in omni aduersitatis pressura et tribulatiōis angustia licet forte naturā habeat reluctantem se paterne voluntati committat . et deuote hoc suspiciat quod occurrit . Et sicut christus fuit captiuatus et vincula tus ne quo ipse vellet posset abire ; similiter homo se ipsum debet captiuare ne sequatur concupiscē tias carnales ac sensualitatis appetitum ad nociua eum trahentem . Item eadem nocte omnes illusiones sibi factas ac verecundias illatas ab ini quis et perditis iudeis patienter sustinuit . simili ter homo omnia verba contumeliosa et turbatiua atq; opprobria et cuncta alia mala irrogata a ma lis et importunis hominibus patienter ferat et amore sui creatoris et redemptoris similia vel po

Li. secundus

tius multo maiora ppter ip̄s patiēdis. Deinde ī mor-
tis discrimine a caypham adductus veritatem non
deseruit: sed ante maledicentē et condemnantem se
dei filiū cum omni modestia confesseus est: sic ver⁹
ipsius seruus ppter nullum temporale periculum
debet veritatē deserere sed vsq; ad mortem perdura-
re: Dulcissima ei⁹ m̄r filio sic angustiato viso valde
doluit et ei ex intimis visceribus compassa fuit ac
amarissime fleuit: sic fidelis amicus suo dilecto a-
mico mala patienti cōdolet et compatiatur. Dein-
de cū ante presidem statueretur et iniquis accusa-
tionib⁹ false vigeretur omnes mansuetudinem ⁊ pa-
tientia ostēdit: sic verus christi imitator nō murmu-
ret nec reclamet: nec cōtradicat cum indebite ab e-
mulis leditur aut ipugnatur. Diuina sapientia ve-
ste alba induitur et tanq̄ fatuus expuitur et irri-
detur: sic oēs irrisiones que solent a vanis hui⁹ mū-
di hominib⁹ deum pre oculis non habentib⁹ homi-
ni spiritali irrogari sufferat patienter. Spinea co-
rona rex glorie coronat̄ scepro ac purpura subsana-
tone deluditur: sic etiam cū seruus christi ī hoc mū-
do vilipēditur velut omni honore indignus abiici-
tur atq; a presumptuosis despicitur: et illusionib⁹
molestatur: cogitet q̄ seruus non est maior domino
suo: nec pro malo habeat si summo regi similia pa-
tiatur. Est hec nudatus verberat̄ et flagellis no-
dosus caro illa sanctissima et membra delicatissima
acerrime dilacerantur. Et corpus eius formos-
sum plagis liuet et sanguine vndiq; rubet: sic mi-
les strenuus debet corpus suum per asperitates et
puricias castigare ne inobedienter incipiat recalci

Li. secundus

trare. Tandem sententia mortis super actorem vite
data crucē sibi baiulans confestim ad locum suppli-
cii foras adducitur tanq̄s malefactor qui hui⁹ mun-
divita indignus extimatur: sic verus iesu ch̄risti i-
mitator seip̄s abneget tollēs crucē suāz extra castra
ereat improperia ipsius portando tanq̄ purgamē-
tum huius mundi factus semperq̄ mortificationē
iesu in corpore suo circūferat: vt et vita iesu in corpo-
re suo tandē manifesta fiat. Itaq̄ simili modo his
decē articulis faciendum est in omnibus consequē-
tibus materiis que sunt de ch̄risti passione. Eodem
quoq̄ modo fiat in materia preterata de vtilitate
videlicet temporalium tribulationum: de quib⁹ si-
militer poterit combinare et applicare prout volue-
rit. Sic ergo vniuersaliter faciat in omnibus talib⁹
que sunt his similia motiua multa que ordinate cō-
ponendo et commemorando auditoribus proponat
et diffusius p̄tractādo ad libitum faciat collationē
motiuam. Quedam autem diligentiori indigent p̄-
scrutatione. Verbigratia. In prima materia supe-
rius posita de tractatu diuine desponsationis dili-
gens lector inueniet inter alias desponsationis di-
uine sapientie has vtilitates. Ex hoc namq̄ hēbunt
conscientie puritatē: mentis serenitatem: fame cla-
ritatem: nominis immortalitatem: spiritualis dele-
ctationis ac gaudiorum diuinorum affluentissimaz
vbertatem: somnum quietum: quia securum protes-
ctorem: gloriam et honorem ac perennem felicitate-
tem. Qui eam sibi in amicam assumit decore vite
decorabitur: stolla glorie vestietur et corona gratula-
tionis coronabitur pro modico labore magna res

¶ Si secundus

quie perfruetur: et vera atq; perfecta beatitudine
que in contemplatione summi veri q; boni consistit
beatificabitur. Item erit honorabilis et graciosus
pacificus et fortunatus sapiens atq; expertus spi-
ritualis ac diuinus: amabilis et omnium bonorum
possessor securus. Item circa materiam de feruida
penitentia: nota ibidem q; hec mala inter alia pec-
catum consequitur v; seua penitentia gemitus et
fletus: meroz et tristitia et cordis clamor atq; mise-
ria: deus perditur anima a summo bono separatur
gratiis nudatur ab bonis celestibus spoliatur: con-
fusione induitur ac ignominia repletur. decipitur
derelinquitur et quodammodo bonis omnibus pri-
uatur. remorsu proprie conscientie priuatur. Aiuēs
moritur ac sanus existans languidus efficitur: no-
men sponse amittit deum offendit seipsum perdit
saluatore in honozat: inimicos letificat: sanctos an-
gelos contristat: replebitur verecundia pauore et an-
gustia. Peccatum astute homines circumuenit au-
fert sensum. cor transfigit et suauitossico hominem
perdit. Peccator gladiis inimicorum inermis obi-
icitur in se marcessit et sibi ipsi grauis efficitur: alio-
rum bona videns amplius de suis confunditur et
conturbatur. Peccatum plombo et leoni: tonitruo
et absinthio comparatur priuat quietem interiores
et horrore quoq; dormientes conturbare consuevit
Unde animus amaricatur et deniq; omnis creatu-
ra tormentum eius efficitur. Interdum suadet ho-
mini diem natiuitatis sue maledicere et in foueam
corruere desperationis infelicis. Circa materiam

¶ i. secundus

de malis religiosis in quibus extinctus est feruor
deuotionis. Nota q̄ religiosus tipidus vel vanus ē
lamentabilis: quia miseratio quodammodo omni-
bus creaturis scilicet carens deo et mundo. Com-
paratur ciuitati ruinose que subitaneē corrui-
t. v̄ paulatim deficit donec tandem ex toto perit: item
monstro marino propter deformitatem interiore
et exteriorē. Nam verus atq̄ perfectus religiosus
debet habere has conditiones. Omnia scilicet mū-
dana spernere: in solo conditoris amore flagrare: sā-
ctasq̄ meditationes et bonas operationes semper
habere: seipsum et proximum edificare: neminē au-
tem circumuenire aut ledere sed in simplicitate: et
sinceritate vitam beatam ducere. Item carnem suā
cum vitiis et concupiscentiis crucifigere: exercitia
quoq̄ magna et consuetudines deuotione plenas
habere: ac fortissime et strenuissime contra nequi-
tias inimici bellare et semetipsum pro defensione
veritatis et iusticie in mortem vsq̄ tradere. Con-
ditiones vero maligni et perversi religiosi sunt he-
videlicet: proteruia contra omnes suos superiores
Item querulositas: Est autem querulosus ille qui
nichil vult sustinere sed sue vult omnino volunta-
ti viuere. cupiditas rerum temporalium et secula-
rium inordinata. et laxatio freni sensualitatis ni-
mis libera ad circumstantias peccati carnalis.
Item defectus diuine charitatis inuidia frater-
ne prosperitatis. honoris ambitus inordinatus. et
negligentia sanctarum consuetudinum In seruitio
dei sunt pigri. pro questu rerum temporalium sunt

Li. secundus

soliciti omni tēpore circa curam corporis nimis intenti; et iterū q̄ proni sunt ad imitandum mala exempla magis q̄ bona et suam negligentiam defendere per aliorū tepiditatem. Discursus faciunt inutiles. et per colloquia praua corrūpunt bonos mores. Verba quidē habent interdum ad horam spiritualia; s; facta quandoq; subintrant carnalia; timētes oculos hominū magis q̄ dei. Cor habent mundanis desideriis repletum; et si qua habent parua bona multis malis sunt permixta. Hoc igitur modo consequenter in omnibus aliis materiis huius libri vsq; in finem poterit quislibet studiosus cum diligentia flosculos extrahere vnde possit ad salutis viā proximum trahere et ad deuotionem excitare. Quod sibi met faciendum ideo relinquimus vt ei ex hoc studio fructus salutis et merces crescat eterne retributionis. Amen.

Qualiter multi fideles possunt diuinam sapientiam desponsare et quomodo per quotidiana quedam leuia exercitia debent se continue in eiusdem amore renouare. Capitulum .vii.

Aenite filii audite me: venite et audite et narrabo vobis oēs qui timetis deum quāta fecit dñs anime mee; Fecit enī michi magna quā potēs est et sanctum nomen eius. Plane spectabilia et magnalia sunt hec tāq; insignia; vt ex his nō imerito admiretur omnis homo magnificās deum ac dicēs qm̄ bonus; quoniam in seculum misericordia ei⁹. Quamobrem si ego quidē inter hec sobria quadam ebrietate videar mente excedere; deo concedendum est. Charitas enim christi urget nos.

Li. Secundus

Jamq̄ os nostrum patet: sed et cor nostrum dilata-
tum est. Auditum ergo hūc iocūditate et exultatio-
ne plenum multorum pro salute indultum ma-
gno cordis desiderio vobis eructare cupio festinan-
ter. etenim sacramentum regis abscondere bonū est
opera aut̄ dei reuelare et confiteri honorificum est.
Audite ergo nunc me populi omnes de regalib⁹ nu-
ptiis venio: ex vino celi potat⁹ in adeo nuptiali tha-
lamo potitus gaudeo insuper bonum nuncium por-
to cunctisq̄ noua gaudia fero. Et ideo meipsum pre
iubilo non capio: id totus iocunditate infusus exul-
to in dño. Queris vnde tā rara tanq̄ insolita gau-
diorum materia sit in terra nostra suborta. Mirū
ex hoc q̄ in his pascalibus gaudiis v3 regalibus et
spiritualibus nuptiis ipse rex sūmus ac imperator
diuinus suam michi vnicā ac dilectam eternam. s.
sapiētiā in ipsam copulauit sponsalia contra-
xit et me quodāmodo suū generū fecit. Quis ego
qui sum gener regis? Quis ad tantam dignitatem
audeat aspirare. Quam magnum est hoc quod
tam paup̄ et mendicus tam vilis et indignus nullis
meritis precedentibus ad tantā dignitates meruit
sublimari. Quis extimare queat hec dona charissi-
ma omniq̄ gratiarum actione dignissima. Sed ne-
q̄ his contentus rex magnificus adauxit munera:
cumulauit beneficia amplificauit bona et gratiā co-
piose dilatauit. Nam humilis huius sapientie disci-
pulus in ea visionis gratia quodāmodo et mystico
nomine frater. Amandus nuncupatus dū in cordis
cubiculo nuptiali thalamo cum diuinissima sponsa
sua secreta silētia petisset et iter ipi⁹ amoris brachis

Xi secundus

Dulciter soporatus obdormisset cordis tamen feru-
do affectu ad modum perfecte vigilaret atq; de ali-
orū piter salute secum tractaret; p̄dicta sponsa hu-
iusmodi verba nimium dulcia intellectualiter ac su-
pernaturaliter omniū q; mortalium vocum condi-
tionibus dissimiliter deprimebat dicēs. Ex te nāq;
egredietur in quo omnes gentes benedicentur. Ex
quibus verbis celitus prolatis nimium delectatus
pariter et admiratus gratitudine precipua ad eam
conuersus dicebat *O* lumen oculorū meorū: o desi-
derium anime mee ⁊ gaudium mentis mee qđ non
voce exprimi potest: amica dulcissima nimium formo-
sa et p̄re cūctis incōparabiliter generosa omnibus
gratis decētissime p̄ornata ecce tu nosti hanc esse
conditionē ac proprietatem amoris intensi: hoc qđ
quis intense amat aliis etiam placere cupiat ⁊ a ce-
teris omnibus adamari ac laudari sine tamen sui
preiudicio concupiscat. *O* amorosa iam presēs mei
conditio cordis tot miscens interim ignita suspiria
verbis. Sed ecce tu vnica et sola es illa cunctis op-
tabilibus bonis supereffluēter cumulata talisq; te
ipsa tradente est tua singularis prerogatiua vt quā-
to quis amator te pluribus sine inuidia cōcauerit
tanto perfectius in semetipso possidebit. Quapro-
pter o benigna de salute cunctorum sollicita da mo-
dum aliquem excogitaviā congruentem p̄ quam
hic cuius amator ac spiritalis desponsatio multis-
plicetur vel etiam sicut iam in nonnullis desidiosus
antiquata est aliquo modo renouetur. Nam et na-
tura a te optime instituta quibusdam prouidit de
necessariis remediis: per que eorum continua dese-

Li. secundus

ctio quam vniuersa temporis legibus subiecta sub
iecta incurrere certum est cōtinue restauratur Sic
reuera et gratie dona ne perdantur vel diminuan-
tur frequēti egent renouatione. **D** mi deus si mul-
ti scirent per experientiam desponsationem tuā eē
adeo iocundam: **D** si noscent tam modicum ipsius
esse laborem et remunerationis tam immensas mer-
cedem. **Q**uotus estuo cum cogito q̄ tanta bona de p̄
pe posita a nullis negligūt: et q̄ mellis tā mltā ope-
rari vero tam pauci inueniuntur **D** quantū huius
rei pre desiderio flagrabat doctor ille egregi⁹ pau-
lus qui fraterna charitate permotus cupiebat ana-
thema esse pro fratribus suis: vt spiritualia hic cō-
ciliaret connubia. **Q**uid deniq̄ ait. Despondi inq̄t
vss vni viro virginem castam exhibere christo.
Sed et diuinus ille dominicus pater noster despon-
sationis huius quasi celestis quidam peranimph⁹
cupiebat seipsum vendere: vt totus posset impendi
et superimpendi pro animarum salute huiusq̄ diui-
ni amoris restoratione. Sic et focus ipsius idiui-
duus euāgelicus ille franciscus oīa arbitratus est
vt stercoza vt ad amorē h̄sit graciosum et preciosuz
oēs attraheret multosq̄ amatores christo luciface-
ret Similr multi alii deo dilecti ab initio mundi fe-
cerunt qui se hui⁹ rei causa tormentis et periculis
inūeris exposuerūt tāto feliciores h̄ despōsatiōis
pticipes se fieri arbitrātes q̄to p̄res potuissent sibi
attraxisse p̄sortes ⁊ cōsodales. **H**ūc ergo dñe mi pa-
tris iherēdo deuote vestigiis ego quoq̄ h̄ amoris
iaculo vlnāt⁹ ⁊ zelo frañe caritatis medulitus tra-
ct⁹ genus cordis mei ad te flecto ⁊ ex totis precordi-

Li. Secundus

is cum singultu et lachrymis te flagitavi hanc tuam
desponsationem spirituales in diebus nostris non
sic perire permittas: sed gratiam renouationis ipsi
us aliqualem cordibus diuersorum infundas. Fac
nobiscum non secundum nostrorum meritorum paruitatem: sed
semper quod decet tuam amabilem atque piissimam bonita-
tem. In tua namque clementia dependet tota salus no-
stra. Ex eo quippe miseris es tam ineffabiliter ama-
bilis: quod ipsis indignis es tam pius atque placibilis.
Sed ne diutius te protraham et ego miser pecca-
tor propriis delictis pregrauatus sed de tua immen-
sa pietate confisus coram te prostratus iaceo: de ter-
ra non surrecturus donec ex labiis tuis uerbum egre-
diatur gratiosum: donec surgas et propicius fias:
consensum prebeas: ac te nunc quoque sicut olim de-
sponsari permittas. **Sapientia.** Ego quidem
paratus essem omni tempore hoc quod petisti ad-
implere et in hec spiritualia connubia sentire: si tam-
tum essent qui huic dispositioni uellent legitime ope-
ram dare. Sed mirum in modum multi sunt qui
hanc desiderant arram habere: ueruntamen pro eius
adeptione nolunt laborare. Verum quidem si sine
labore hic mea felicissima desponsatio obtineri pos-
set innumeri me sibi in amicum eligerent. Quis ei
nisi insanus auri immensum pondus sibi gratis obla-
tum non tollat et vadat. Hunc uero sic est quod sapien-
tia trahitur de occultis: et qui uoluerit ipsam possi-
dere necesse habebit eam cum labore et sollicitudine
quasi pecuniam querere et effodere quasi thesau-
ros. Non enim inuenitur in terra suauiter uiuentibus
Si quidem consilio diuino decertum est quod nullus

21. secundus

hanc dignissimam sponsam accipit nisi prius strenuissime in acie propter ipsam militauerit et aduersa sustinuerit multa. Et quicumque in his tribulationibus viriliter usque in finem perseuerauerit in hoc mundo eius in obsequio: hic tandem feliciter eide copulabitur sine fine in regno suo glorioso. Nec mirum: quia labor preire solet mercedem. Quis namque et in hoc breui tempore optando et non operando obtinet quod vult. Et ideo digni non sunt ipsius perfecta desponsatione: qui aduersa dedignantur eius ob amorem sustinere. Discipulus. Etiam domine: nam et catelli edunt de micis que cadunt de mensa dominorum suorum. Et ideo saltem hoc fiat ut ex participatione illius perfecte desponsationis diuine quibusdam singulariter collate: tuis quoque infirmis ac fragilibus prout inuenerit manus tua prouidere digneris. Condescende queso infirmitatibus nostris et malitie temporis huius instantis: et da modum aliquem hanc gratiam secundum diuersos gradus participandi. Nam et diuersos gradus habes in entibus. Aut nunquid vnquam tantam benedictionem habes pater. Da igitur modum aliquem facilem et tam generalem ut omnes te per ipsum collere cupientes siue tibi charitate perfecta iungantur vel fragilitate humana impediti ab hac retrahantur seu etiam postmodum in igne purgatorii condigne purgentur: mereantur benedictionis ipsius esse consortes. Nec vltima ut soles documenta de hac re proponas: sed ad singularia ac particularia et que dam leuia et communia descendas: tanquam si nutritiuulis suis lac prebeat non solidum cibum nec namque in

Li. Secundus

potentibus quibusque ac simplicibus fauiss sapiunt
et facilius ad implentur. Sapientia. Quonia ex
euangelico promisso statui esse me cum fidelibus usque
ad consumationem seculi nauiculamque petri licet mul-
tipliciter quassatam nequaquam deserere velle usque
quam: ideo secundum diuersa tempora ad excellendam vi-
neam meam operarios destinari eisque salutis eterne
remedia contuli ac sepius collata renouare non o-
misi: sed ab initio per nationes in animas sanctas me
transfundo amicos dei ac prophetas constituo. Quam-
obrem et in presenti nunc quoque quedam opera ac di-
lectionis consueta satis exercitia quibus a multis
diuersorum graduum ac statutum hominibus de-
sponsationis huius eterna salus diuersimode par-
ticipari possit tibi indicabo: simulque qualiter amor
meus iugiter renouari valeat demonstrabo adiciens
nichilominus quod hi qui eiusdem sapientie doctrine su-
per firmam petram catholice et apostolice veritatis
fundate existerint deuoti imitatores benedictionis quo-
que ipsi? que per semetipsum fidelis abrae repromissa est in christo
iesu erunt in sempiternum heredes. Agite quicumque des-
iderat eterne sapientie amabilis fieri discipulus? cu-
iuscunque conditionis sit vel status aut serus seu ordi-
nis aut etiam religionis deus diligenter seruare ea que se-
quuntur que sunt temperata ut nichil difficultatis impor-
tet et quolibet possit ea facere sine omni preiudicio sue pro-
fessionis et status. Si quidem diuina sapientia non in-
terdit per istam statuere aliquam obligationem vel professio-
nem aut restrictionem qualencumque: sed solum quandam no-
uam dormitantis deuotionis spontaneam exercitatio-
nem in qua que se exercitare voluerit bene facit et laus

Xi. Secundus

habilititer / qui autem hec non facit pro tanto nō peccat nec delinq̄t. Ante oīa igiſ quilibet ſapiētie diſcipulus d̄z amorē carnalē ſi h̄z reliq̄re ⁊ ip̄as p̄clarā eter nāq̄ ſapiētīā diuinā ⁊ ſpōſā ſibi aſſumere ⁊ amicā. **Q̄d** ſi fortassis quiſpiā a deo ligat⁹ eſſet per amorē aliquem priuatū q̄ ſibi ip̄ſi tā ſubito vim iſerre aſperum iudicaret eſſe ac nimis durum ſaltē bonū habeat propoſitū et ab hoc amore nociuo ſe velit abſtrahere cum adiutorium diuinū occasione aliqua inuenta ſibi ſenſerit efficaciter arridere. Hi autē qui terreno amore ligati non ſunt ſed alias deſides hu cuſq̄ ac tepidi et negligentē eius in amore fuderūt debent hanc ſpiritualem ſponſam quaſi de nouo deſponſare et ſe in eius amore recenter renouare pio quodam deuotionis affectu. Hoc autē ſic dicim⁹ eſſe faciendum vt eidem cui prius ſeruire ſolebant tanq̄ domino per timorem; ſibi nunc ſtudeant pari ter placere et ad herere tanquā dilectiſſime ſponſe per ſpiritualem et intenſum amorē ſemper cogi tantes excellētiam et pietatem huius diuiniffime ſponſe ⁊ q̄ beati ſunt illi qui eius amicitia in hac vi ta meruerūt decorari. Et hec deſponſatio vel deſpō ſationis antique inuouatio propter feruentiorē de uotionis exercitationem debet fieri non ſolum ab in tra in anima ſed ⁊ exterius licet occulte per aliqua ſigna puta per tres proſtrationes ſeipſum in eiſde tante ſponſe dāno offerendo et exhibendo et arrā deſponſationis ab ea petēdo. ſ. aliquam nouam gra tiam in ſignū mutue dilectionis et fidelitatis; quā neq̄ mors neq̄ vita neq̄ quecunq̄ creatura alia im perpetuum debeat violare. Et quia plerumq̄ facta

Li. secundus

plus mouent q̄ verba factum quoddam valde no-
tabile ac rarum multiq̄ motiuum spectans ad pro-
positum tibi reuelabo. Erat quidam iuuenis feruē-
dus amator qui amore terreno relicto hanc celestē
sponsam diuinam .s. sapientiam sibi in amicā elegit;
cupiensq̄ dilectam hanc intimis visceribus cordis
sui plenius incorporare secretum locum petiit et p̄
amoris stupenda vehemētia surgens et vestimenta
sua a pte superiori corporis extrahens arrepto per-
ro accuto supra nuda p̄cordia pectoris sui in ea
parte vbi cordis vitalis pulsus precipue videtur vi-
uere predictum ferrum carni sue infixit tamvalide
vt singulictibus cruor sāguineus erumpens seque-
retur ictus ferientis et sanguinis vnde desuper p̄-
cordiis deorsum defluentes decurrerēt minutatim
Sic q̄ tot accutas puncturas seuasq̄ fixuras hinc
inde degiit donec tandem hoc modo nomē precla-
rum sue sponse quod est iesus magnis et capitalib⁹
lris superlatitudinem cordis sui exarauit Cum autē
hec amoris vulnera recentia et sanguineolenta sibi
dulcia in carne liuida aliquādiu cum mltō amoris
incendio portasset tandem post multos dies sana-
tus clare et perfecte predictum nomen caro illa in
eodem loco integraliter conseruauit Post modum
igitur cum hic diuinus amator quedam terrenum
amatorem sue sponse vanum nomen in veste secula-
ri vt a nōnullis fieri solet deferri videbat ex itimis
p̄cordiis diuinā ad spōsā suā cōuers⁹ eiusq̄ amoris
sup excellētissimas p̄rogatiuas cōmemorās ipsius
nomē nō ī tabulis lapideis aut vestimētariis pictu-
ris rubrica vlt̄ atramēto p̄scriptis s; ī talib⁹ carna-

Li. Secundus

lib^o cordis atq; iris sanguinis rosea vernatibus flo-
ratura cōsignatis se astare indelebiter in suis pre-
cordiis gaudebat Fructum vero salutiferuz diuini
amoris inde sibi crescere notabiliter sentiens ex p̄-
sentia tāti nominis memoriam iugiter admonentis
cupiē s̄q; quoslibet deuotos in amore diuino profi-
cere suavit eis proinde huius nominis maiorem cu-
rā habere non quidem vt ipsum facerent et se peri-
culo incōsulte committerent: neq; illud vllō mō imi-
tari deberē quod sibi ex singulari dono datum fuit
virtute diuina superare: s; q̄ illud nomen salutife-
rū qualitercumq; formatum vel scriptum secrete q̄-
dem et latenter aut in veste aliqua vel alias ad libi-
tum pro diuini amoris excitatione semper deferrēt
Sane predict^o adolescens amandus memoratuz a-
moris opus iō fecit vt quotienscumq; contingeret
nomē predictum sibi soli ac deo ibidem cognitum a-
se videri: totiens cōtingeret pristinam amicitiam re-
memorādo quasi recenter in corde suo renouari Si-
mile huius q̄tum ad intentionem facti legimus de
simone summo sacerdote qui amicitiam quam iu-
das machabe^o frater ei^o dudum cum romanis sta-
tuerat quasi iam inueterata; cum renouare vellet.
clipeū aureum illuc in signum misit et antiquam a-
micitia innouauit. Sic et ipse dominus in signuz fe-
deris hominib^o arcum in nubibus dedit. Sic et fi-
lii israel inito federe cū domino aquam effuderunt
et vel aras edificātes aut lapides ponētes aut res
aliquas coporales statuerūt: vt per exteriora signa
īterior fragilis humana iuuaretur memoria. Mul-
ti quoq; sc̄i noui testamenti in transactis ante nos

Li. secundus

temporibus p̄icitamēto sue deuotionis picturas sibi diuersas fecerūt: quidam imagines vel cruces iuxta se hūerūt nōnulli etiā reliquias et certa similia apud se vt legitur huius rei gratia detulerūt. Hoc ergo vt predictū est faciat. s. de nomine iesu qui gratiā habuerit. Animus human⁹ facillime a ceptis labitur: nisi frequēter in ceptis remouetur. Itē sapiētie eterne deuoti cultores ac discipuli possunt q̄uolunt quotidie horas subscriptas. s. cursum breue eiusdē sapiētie legere. Hi autē qui legere nesciunt vel legitime occupati sunt: seu etiā qui eas commutare cupiūt: dicant loco earum septem pater noster pro septē horis consuetis pro qualibet hora vnum. Hec autē debet esse eorum intentio in his horis vt diuina sapiētia custodiat eorum corda et opera: ne ab hoc mūdo stultissimo et modernis temporibus vanitatib⁹ ac malignitatibus pleno irreciantur: s; caute et sapienter ābulando a cunctis malis et periculis preseruētur. Item in mensa post benedictionem anteq̄ incipiāt comedere dicant vnum pater noster pro elemosina spiritali his animabus maxime q̄ sunt indigētes in purgatorio attendētes q̄ periculosum sit gratis elemosinā comedere. et per continua suffragia fideliter ei non deseruire. et q̄s pium sit in nullo se iuuare valentes iuuare: et cum quanta ei⁹ gratitudine gaudāt se in tanta miseria vel minimā guttam aut micam vnam que cadit de mensa dominorum suorum recipere pro refrigerio qualicumq;. Et vt hoc quoq; exercitiū pietatis magis gratis ac psuasibile deuotis mentibus fiat: sciendū q̄ dñi deuota quedam approbate religionis persona sunt

Li. Secundus

cum ceteris quibusdā has orationes faciendas de nouo suscepisset; p̄cipue tamen magna deuotiōe erga ip̄m de profundis p̄ animabus desolatis dicēdis flagraret; apparuerūt ei in quadā visiōe anime multe locis purgabilib⁹ deputare que ex vili habitu et gestu miserabili preferabant suffragiorum se b̄nificiis idigere deflebāt. Inter quas tamen vna singula ad ip̄am accessit: flebiliter ab ea petiit vt se permitteret eē hunc suum mendicum cū quotidie in mensa de profundis predictū pro elemosyna erat largiturus. Ex qua visiōe postmodū feruentius erga hāc agebat elemosinā spiritualem. Itē vnum pater noster dulcissimo et salutifero nomini eterne sapiētie quod est iesus vt dominus et saluator noster oēs hos eterne sapientie discipulos sanctamq; matrem ecclesiam saluet et custodiat a cunctis aduersis et ab omnium tueatur hostium insidiis. Sane ob reuerentiā tanti noī eiusdem premitendo vel etiam subiungendo dicant hec verba. B̄ndictum sit nomen domini n̄ri iesu xp̄i dei ⁊ gl̄iose v̄gis marie m̄ris ei⁹ i et̄ nū ⁊ vltra. Amē Et de hoc extāt indulgētie. Ratio hui⁹ oratiōis de hoc nomine est vt ille dulcis ies⁹ qui p̄ dolor his vltimis temporibus de cordibus multorum q̄tū ad deuotionis feruorē deletur. extinguir̄ ⁊ tā dānabiliter iā piectus est eo q̄ tam innumeri sūt q̄ q̄ sua sūt querunt nō que iesu xp̄i; vt inq; hoc mellifluū nomē aliquomō reuiuiscat ⁊ cordib⁹ fidelium iculcetur; ac renouet; p̄fatū fiat pietatis exercitiū. Hāc nimirū piectiōe iesu a suis quōdā dilectis ipsamet diuina sapiētia non nulli⁹ in visiōe apparēs p̄q̄sta ē voce q̄rulosa. Itē p̄ia die ab ecclesia instituta

Xi. Secundus

pro hystoria sapientie cantanda videlicet prima dominica secundum angusti. antevigiliam natiuitatis dñi quando inchoatur ad vesperas aut **S** sapientia et diebus sequentibus vsq; ad noctem illam gloriosam cum in hunc mundum patris genitura eterna sapientia dignata est introire: fiat aliqua specialis memoria de ea in orationibus priuatis per antiphonam vel collectam vel orationem dominicam: si etiam aliquis temporibus illis cum vacaret missam priuatam de eterna sapientia celebraret gratum habere. Item discipulis et amatoribus sapientie tres adhuc dies in anno debent esse precipue obseruabiles: ita ut qualibet istarum trium dierum aliquod obsequium speciale faciant huic spiritui speciali. Prima est dies circuncisionis domini. In hac enim die incipit annus: et secundum consuetudinem quarundam terrarum inueteratam hac die hi qui sunt inuicem in amicitia singulis coniuncti consueuerunt sibi mutuo strenas dare: et bonum annum optare. Sic ergo similiter pro excitatione deuotionis et dormitantis anime ad amorem diuinum quibus deuotus sapientie discipulus et amator in hac die ad suam unicam ac dilectissimam sponsam diuinam accedat: et bonum animum pro strenis sibi ipsi et omnibus ipsius condiscipulis et sancte matri ecclesie fideliter deponat aliquam orationem specialem faciendo: vel etiam cum hoc congruit cereum accensum in honore ipsius qui eterna lux est ad altare vel ante crucifixum offerendo vel percurando: in signum quod omnem salutem suam fidelis discipulus in hoc instabilis tempore recognoscit et vult se a sola sponsa diuina habere: et quod amor eius solius in corde suo debeat ardere et lucere: et petat quod

Xi. secundus

si hic amor fortassis aliqua occasione extinctus est
tā misericorditer reaccendatur vt decetero nūq̄ ex-
tinguatur. Secūda dies est dñica in quinquagesi-
ma q̄ dies a plerisq̄ appellatur carnis priuuium et
hic ab huius mundi stultis amatorib⁹ celebris ha-
betur et cūvnitatibus superuacuis expenditur. tūc
enī amici et sodales cōuenire consueuerunt et sola-
tia mūdāna ac peritura sibiinuicē facere. In signus
ergo q̄ illa diuinissima sponsa suo discipulo debet
eē hoc totum quod est gaudii ac solatii et amoris ī
hoc mūdo ⁊ in futuro: ideo pro excitatione deuotio-
nis tepidi cordis sui faciat sicut prius. Tertia vero
est prima dies mēsis maii cum vernalis serenitas
oībus grata et desiderabilis incipit in terre germi-
nātibus pulchre apparere. Nam tunc consuetum ē
et maxime in partibus sueuie terre alemanie q̄ a-
dolēscētes de nocte siluas petunt: et arbores viri-
ditate foliorū venustas precidunt ⁊ floribus orna-
tas pre forib⁹ locant vbi se putant habere amicos ī
signū amicitie et fidelitatis. Sic ergo vt ex iniquo
principio cōfletur sancta deuotio: sicut et de die pri-
ma mēsis augusti noscitur ab ecclesia factum esse
hoc qđ ab illis supuacue fit homini mortali ab istis
deuote fiat oīm conditori: et tanto solititius quan-
to hec diuinissima amica omnes mortales in gratia
precellere dubiū non est. Tandē illa die sue charissi-
me sponse diuine ad excitationē sue deuotionis lu-
men corporale offerant vel aliquā orationem deuo-
tā dicāt seipsos eidem affectuosius recommendan-
do. Discipulus quoq̄ sapientie summo cordis affe-
ctu ab ipsis honoranda est illa mater summi regis

XI. Secundus

eterne sapientie que eosdē tāq̄ pprio filio sp̄iales
ī sp̄iales sibi vult assumere filios ⁊ eorum curas ge-
rere materno cum affectu. Unde quilibet deuotus
sapientie discipulus debet eam quotidie honorare
cum salutatione angelica nouem vicibus dicta: vnū
que maria dicat cum genuflexione summo mane cū
primo surgit de lecto omnia bona opera sua de illa
facienda regine celi ad manus deuote porrigendo
vt cum tam reuerenda et dilecta mater ea presenta-
uerit filio suo regi summo grata ⁊ accepta fiant ob-
reuerētiam tante meditationis que fortassis modi-
ca ac vilia minusq̄ grata fierent immediate presenta-
ta per manus peccatoris. Similiter in sero faciat
post eius orationes cum iam immediate ad lectum
est eundum. Et vt eo securi⁹ dormiat ab ea petat vt
quicquid illa die minus factum est per ipsam sup-
pleatur: quod malefactum per ipsam pie relaxetur
et quod benefactum est per eam conseruetur: ⁊ gra-
tificetur. Item septem que maria dicat cordi geni-
tricis dei dulcissimo omniumq̄ peccatorum refu-
gio piissimo: vt ipsa illud suauissimum eterne sapiē-
tie trichinum cunctarum miserationum domini de-
positorium superfluentissimum misericorditer ape-
riatur: et inclinet ad omnes huius sapiētie filii sui
discipulos in ultimo exitu spiritus sui: vt eos tunc
pie defendere et ad celi palatia concomitare digne-
tur. Postremo vero omni anno proxima feria im-
mediate sequente diem annuarum pro eisdem ha-
rum orationum participibus defunctis et pro
ipsorum charis amicis missam dicant qui sunt sa-
cerdotes vel offerant: aut centum pater noster di-

cant qui sacerdotes non sunt subiungentes deuote
 premissis orationibus hanc supplicationem: vt deus
 et dominus noster per suam eternam sapientiam misericor-
 diter ecclesie sue dudum tribulate subueniat: et eas
 ad pacem ponat et tranquillitatem. Cōpendiosi⁹ au-
 tē predicta recapitulantes sciendū q̄ amatores seu
 cultores eterne sapientie secundū premissa debēt car-
 nalē seu terrenum amorem qui occasio est multorū
 malorum deserere: et eternam sapientiam in spon-
 sã spirituales assumere. vel desponsationem hanc
 dudum contractam nouo deuotionis affectu reno-
 uare: et ad maiorem deuotionis incitationem tres
 prostrationes in loco orationis secreto facere. cum
 se primo ad hoc offerunt. Item possunt facere ea q̄
 sequuntur: videlicet quotidie dicere septem horas
 sapientie pro qualibet hora vnum. Item in mensa
 ante sumptionem cibi dicant vnum in elemosynam
 spirituales pro his animabus que sunt magis e-
 gentes in purgatorio. Item nomini iesu dulcissi-
 mo vnum contra omne malum et infortunium mē-
 tis et corporis ei promittendo vel subiungēdo hec
 verba. Benedictum sit nomen domini nostri iesu
 christi dei et genitricis virginis marie matris eius
 in eternum et vltra: et sic erunt numero nouem pa-
 ter noster. Et qui habent gratiam possunt pro inci-
 tatione et gratia diuini amoris iesu secum occulte
 portare. Ibi autem qui sciunt legere debent dicere:
 pro maiori deuotione habenda cursum de sapien-
 tia et intermittere septem pater noster predicta.
 Item beate virgini marie cum primo surgunt di-
 cant vnum que maria: vt ipsa sit bonorum ab ipsis

Liber secundus

ea die factorū presentatrix: et in sero vnum post omnes orationes: videlicet cum sunt in p̄cinctu se deponēdi: vt sit malorum cōmissorum ab ipsis recon-siliatrix. Itē cordi suo misericordissimo septē vt omnī horum discipulorum in mortis articulo sit adiu-trix: et hec similiter erunt nouem Ave maria. Item debēt prima dñica mensis augusti cum incipit histo-ria de sapiētia: et ante natale domini dum incipiunt solēnes antiphone o sapientia &c. aliquam orationē vel memoriā ad libitum de sapientia facere. Item circūcisionis et dñicam in quadragesima et primā diem iudii debēt in speciali obsequio habere ora-tionē faciendū vel candelā accensam offerendū vel p̄-curando quibus hoc facere cōuenit. Et itē proxima feria post diē aīarū pro omnibus hui⁹ sapientie di-scipulis defunctis et p̄ ipsorum charis amicis mi-sisam celebrare vel offerre vel centū pater noster di-cere secundū q̄ tunc congruit statui vniuscuiusq̄. Si vero essent aliq̄ a deo debiles vel infirmi: vel oc-cupationibus licitis dediti vt pro tempore a predi-ctis impedirentur: vel si essent tam duri cordis et se-cularis animi q̄ p̄pter eorū ignauitiam nescirent sin-gula prout dictū est applicare: dicant nouem pater noster cum totidē ave maria: et faciant suffragium p̄dictum: et hoc faciant illa intentione ip̄licite qua et ceteri explicitē & sufficit. Si etiā aliqui essent q̄ b̄dicta ave maria vellent cōmutare in totidem sal-ue regina: et illud pater noster qd̄ in mensa dicit̄ an-te cibū p̄ animabus in psalmum de profundis: bene-facerent ad honorē sapientie eterne que est benedi-cta in secula. Sapientia. Porro vt ad p̄positū n̄c

Li. Secundus

paululū redeam⁹ ⁊ uiderare libz q̄ hec mea iqt̄ diuī/na sapia p̄utilis doctrīa simplicitate q̄dē sermonis ī/culta: s; reuera oī spūali fructu opose fecūda tibi e-rit deuotiōe p̄cipua suscipiēda. Hāvt ipe cernis. et expiri potes p̄ eā furoz deuotionis accēdit: cult⁹ di-uin⁹ āpliat: p̄xim⁹ utilit̄ edificat: s; ⁊ aīalib⁹ ī locis purgabilib⁹ degētib⁹ piū īde auxiliū ⁊ fert: nulliq̄nī si forte inuido detractoriuel ipio derogatori habēti/ b⁹ intellectū obcecatū ⁊ affectū iduratū poterūt hec iusto ex aīe p̄bata displicere. **S**edie igit̄ charitatis debite hoc fuato exiñ p̄rio deuotionē tibi haurias: deisi p̄rimoz p̄uideas aīaz saluti. Fruct⁹ multiplex dīne bñdictiōis quem discipuli sapientie merentur accipere ex eius desponsatione. **Capitulum. viii.**

¶ Cū auroza finē daret ⁊ tps hoc iocūdū nocturnis cū gaudis ⁊ festiuis laudib⁹ ī hui⁹ dulcedine spōie die felici allocutiōe ipēsū finē hēret iāq; discipulis q̄ dīnisiteriua cauerat cōspectib⁹ ad extiora opa labo-riosa vocaret̄ sōnūq; hui⁹ detissime ⁊ tēplatiōis ⁊ inē-ne suauitatis ītrūpere obie stimulis vrgeret: totus ad dilectā p̄uers⁹ ⁊ ī amoris lachrymas resolut⁹ ī o/scula sc̄tā ruēs ei quā diligebat aīa ei⁹ p̄cordialissime vale dixit crebro quoq; brachiis amoris affectuosif- sine eā sibi spōsā spūalē ⁊ strigēs sustinuit q̄si horas diuidiā ⁊ talia ī q̄rulosavale dictōis x̄bavoce sub- itulit dicēs. Hūc ergo fmo me⁹ ad te dirigū. **¶** P̄- cordialis amor cordis mei: cui soli me totū ⁊ misi cu- piēs hoc ī eusū p̄petuari. S̄ras tibi dilecte refero p̄ his ⁊ aliis inūeris bñficiis a te ex gr̄a sola collatis tibi la⁹ ⁊ glia ī seclā. **¶** Te obsecro ī timo cordis ⁊ igni- to desiderio p̄ viscera miāz tuaz ⁊ x̄tutē sāguis ro

Li. secundus

sei quē ab fide i tua passiōe phūani gñis red ē ptiōe
effudisti: vt hos oēs q̄ te etnā sapiāz decreuerit mō
pfato dispōsare teq̄ voluerit collē cū pmissis orōnū
deuotis exercitiis seu ēt hec ead̄ fidelib⁹ studuerit
cōicare vt i q̄ hos oēs bñdictiōe salutarī bñdicas
rer me⁹ et de⁹ me⁹. Tu es fruct⁹ ille bñdict⁹ olī mun
do repromissus i hoc singl̄r priuilegiat⁹ vt cui cūq̄
tu bñdixeris sit ille bñdict⁹. Bñdic ergo p̄r mi pue
ris tuis amatorib⁹ v; ac discipulis tuis bñdictiōe oīs
p̄riarcha q̄ et cūctorū electorū tuorū q̄ tibi ab iitio pla
cueit vt eorū tādē felici nūero cū gaudio aggregēt
Inuocē q̄so nomē tuū amabile et glōsū sup eos: vt
sit eis i p̄tectionē salutis i cūctis hui⁹ mūdi variis
vite picul. Tua etnā sapiā eos i agēdis dirigat. āge
l⁹ pacis i p̄os custodiat et p̄pitas aīe et corpis eis ar
rideat salutaris. Da eis dñe locū penitē vt p̄verā p̄iri
tionē et purā cōfessionē atq̄ satisfactionē p̄fectā añ
mortē suā ad te suū creatorē quertāt tibi q̄ p̄ctē res
cōsiliēt necnō et sacrosctī corpis tui p̄ceptōe p̄ viati
co i extremis laborātes munisāt: ita vt nequa q̄ sub
tanea et iprouisa morte ac idisposita p̄occupēt. Fac
eis dñe p̄p̄t nomē tuū grāz hāc vt sicut nūc p̄ hec de
uota exercitia tibi famulāt. sic i hora extrema sue
aspiratōis a te bñdicāt et a tua dulcissīa m̄re m̄re i q̄
m̄re ad regna glōsa p̄ducāt vbi i celesti p̄ria s̄cta
illa agmīa bonorū spūū post p̄ntis icollatum mise
rie abvbertate domus dei fideliter iebriantur te
regem glorie dominumq̄ virtutum in decore tuo
conspicientes iesum christum domium nostrū. Qui
cum patre et spiritu sancto viuit et regnat i seculis
la seculorum. Amen.

Officium eterne sapientie

Incipit cursus seu officium de eterna sapientia cōpositum a beato Henrico syso ordinis predicatorum
V. Salutem mentis et corporis donet nobis iesus sapientia patris.

Domine labia mea etc. Deus in adiutorium. **C**ognita. Eterne sapientie fōrem adoramus: Et pro gloria nominis eius iubilemus. ps.
Venite Gloria. Et p̄ gloria. **C**hymn⁹
Iesu dulcis memoria: dans vera cordis gaudia: sed sup mel et oīa eius dulcis presentia. Nil canitur suavius: auditur nil iocundius: nil cogitur dulcius: q̄ iesus dei filius Iesus spes penitentū q̄ pius es petentibus q̄ bonus te querentibus. sed quid inuenientibus. Eterna sapientia tibi patriq̄ gloria cum spū paraclito in sempiterna secula amen. ps.

Abilate deo omnis terra psalmū dicite nomini eius date gloriā laudi eius. Dicite deo q̄ terribilia sunt opera tua domine: in multitudine virtutis tue mentientur tibi inimici tui. Omnis terra adoret te deus ī psallat tibi: psalmum dicat nomini tuo. Gloria añ
Sapientia edificauit sibi domum scidit colūnas septem: sudidit sibi gentes superborum et sublimiū colla propria virtute calcavit. V.
Ego autem in domino gaudebo. R. Et exultabo in deo iesu meo. Pater noster. Benedictio. Iesus sapientia patris depellat cuncta aduersantia nobis.

Lectio prima

Officium eterne sapiente

O Spiētia eterna splēdor glorie ⁊ figura sub
stantie patris: qui vniuersa de nichilo crea
sti et vt hominē ad paradisi gaudia reduce
res in hanc vallem miserie descendisti eius viam re
deundi per tuam dulcissimam conuersationem des
mōstrasti et pro satisfactione cunctoruz tanq̄ agn⁹
innocens patri immolari voluisti: aperi per tuam p̄
ciosam mortem cor meum vt te regem regum et do
minum dominantium oculis integre fidei semper
aspiciā. Pone meam in tuis vulneribus p̄hiam: in
tuis stigmatibus sapientiam et vltterius in te solo
charitatis libro ⁊ morte tua proficiam et omnibus
mutabilib⁹ deficiam ita vt ego nō ego hic tu ī me ⁊
ego in te indissolubili vinculo amoris eternaliter ma
neam⁹. **R.** Tu autem dñe. **R.** Emitte domine sapientā
de sede magnitudinis tue vt mecū sit ⁊ mecum la
bozet: vt scientia quid acceptum sit coraz te omni tē
pore. **V.** Da michi domine iedum tuarum assuſtricē
sapientiam. **Et sciam.** **Benedictio.** Eterna sapiētia
custodiat corda et corpora nostra. **Lectio secunda.**

O Jesu mi dulcissima ⁊ felicissima sapiētia ver
bum patris finis et principium omniuz en
tium: pius oculis queso me intuere quia puluis
sum et caro et q̄ non sum volentis neq̄ currentisq̄
tui miserentis. **Recogita** obsecro amarissimam pas
sionē quam pro me idigno peccatore pertulisti ⁊ bo
nam voluntatem a te inchoatam pie custodias. **O**
misericordia mea ne derelinquas me. **O** refugium
meum ne discesseris a me. **O** liberator meus inten
de in adiutorū meum: et me huic mundo mortuo ī
sepulchro tuo tecum sepelias et ab omnibus inimi

Officium eterne sapientie

coram insidiis abscondas ut me a te nec vitæ nec mors
nec ulla fortune fors separet sed permaneat morte
fortior amor noster nunc et in eum. Tu autem. **R.**
Da michi dñe sedum tuarum assistricem sapientiã
et noli me reprobare a pueris tuis. **Qm̄** seruus tuus
sum ego et filius ancille tue. **V.** Mitte illam a sede
magnitudinis tue ut mecum sit et mecum laboret.

Qm̄. Benedictio. **D**ono sapientie et intellectus im-
pleat nos spiritus sanctus. **R.** Amen. **A**ctio tertia

O Refugium meum et liberator meus per im-
mensum amorem qui te in patibulo crucis
amarissimam mortem pro me subire coegit: pecca-
ta que ego imundus peccator commisi misericorditer in-
dulgeas et committendis et a cunctis periculis in vulne-
re lateris tui pie me custodias. **S**ressus meos in hu-
ius vite fluctibus ad sanctum finem dirigeas et ad con-
spectum glorie me venire concedas. Tu autem. **R.** **S**up
salutem et omnes pulchritudinem dilexi sapientiam et propo-
sui pro luce habere illam. venerunt autem michi omnia bona
pariter cum illa. **V.** **D**ixi sapientie soror mea es: et pruden-
tiam vocavi amicam meam. **Ve. G. Ve.** **A**nticum

Tu rex glorie christe. Tu patris sempiternus es fili-
us. **V.** **S**us in finem in laudibus. **V.** **S**alutem mentis
et corporis. **R.** **D**onet nobis eius sapientia patris. **V.** **D**e-
i adiuto. **p**redictus. **V.** **S**alutem. **p**mittatur ante primam
et ad omnes horas psalmus.

R. **A**udate dominum omnes gentes laudate
cum omnes populi. **Q**uoniam confirma-
ta super nos misericordia eius: et veritas domini
manet in eternum. **G**loria patri. **an.** **S**apientia. **cl**
amitat in plateis si quis diligit sapientiam ad me

Officium eterne sapientie

declinet et eam inueniet; et eam cum inuenerit beatus erit si tenuerit eam. **Capitulum**
Hanc amavi et exquisiui a iuuentute mea et quasi michi sponsam assumere et amator factus sum forme illi. **R. Deo gr̄as: Hymnus**
Iesu rex admirabilis et triumphator nobilis dulcedo ineffabilis totus desiderabilis. Nec lingua potest dicere nec littera exprimere; et prout potest credere quod sit iesu diligere. Amor iesu continuus michi languor assiduus; michi iesus mellifluus; fructus vite perpetuus. **Eterna sapientia. V. Sapientia requiescit in corde eius. R. Et prudentia in sermone oris illi.**
Ad bene. añ. o sapiētia que ex ore altissimi prodisti attingens a fine vsq; ad finem fortiter suauiter disponēs oīa veni ad docēdū nos viā prudētie. oratio.
Deus qui per coeternam tibi sapientiam homines cum non esset condidisti perditumq; misericorditer reformasti presta quesumus vt eadem corda nostra te inspirante tota mente amemus et ad te toto corde curamus. Per eum. Ad primam hymnus.
Amor iesu dulcissimus et vere suauissimus plus miles gratissimus q̄ dicere sufficimus. Iesu decus angelicum; in aure dulce canticum; in ore mel; mirificum; in corde nectar celicum. Iesu mi bone sentiam amoris tui copiam; da michi per presentiam tuam videre gloriam etc. **Eterna etc. ps.**
Auditam fac michi magne misericordiam tuam quia in te speraui. Motam fac michi viam in qua ambulam quia ad te leuaui animam meam. Gripe me de inimicis meis domine ad te cōfugi doce me facere voluntatem tuam quia deus meus es tu.

Officiū eternā sapientie

Gloria patri. añt. Ego diligentes me diligo et qui mane vigilauerunt ad me inuenient me. Capitulum
Sapientia vincit malitiam: attingit a fine vsq; in finem fortiter et disponit omnia suauiter. R. Jesu xpe. .zc. V. Qui natus es. Gloria. Jesu. V. Exurge domine. .zc. oratio.

Cor da nostra quesumus domine eterne sapientie splendor illustret quo mundi huius tenebris care re valeamus et perueniamus ad patriam claritas eterne. Per eundem.

Ad tertiam hymnus.

Tua iesu dilectio grata mentis refectio: replēs sñ fastidio dans famen desiderio: Qui te gustant esuriunt: qui bibunt adhuc sitiunt: desiderare nesciunt nisi iesum quem sitiunt. Desidero te milies. mi iesu quando ventus: quando letum me facies: me de te quando faties. Eterna sapiētia tibi patriq; gloria cum spiritu paraclyto. .zc.

Psalmus

Opus tuus bonus deducet me in terram re ctam: propter nomen tuum domine viuifica bis me in equitate tua. Educes de tribus latione animam meam: et in misericordia tua disperdes omnes inimicos meos. Et perdes omnes qui tribulant animam meam quoniam ego seruus tuus sum. Gloria patri. añt. Fili concupiscens sapientiam conserua iusticiam: et prebebit eas tibi dominus. Capitulum. Hanc amauit. .zc. R. Ego añt in domino gaudebo. V. Et exultabo i deo iesu meo. In. S. Ego. vers. Sit nomen domini benedictum.

Officium eterne sapientie

Re. Ex hoc nūc vsq; in seculū. .zc. oratio. Deus qui
coeternam. Ad sextā hymnus

Iesu sūma benignitas: mira cordis iocūdi-
tas: incōpresensq; bonitas tua me strigat
charitas. Bonum michi diligere iesuz nil
vltra querere: michi proorsus deficere vt illi queam
viuere. Iesu mi dilectissime spes suspirantis anime
te. querūt pie lachryme et clamor mentis intime.
Eterna sapia tibi patriq; glia cū spū pacito. .zc. ps

Arima nra sustinet dñs qm̄ idiutor z pte-
ctor nr̄ ē. Qu in eo letabit̄ cor meū et i no-
mine sc̄to eius spauimus. Fiat m̄ia tua
dñe sup nos quēadmodū sperauim⁹ in te Gloria p̄ri
An. Dñs possedit me: in initio viar suarū añq̄ q̄c̄q̄
faceret a principio dicit dominus. Capitulum

Andor ē ei lucis eterne et speculū sine ma-
cula diuine maiestatis z imago bonitatis
illius. Re. Sit nomē dñi Bñdictum. .x. Ex
hoc nūc et vsq; i seculum. Bñ. S. Sit. .x. A solis or-
tu vsq; ad occasum. Re. Laudabile nomē dñi. Oro

Araudi nos misericors deus et mentibus no-
stris sapiētie tue lumen ostende et te super
omnia diligere concede p̄ eū. Ad. ix. hymn⁹

O hocunq; loco fuero semper iesuz deside-
ro q̄ letus cum inuenero. q̄ felix cum te-
nuero. Tunc amplexus tunc oscula que
vincunt mellis pocula: tunc felix christi copula sed
in his parua mozula. Nam quod quesui video qd̄
cupiui inueni amore christi languero et corde totus
ardeo. Eterna sapientia.

Psalmus

Officium eterne sapientie

Qui mundum crea in me deus et spiritum
rectum in me in visceribus meis. Ne pici
as a me facie tua: et spiritum sanctum tuum ne au
feras a me. Redde mihi leticiam salutis tui et spiritum princi
cipali confirma me. Gloria. añ. Necdum erant abyssi
et ego perturiebar: quando preparabat celos ad
ram cum eo cuncta componens. Capitulum.

Sapientia sponsior sole et super omnes dispositionem
stellarum luci comparata inuenitur prior. R.
A solis ortu usque ad occasum. V. Laudabile
nomen domini. usque. S. A solis. X. Sapientia reforescit in cor
de eius. R. Et prudentia in sermone oris eius.

Oratio

Imfunde quesumus domine cordibus nostris lu
men sapientie tue ut te veraciter agnosca
mus et fidei diligamus pro eundem dominum.

Ad vespas ps

Receptionem misit dominus populo suo mandavit
in eternum testamentum suum Sanctum et terribile
nomen eius in initium sapientie timor domini
Intellectus bonus omnibus facientibus eum: lauda
tio eius manet in seculum seculi. Gloria. añ. Omnis sa
pientia in domino deo est et cum illo fuit et est ante
eum. Capitulum. Hanc amavi et exquisivi. etc.

Hymnus

Iesu sole serenior et balsamo suavior omni
dulcore dulcior: pre cunctis amabilior. Tu
mentis delectatio: amoris consummatio: tu mea glo
riatio: iesu mundi saluatio. Iesus auctor clementie
totus spes letitie: dulcoris fons et gratie vere cor
dis letitie. Eterna sapientia. V. Ego autem in domino

Officium eterne sapientie

gandebo. **R.** Et exultabo in deo iesu meo. **¶** Ad magnificat. **an.** Oriens splendor lucis eterne et sol iusticie veni et illumina sedentes in tenebris et vmbra mortis. **¶** Oratio. Deus qui coeternam. **zc.**

¶ Ad completorium ps.

Illumina oculos meos ne vnq̄ obdormia in morte: nequando dicat inimicus meus preualui aduersus eum. Qui tribulant me exultabunt si motus fuero: ego autē in misericordia tua speravi. Exultabit cor meum in salutari tuo: cantabo qui bona tribuit michi et psallam nomini domini altissimi. **Gloria. an.** Ego in altissimis habito et tronus meus in colūna nubis.

Capitulum

S. Sobrietatem et sapientiam docet et iusticiam et veritatem quibus nichil vtilius ē in vita hominibus. **R.** In pace in idipsum dormia et requiescam. **V.** Si dederō somnum oculis meis et palpebris meis dormitationem. **Dor. S.** In.

¶ Hymnus

I. Iesu in pace imperat qui omnem sensum superat: hunc mea mens desiderat et illo frui properat. Te celi chorus predicat et tuas laudes replicat: iesus orbem letificat: et nos deo pacificat. Iesus ad patrem rediit: celeste regnū subiit: cor meum a me transiit. Post iesum simul habiit. **Eterna sapientia. V.** In pace factus est locus eius. **R.** Et habitatio eius in syon.

¶ Ad nunc dimittis. an.

D. Rex gloriose qui iter sanctos tuos semper es laudabilis et tamen ineffabilis tu in nobis es domine et nomen sanctum tuum inuocatum

Officium eterne sapientie

est super nos ne derelinquas nos deus noster vt in die iudicii nos collocare digneris inter sanctos et electos tuos rex benedicte.

Oratio

H fragilitatem nostram quesumus domine propicius respice et saporem nobis eterne sapientie benignus infunde vt eius dulcedine melliflua preguistata omnia terrena valeamus despiciere et tibi summo bono ardenti desiderio iugiter adherere per eunde dominum.

Missam in honore sapientie

I Er domini irreprehensibilis conuertens animas testimonium dei fidele sapientiam prestans paruulis. V. Celi enarrant gloriam dei et opera manuum eius annunciat firmiter. Gloria patri et filio.

Deus qui coeternam vt supra.

Oratio

Epistola.

Dixit salomon deus qui patrum nostrorum et domine misericordie qui fecisti omnia verbo tuo et sapientia condidisti hominem vt dominaretur creature tue que a te facta est et disponat orbem terrarum in equitate et iusticia et in directione cordis iudicium iudicet da michi sedium tuarum assistentem sapientiam et noli me reprobare a pueris tuis quoniam seruus tuus sum ego et filius ancille tue. R. Propicius esto domine peccatis nostris ne quando dicant gentes vbi est deus eorum. V. Adiua nos deus salutaris noster et propter honorem nominis dne libera nos. Alleluia.

V. Dominus sapientia fundauit terram. stabiliiit celos prudentia. **Secundum matheum.**

Officium eterne sapientie

In illo tempore. Respondens iesus dixit.
Confiteor tibi domine pater celi ⁊ terre qz
abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et re-
uelasti ea paruulis. Ita pater quoniam sic fuit pla-
citu ante te. **D**ia michi tradita sunt a patre meo.
Et nemo nouit filium nisi pater neqz patrem quis
nouit nisi filius et cui voluerit filius reuelare. **V**e-
nite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et
ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos
et discite a me quia mitis sum et humilis corde et
inuenietis requiem animabus vestris. Iugum. n. me-
um suauis est ⁊ onus meum leue. **S**ffer. Iusticie domi-
ni recte letificantes corda et iusticia eius dulciora
super mel et fauum. **Secreta**

Sanctificetur quis dñe deus huius nostre
oblationis munus tua cooperante sapien-
tia vt tibi placere possit ad laudem et no-
bis proficere ad salutem per eundem. **C**ommunio

Tu mandasti mandata tua custodiri nimis: vtinam
dirigantur vie mee ad custo. iu. tuas. **P**ost cō. o. rō

Infunde quesumus domine deus per hec
sacramenta que sumpsimus tue cordibus
nostris lumen sapientie vt te veraciter cognoscam⁹
et fideliter diligamus per eundem. **C**entum me-
ditationes cum c. orationibus super passionem do-
mini nostri iesu christi secundum beatum henricus
ordinis predicatorum pertinentes ad horologium
sapientie vt in primo prologo ipsius horologii pa-
tet prima meditatio.

Dulcissime domine iesu christe creator iesu:
fabilis qui mirabiliter hominem creasti
et mirabilius redemisti passionibus tuis

Officium eterne sapientie

Inextimabilibus atq; repletis virtutibus meritis & documentis quos flagito imprimi in anima mea ad hec sitibundus propter tuam immensam clementiam et earum virtutes ac etiam propter reuerentiam & intercessionem tue dulcissime matris eas in suo sacratissimo pectore gestantis. Et qui ad eas complendas quando transiturus eras ex hoc mundo ad petram transire dignatus es transitorienter cedere non dolore inuilem interpretatum: per hoc nobis innuens qd qui te voluerit sequi & particeps tuarum passionum esse necesse habebit relinquere mundanas affectiones.

Oratio

Ac me queso te sequi cum discipulis tuis transitorienter mundanum et tecum quiescere in horum religionis obseruantie quod diu vixero nec inde reuerti retro picinando mente aut corpore ut aptus efficiar regno dei. ¶ Meditatio. 2.

Et qui ibidem incepisti tristis et mestus esse usq; ad mortem

Oratio

Placeat tibi michi concedere tristitiam salutarem et vitare ineptas letitias me a deuotione retrahentes ut finaliter possis optinere beatitudinem hic lugentium. ¶ Meditatio. 3.

Quod oraturus elongari aliquantulum ab apostolis voluisti: tres ex eis assumendo. videlicet petrum iacobum et iohannem ostendens tres esse comites orationis. scilicet firmam fidem contemptum mundanorum et gratiam. ¶ oratio.

Concedere michi digneris in orationibus meis firmam fidem eleuationem mentis et gratiam atq; instantiam orandi propter reuerentiam et virtutem tue perseuerantis orationis atq; interuentum et imitationem deorum

Meditationes

discipulorum.

Meditatio .4.

Et qui tantum timuisti quādo sensualitati
tue impressisti tam terribilia tormētorū ge-
nera tibi in proximo superuentura nata tua delica-
ta naturaliter illa horrente, vt sola cogitatio te su-
dare sanguinem cogeret

oratio

Fac me queso senper habere mortē pre oculis
mentis et eam expectare cum tali prepara-
tione vt cum aduenerit secure et gaudens eam re-
cipiam.

Meditatio .5.

Et qui factus in agonia cōfortationē angeli recipere
dignatus es. lz nō indigeres

oratio

Fac me per gratiā tuā cōfortari et dirigi per ange-
lum tuum michi deputatū q̄ diu vixero in istis te-
nebris et periculis

Meditatio .6.

Et qui libere voluntatem tuā voluntati patris cō-
misisti dicendo non mea voluntas sed tua fiat

Oratio

Refeso clementiā tuā vt voluntatē meā re-
luctantē rebellē et in rebellionibus assue-
tā talr dirigere digneris q̄ i oi effectu ip̄ dicā ex assū-
cū sapia volūtaria non mea volūtas lz tua fiat oō

Et pp reuerētiā et virtutē tāte sollicitudinis quā ge-
rebas erga ap̄los tuos vt et iterrūperes orōnē tuā
ad eos exortandos ne intrarēt in tentationē

Orō

Placeat tibi michi cōcedere tantā sollicitu-
dinē proximorū q̄ si videā aliq̄ deficientes
aut errātes fm modulū meū valeā confortare et di-
rigere charitatiue

Meditatio .8.

Et q̄ inimicis tuis te p̄dere volētib⁹ obuiā procesisti
qui susgeras ppl̄s te regem facere volētē.

Orō.

Meditationes

Fac me ad imitationem tui prospera mundi despice-
cere et nulla ei⁹ aduersa formidare. Meditatio nona
Et qui potenter inimicos tuos solo verbo strauisti
dicēs ego sum: vt eo audito abirent retrosum vt il-
lo timore eos retrahans ab eorum mala voluntate. orō

Ps Placeat tibi domine in me incutere timorem
seruile et pūm ad filialem. Meditatio. 10.

Et cū cernens eos illo timore non desistere ab eor-
um mala voluntate ipsis taliter obstinatis q̄ inco-
hata intendebant perficere: eos benigne allocutus
es ostendendo eis eorū picula qz opera tenebrarū

oratio

Placeat tibi michi ostendere opera mea tenebrarū
per claram contritionem vt te operante valeat in-
tegrez clare cōfiteri et illa emēdare. Meditatio. 11.

Et qui iudam benigne allocutus es et vocando eus
amicum nec ei osculū negasti lz fecte accederet atqz
ei peccatū suū intimasti ne cōfiteri erubesceret orō

Fac me queso inimicos meos si quos habeam sine
fictione ex corde diligere et eos benigne alloqui nec
osculum familiaritatis eis negare et me eis vtilem
prebere proposse. Meditatio. 12.

Et qui tam hostiliter capi: ligari: et verberari tunc
voluisti.

oratio

Fac me queso amore tui ligari. et verberari.
in austeritatibus religionis sancte et obe-
seruantie: taliter q̄ a modo nō incipiam vagari nisi
secundum voluntatem tuam et prelatorū meorū.

Meditatio. 13

Et qui petro te defendere volenti etiam
vni auriculam abscindēti prohibuisti re.

Meditationes

sistentiam facere sed conuertere gladium suum in vagina z potius bonum pro malo reddere eius sanando auriculam.

Oratio

Placeat tibi michi concedere gratiam non resistendi aduersariis meis sed scdm consiliu tuum oi me peccati bona prebere ne me defendendo impediar a maiori bono.

Meditatio. 14.

Et qui non solum ab extra facere resistantiam uoluisti sz nec ab intra in aio petendo a deo iusticiam aut uindictam de inimicis iniuriam facientibus dicens petro. An non possim rogare patrem et exhibebit michi modo plusq. 12. legiones angeloru.

Oratio
Contra inimicos concedere michi digneris tantam patientiam in animo q. molestias aut iniurias equo animo propter te gaudenter recipiam.

meditatio. 15
Et qui ab apostolis tuis derelinqui uoluisti sicut olim propheta predixerat: fratres mei elongauerunt se a me.

Oratio

Concede michi mentis elongationes ab amicis meis carnalibus ut possim obliuiscere populum meum et domum patris mei ad liberius uacandum tuo seruitio

Meditatio. 16.

Et qui quattuor iniquis iudicibus subiecti z ab eis immaniter tractari dignatus es ad genus humanum liberandum propter peccatum primorum parentum quattuor quaternionibus subiectum et eis traditum crudeliter tractandum et custodiendum: quorum primus est denudatio iusticie originalis z p. pns immortalitatis cuius milites sunt fomites retrahentes a bono z inclinantes ad malum et ignorantia z peccatum secundus quaternio est mortalitas cuius milites sunt quattuor z plerique

Meditationes

nes cōtrarie se cōtinue impugnātes vsq; ad mortes
Terti^o q̄ternio est locus dispositus qui factus fue-
rat p̄ vestis; cui⁹ milites sūt quattuor elemēta iū-
cem q̄ria Quartus quaternio est tempus indispo-
situm. cui⁹ milites sūt quattuor āni tpa hoīz diuer-
simode custodientia ad quorū oīz liberationē digna-
sus es his quattuor iudicib⁹ subici z imaniter tra-
ctari

oratio

He q̄so in hoc crudeli carcere positū vinctū cathe-
nis duab⁹; v; mūdanoꝝ societate retrahente et ma-
la consuetudine detinente: dormientēq; inter duos
milites angelū bonū et malū digneris liberare an-
gelo tuo me excitante et vsq; extra carcerē mūdi de-
ducente pp̄ reuerētiā et virtutē tuē multiplicis su-
iectionis.

Meditatio. 17.

Et qui in domo anne dignatus es examinari de tua
doctrina quā ostendisti esse bonā etiā testimonio eo-
rum et inimicorum tuorum.

oratio

Placeat tibi michi concedere gratiā docendi scdm
modulum meum et habere verba examinata et ir-
reprehensibilia.

Meditatio. 18.

Et qui ibidem examinatus de tuis discipulis tacui-
sti: eo q̄ tunc eos laudare nō poteras viridice: quia
erant in peccato mortali

oratio

Placeat tibi michi concedere hanc gratiam vt nul-
lum diffamem indebite sed solūmō charitatiue ap̄
eos qui possunt prodesse et non obesse: nec intenda-
eorum ledere famā sicut nolē meā

¶ meditatio. 19.
Et qui eum qui tibi dedit alapam pp̄ veritatem tā
patienter et benigne correxisti.

Oratio

ti

Meditationes

Placeat tibi michi concedere gratiã proxtos delin-
quẽtes arguẽdo; obsecrando increpando cum omni
patientia et doctrina. Meditatio. 20.

Et qui adductus in domo cayphe vbi tot improba &
falsa testimonia audisti nec respondisti. oño

Placeat tibi michi concedere vt cum me diffaman-
tib? nõ cõtẽdã: s; sp studeã locũ dare ire. Medi. 21.

Et qui beatissimũ petrũ rone male societatis pmisi-
sti cadere in trinã tui negationẽ ad maiorẽ sui humi-
liationem.

Oratio

Placeat tibi michi cõcedere vitatiõez puerorũ & se-
qui societate iustorũ vt ad eorũ imitationem sanctus
efficiar. Meditatio. 22.

Et qui eum diu i illo scelere stare nõ pmisisti: sed eũ
reducere ad sui cognitionem duplici signo voluisti:
v; galli cantu qui pdicatores significat & tuo ituitu
misericordi eũ respiciendo.

Oratio

Placeat tibi dñe me reducere ad emẽdationẽ vite
hoc duplici signo: v; q; libenter audiã correctionem
fraternã & tuo ituitu me decẽte et dirigẽte. Medi-
tatio. 23.

Et qui ad flendũ amare tuã negationẽ fecisti eum
egredi foras ne ab aliis impediretur. Oratio

Fac me queso elongari a tumultu oĩz me impedire
valẽtiũ vt liberius valeam plãgere pctã mea pp tuã
clemẽtiã & itercessionẽ ipsius beatissimi petri & si-
cut p totã vitã suã negationẽ fleuit: sic et ego q̃ diu
vixero ei? exẽplo fieã pcã mea. Meditatio. 24.

Et qui tot verba et iniurias innumerabiles tã pa-
tiens sustinuisti

oratio

Placeat tibi michi concedere patientiam necessa-

Meditationes

riam ad possidendam animā meam Meditatio. 25.
Et qui inter alias iniurias permisisti faciē tuā speciosā in quam angeli desiderāt cōspicere tā turpiter conspui ad faciē anime mee decorandā.

Oratio

Placeat tibi michi concedere hanc imitationē vt amore tui semper desiderem despicibilis oīb' appetere.

Meditatio. 26

Et qui etiā ad me illuīandū dignatus es velari. orō
Placeat tibi dñe auertere oculos meos ne videant vanitates: et me p̄seruare ad vidēdū tibi bñplacita.

Meditatio. 27.

Et qui derisorie req̄rebaris p̄phetizare quis te percussit.

Oratio

Placeat tibi michi misericorditer cōcedere qđ petere non presumo: qz ad hoc non sum dignus aut dispositus: v3 sp̄m prophetie futura p̄dicētē: s3 sp̄m gratie gratū facientē et me docentē: vt in die bonorū sēp sum memor malorū: et in die malorū sēp sum memor bonorū: et sic semper me reddentem sollicitum de futuris.

Meditatio. 28.

Et qui reuerenter capite demisso respōdebas principibus sacerdotum propter tantam reuerentiā dignitatis eorum

Oratio

Placeat tibi domine michi concedere erga prelatos meos reuerentiam et obedientiam vt eis obediā in omnibus que non sunt contra voluntatem tuam. licet aliquando in eis non percipiam sc̄itates personalem

Meditatio

e ii

Meditationes

Et qui adiuratum per deū viuum teipm declinasti
esse filium dei ⁊ vēturū finaliter in nubibus celi scz
scires eos tibi nō credere: s; ex hoc maiorē occasio-
nem te condemnandi recipere

oratio

Placeat tibi michi concedere timorē iurandi in mē
te necessitate et cum iusticia iudicio et veritate

Meditatio .30.

Et q̄ pp x̄itatē blasphemus adiudicatus fuisti: vñ
et princeps sacerdotū fictē scidit vestimēta sua. orō

Placeat tibi michi concedere nō solū nō blasphemare:
s; cuz audiero blasphemias noīs tui aut sctōrum
quoddam ab intra vestimenta anime mee pre
dolore

Meditatio .31

Et qui ab eis fuisti condemnatus tanq̄ membrorū
putridū tradendū iusticie seculari ad mortem. orō.

Fac me timere censuras ecclesiasticas: semper de-
siderare ei⁹ suffragia ⁊ indulgētias ¶ meditatio .32.

Et q̄ iudam pñia lz inutili qz nō fuit fūdata ī amo-
re s; timore pmisisti cadere in desperatione. oratio.

Fac me queso vere penitere de presenti sine retar-
datione: ne pro crastinādo perueniam ad penitētiā
serotinā ⁊ sic hora mortis cadam in desperationem

Meditatio

33

Et qui eum iam desperatum fecisti restituetur pre-
cium tue benedice venditionis. oratio

Fac me que o omnibus debita reddere siue do de-
bita seruitia siue stantibus in purgatorio suffragia
siue proximis ab eis iniuste ablata et que erunt mi-
chi possibilis supplere digneris misericorditer pro-
pter reuerentiam tue benedice ventitionis.

Meditatio .34.

Meditationes

Et qui dictum precium noluiisti poni in carbona sed ex eo emi agrum filii in sepultura peregrinoꝝ. **Oratio**
Digneris me pro te in hoc mundo mortuorum sepelire in tua benedicta passione. ¶ meditatio. 35.

Et qui cum magno tumultu te permisisti duci ad domum pylati aliis te impellentibus aliis te plagentibus. **Oratio**
Fac me queso te sequi opera penitentialia licet a longe et impossibilitate meam digneris misericorditer supplere.

¶ meditatio. 36.

Et qui tantas et falsas accusationes audiebas nec respondeas **oratio**

Fac me queso improperia et detractiones hominum impiorum non timeam sed pro infamia et bona fama ad te semper festinare

Et qui agnito quod galileus es misus fuisti ad domum herodis ubi potuisses liberari si tibi placuisset facere aliqua signa coram indignis: quia cupiebant te ad hoc videre. **Oratio**

Concede michi hanc perfectionem ut pro quibuscumque periculis vitandis aut prosperis acquirendis non requiram auxilium malorum: sed in omni euentu semper me commitam tue voluntati. ¶ meditatio. 38.

Et qui derisorie ibidem fuisti indutus veste alba in signum fatuitatis o eterna sapientia. **Oratio**

Placeat tibi domine vestire stolla alba innocentie scilicet pro penitentiam restituta et in ea perseverare

¶ meditatio. 39.

Et qui pace et amicitia concessa inter duos principes reductus fuisti in domum pylati cum manu armata: ubi stabas inter inimicos tuos terribilibus oculis te respicientes et immaniter te tractantes tam pacifice sicut agnus inter lupos. **Oratio.**

Meditationes

Fac me queso esse pacificū nō solū iter bonos et pacificos: s; ēt iter discholos ⁊ q nulli sim odibilis nisi propter te
meditatio. 40.

Et q nō solū corā p̄cipib⁹ sacerdotū false et multipliciter accusari dignatus es sed etiā corā iudice seculari et semp facebas et patienter audiebas. orō
Placeat tibi michi ꝓcedere hāc ꝓfectionē vt amore tui et in cōtēptū mei libētius audiā de ꝓsona mea vituperationes q̄ laudationes et bonorū sp̄ desiderem audire laudationes ⁊ virtutes ad eos imitandum
meditatio. 41.

Et q pilato volēti te liberare multipliciter te excusando: innocētīā tuam allegando nō applaudebas sed eqlit̄ te hēbas ad te excusātē et accusātes. orō
Fac me queso vt amore tui amicos et inimicos ꝓputē michi subseruire eqliter ad vtilitatem.

meditatio. 42.

Et q pilatum excusasti eius aleviādo peccatus. orō
Fac me queso ꝓctā ꝓrimorum excusare et aleviare mea autem aggravare et nō declinare in verba malitie ad excusandū. excus. in peccatis

meditatio. 43.

Et qui te coram eo regere cōfessus es et regnū tuū non esse de hoc mundo.

oratio

Placeat tibi dñe me eligere de hoc mundo et amplius non seruire mamone vt liberius et citius ī me adueniat regnum tuum.

meditatio. 44.

Et qui dignatus es a deo fieri opprobrium hoīs et abiectio plebis: et taliter q̄ magis peterēt barrabā et de te tanq̄ digniore morte clamarēt: tolle tolle crucifige eum.

oratio

Placeat tibi michi concedere vt ad imitationē tue

Meditationes

tante abiectiois q̄ amodo nulli me p̄ponā sed p̄
ponā mente et corpore sicut expedit michi in virtu
te meditatio .45.

Et quia inimicus hūani ḡnis p̄iecturaliter ip̄cognō
scens nostrā liberationē p̄ tuā benedictam passionē
prouenire nisus est eā ip̄edire p̄ vr̄orē pilati eidem
mādan̄tē nichil tibi z iusto illi :vt sicut p̄ euā mortē
n̄rāz p̄curauerat: sic p̄ eā ip̄edire n̄rāz saluatiōez. orō
placeat tibi michi cōcederē talē vitationez maloz q̄
nec etiā sub quacunq̄ sc̄t̄itatis sp̄e q̄rā eas frequen
tare: ne aīum meū valeāt inclinare: nec demō p̄ eaz
sp̄es me valeat tentare. meditatio 46.

Et qz pilatus credens iudeorum malitiam et inuī
diā cōpescere fecit te in colūna nudum ligari z fla
gellis acerrimis tam crudeliter et iest̄abiliter ver
berari: q̄ a plāntā pedis vsq̄ ad verticē nō erat in te
sanitas. oratio

Placeat tibi dñe michi misericorditer cōcedere tā
tam deuotionem ad tuā imensam castigationē et di
sciplinam q̄ amore huius z imitationē libenter z de
uote recipiā p̄nias et austeritates ordinis.

meditatio .47.

Et derisorie inductus fuisti veste purpurea quia di
xeras te regem esse oratio

Placeat tibi dñe me iduere hac veste spirituali: vsq̄
deuota charitate et ardenti.

meditatio .48.

Et qui ad me acquirendum coronam glorie digni
tus es tam crudeliter coronari spica corona et pun
genti

Oratio

meditationes

Placeat tibi dñe michi concedere tantā humilitatē
q̄ si cernē me honorari propter aliquas virtutes q̄
ille honor sit michi corona pungens et quanto pl⁹
honoribus aut virtutibus extollere volueris tanto
plus me humilem in omnibus meditatio. 49.

Et licet pylatus in principio te vellet dimittere sci-
ens q̄ per inuidiam te tradidissent summi sacerdo-
tes; tñ in fine ad complacendum eis conscientia ei⁹
contrarium iudicante te cōdānavit ad mortē. **O**rō
Placeat tibi domine me taliter radicare i bona vo-
luntate q̄ ad cōplacētia; cuiusq̄ vel timore displi-
cendi nunq̄ faciam nisi secundum q̄ conscientia di-
ctabit te inspirante. meditatio. 50.

Et qui deceptus in hoc q̄ tam grande peccatum iu-
dei receperunt super se et super filios suos ⁊ q̄ la-
uit manus suas corā populo dicens: innoxens ego
sum a sanguine iusti huius audacius te tradidit vo-
luntati eorum **O**ratio.

Placeat tibi domine me preservare a tanta cecita-
te cordis ne per minas aut p̄missiones mūdanoꝝ
aut sub spe p̄fitēdi m̄ie tue audaci⁹ peccē aut remis-
sius instem seruitio tuo. meditatio. 51.

Et qui sententiam mortis p̄tra te iniuste prolata
causa modeste et voluntarie accepisti p̄ amoris ma-
gnitudine **O**ratio.

Placeat tibi domine michi concedere gratiam vo-
luntarie acceptandi omnes penitentias et labores
q̄ diu virero. meditatio. 52.

Et qui post sententiam mortis sustinuiſti vniuersas
cohortem malignā tñ corā te frementium. **O**ratio.

Placeat tibi dñe me tueri et defendere ab insidiis

meditationes

et insultibus omnium inimicorum meorum visibilium
et invisibilium. meditatio. 53.

Et qui ad maiorem tui confusionem et verecundiam
iterum idutus fuisti vestimentis tuis propriis ad hoc
ut quod te non possent cognoscere ex vultu tuo pulcher-
rimum sed propter sputa et verbera deturpato: aut ex for-
ma tui sacratissimi corporis omnino speciosa pro filius ho-
minum: sed tunc lacerata et sanguinolenta saltem ex
vestimentis tuis te possent cognoscere eundem ad
mortem turpissimam

Oratio

Concede michi misericorditer ut quod sic verum dari di-
gnatus es quod amon te aut sermones tuos non erubescam

Et sicut inter alias derisiones te meditatio. 54.
genuflecto salutabam dicentes Ave rex iudeorum. Oratio

Fac amon te devote salutem et tibi serviam in officio di-
vino cum devotis ceremoniis prostrationum et inclinationum
cum iocunditate psallendo mente corpe et spiritu. medita. 55.

Et quod in tam brevi tempore fuisti vituperatus ubi tam honorifi-
ce fueras receptus et rex israel cum tanto gaudio
proclamatus ad hoc dumtaxat ut passio tua vere-
cundior appareret

Oratio

Placeat tibi domine in mentem meam intellectus
et memoriam tuam verecundias et improperia imprimere
ut continue possim mente exire post te atque impro-
peria tua portare

meditatio. 56.

Et quod ab eodem populo et in eodem loco in tam brevi tempore
honoratus fuisti: et opprobrium hominis factus: ut dominica
die clamaret benedictus qui venit in nomine domini: et feria se-
xta clamaret tolle tolle crucifige eum.

Oratio

Fac me queso favorem populi tam modicum du-
rantem non querere: sed solum in te spem me ponere

Meditationes

et in te confidere. meditatio. 57.

Et qui sanctas mulieres te plangētes et lamētātes
dulciter et pie confortasti. d. Filie hierlin noīte fle
re super me

oratio

Placeat tibi dñe michi concedere fletū sapidū qui
ē initiū vite spūalis: ut quotidie fleā pctā ppria et
p̄riorū p̄ntē peregrinationem et sup oīa tuā benedi
ctā passionē pp tuā clemētiā et earū meritum et inter
cessionem

meditatio. 58.

Et qui eis ventura mala clemēter denūciasti. orō
Michi quoq; idigno peccatori notificare digneris
nūm̄ diey meoy ut sciam quid desit michi

meditatio. 59.

Et qui tunc a deo debilitatus fuisti q̄ erat tibi im
possibile tuā crucem tam ponderosam portare ad
quod supplendum dignatus es adiutorium tecum
recipere.

oratio

Placeat tibi michi concedere vt me pctis honustū
et grauatū p̄ntā non valentem portare condignam
neq; prope valeam adiutoria aliena implorare v; suf
fragia sctōy orationes ecclesie et p̄riorū et sup oīa
tuam immensam clementiam. ¶ meditatio. 60.

Et qui te tam debilitatū permisisti ipetuose et igno
miniose duci extra ciuitatem ad locū supplicii. orō

Placeat tibi michi concedere hanc gratiam vt oī
pigritia et retardatione cessantibus semper diligē
ter et cum festinatione tādē ad perfectionē iurta
meā professionē et que erunt michi difficilia et im
possibilia virtute laborum tuorum misericorditer
suppleantur.

meditatio. 61.

Meditationes

Et qui vestimentis tuis spoliatus fuisti vsq; ad plenariam nuditatem que milites te vidente sibi diuiserunt ludendo sortem mittentes

oratio

Quæso vestimenta anime mee turpiter perditam iocanda cum demonibus mudo et carne restituere digneris michi et conseruare ne videant vniversi, turpitudinem meam.

meditatio. 62.

Et qui in cruce crucifigi et tam rigide et fortiter extendi et conclauari voluisti vt iuxta dauid pphiam non solum denumerarent omnia ossa tua verum etiam omnia interiora tua verarent inextimabiliter taliter q; omnes passiones sanctorum tue non valent comparari nec prope.

oratio

Quæso intime clementiam tuam immensam vt qui huius tue passionis inextimabilis tam pius et largus aliquibus amicis tuis distributor fuisti vt interdum ex deuotione ad hanc efficerentur exanimes et alii crucis mortificationem iugiter in suo corpore pro tui nominis amore portarent michi quoq; limmo et vilissimo pctori digneris concedere et imprimere vt virtute huius per continuam meditationem deuotionem et imitationem valeam inuenire ois pctorum meorum remissionem vite emendationem virtutum augmentationem et me perducere digneris ad bonum finem

Meditatio. 63.

Et propter reuerentiam et virtutem tituli triumphalis super caput tuum positi

oratio

Digneris mi eẽ q; vba illa v; iesus nazarenus rex iudeorum p;io sis in sanatio infirmitatum et vlnes et sic xps et augmentatio gratiarum et virtutum et sic nazarenus et ne sis sce

Meditationes

phal⁹ sis michi rex: ne dimittas me trahi i reproba⁹
fesu s; s; de numero verorum iudeorum non littera s;
spu .i. veraciter te pfitetu meditatio. 64:

Et q te pmisisti eleuari i altu vt molle tui sacratissi
corpis tormta tua fertiabil⁹ aggruar⁹ z passio tua
turpissia eoz iudicio logi⁹ a plib⁹ videret. oratio.
Queso ppter reuerentiā z xtutē tue atrocissime ex
altatiōis a fra digneris misericordit⁹ eleuare metē
meam a terrenis et transitoriis affectibus: nec ad
eas reuerti. meditatio. 65.

Et q de te sic afflicto faciebāt derisioes inuerabiles
mouētes capita sua: nec pp hoc dimittebas arte
ozare patrem Oratio

Placeat tibi michi pcedere itētionē z attētionē sic
i orōe radicātā z firmatā q ppter iptinētia noīa di
mittā qn hoc x̄se i corde qd pferā i ore. medi. 66.
Et q brachia tua bñdca voluisti i cruce extēdi. orō.
Placeat tibi brachia mea sic intuo seruitio infati
gabiliter extendere q possis tempus perditum re
dimere operibus virtuosis meditatio. 67

Et q pedes tuos bñdictos imobil⁹ i cruce pclauas
ri voluisti crurib⁹ tuis bñdictis fertiabil⁹ extēsis.
Placeat tibi pedes aīe mee i tua cruce spūal⁹ sic af
figere v; affectiōes z desideria q amō nō descēdāt
ad ima cogitāda z desiderāda. meditatio. 68.

Et cū vidēs malitias iudeozū pseuerare z crescere:
derisorieq; dicere. alios saluos fecit seipz zc. z si rex
israel est descēdae nūc de cruce vt credam⁹ z sic cōti
nue captabāt aīaz tuā pducere ad amaritudinē nec
istis mot⁹ ad ipatientiā oñdisti charitatē tua imēsa
talit⁹ q pl⁹ plāgebas eoz scelera q tug vulnera z p

mediationes

eis est non petentibus primum verbum tuum in cruce alte prolatum fuit per eis. d. pater ignosce eis quia non quod factum. oratio.
Placeat tibi domine michi concedere gratiam inimicos diligendi non eis imputando iniurias michi factas vel inficiendas sed propter peccata mea a te prima causa michi iuste inferenti et ad utilitatem meam et virtutem tue orationis in me accendere charitatem et extingueret odium digneris. meditatio. 69.

Et qui invita tua non solum cum peccatoribus et publicanis conuersari et conuesci dignatus es: verus etiam in morte cum iniquis deputari dignatus es vni nobis peccatoribus spem magnam dedisti oratio.
Placeat tibi domine me preseruare ne in corde meo contemnem peccatores quantumcumque appareant magni: ignorans quales sint futuri. et etiam diuitias misericordiarum tuarum. meditatio. 70.

Et qui tam promptus et promptus exauditor eras et esse te ostendisti quod ad vnam petitionem boni latronis paradisu promissisti ad hoc celitus eductus non propter sua merita ab iniquitatibus non cessas sed ut ex itinere ab umbra tua tractus dum impii te leuarent in altum oratio

Rogo igitur tuam immensam clementiam ut sub umbra tue benedictae passionis me quiescere facias et refrigerare digneris ab estu carnalium et secularium affectionum ut in die obitus mei audire merear verbum tuum consolatorium: hodie mecum eris in paradiso: aut saltem in via. scilicet purgatorio. meditatio. 71.

Et qui super afflictos pia semper gestabas viscera mulieribus te plangentibus. apostolisque dispersis et tristibus condoleras: sed incomparabiliter tue misericordie benedictae et mestissime omnes possessiones tuas in corde suo gestanti quasi

Meditationes

ſagittas acutas que ſcđm ſancti ſymeonis pphetiā
ipſius animam tue benedictę paſſionis gladius p/
transibit oī gladio ancipiti acutior; eo q̄ te plus q̄ ſe
diligens leuius in corpore ſuo ſine cōparatione por-
taſſes q̄ ſic vehementer dolentem cernens cōpatie/
baris ī immenſum; et quodam modo dolorum tuorum
oblitus conſolabaris eā dicens Mulier ecce filius
tuus ¶ bone ieſu qđ intendebas vocando eam mu-
lierem et non matrem; profctō ſciebas q̄ ſici & armo-
nie ſonore et iocunde corda triſtia reddunt triſtiora
ideo cauebas eam vocare matrem ne eam triſtiſſi-
mam adhuc redderes triſtiorē; ⁊ inter vos duos ſin-
gulariter verificabar prophetia ⁊ fortis ē vt mors
dilectio

Oratio

I ſicut ex meis precordiis genib⁹ flexis hu-
militer et deuote pcor tuam immenſā cle-
mentiam vt propter reuerentiā et virtutes
amoris veſtri tam intenſi et dolorum tue dulciſſime
matris ⁊ tuorū michi lz indigniſſimo pctōri cōcede
re digneris charitatē ardētē erga dolores veſtras ī-
extiabiles; et de magnitudine veſtre charitatis tā ī-
menſe īfundere digneris in pectore meo frigido ſcī-
tillā deuotiōis ⁊ amoris vt ea calefact⁹ poſſi viuifi-
cari et pſeuerare in vita ſpūali **Meditatio. 72.**
Et qđ dilectiſſimā matrē tuā loco tui cōmēdaſti dile-
ctiſſio iohāni ppī priuilegiū virginittis **Oratio**
¶ Placeat tibi michi miſericorditer concedere caſti-
tatem mentis et corporis ſine qua impoſſibile eſt
tibi placere propter tuam clemētiam et interceſſio-
nes et merita tue beatiffime matris et ei⁹ cuſtodis
precipui et qđ a me tollatur effectus fomitis pecca-
ti quo ad culpam. **¶ Meditatio. 73.**

Meditationes

Et qui ad ostēdendū magnitudinem tuarū passionū
excedētū icōparabiliter passiones aliorū sanctorū
dixisti: de? deus me? respice ī me q̄re me dereliquisti
non q̄ diuītas te dimiserit sed q̄ te dimittebat age
re et pati qd̄ tuū erat sicut propheta olim p̄dixit
rat. nō es auxiliatus ⁊ ī bello: nec indigebas q̄ assu
mendo nostros defectus non assumpseras fomitem
inclinantem ad malū. aut retrahētē a bono quod
non erat sic de aliis sc̄is: ideo diuītas eos adiuua
bit taliter q̄ libentissime et gaudenter sustinebant
martyria licet maīsa tibi aut fortiori instabat cru
ciatio maior et p̄ maiori cā v̄z ad īdimēdū gen? hūa
nū abūdātissime. orō ¶ Me aut h̄ntē fomitē īclīātē ad
malū et ītrahētē a bono ⁊ qd̄ desi? ē assuetū ad mō/
stra pp̄ malā p̄suetudinē ⁊ q̄ sū plātatio nouella q̄ n̄
possū p̄sistere s̄n p̄tinua irrigatiōe tui adiutorii di
gneris me retrahere a malo et fortificare ī bono ⁊
tute tue accerrīe passiōis ⁊ ēt pp̄ merita passionū a
liorū sc̄torū ¶ meditatio. 74. Et q̄ pp̄ īestīabiles
labores ⁊ sudores atq̄ sāguīs effusionē tm̄ sitiebas
q̄ de cruce tacēs clamares: sitio; quā sitiz potauerūt
felle et aceto oratio

¶ Placeat tibi m̄ p̄cedere vt ī memoriā tue sitis q̄ in
fame ⁊ siti sic castigē corp? meū ī ieiunio mltis talit̄
q̄ n̄ āpli? īcipiat recalcitrare p̄ sp̄m̄ aut tuā volūtātē
Et q̄ ab et̄no tm̄ desiderabas ⁊ si ¶ meditatio. 75.
tiebas salutē meam q̄ illa sitis te pie coegit ad nos
descēdere ⁊ ī te tm̄ exarsit q̄ cū īertimabili deside
rio voluisti tā īmēsas penas p̄ nobis sustinere ī n̄lo
tibi p̄cedo p̄ amoris magitudīe q̄ sitis adhuc durat
quā sitim ego miserrim? peccator potaui aceto mee
corrupte volūtatis ⁊ cibauī felle pctōrū meorū orō

meditationes

Placeat tibi dñe venire ad me et pulsare ad hostiis
pscie mee ad cenādū mecū et ego tecū et q̄ a mō te re
ficiā opib⁹ sapidis et odoriferis v̄z virtutib⁹ deuotis
q̄ diu vixero. meditatio. 76.

Et q̄ opa nre redēptōis p̄pleuisti tā abūde q̄ ifiniti
mūdi si tāti essent possent saluari si se ad hoc dispo
nerēt in te credendo et tibi obediendo. Oratio

Fac me queso opa superrogationis facere non so
lū adiplēdo p̄cepta sed etiā cōsilia tua et īspiratiōes
vt ī fine possis dicerē v̄bū tuū v̄z psūatū ē. medita. 77
et q̄ aures tuas diuinas p̄misisti repleri blasphemis
opprobriis et maledictionib⁹ ad habilitādūz aures
vt audiam iubilum angelorum. oratio.

Placeat tibi obturare aures meas ne libēt audiāt
vana et marie detractōes et scurrilitates. Medi. 78

Et qui oculos tuos multo lucidiores sole obtene
brari voluisti a nimio fletu et iopia. Oratio.

Placeat tibi dñe redigere ītellectū meū ī obsequiū
tuū aut etiā p̄seruare a cecitate mētis et illuminare
oculos cordis mei ne vnq̄ obdormiā in morte neq̄
dicat inimic⁹ me⁹ p̄ualui aduers⁹ eū. Meditatio. 79.

Et q̄ tēdendo ad mortē tātum debilitari voluisti vt
vir in te remanent anhelitus. oratio.

Placeat tibi dñe roborare me ī īteriori hōie talr q̄
pp̄ quasq̄ tentationes aut īfirmitates corporis
nō minuat ī me feruor deuotionis. Meditatio. 80.

Et q̄ ī p̄cictu exitus spūs tui permisisti diabolū esse
iuxta te expectādo aīe tue btē et solitus erat d̄ lege
cōi adhuc te ignorātē et deum verum. oratio.

Placeat tibi dñe me tuere ab ei⁹ laq̄is innūeris ne
in exitu spūs mei aliquid fūeste recipiat s̄ sin⁹ abrae
te iubente me recipiat. Meditatio. 81.

Meditationes

Et q̄ moriens miraculose cum clamore valido et lacrimis animam patri commendasti. orō

Placeat tibi dñe misericordie et corpori tuo mystico incorporare et virtute tue orōnis spūs me⁹ p̄ri tuo benedictio et finalr de gr̄a tua merear i virtute tue bñdictione passionis expirante. ¶ Meditatio. 82.

Et q̄ eadē die et hora multis annorū circulis excussis q̄ adā mortē incurrit pomū comedēdo morē gustare et sustinere dignat⁹ es i remediū mortis eīne. orō
Propter reuerentiā tue acerbissime mortis q̄ p̄ me sustinuisti amoris ardore sis mi chi solatiū i mortis agone ¶ Meditatio. 83.

Et q̄ te patiēte voluisti q̄ insensibilia p̄ qb⁹ nō patieris tibi eorū creatori fin eorū modulū cōpaterent signa mirabilia ad hoc ostendēdo. oratio

Placeat tibi dñe michi concedere eorū deuotā admirationem et imitationē vt qđ illa tunc ostēderūt corporaliter in me fiat spūaliter. Meditatio. 84.

Et qui solem tunc obscurandi et obtenebrari voluisti et tenebras ingruere per tres horas. orō
Placeat tibi in me extinguere et annihilare tres mūdi tenebras principales: v3 concupiam carnis et oculorū et supbiam vite ¶ Meditatio. 85.

Et qui terrā tremere et velū tēpli scādi voluisti vt incuteret inimicis tuis timorem. orō

Placeat tibi dñe me docere instabilitatē ei⁹ p̄pōsā et sic eam despiciere vt in ea timeam viuere et de ea desiderē exire ad pueniēdū i frā viuētū. Medi. 86

Et q̄ monumenta multa sc̄torū aperiri voluisti. orō
Placeat tibi cōscientiā meā plenā cadauerib⁹ mortuorū i p̄ctōrū fetidorū aperire et mundare per ve-

Meditationes

ram contritionē et integrā cōfessionē vt que quon-
dā viua fuerūt surgāt ⁊ q̄ nūq̄ viua fuerūt remut-
tāfr: vt ī ea te possidigne recipere. Meditatio. 87.

Et q̄ petras scindi voluisti. Placeat tibi cor lapi-
deū mollescere et mutare in cor carneum ad tibi et
mādatis tuis ⁊ superiorib⁹ p̄opte obediēdū Me. 88.

Et q̄ post mortē tuā p̄ciosā lat⁹ tuū bñdictū aperiri
voluisti diro mucrone lācee ex quo virtutes sacra-
mētoꝝ fluxerūt et tūc tibi cōiūcta fuit ecclia et de-
spōsata: sicut olim fuit figuratum q̄ de⁹ formauit
eam de latere adēe dormientis. orō

Placeat tibi michi p̄cedere virtutes sacroꝝ michi
necessarioꝝ virtute quorum merear inter filios ad-
optionis annumerari ¶ Meditatio. 89.

Et q̄ miraculose de eo exire voluisti aquā et sāguī-
nē in lauacrū et redēptionē hūani generis. orō

Placeat tibi misericordit̄ ex hac aq̄ lauare scelera
mea et stollā meā in tuo p̄cioso sāgunie. Medi. 90.

Et qui cēturionē vidētē signa q̄ fiebāt a deo in fide
illumīasti: vt n̄ solū crederet te sctm̄ s̄ et filiū dī. orō

Placeat tibi dñe illuminare et eleuare fidē meā vt
nō solū credā magnalia que gesisti in vita tua sed et
credā te esse eqlē p̄ri ⁊ creatorē oīz fm̄ diuinitatē ⁊
redēptorē humani gn̄is q̄ztū ad hūanitatē: nō tñ du-
as personas sed vnā. Meditatio. 91

Et q̄ pp̄t̄ p̄ri⁹ te deridētē a deo in deuotione īflam-
masti vt multi reuertētes p̄cuterēt pectora sua. orō

Placeat tibi dñe īflāmare pect⁹ meū frigi dū in de-
uotione p̄pter reuerentiam et virtutē tue bñdicte
passionis. Meditatio. 92.

Et q̄ hora vesptina de cruce deponi voluisti. oratio
Concedere michi digneris hāc gratiā vt invite mee

Meditationes

vespera te deponam spiritualiter ¶ Meditatio. 93.
Et q̄ pe. totā vitā meā te crucifixū tenui crucifixū
q̄tū in me fuit in peccatis p̄seuerando q̄ amodo te
deponā ab eis destinēdo et satisfactionē de eis faciē
do p̄ virib⁹. orō. Placeat. ¶ Meditatio. 94.

Et qui q̄s diuixisti sine honore ⁊ reuerētia reputa
ri voluisti et tractari a mūdānis et fugiebas hono
res s; p̄ mortē tuā preciosā aīa tua glificata; volui
sti tractari cum honore et deuote a s̄ctis personis
clusis filiis tenebrarū. oratio

Placeat tibi dñe me mutare in virū alterū ita vt
ego iā non ego s; tu in me et ego in te et q̄ fui de nu
mero p̄sequentiū te; amodo sim de numero deuote
et reuerenter tractantium. Meditatio. 95.

Et q̄ de cruce depositus recipi voluisti iter brachia
et i sinu tue dulcissime matris et mestissime faciem
tuā et plagas tuas tenerrime deosculantis et cum
tanto gemitu cordis rugiētis vt fideles tūc timerēt
ne in tantis doloribus expiraret. orō

Fac me q̄so eā iuxta crucē tuā associare cuz deuoto
fletu spūali et p̄seuerare q̄s diu vixero ¶ medi. 96.

Et q̄ non solū viuens iungi voluisti vnguētis p̄cios
sis et odoriferis s; etiā mortuus et copiose orō

Placeat tibi michi p̄cedere hāc gratiā vt te caput
meū vngā vnguētis p̄ciosis spūalib⁹; v; deuotay af
fectionū ⁊ orōnū atq; operū ⁊ virtū redolētū vt te
mitiore ⁊ dulciorē iueniā erga me ¶ meditatio. 97

Et q̄ in mūdīs et preciosis lintheaminibus tuolui
voluisti o amator puritatis et munditie orō

Placeat tibi cōscientiā meā mūdare ⁊ super niuem
dealbare vt in ea digne digneris habitare et ego te
sequi valeā in vestibus albis. meditatio. 98.

Meditationes

Et quia tua beatissima separata descendere voluisti ad inferiores partes terre ad consolationem et liberationem iustorum te cum inextinguibili desiderio expectantium et ad maiorem punitionem damnatorum. oratio

Fac me queso loca illa quotidie mente visitare ut ex pena damnatorum michi incutiam et indigentibus remedia pro posse subueniam. meditatio. 99.

Et quia pia littere misericordie compassionis voluisti esse inter matrem tuam tunc mestissimam te thesaurum suum retine revolentem et personas devotas te sepelire volentes. oratio

Placeat tibi domine in me extingui littere tibi non placet et in me accedere littere tibi placet ut quis ira sepe temptet et zelo tuo tamen spiritus in charitate emittet. Medita. 100

Et quia hora plenarii sepeliri voluisti in sepulcro novo. Placeat tibi domine misericordie me huic mundo. oratio. pro te mortuum vitam meam in te absconditam sepelire in tuo sepulchro spirituali ibi me abscondere ab omni insultu malignorum et in herediis tuis benedicti pie custodiri. Me. 101

Et quia matrem tuam mestissime plorantem a devotis et plorantibus reducere voluisti in hierusalem. oratio

Fac me queso amore eius in tanta patria vivere ut quantum motus spiritus redeat in hierusalem pacificam per plenariam mentis quietationem. Meditatio ad christum mortuum. 102

Et quanto deformior pro me fieri voluisti pro sputa et verberata in meis meditationibus amabilior oratio. et mortibilior et desiderabilior fias sub hac forma lugubri et

oculis egris videatur omnium ut te finaliter possi videre in decore tuo inenarrabili. meditatio ad sepulturam. 105

Et quia sepulchrum tuum benedictum custodiri voluisti cum manu armata ut ab impiis non credentibus heremus testimonium magnalium tuorum et singularem tue resurrectionis. oratio.

Placeat tibi ecclesie sponsa tua ad eius exercitium in

Meditationes

plurimum pugnatam ab inimicis tuis protegere: defendere ac in
ea manere usque ad consumationem seculi meque in eius obsequia
promanere: ut de eius beneficiis et tuis possis nutriri et gau-
dere in presenti et in futuro propter reuerentiam tue benedictae sepul-
ture. **Qui uiuis et re. cum deo patre et spiritu sancto. Amen. oratio.**
Dulcissime domine iesu christe qui in triduo gloriosissime in me tue
pro singulis priuilegio contulisti incomparabiles dolores tue
passionis benedictione portare et cum hoc inestimabile deside-
rium te uidentem gloriosum in resurrectione in qua est tota fides re-
mansit aliis omnibus in parte uel in toto eam perdentibus: placeat tibi
in misericordia in imitari dolores passionis tue benedictae
in magna in multitudine dulcedinis tue et propter reuerentiam
et amorem tue benedictione in me cum desiderio in te te uidentem
in gloria tua uel socius tribulationum et dolorum uestrorum effici me
reus princeps gaudiorum uestrorum in gloria. **Qui ui. et c. R. Ec-**
ce uidemus eum non habere spem neque decorum aspectus eius in eo non
est. hic peccata nostra tulit pro nobis omnibus dolens in se aut uulne-
ratum est pro iniquitatibus nostras. Cuius liuore sanati sumus. X.
Verere languores nostros in se tulit et dolores nostros in se por-
tauit. Cuius. Gloria. Cuius. X. christus factus est pro nobis obe-
diens usque ad mortem. R. Mortem autem crucis. oratio.
Optime seipsum deus qui humano generi ad imitandum humilitatis
et in saluatore nostris carnem sumere et crucem subire feci-
sti concede propitius ut patere eius habere documenta et resurre-
ctionis confortia in uideamus pro eum. Hanc orationem beatus Jordanus
primus magister ordinis post beatum dominicum quam singulis
noctibus fleuissimum genibus ante altare eiusdem in quocum-
que conuentu erat mirabili deuotione dicebat.
Sacerdotes dei sanctissime: confessor alme et predicator e-
gregie beatissime pro dominice: ergo electe a domino et sancti omnes in
diebus tuis deo placens atque dilecte: uita: doctrina et mi-
raculis gloriose: que apud dominum deum nostris aduocatum precipue

Oratio ad sanctum dominicum

uz hñe gaudem⁹ ad te quē iē sctōs ⁊ electos dei duo
tōe mltā reuereoz deprofūdis clamo ī hac valle mi-
serie. Adesto q̄so piūssime: adesto clemētissime pecca-
trici aīe mee. oī virtute et grā dñitate mltisq̄ misis
acvitiōz ⁊ pctōz vīculū uolute. Adesto mise ⁊ ī felici
ō btā ⁊ bñdcā aīa viri dī quā bñdictiōe tāta ditauit
grā dīna: vt nō solū te ad verā req̄ē: ad trāqllā sedez
ad celestē glīā sublimaret: s; ⁊ als īnūerabiles ad eā
dē btitudinē tua laudabilī vita traheret: dulcis ad-
monitio īcitaret: suavis doctria īstrueret ⁊ feruēs p̄
dicatio pmoueret. Adesto igit̄ bñdcē dñice ⁊ īclina
aurē pietatis tue advocē duote supplicatiōis mee:
ad te pfugiēs paup ⁊ mēdica aīa mea tibi se p̄ster-
nit q̄ hūili mēte pōt: tibi sese cognat lāguīda p̄ntat
tibi moribūda q̄ztū valet nitī supplicare: vt potēt ī-
b⁹ meritis ⁊ piis p̄cib⁹ tuis eā digneris viuificare at
q̄ sanare bñdictiōis tue dono copiose replere. Scio
nāq̄ scio ⁊ cert⁹ sū qz potes: pfido ex magna cha-
ritate tua: qz voles: sp̄o ex īmēsa mīa saluatoris: qz
ad ap̄d eū qd voles efficies. Sp̄o vtiq̄ ex nimia fa-
miliaritate dilectissī tui ⁊ electi ex milib⁹ iesu xpī:
qz tibi nō negabit: s; ap̄d eūdū dñz ⁊ amicū tuū qd
qd volueris obtinebis. Quid eī dilecto suo negare
pōt tā dilect⁹: qd nō dabit illi q̄ p̄positis oīb⁹ se-
ip̄z totū ⁊ sua oīa sibi dedit: Sic vtiq̄ didicim⁹ sic te
laudam⁹ ⁊ veneramī. Tu ī etate adhuc florēte ⁊ gi-
nitate tuā sp̄etioso: ⁊ ginū sp̄oso dedicasti: tu cādida
tā fōte sacratio ⁊ dotata spū sctō amicā tuā amato-
ri regi regū castissīo sp̄osā dedisti: tu corp⁹ tuū hosti-
as viuētē sctāz deo placētē exhibuisti tu īstitutōe dī-
na format⁹ te ip̄z totū dō tradidisti tu iā pridē r̄lari-
b⁹ armis īstruct⁹ ascēsiōes ī corde tuo deposuisti tu

Oratio ad sanctum dominicum

Fortute crescēs i' tutē d' bono sp' i' meli' p'fecisti. Tu
viā deniq' p'fectōis aggress' derelictis oīb' nud' nu
dū xp'z sequēdo thesaurizare magis i' celestib' elegi
sti: tu vehemēt' temetipz abnegās atq' virilit' crucē
tuā baiulās redēptoris nrī z ducis veri seq' vestigia
studuisti tu zelo dī atq' sup'no igne succēs' pp' nimiā
charitatē tuā i' vehemētis spūs feruore z paup'tatis
loco voto p'petue ap'lice religiōi z euāgelice p'dica
tiōi temeripm totalit' ipēdisti z ad hoc op' alto iadu
dū puidēte p'silio ordinē s'ctū p'dicatorū istituisti tu
p' orbē terrarū gl'iosis meritis z exēplis tuis s'ctā eccle
siā illumīasti tu derelicto carnis ergastulo ad sup'nā
assūpt' curiā ascēdisti. tu decorat' stolla iā p'ria ad
uocat' nrī ad dñz accessisti. Te igit' q'so. mihi z i' oīb'
charis meis subuēi z vniuerso clero z pp'lo atq' de
uoto femineo serui q' salutē gnīs hūani tāto zelo de
siderasti tu p' beatā reginā M'ginā spes mea dulcis
atq' solatiū: tu singl're mihi refugiū itēde ppiti' i'
meū auxiliū. Ad te vnū ad te p'fugio ad te solū auda
cter venio ad tuos pedes me p'sterno te p'ronū sup
plex i'uoco te i'ploro z tibi d'votē me recōmēdo. Tu
suscipere z custodire tu p'tegere z adiuuare me di
gnare pi' vt i'ueniēte grā tua desideratā dī grāz re
cupare z mīaz ei' i'uēire z p'ntis atq' fufevite reme
dia ad salutē merear i'petrare. Sic sic magr' optie
sic q'so fiat fiat dur' i'clyte p' alme b'tē dñice sic m' p'
cor adsis z oīb' nobis esto ver' dñic' dñi gregis cu
stos assidu'. Custodi nos sp' z governa z tibi p'mis
sos nos emēda: z emēdatos recōmēda: z cū gaudio
p' hoc exiliū nos rep'nta b'ndcō dño z dilecto tuo al
tissio dī filio iesu xp'o saluatori nrō cui' honor laus
z gl'ia i'enarrabile gaudiū z b'titudo p'petua cū gl'io

Oratio ad sanctum dominicum

sa Xp̄ie maria mater vniuersa ciuiū supnoꝝ curia
sine fine manet ī sēp̄itna seculoz secula. Amen.

¶ Explicit liber q̄ ititulat̄ horologiū sap̄ie edit⁹ a
btō hērico cognomēto siso ord̄is sacri p̄dicatoꝝ my
stico noīe appellato a sap̄ia ī septio capitulo sc̄di li
bri h⁹ op̄is amād⁹. Hic bt̄issim⁹ vir multa miracula
fecit ⁊ fuit p̄ntat⁹ ad canonizādū cū sc̄to thoma de
aq̄no eiusdē ord̄is cui⁹ sacru⁹ corp⁹ req̄escit aū altar̄
sc̄ti petri martyris ī cōuētū vlnēsī puīcie alemanie
claruit aū p̄fat⁹ doctor āno gr̄e. M. ccc. Im̄ p̄ss⁹ pa
riū⁹ p̄ iohāne petit cōmorāte ī vico sc̄ti iacobi ad iē
signū leonis argētei. Anno dñi. 1511. die vero. 24.
mensis aprilis.

¶ Eiusdē fr̄is p. de pō. ī hui⁹ codicis p̄mēdationes
Elegiacum carmen

Cum rude nescio qđ cito labile murmurat et quod

¶ Indignum sacris dicere carminibus.

Sens humana rudis clareq; similina sorbo

¶ Corruit in fedū p̄cipitata lutū

Hec sunt ambiguis annera sophismata vinculis

¶ Que solum lingue garrulitate virēt

Quid nisi labilibus dialectica picta figuris

¶ Et fugitura velut penniger ille nothus

Hac ābage dolet campo fecundior isto

¶ Theologia sacris nobilitata viris

Proh dolor hui sine fruge diē et sine semine carpūt

¶ Tempora non habitos dilapidatq; dies

Collectos pura negant et ab arboꝝ fructus

¶ Et folium sp̄reta fertilitate legūt

Desine sub tanta verborum ambage morari

¶ Frugiferosq; dato tempora cara libus

Finis

117
24

el 2

1511

Paris

All Rights Reserved